

EGİAD

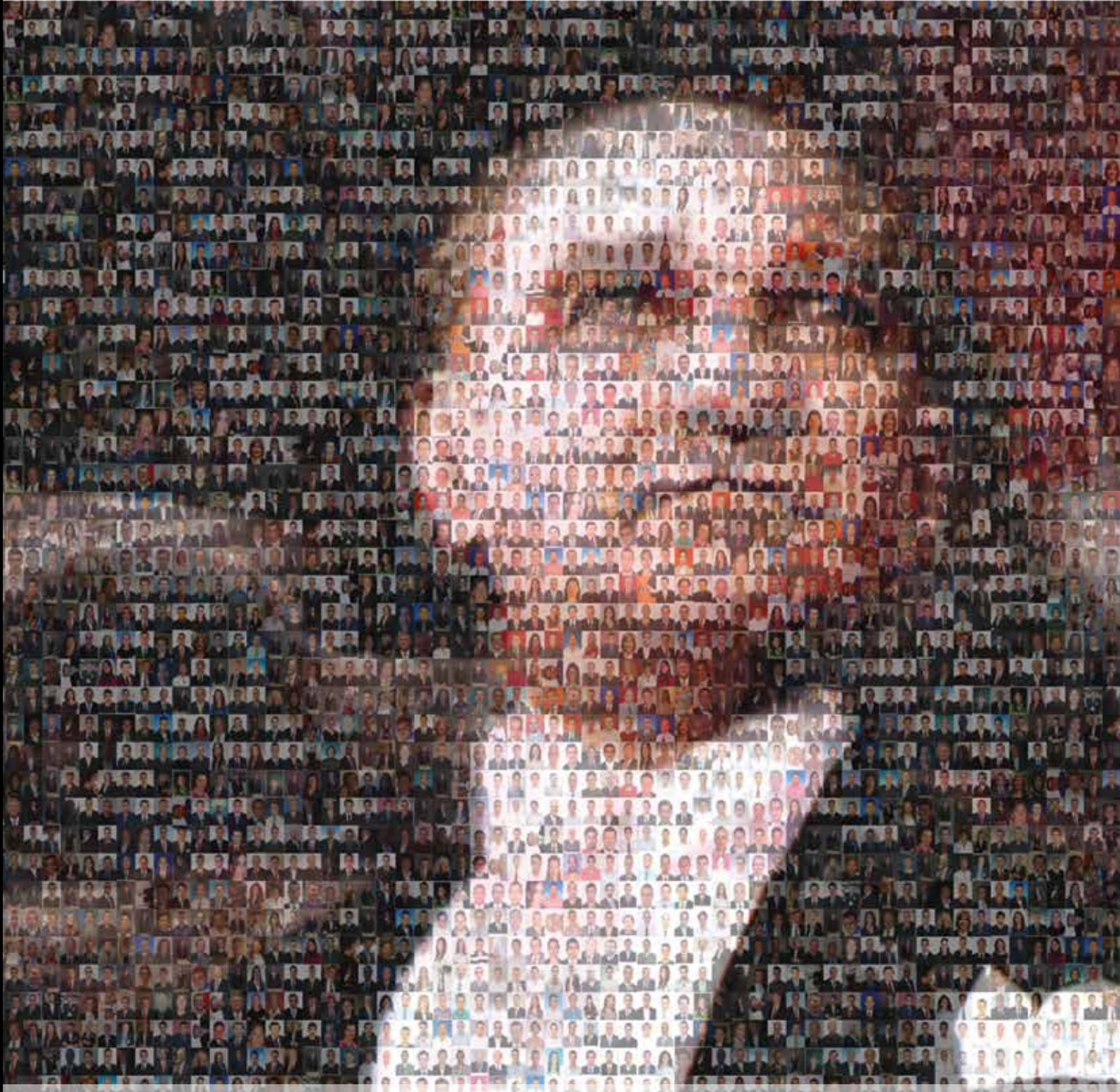
Yarın

EGE GENÇ İŞADAMLARI DERNEĞİ YAYIN ORGANI

Yarımlar Seninle Aydınlik

Ekim 2014 Sayı: 45

İzmir
Penceresinden
Sabri ÜNLÜTÜRK

Kuşaktan
Kuşağa
İsmail ve Nesligül AKÇURA

Başarı
Öyküsü
ESBAŞ

ISSN 1304-3269

9 771304 326004

AkzoNobel

Tomorrow's Answers Today

BOYADA GÜÇLÜ ÇÖZÜM ORTAĞI

AHŞAP

BOBİN

OTO TAMİR

GENEL SANAYİ PLASTİK BOYALARI

AkzoNobel Kemipol A.Ş.
Ankara Asfaltı 25. km. 35730 Kemalpaşa / İZMİR
T: +90 (232) 877 00 30 F: +90 (232) 877 00 70
www.akzonobel.com/kemipol

AkzoNobel Kemipol A.Ş. ürünleri Karsar Altın Kemalpaşa İmarat Teslimleri'nde üretilmiştir.

Makina ● Tesisat ● Ekipman ● Montaj ● Paslanmaz ve Karbon Çelik ● İnşaat ve Endüstriyel Yapılar

SARTA MÜHENDİSLİK
MİMARLIK İNŞAAT TAAH. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ
7 EYLÜL MAHALLESİ 5546 SOKAK NO:17-19 TORBALI-İZMİR
TEL: 232-437 30 70
www.sarta.com.tr

SARTA GAYRİMENKUL
İZMİR HİLTON CENTER – OFİS BÖLÜMÜ
GAZİ OSMAN PAŞA BULVARI NO:7 B BLOK 3.KAT OFİS NO : 370 İZMİR
TEL:232-402 33 66
www.sartagym.com

İçindekiler ekim 14

5 BAŞKAN'IN MESAJI

7 YAYIN TAKIMI

8 KAPAK KONUSU / ÇAĞDAŞ BELEDİYESİ VE TÜRKİYE

20 "Biz belediyeçilik çalışmalarımızda insanı ve aileyi ön planda tuttuk"

25 İzmir'e ve İzmirli'lere yakışan bir yönetim anlayışı

29 "Anadolu kentleri olarak kendi kentimizin değerlerini güzelliklerini geleceğe nasıl daha iyi taşıyabiliriz bunun derdinde olmalıyız"

35 "En büyük engelimiz; kaynakların hizmetlere oranla yetersiz ve adaletsiz olması"

41 Önümüzdeki yıllarda yerel yönetimler; toplum yaşamında günümüzdekinden daha önemli olacak "Uygulanan teşvik sistemi hiçbir ayırım gözetilmeden bütün bölge illerimize aynı şekilde yapılırsa bölgemiz şimdikinden çok daha güçlü bir yapıya kavuşacaktır"

45 "Yerel yönetimlerin ellerindeki demokratik mekanizmaları kullanarak hizmet yaratma gereğini tekrar düşünür hale getireceğinden, "devletin gözü" tipi örgütlenmelerin olmasından yanayım"

57 "Sosyal ve kültürel getiriler de gözeterek yol alınmalı"

63 "İller Bankası büyük bir dönüşüm ve çalışmanın içinde"

68 İZMİR PENCERESİNDEN / EGE İHRACATÇI BİRLİKLER KOORDİNATÖR BAŞKANI SABRİ ÜNLÜTÜRK

Yabancıların ortak fikri İzmir hem iş yapılacak hem yaşanacak şehir

74 SEKTÖR / SÜT VE SÜT SANAYİ

75 Avrupalı Türk Sütü İçecek

88 Türkiye'de kırsal kalkınmanın temeli süt hayvancılığıdır

97 "En önemli sorun; kaliteli sürekli güvenilir hammadde temini ve kayıt dışılık"

105 "Avrupalı sütçülerin bir kısmı gözünü Türkiye'ye dikecek"

112 "Rusya pazarındaki avantajı doğru kullanmalıyız"

116 YÖNETİM

İçinizdeki Rakibi Yenin

120 BAŞARI ÖYKÜSÜ

"İzmir'e gelen yabancı yatırımcıya verecek arazi yok"

126 SEYAHATNAME

Cruise ile Dünyanın Keşfi

KAPAK KONUSU / ÇAĞDAŞ BELEDİYESİ VE TÜRKİYE

8

İZMİR PENCERESİNDEN

68

SEKTÖR / SÜT VE SÜT SANAYİ

74

KUŞAKTAN KUŞAĞAA

144

İmtiyaz Sahibi

EGİAD adına

Yönetim Kurulu Başkanı

Seda Kâya

Yayın Takımı

Deniz Sivri

İrem Pehlivanoglu

Mustafa Köstepen

Özgür Kılınçlar

**Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
ve Yayın Koordinatörü**

Prof. Dr. Mustafa Tanyeri

Yayın Danışma Kurulu

Ahmet Yener Özkesen, Ahmet Kaplan,

Arda Küçükerciyes,

Betül Elmasoğlu, Bülent Zarif,

Can Bosor, Cemal Sevgi,

Çetin Gürel, Deniz Sipahi, Erol Yaraş,

Gönül Soyoğul, Hamdi Türkmen,

Hasan Ege Tütüncüoğlu,

İlhan Bilgehan, İlyas Özgüven,

İsmail Uğural, Kemal Ertan,

Mehmet Akyar, Muammer Başkan,

Nafiz Gönen, Nazif Ulusoy, Necati Bahçeci,

Nedim Atilla, Nevzat Dönmez,

Orkan Sözer, Ömer Dincer,

Prof. Dr. Mustafa Tanyeri,

Selim Türsen, Serap Zeybek İhlamur

Sunay Akça Sun, Şebnem Bursalı,

Turan Gökkan, Ufuk Türkyılmaz

Yönetim Yeri

Punta İş Merkezi 1456 Sokak No:10 Kat:8

Alsancak / İZMİR

Tel-Fax: (232) 422 30 00 pbx

egiad@egiad.org.tr

www.egiad.org.tr

Editöryal Yönetmen

Seda Gök

Röportaj ve Editöryal Hazırlık

M. Cemal Tükel

Tasarım ve Baskı

Görsel Yönetmen

Nefise Yıldız Torun

Basım Yeri

Tükelmat A.Ş.

1571 Sokak No:16 Çınarlı / İZMİR

Tel: (232) 461 96 42

EGİAD YARIN, EGİAD'ın yerel yayın

organıdır. Dergide yayınlanan

görüşler ilgili yazarlara ait olup

EGİAD'ın görüşlerini yansıtmaz.

İzinsiz alıntı yapılamaz.

ISSN 1304 – 3269

Baskı Tarihi 10 Kasım 2014

Yerel süreli yayın

136 VERGİ

Özel Okullara Vergi Desteği

139 TARİH

Nil Sub Sole Novu

144 KUŞAKTAN KUŞAĞA / İSMAİL VE NESLİGÜL AKÇURA

Günümüzü iyi yorumlamak için, geçmişini iyi öğrenmeliyiz

150 TEŞVİKLER

Kamu Taşınmazlarının Yatırım Teşvik Belgeli Yatırımlara Tahsisi

154 İLETİŞİM

Aslında Hepimiz Konuşuyoruz!

158 GEZELİM GÖRELİM

Doğunun Parisi Bükreş, Bucuresti

163 EGİAD'DA İŞ ORTAKLIKLARI

EGİAD arkadaşlığı, iş ortaklığını getirdi

168 HUKUK

6502 Sayılı Kanun Çerçevesi'nde Ön Ödemeli Konut Satış

Sözleşmeleri

172 ÜYELERİMİZİ TANIMALIM

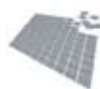
176 FAALİYETLER

MEDMAR INDOOR

> Simple & Elegant <

Providing design services and natural stone products worldwide

MEDMAR Stone Inc.
SWEDEN | TURKEY | DENMARK

EGİAD Yarın Dergisi'nin Değerli Okurları;

EGİAD'da bir yönetim dönemi daha sona eriyor. İki yılın ardından baktığımızda bu dergimiz aracılığıyla sizlerle paylaştıklarımızın dışında EGİAD açısından birçok proje ve etkinliklerle dolu dolu geçen bir dönem olduğunu görüyoruz. Bir sivil toplum kuruluşunun gücü ve etkinliği ancak toplumun tüm kesimlerindeki hedef kitlelerine ne denli dokunabildiğine bağlıdır. Onbinlerce okurumuzla doğrudan iletişim kurduğumuz Yarın Dergimiz de oniki yıldır yayınına aralıksız devam ederek 43. sayısına ulaştı. EGİAD olarak faaliyetlerimiz durmaksızın devam ediyor. Son dergimizin yayınından bu yana komisyonlarımızla birlikte sektör toplantıları, eğitimler, sosyal sorumluluk projeleri, dış ilişkilere ve kentimize yönelik çeşitli projeler gerçekleştirdik.

Bu arada Türkiye, kritik bir süreçten geçiyor. Ülkemizin çevresinde devam eden kaos, terör ve savaş ortamında bizi koruyacak, birarada tutacak değerler kardeşlik, barış, hoşgörü, birlik ve beraberliktir. Zaman kucaklaşma, uzlaşma, karşımızdakini anlama ve diyalog zamanıdır. EGİAD olarak son dönemde çeşitli vesilelerle sağduyu çağrılarını yaptık. Şu anda milletçe tek ihtiyacımız olan şey budur. Üzerinde durduğumuz önemli konulardan biri de toplumsal ve ekonomik istikrarı bozacak eylem ve söylemlere izin verilmemesidir.

Değerli okurlarımız,

Türkiye, temel ilkelerini Atatürk'ün çağdaşlaşma hedefinde bulduğumuz laik ve demokratik bir hukuk devleti olma çizgisinden asla sapmayacaktır. Cumhuriyetimizin 91. gurur yılını kutladığımız bu günlerde EGİAD üyesi genç iş insanları olarak her türlü dogmadan, sapkın ideolojilerden uzak özgürlükçü, adaletçi, eşitlikçi, laik ve demokrat çizgimizi, duruşumuzu ve kararlılığımızı koruyacağımızı bir kez daha belirtmek isterim. Türkiye'nin aklın, bilimin, rasyonel düşüncenin, kişi hak ve özgürlüklerinin, hukukun üstünlüğünün hakim olduğu mutlu ve refah içinde bir ülke olması bizim ülkümüzdür. 43. sayımızda da çok kapsamlı araştırma ve inceleme dosyalarını okurlarımıza sunuyoruz. Yine birbirinden değerli uzmanların görüşlerini sizlerle paylaşmaya devam ediyoruz.

Dergimizin içerik oluşturma, yayına hazırlık ve tasarım aşamasından baskısına kadar iki yıllık dönemde çok titiz bir çalışma temposu ile katkı koyan EGİAD Yayın Takımına, Tükelmat ekibine, bu sayımızda dergimize yazıları ile değer katan konuk yazarlarımıza ve emeği geçen herkese içtenlikle teşekkür eder, üyelerimize, EGİAD Yarın'ın tüm değerli okurlarına en iyi dileklerle selamlar sunarım.

Seda KAYA
Yönetim Kurulu Başkanı

**NATURE LIKES IT ROUGH.
WEAR PROTECTION.**

**KEEPS
WATER
OUT.**

 Columbia
Trying stuff since 1938

Özgür KILINÇLAR, Deniz SIVRİ, İrem PEHLİVANOĞLU, Mustafa KÖSTEPEN

Sevgili EGIAD Yarın Okurları,

Dergimizin 43. sayısı ile birlikte bir yönetim ve yayın takımı döneminin daha sonuna gelmiş bulunuyoruz. Dönemimizde yayınlanan her bir sayıyı size sunarken ayrı bir heyecan ve mutluluk yaşadık. Amacımız dergimizi her yeni sayıda daha ileri noktalara taşımaktır. Bunu biraz da olsa başarabildiysek ne mutlu bize. Aynı heyecanı yeni dönem yayın takımı arkadaşlarımızın da yaşayacağını ve bizim katkımızın üzerine daha büyük katkılar koyacaklarına eminiz.

Dönemimizin bu son sayısında kapak konumuz Çağdaş Belediyecilik ve Türkiye... Her geçen yıl şehirlerimizin nüfusunun hızla artması ile belediyelerin sorumlulukları ve yaşayan halkın beklentileri aynı oranda artmaktadır. 2025 yılına geldiğimizde bu artış belediyeleri müthiş bir rekabete sokacak ve bu rekabetin sonunda başarılı olanlar yarının Yıldız Şehirleri olacaktır.

Biz de bu sayımızda belediyeler bu yarışa başlarken ülkemizin önde gelen büyükşehir belediye başkanları, bürokratlar ve konunun uzmanlarıyla çok özel röportajlar ile keyifle okuyacağınız bir dosya hazırladık.

Bu sayımızın sektör konusu ise gıda sanayiinde toplam üretim değerleri baz alındığında payı yüzde 15 düzeyinde olan süt ve süt ürünleri. Ulusal Süt Konseyi Başkanı Harun Çallı'nın sektörün gelişimi için yapılması gerekenleri anlattığı, SETBİR Yönetim Kurulu Başkanı Zeki İlgaz'ın sektörün sorunlarını ve eksiklerini değerlendirdiği röportajlarla başlayan ve aralarında üyelerimizin de bulunduğu süt ve süt ürünleri sanayicilerinin, konunun uzmanlarının değerlendirmeleriyle devam eden sektör dosyamız okurlarımızın çok ilgisini çekecektir. Bu bağlamda İzmir'in süt konusunda sahip olduğu çok büyük üretim potansiyelinin nasıl pazar fırsatına dönüşebileceğine dair yol haritasını da belirlemeye çalıştık.

İzmir Penceresinden sayfalarımızda ise Ege İhracatçı Birlikleri Koordinatör Başkanı Sabri Ünlütürk ile şehrimizi, gelişmeleri ve yatırımları konuştuk. Başarı öykümüzün konğu ESBAŞ CEO'su Faruk Güler; vizyoner bakış açısıyla Ege Serbest Bölgesi'nin İzmir'e kattıklarını ve yeni projelerini bizlere anlattı. Dergimizin yeni bölümü EGIAD'da İş Ortaklıkları. Sayfalarımızda ilk konuklarımız ise Varem Yapı'nın ortakları Övünç Emre ve Şahin Vardarlı. EGIAD sayesinde tanışıp dostluklarını geliştirip nasıl ortaklığa dönüştürdüklerini röportajımızda okuyacaksınız. Kuşaktan Kuşağa bölümümüzde turizm sektörünün duayenlerinden İsmail Akçura ve kızı Nesligül Akçura'yı konuk ettik ve keyifli bir söyleşi yaptık. Konularımızdan sadece bir kaçının size satırbaşlarını belirttiğimiz bu sayımızda konuk yazarların yazılarını ve çeşitli söyleşileri beğeniyle okuyacağınızı düşünüyoruz.

Son olarak bu yayın döneminde bize desteğini esirgemeyen başkanımız Seda Kaya ve Yönetim Kurulu'na, yazılarıyla bize destek olan konuk yazarlarımıza, Yayın Danışma Kurulu üyelerine, Tükeltme ekibine, Genel Sekreterimiz Prof. Dr. Mustafa Tanyeri ve EGIAD sekreteriyasına sonsuz teşekkürlerimizi sunarız.

**EGİAD Yarın Dergisi Yayın Takımı olarak sevgi ve saygılarımızla.
Yayın Takımı**

Çağdaş Belediyecilik ve Türkiye...

2025'e geldiğimizde Dünya'da nüfusu 1 milyonun üzerinde olan şehir sayısı 616'ya çıkacak. Bu şehirlerin toplam nüfusu ise 2,1 milyara yaklaşacak. Müthiş bir rekabet... Geride kalan şehir ise kaybedecek. Kendini gösterenler yarının YILDIZ ŞEHİRLERİ olacak. Bu noktada geri kalmamak için, illerin bu kıyasıya rekabetten başarılı biçimde yüzünün akıyla çıkması gerekiyor

HAZIRLAYAN: Seda GÖK

Türkiye'de her ilimizin ihtiyaçları farklı. Bu nedenle yerel hedefler koymak ve bu hedefler etrafında kenetlenmek gerektiği dikkat çekiyor. Yerel değerlerimizi, şehirlerimizi öne çıkarmalıyız. Çünkü; dünyanın yeni markaları

artık ülkeler değil, şehirler...

Rakamlar da bunu çok net ortaya koyuyor.

1950'lerde dünya genelinde nüfusu

1 milyonun üzerine olan şehir sayısı 77 idi.

Bugün 436'ya çıktı. Bu şehirlerde ise toplamda

179 milyon insan yaşıyordu, şimdi

1,4 milyar insan yaşıyor. Bu rakamlar şehir-

lerin son 60 yılda ne kadar hızlı büyüdüğünü

gösteriyor. Ama önümüzdeki yıllarda bu büyüme

artarak devam edecek.

2025'e geldiğimizde Dünya'da nüfusu 1

milyonun üzerinde olan şehir sayısı 616'ya

çıkacak. Bu şehirlerin toplam nüfusu ise

2,1 milyara yaklaşacak. Müthiş bir rekabet.

Geride kalan şehir kaybedecek. Kendini

gösterenler yarının YILDIZ ŞEHİRLERİ olacak. Bu noktada geri kalmamak için, illerin bu kıyasıya rekabetten başarılı biçimde, yüzünün akıyla çıkması lazım.

Bunun da 5 temel koşulu var:

Önce insan

Şehirleri marka haline getirecek olan en başta o şehirde yaşayan insanlardır. Şehirde yaşayan insanların mümkün olduğunca nitelikli olması şehrin kalkınmasında fark yaratacaktır. Yani her şeyin başı eğitim. Mesleki eğitimden, üniversite eğitimine kadar her alanda başarılı olmak zorundayız.

Yaşam Kalitesi

İllerdeki nitelikli insanları tutmak ya da yüksek niteliklere sahip insanların şehrinde gelmesini istiyorsunuz. O zaman bu insanları mutlu edecek, kaliteli bir ortam sağlayacaksınız. Yaşanabilir şehirler oluşturacaksınız. Fabrikanızda çalışacak mühendisin gidebileceği hastane de, sosyal imkanlar da olacak.

Özel sektör dostu iş ortamı

Şehre nitelikli insan gücünü çektik, onlara kaliteli bir ortam da sağladık. Üçüncü aşamada onlara uygun iş ortamını da sağlamamız lazım. Şehrimizde nitelikli insanların çalışabileceği, çok yönlü ve nitelikli bir işletmeler ağı da olmazsa olmaz. Bunun için de güçlü bir özel sektöre ihtiyaç var. Sadece olanı korumayı değil, olmayana getirmeyi de amaçlamak gerekiyor. Girişimcilerin ve yatırımcıların desteklenmesini birinci öncelik haline getirmek gerekiyor.

Şehrin Diğer Şehirlerle ve Ülkelerle Bağlantısı

Günümüzün yükselen trendlerinden bir diğeri de güçlü bağlantılar. Artık kendi içime kapanayım, kendi yağımdaya kavulayım dönemi bitti. Şehirlerin ticaretlerini güçlendirmesi için gelişmiş hava, deniz ve kara bağlantılarına ihtiyacı var. Bunun en güzel örneği Güneydoğu illerimiz. Irak pazarı açılınca bu illerin çehrelerinin nasıl değiştiğini hep beraber gördük. Demek ki bölgelerimizi ulaşabileceği tüm çevre coğrafyayla birlikte değerlendirmemiz gerekiyor.

Güçlü Liderlik

Tüm bu koşulların eşgüdümlü biçimde sağlanabilmesi için son

bir koşul daha var. O da ilde güçlü bir liderliğin, iradenin olması. Eğer ilde bunları hayata geçirecek güçlü bir irade varsa, beraber çalışacak bir irade varsa, başarı peşi sıra gelir. İşte bu liderliği ortaya koyacak asli unsurlar da Kalkınma Ajansları ve Oda-Borsalardır. Eğer Kalkınma Ajansları ile Oda-Borsalar birlikte çalışırsa, yerelde özel sektör odaklı bir kalkınmayı hayata geçirirse YILDIZ ŞEHİRLERİMİZ olur. Bu sayede Türkiye de küresel rekabette öne çıkar, hedeflerine güvenle yürür.

MODERN BELEDİYECİLİKTE E-BELEDİYECİLİK ÖN PLANA ÇIKIYOR

Bilgi çağı toplumunun katılımcılık, şeffaflık, vatandaş odaklılık, hesap verebilirlik gibi ilkelere sahip olan "yönetişim" anlayışı, kendisini hemen her alanda olduğu gibi, yerel yönetimlerin yeniden yapılanmasında da gösteriyor. Yerel yönetimler, halka en yakın kamu yönetimi birimidir. Yerel yönetimlerin yeniden yapılanmaları, hizmet sunumlarını elektronik ortama yansıttıkları e-belediyeçilik uygulamalarında da izlenebilmekte. Bu çalışmada, yeniden yapılanma, yerel yönetim, e-devlet ve e-belediyeçilik kavramlarının açıklamaları yapıldıktan sonra; bilgi teknolojilerinden faydala-

nan yerel yönetimlerin hizmet sunumlarının, hem çalışan, hem de vatandaş odaklı olarak nasıl olumlu bir hale gelebileceğine dikkat çekilmektedir. Küreselleşme sürecini yaşayan çağımızda, halkın beklenti ve ihtiyaçlarına cevap verme görevinde olan kamu ve yerel yönetimleri, giderek yeniden yapılanma ve etkinliğin artırılması çalışmalarına gereksinim duyuyor. Küreselleşme konusunda önemli teorisyenlerden biri sayılan Giddens'a göre küreselleşme; "...geç modern dönem koşullarının yaşandığı, uzak yerlerin birbirleri ile ilişkilendirildiği, yerel oluşumların millerlerce ötedeki olaylarla biçimlendirildiği dünya çapındaki toplumsal ilişkilerin yoğunlaşmasıdır". Küreselleşme, toplumsal değişmeyi açıklayabilmede kullanılan temel kavramlardan biri. Toplumsal değişme, modernleşme sürecine bağlı olarak yaşanan farklılaşmalarla şekillenmekte ve modernite döneminin sonuçlarına ilişkin tartışmalar küreselleşme kavramını gündeme getirmekte. Küreselleşme ile birlikte, yönetim anlayışları değişmekte ve bu değişim beraberinde yeni değerleri ortaya çıkarmakta. Bu yeni değerler, vatandaş için ürün kalitesini geliştirme, hizmet, çevrim zamanının ve maliyetlerin azaltılması olarak özetlenebilir.

E-BELEDİYECİLİK KAVRAMI ve YEREL YÖNETİMLERİN HİZMET SUNUMUNDAKİ YERİ

Sürekli gelişen bilişim teknolojileri, yerel yönetimlerin çok yönlü hizmet verme gereksinimleri doğrultusunda yeni ufuklar açmakta ve problemlere uygun çözümler sunabilmektedir. Bunların başında belediyelerin tanıtım, ilke ve hizmetlerini elektronik ortama yansıttıkları "e-belediye" kavramı gelmektedir. E-Belediye; kente ilişkin verilerin güncel teknolojiye dayalı bilişim teknolojileri destekli çalışmalarla yönetilerek bu verilerden kent ve toplum yararına çeşitli bilgiler üretilmesi ve etkin bir biçimde vatandaşın hizmetine sunulmasıdır. Bilgi toplumu sosyologu Manuel Castells, "küresel ağ etkisi"nin yarattığı paradigma dönüşümünü şu sözcüklerle karakterize etmektedir: "Küreselleşme, hükümetleri, kültürleri ve kurumsal yapıları farklı biçimlerde birbirlerine bağlayan, enstrümantal bir enformasyon ağıyla harekete geçirilmektedir." Bu anlayışla, siyaset ve yönetim de "enformasyonel" hale gelmektedir. İşte "e-belediyecilik" kavramı da bu çerçevede ortaya çıkmaktadır. E-belediyecilik ortamında; belediye-diğer kamu kurumları, belediye-vatandaş ve vatandaş-vatandaş arasındaki bilgi akışında ve "haberdarlık" miktarında ciddi bir artış gözlenebileceği açıktır. Yönetimin elektronik ortama geçişi ile kurumlar arasındaki etkileşimin ön plana çıkacağı bir gerçektir. Çünkü, kurumların iş süreçleri, e-belediyecilik uygulamaları sayesinde, sadece kendi bünyelerinde olup bitivermekten çıkıp, çağımız yönetim anlayışının ışığında, şeffaf ve hesap verebilir bir kimliğe bürünebilmektedir.

RAKAMLARLA BELEDİYELERİN TEKNOLOJİK DURUMU

Yerel yönetim sistemi içinde en ağırlıklı yere sahip olan belediyelerde, diğer herhangi bir örgütte olduğu gibi, süreç beş aşamalı ilerlemektedir.

1. Bilgisayarlaşma
2. Otomasyon
3. İnternet kullanıcılığı
4. Web site kurma
5. Yönetimi internete taşıma

Bilgisayarlaşma: Toplam 3064 belediyeye (belediyelerin %95'i) ait veriler üzerinde yapılan çalışmaya göre, Türkiye'de 2100 belediye (%69) bilgisayara sahiptir. Bilgisayarların

%95'lik bölümü, yeterli asgari teknik özelliklere sahiptir.

Otomasyon düzeyi: Otomasyon terimi ile mali işler, su ücreti - vergi tahsilatı gibi işlerin belli yazılımlar temelinde bilgisayar ortamına geçirildiği ve işlerin bu ortamda yürütüldüğü sistem kastedilmektedir. Belediyelerin 903'ü (%30'u) otomasyona sahip olduğunu belirtmektedir. Bu sayı, bilgisayarı olan belediyeler toplamı içinde değerlendirilirse, otomasyon oranı %43 düzeyindedir. Bildirime dayalı bu değerleri, bünye içinde "bilgi işlem birimi varlığı" ile test etmek mümkündür. Kendi bünyesinde bu tür bir birim kurmuş olan belediyelerin sayısı 381'dir. Bilgi işlem birimi sahipliğine gönderme yapılarak bakılınca, otomasyon süreci içindeki belediye oranının %12 olduğu görülür.

Bilgisayarlaşma ve otomasyon durumu, hizmet satın alınan özel şirketler bilgisi ile birleştirilerek değerlendirilebilir. Belediyelerin %51'i, bilgisayarı olan belediyelerin ise %75'i, bir özel şirketten hizmet desteği almaktadır. Piyasadan yüksek oranda hizmet alımı yapılmakta, ancak bu alımlar belediyelerde otomasyon düzeyini yakalama anlamına gelmemektedir. Belediyelerden bir şirket ile birlikte çalışanların sayısı 1569 iken, otomasyon düzeyinde olduğunu söyleyen belediye sayısı 903'de kalmaktadır.

Piyasada toplam 172 şirket etkinlik göstermektedir. Şirketlerden en büyük ilk 10'u, bir şirketten destek alan toplam 1569 belediyenin 1228'inde (%78), ilk beşi ise 949 belediyede (%60) iş yapmaktadırlar. Geriye kalan 341 belediyede 162 ayrı şirket çalışmaktadır.

İnternet kullanımı: Ülke genelinde tüm belediyelerin yalnızca 467'si (%15'i) internet bağlantısı yapmış, internete erişim sağlamış durumdadır. Bilgisayara sahip belediyeler arasında bu oran %22 düzeyindedir. Bilgisayarlaşma, otomasyon, şirket desteği ve internet kullanımı, bölgelere göre değerlendirildiğinde, en yüksek oranların Marmara Bölgesi'nde yerleşik olan belediyelerde olduğu görülmektedir. Sosyo-ekonomik bakımdan gelişmiş bölgelerde yer alan belediyeler, bilgisayar altyapısı bakımından daha gelişkin durumdadır. Marmara belediyelerinde bilgisayarlaşma %90 düzeyindedir. Bilgisayara

Çevre ve Şehircilik Bakanı İdris Güllüce

BELEDİYE BAŞKANLARINA "MAKYAJ" UYARISI

Çevre ve Şehircilik Bakanı İdris Güllüce, "Kalite sorunu yaşıyoruz. Bunu itiraf etmek lazım. Bundan böyle kaliteyi ve denetimi artıracacağız. Hiç kimse canının istediği kalitede bu devlete iş yapamayacak" dedi. Güllüce, İller Bankası'nca (İlbank) düzenlenen "Kentisel Altyapı Hizmetleri ve Finansman Çalıştayı"nın açılışında, altyapı ve bayındırlık hizmetlerinin önemli olduğunu söyledi. Altyapı noktasında hızla açığın kapatılması gerektiğini vurgulayan Güllüce, şöyle devam etti: "Yerel yönetimlerden geliyorum. Altyapı olması gereken yerde değil. Bu yüzden altyapıya oldukça ağırlık vermeyi düşünüyorum. Velev ki belediye başkanlarımızdan bazıları 'işin önemli yanı üstünün görülmesidir, makyajdır. Altına niye yatırım yapalım' diye düşünse dahi ben böyle düşünmüyorum. 2023 öncesinde altyapı, katı atık ve atık su sorunlarını çözmüş, atığın tümünün geri dönüşümünü sağlayabilen bir ülke olma hedefindeyiz." Güllüce, İlbank'ın tecrübesi, kadrosu ve finansman imkanlarıyla bu işe öncelik edebileceğini dile getirdi.

"TÜRKİYE'DE MAKAS ÇOK AÇILMIŞ"

Altyapı hizmetlerini yürütmenin zorluğuna değinen Güllüce, şunları kaydetti: "Türkiye'de makas çok açılmış. 400 ayrı yerden bakmak lazım. Bir şehrin iki ilçesinin birbirinden farkı 15-20 sene. Aynı şehrin ilçeleri olmasına rağmen fark çok büyümüş. Bölgeler arasında çok büyük farklılıklar meydana gelmiş. Batı şehirlerini bile geçmiş ilçemiz var, hiçbir şey olmayan, içme suyu derdinde olan ilçemiz var. Aradaki farkı düşünabiliyor musunuz? Bu yüzden altyapı hizmetlerine ağırlık verip, hızla açığı kapatmalıyız."

"KALİTE BİR İNSAN HAKKIDIR"

Güllüce, kalite ve zamanı iyi değerlendirmeye konularına da önem verilmesi gerektiğine işaret etti. "Kalite sorunu yaşıyoruz. Bunu itiraf etmek lazım" diyen Güllüce, şunları söyledi: "Türkiye genelinde devletin kurumlarının yaptığı işlerde kalite sorunu yaşanıyor. Kalite bir insan hakkıdır. Nasıl evrensel insan hakları varsa kalite de bir insan hakkıdır. Benim yaşadığım şehirde su borularının patlamaması lazım... Bu neden oluyor? Kalite yeterli değil. Kalite neden yeterli değil? Denetim yeterli değil. Bundan böyle kaliteyi ve denetimi artıracacağız. Hiç kimse canının istediği kalitede bu devlete iş yapamayacak. Devletin istediği, devletin prospektüsünde söylediği kalitede ve kurumun söylediği zamanda iş yapılacak. Her dakikanın kıymetini bileceğiz."

sahip olan belediyeler bütününde otomasyon %54, internet kullanımı %26, bir şirketten destek alma %91 düzeyindedir. Bu değerlerin en düşük oranlar sergilediği belediyeler ise, Güneydoğu ve Doğu Anadolu bölgelerinde yer alanlardır. Bu bölgelerde bilgisayarlaşma oranı sırasıyla %43 ve %53, otomasyon %21 ve %28, internet kullanımı %13 ve %18, bir şirketten destek alma %42 ve %53 düzeyindedir.

Büyük nüfusa sahip yerleşmelerin belediyeleri, nüfusu daha düşük küçük belediyelere oranla üstün durumdadır. Bununla birlikte, nüfus dilimleri bakımından bir kırılma beklemek boşunadır. En küçük belediyelerde bilgisayarlaşma %55 düzeyindedir; oran belediye büyüdükçe yükselmektedir. Tüm nüfus dilimlerinde sahip olunan bilgisayarların asgari teknik özellikleri %90 oranlarında tatmin edicidir. Ancak bu durum, internet kullanımı söz konusu olduğunda değişmektedir. İnternet kullanımı, bilgisayara sahip belediyeler için en küçük belediyelerde %12'den başlamakta, belediye büyüdükçe yavaşça artmakta, en büyük belediyelerde %63'e erişmektedir. Şirketten destek alma ise,

bu özelliklerin tersinedir. Tüm nüfus dilimlerinde bir şirketten destek alma, bilgisayarı olan belediyeler genelinde %64-%86 oranlarındadır. Bu oran sıralamasında küçükten büyüğe artma eğilimi yoktur.

Yönetsel türler bakımından, şirketten destek dışında, tüm özelliklerde, yüksek oranlardan düşük oranlara doğru sıralama büyükşehirler, bunlara bağlı belediyeler, il merkezi, ilçe merkezi ve kasaba belediyeleri biçimindedir. Bir özel şirketten destek alma, büyükşehirlerde düşük iken, kasaba belediyelerinde oldukça yüksektir.

Web site kurmak: Bir web siteye sahip olan belediye sayısı, kesin olarak saptanamamış olmakla birlikte, 150'ye yakındır. Toplam belediyeler içinde %5'in altında kalan bu kesimin büyük bölümü sistemde "bld.gov.tr" uzantısı ile yer almışsa da, içlerinde Türkiye tescilli alınmaksızın kurulmuş kimi siteler de vardır. Belediye web siteleri, genel olarak bir tür "tanıtım broşürü" niteliği taşımakta, güncellemesi sürdürülen sitelerde ise "e-reklam" ya da "e-bülten" görüntüsü ağır basmaktadır. Web sitelerin bir başka özelliği, "in-

sansız" olmasıdır. Sitelerde ne kentliler ne personel ne de seçilmişler vardır. İnsan figürü olarak görülen tek unsur, belediye başkanlarının kürsü üzerinden yükselen seslenişleridir. Bunlardan daha önemli olan bir diğer özellik, web sitelerin halkın doğrudan denetimine olanak verecek biçimde, belediye meclis ve encümen toplantıları gündemlerine; meclis ve encümen karar metinlerine yer vermemesidir. Karar süreci, web sitelerinden oldukça uzakta tutulmaktadır. Benzer biçimde, belediye bürokrasisinin denetime açıklığı da kovalanan amaçlar arasında yer almamaktadır. Sitelerde örgüt şemaları yer almakta, bu örgütleri düzenleyen yönetmelik maddeleri sıralanmakta, buna karşın o birimce yapılan işin amacı; işin yürütümünde görev alanlara ilişkin bilgi; o birimin faaliyetlerine ilişkin raporların sunumu; vb... araçlar sunulmamaktadır. Benzer biçimde, belediye bütçeleri ile kesin hesaplarını web sitelerinde görmek pek mümkün değildir. Web siteler, belediyelerin internete tek yanlı açılmış yüzleri durumundadır.

Yönetimi internete taşımak, belediyeler için, kent bilgi sistemi tabanında yükselmek olarak adlandırılabilir. Belediyeler dünyasında bu aşamanın henüz arayışlardan ibaret olduğunu söylemek gerekir.

BELEDİYELERİN BÜTÇEDEKİ YERİ

Türkiye' de yerel yönetimler genel bütçe içinde Cumhuriyet tarihi boyunca yüzde 6 ile yüzde 27 arasında salınan oranlarla ortalama yüzde 10 oranında pay sahibi olmuşlardır. 1980'den 2000'li yıllara kadar belediyelerin bütçe içindeki büyüklüğü yüzde 6'dan yüzde 14'e yükselmiştir. İl özel idareleri içinse bu oranlar yüzde 1'den yüzde 4'e yükselme eğilimi sergi-

FiLO FLEETCORP'TAN KİRALANIR

ŞİRKETİNİZ VERGİDEN KAZANIR.

Filonuzu Fleetcorp'tan kiraladıysanız vergiden kazanmaya başladınız demektir. Operasyonel kiralama sayesinde, araç bandrolü, araç muayenesi ve benzeri vergi bazlı tüm harcamalarınızı şirketinize gider kalemi olarak gösterebilirsiniz.

www.fleetcorp.com.tr +90 212 323 5454

lemiştir. Belediye ve il özel idareleri toplamı olarak alınırsa, yerel yönetimlerin genel bütçe içindeki hacmi 1980'den bu tarafa yüzde 7'den yüzde 18'e çıkmıştır. Buna karşın Türkiye'de yerel yönetimlerin devlet bütçesi içindeki büyüklüğü, genellikle, "Aşırı merkezîyetçilik vardır" savı için gerekçe oluşturulacak biçimde düşük sunulmaktadır ya da öyle olması beklenmektedir. Böylece, "devlet bütçesi içinde yerel yönetimlerin sınırlı bir ağırlık sahibi olması gelişmişlik ve demokratikleşme bakımından gerilik göstergesidir" varsayımı ya da "Kalkınma ve demokrasi sorunlarının nedeni devlet yapısının merkezîyetçiliğidir" önermesi kanıtlanmış sayılmaktadır. Oysa hem Türkiye rakamları hem de bu rakamların başka ülkelere karşılaştırılması, her iki genellemenin de doğru olmadığını göstermektedir. 1990'lı yıllarda yerel yönetimler ülke

devlet bütçeleri içinde eski sosyalist Macaristan'da yüzde 50 İsveç'te yüzde 38, Danimarka'da yüzde 31, Arnavutluk'ta yüzde 25 olarak gerçekleşmiştir. Buna karşılık, gelişmiş üniter Fransa'da aynı oran yüzde 19, gelişmiş federal Almanya'da yüzde 17 düzeyindedir. Türkiye, İspanya ve Portekiz ile birlikte yüzde 12 oranını sergilemekte, örneğin Belçika'da yerel yönetimler devlet bütçesi içinde yüzde 11 büyüklük işgal ederken, AB üyesi Yunanistan'da karşımıza yüzde 7 oranı çıkmaktadır. Karşılaştırmalar, Türkiye'de yerel yönetim ağırlığının herhangi bir anormal küçüklük özelliği taşımadığını ve devlet bütçesi içinde yerel yönetimlerin aldığı payın gelişmişlik ve demokratiklik sıralamaları ile doğrusal bir ilişki içinde olmadığını ortaya koymaktadır. Türkiye'de yerel yönetimlerin gelirleri ile ilgili yaygın kullanılan savlardan bir

diğeri yerel yönetimlerin "aşırı ölçüde" merkezden transferlere dayandığı, bu nedenle yerel yönetim sisteminin "güçsüz" ve "çarpık" olduğudur. Rakamlar bu tür değerlendirmelerin gerçek olmadığı göstermektedir. Türkiye'de genel bütçeden aktarılan paylar, belediye bütçeleri içinde 1985-2010 yılları arasında yüzde 47-51 arasında, il özel idareleri bütçeleri içinde ise yüzde 22-31 arasında oynamıştır. Başka ülkelerde ise bu oran, Portekiz'de yüzde 49, İngiltere'de yüzde 53, Yunanistan'da yüzde 63, Rusya'da yüzde 73, Hollanda'da yüzde 83 düzeyinde, Türkiye'nin genel ortalaması olan yüzde 49'un üstündedir. 1990'lı yıllarda belediye gelirlerinin yüzde 44-53 arasındaki bir bölümü öz gelirlerden, yüzde 45-54 arasında bir bölümü merkezden ayrılan paylardan ve yüzde 2-6'lık bir bölümü yardım ve fon aktarımlarından oluş-

BİLGİ ÇAĞI TOPLUMUNUN KATILIMCILIK, ŞEFFAFLIK, VATANDAŞ ODAKLILIK, HESAP VEREBİLİRLİK GİBİ İLKELERE SAHİP OLAN "YÖNETİŞİM" ANLAYIŞI, KENDİSİNİ HEMEN HER ALANDA OLDUĞU GİBİ, YEREL YÖNETİMLERİN YENİDEN YAPILANMASINDA DA GÖSTERİYOR.

muştur. Yardım ve fonların, toplam belediye gelirleri içindeki büyüklüğü, ülke genelinde belediye politikasını belirleyecek güçten uzaktır. Bir başka ifadeyle, siyasal iktidarların belediyeler arası kayırmacılık ve haksız uygulamaların olması kent- sel yerel maliye sisteminin çarpık bir yapısal özellik kazandıracak boyutta değildir. Yardım ve fonların, zaman zaman siyasal iktidarlarca kayırma- cezalandırma amaçlı kullanıldığına rastlanmaktadır. Ancak bu uygulamalar, akçal denkleştirme sistemi ve yardım-fon ilkeleri üzerine 'kapsamlı değişiklikler yapma gereği' oluşturacak genellikte değildir. Sorun, günlük gözlemlerin etkileyciliği ve bu tür uygulamaların kamu vicdanında oluşturduğu hızlı ve derin etki nedeniyle abartılmakta, yardım-fon sistemine ilkesel bakımdan müdahaleye zemin hazırlanmaktadır. Günümüzün yerellik politikası bu noktadan hareketle, merkezin yerel parçalara 'özel amaçlı yardım' yapmasına son verilmesini, yardım yapılacaksa bunun genel amaçlı olmasını, ama en iyisi yardım sisteminin mümkün olduğunca sınırlandırılmasını öngörmektedir. Böylece amaçlanan, merkezi yönetimin yerel

parçalar üzerindeki yönlendirme gücünün sınırlandırılmasıdır. İl özel idarelerinde gelirlerin yapısı, belediyelerin gelir yapısından farklıdır. İl özel idare toplam gelirlerinin yüzde 40-52'si öz gelirlerden oluşmuştur. Geriye kalan kısımda ağırlık yardım ve fonlardır. Özel idare gelirlerinin yüzde 18-27 arasında bir bölümü merkezden aktarılan paylardan gelirken, yüzde 26-40 arasında bir bölümü yardım ve fon gelirlerinden oluşmaktadır. Bu durum, alışkanlık haline gelmiş biçimde il özel idarelerinin "öz gelirleri yerine yardım-fon bağımlısı eksik yerel yönetim olduğu" inancına kanıt sayılabilir. Ancak böyle bir yorum, gerçekliği ağırdaki modele sığdırma çabasından başka bir anlama gelmez. Yardım-fonların özel idare gelirleri içindeki yüksek payı son 20 yıl içindeki yerelleşme politikasının il özel idareleri üzerinden yoğun bir biçimde uygulandığını göstermektedir. Merkezi yönetim bakanlıkların yatırımlarını genel idare harcama sistemi içinden değil, özel idare harcama sistemi içinden yapmayı yeğlemektedir. Belediye öz gelirlerinin en büyük kalemi "çeşitli gelir-borçlar", ikinci büyük kalemi ise "belediye malları gelirleri" dir.

Bu iki gelir grubu, öz gelirlerin yarısını oluşturmaktadır. Borçlanma, merkezi yönetimden sonra belediyelerin de temel finansman aracı olmaya başlamıştır. Yerel vergi ve harç gelirleri, öz gelirlerin yüzde 25'ini oluşturmaktadır. Yerel vergilerin içinde en önemli vergi türü olan emlak vergisi öz gelirlerin yüzde 7,4' ünü karşılamaktadır. Toplam belediye gelirlerinin yüzde 3,6'sı emlak vergisinden karşılanırken, aynı toplam içinde ücret gelirleri %2,5 düzeyindedir. Oranlar, belediyeçilik sisteminde toplumsal yaşantı ve kamusal hizmetten doğan kazancın kamuya geri döndürülmesi aracının oldukça etkisiz kullanıldığını göstermektedir.

1980 yılından günümüze kadar, GSMH ve genel bütçe dolar olarak üçer kat büyürken, belediye harcamaları beş, özel idare harcamaları sekiz kat büyümüştür. Son yirmi yıl, devlet kesimlerinden il özel idarelerin yararına geçmiş süredir. Merkezi yönetimde yatırım payı yüzde 17'den yüzde 6' ya gerilerken, belediye yatırımlarının bütçesindeki payı yüzde 20'den yüzde 40 düzeyine kadar yükselmiş, özel idare yatırım harcamaları ise toplam harcama içinde

yüzde 50' den yüzde 75'e çıkmıştır. Belediye yatırım harcamaları merkezi yatırım harcamalarının yüzde 40'ı kadar bir büyüklüğe erişirken bu oran il özel idareleri için yüzde 20 gibi bir büyüklük olmuştur.

Transfer harcamaları, merkezi yönetimde toplam harcamadaki payını yüzde 35'ten yüzde 60'a, belediyelerde ise daha büyük bir genişleme hızı ile yüzde 10'dan yüzde 15'e yükseltmiştir. Bu harcama grubunda büyüyen unsur borç ödemeleri olmuş, belediye finansmanı merkezi yönetime koşut bir borçlanma süreciyle tanışmıştır. Belediyelerde borçlanma, asıl olarak bir Büyükşehir gerçeği olarak belirmiştir. Borç, il özel idareleri için kayda değer bir finansman kaynağı değildir. Türkiye yerel yönetimler sistemi, idari-mali desantralizasyon esasına göre kurulmuştur.

Bu esas, merkezi ve yerel yönetimler arasında gelir kaynağı bölüşümü değil pay dağıtım ilkesinin benimsenmesi demektir. Sistemde ağırlık pay dağıtımındadır. Gelir kaynağı bölüşümünü yansıtan (emlak vergisi gibi) bir verginin yerel yönetime bırakılması istisnai uygulamadır. Bu Türkiye'deki sistemi

mali federalizm esasından ayırın başlıca özelliğidir.

AVRUPA BİRLİĞİ KENTSEL POLİTİKASI VE TÜRKİYE KENTLERİ

Türkiye'nin Avrupa Birliği adaylığının gündeme geldiği bugünlerde hemen hergün bir konunun AB ölçütlerine uygunluğu tartışmaya açılıyor. Kamuya daha çok "kokorecin yasaklanması" ya da "dolmuşların kaldırılması" gibi yüzeydeki değişikliklerle yansıyan bu uyum sürecinde gözlerden kaçırılan bir alan var ki aslında AB'ye uyum tartışmalarında başı çekmesi beklenirdi: O da kentler... AB'ye giriş sürecinde kentsel politika ve kentsel yaşamın masaya yatırılması iki açıdan önem taşıyor: Öncelikle, Türkiye'nin kentsel alanda AB ölçütlerini yakalamasının, bütün politika alanlarında uyum sağlaması anlamına geleceğini söylemek gerekir. Çünkü, her türlü ortak ve toplumsal gereksinimlerin karşılandığı, gündelik yaşamın kalbinin attığı kentler, bir anlamda yukarıdan alınan soyut nitelikteki kararların uygulamaya geçirildiği, can bulduğu alanlardır; kentlerde etkisini göstermeyen

hiçbir politika kararına rastlanamaz. İkinci olarak kentler, Birleşik Avrupa tasarımı en önemli birleştirici unsurlardan birini oluşturuyor. Bir uygarlık projesi olarak nitelendirilen AB'nin öncelikle uygarlığın yaratıcısı ve taşıyıcısı olan bu alanlarda somutlaşmasının beklenmesi boşuna değil. Türlü dillerde, kent ve uygarlık sözcüklerinin aynı kökten gelmesinin de gösterdiği gibi, uygar bir yaşam düzeyine erişimde ilk adımların kentten atılması gerekmektedir.

AB'de benimsenen temel politikalar çerçevesinde Türkiye kentlerinin ve izlenen kentsel politikaların değerlendirildiği bu yazının kaleme alınmasında ilk etmen yerleşim yerlerine ilişkin tartışmaların daha çok "AB-yerel yönetimler" ya da "AB-çevre sorunları"na odaklanması, bir anlamda "kentsel alan"ın gözardı edilmesi olmuştur. Bir bakıma, AB-Türkiye ilişkilerini kentsel politikalar çerçevesinde inceleyen çalışmaların azlığı, AB'de başlı başına kentsel politikaları ele alan kapsamlı tüzel belgelerin yokluğuna bağlanabilir. Gerçekten de, Birlik, çevre ve yerel yönetim politikalarını bağımsız bir sorun alanı olarak görüp bu alanlar için

bağlayıcı metinler hazırlarken, aynı çabayı kentsel politikalar için gerekli görmemiştir.

AB VE KENTLER

AB'nin kentsel yaşamı ilgi alanı içinde görmesinin ve kentsel politikaların gelişim doğrultusunu belirleyecek yol gösterici metinler ortaya koymasının en önemli nedeni, Avrupa'nın dünyanın en kentleşmiş bölgelerinden birini oluşturmasıdır. Nüfusunun yaklaşık %80'i kentsel alanlarda yaşayan bir örgütlenmenin kentsel politikaları ilgi alanı dışında görmesi beklenemezdi. Kentsel konuların sürekli Birlik gündeminde yer almasında, kentlerin tarih boyunca Avrupa uygarlığı için taşıdığı önem de rol oynamaktadır. Bir anlamda, Avrupalılık ruhu ancak kentlerde yaşatılabileceği, tarihi biri-

kim ve uygarlık ancak kentler aracılığıyla aktarılabileceği için kentler özel bir ilgi alanı oluşturmuştur, denebilir. Kentsel sorunların giderek yoğun biçimde ilgi görmesinin bir diğer nedeni toplumsaldır. Son dönemde izlenen ekonomik ve siyasal politikaların bir sonucu olarak kentsel alanlarda göç, işsizlik ve konut gibi toplumsal sorunların ağırlaşması Birlik çapında ortak düzenlemeler gerçekleştirilmesini zorunlu kılmıştır. Kuşkusuz bunlara, doğal kaynaklar üzerindeki baskının artışı, gündelik yaşamın giderek zorlaşması ve su, kanalizasyon, trafik gibi yerel sorunların ağırlaşması da eklenebilir. Ancak, AB'nin kenti ilgi alanı içinde görmesinde, bütün bunların yanı sıra, ekonomik güdülerin payı yadsınmaz. Avrupa zenginliğinin 2/3 ile 3/4'ü arasın-

daki bir bölümünün gerçekleştiği, büyümenin itici gücünü oluşturan ve küresel ekonomiyle bağlantı kanalları konumunda bulunan kentler için özel düzenlemelere gitme gereksiniminin bu anlamda en önemli etmen olduğu söylenebilir.

GELECEĞİN AVRUPA KENTİ

Sağlık, konut, ulaşım, katılım gibi bütün yaşamsal konularda geleceğin Avrupa kentinin gelişim doğrultusunu belirleyen, bir anlamda Avrupa kenti ütopyasını kuran Avrupa Kentsel Şartı, Türkiye kentleri için de ulaşılması arzulanan düzeyi göstermektedir. Türkiye kentlerinin genel fiziksel, ekonomik durumuna bakıldığında Şart'ın öngördüğü ilkelerin hemen hiçbirine uyulmadığı açıkça görülecektir. Bu açıdan Türkiye'de izlenen kentsel

BÜYÜK NÜFUSA SAHİP YERLEŞMELERİN BELEDİYELERİ, NÜFUSU DAHA DÜŞÜK KÜÇÜK BELEDİYELERE ORANLA ÜSTÜN DURUMDADIR. BUNUNLA BİRLİKTE, NÜFUS DİLİMLERİ BAKIMINDAN BİR KIRILMA BEKLEMENK BOŞUNADIR. EN KÜÇÜK BELEDİYELERDE BİLGİSAYARLAŞMA %55 DÜZEYİNDEDİR; ORAN BELEDİYE BÜYÜDÜKÇE YÜKSELMEKTEDİR.

politikaların Şarta uygunluğunu madde madde incelemek çok da anlamlı olmayacaktır. Aynı bir yazının konusunu oluşturabilecek kadar kapsamlı olan bu çabanın, "Türkiye kentleri bir bütün olarak Şart'ın gereklerini yerine getirmekten uzaktır" biçiminde bir değerlendirmeye sonuçlanacağına kuşku yok. Bundan ötürü, Şartın belirlediği ilkelerden yola çıkarak geleceğin Avrupa kentine bakmak yeterli görülmektedir: Geleceğin Avrupa kenti, Kent Yönetimi, Koruma, Kentsel Çevre, Sokak-Mimari, Ulaşım, Konut, Güvenlik, Dezavantajlı Gruplar, Kültür-Sanat ve Kültürlerarası Kaynaşma gibi alt başlıklarda ele alınabilir:

TÜRKİYE KENTLERİ VE AVRUPA BİRLİĞİ

Türkiye kentlerinin bugünkü durumu göz önüne getirildiğinde, yukarıda ana hatlarıyla çizilmeye çalışılan geleceğin Avrupa kentinden oldukça uzakta olduğunu söylemek güç olmayacaktır. AB ve Türkiye arasındaki ekonomik, kültürel ve toplumsal farklılaşmanın mekana yansımaları olan bu dengesizlik durumunu bütün öğeleriyle ortaya koyup çözümlenmek daha ayrıntılı bir çabayı gerektirse de, birtakim genel değerlendirmelerde bulunmak olanaksız değil. En başta, düşünülenin tersine, Türkiye kentlerinin ideal Avrupa kentinden en fazla uzaklaştığı alanların fiziksel ya da ekonomik değil kültürel ve toplumsal olduğunu belirtmek gerekir. Bir başka anlatımla, kentlerimizin yol, su, kanalizasyon, ulaşım, enerji, sağlık gibi alanlardan çok, kültürlerarası çeşitlilik, kentsel koruma, dezavantajlı gruplar, kültürel etkinlikler gibi konularda Avrupa düzeyine erişmesi önemli bir sorun olarak karşımızda durmaktadır. Çünkü ilk kümedeki sorun alanlarında ekonomik, teknolojik gelişmelerle ya da AB'den gelecek akçal destekle bir biçimde ilerleme sağlamak olanaklıyken, ikinci kümedekiler için belli bir ekonomik, teknolojik düzeyin yanı sıra kentleşme bilinci ve kültürünün de

oluşmasını beklemek gerekiyor. Türkiye kentlerinin geleceğin Avrupa kenti ölçütlerine uygunluğunu sağlıklı biçimde çözümlenebilmek her sorun alanına ilişkin ayrıntılı çalışmalar yapılmasını gerektirse de, kentsel alanları fiziksel ve ekonomik açıdan geliştirmek için son dönemde yürütülen çabaları somut verilere dayanarak inceleyen kimi raporlar bir ön değerlendirme yapmaya yardımcı olabilir. Örneğin, AB uyum sürecinde Türkiye'de izlenen kentsel politikaları çözümlerken adaylık döneminde ortaya çıkan iki temel metin, katılım ortaklığı belgesi ve ilerleme raporu, bu niteliktedir. Daha önce de belirtildiği gibi AB'nin temel politikalarını ortaya koyan düzenlemelerde doğrudan doğruya kentsel politikayı ilgilendiren bir hüküm bulunmamaktadır. Bu durumun doğal bir sonucu olarak Türkiye'nin katılım ortaklığı belgesinde ve düzenli olarak yayınlanan ilerleme raporlarında kentsel politikalar ayrı bir başlık altında ele alınmamıştır. Buna karşılık çevre, enerji, ulaşım gibi konulara ilişkin bölümlerde kentsel yaşamın türlü yönlerine ilişkin değerlendirmeler bulmak olanaklıdır. 2003 yılı "Türkiye için Katılım Ortaklığı Belgesi"ne bakıldığında, kentsel politikaları ilgilendiren konuların, "ulaştırma", "enerji", "çevre", "tüketicilerin korunması ve sağlık" başlıkları altında düzenlendiği görülmektedir. Belgede, çevre politikasına ilişkin genel gözlemler bir yana bırakılacak olursa, doğa koruma, su kalitesi, kirlilik denetimi ve atık yönetimi konusundaki düzenlemelerin iç hukuka aktarılıp yaşama geçirilmesi; ÇED yönergesinin etkili biçimde uygulanması ve sürdürülebilir kalkınma ilkelerinin diğer bütün sektörel politikalara egemen olmasından söz edilmektedir. Ulaştırma alanının bir bütün olarak AB ölçütlerine getirilmesi, yarışmacı bir enerji pazarının oluşturulması, enerji tasarrufu uygulamalarının güçlendirilmesi, enerji bağımlılığını azaltacak, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını

artıracak bir programın oluşturulması ve yabancı yatırımların özendirilmesi de Belge'de ele alınan diğer konuları oluşturmaktadır. AB'nin Türkiye için hazırladığı 2004 yılı ilerleme raporunda ise kentsel politika kapsamında, hava kalitesi, atık yönetimi, gürültü, su kalitesi gibi konulara yer verilmektedir. Raporla, çevresel konuların diğer politikalarla uyumlulaştırılması gibi genel sorunların dışında, hava kirliliği, kara taşıtlarının yakıt kaliteleri ve atık yönetimi konusunda, önemli yasal düzenlemelerin gerçekleştirilmesine karşın, uygulamada yeterince ilerleme sağlanmadığı belirtilmektedir. Buna benzer biçimde, su kalitesi ve gürültü konusunda henüz yeterli oranda gelişme kaydedilmediği saptamasında bulunmaktadır.

AB uyum sürecinde gündeme gelen bu belgelerin kentleri yalnızca ekonomik sektörler açısından ele aldığını, kentsel yaşama ve kent kültürüne ilişkin bir değerlendirmede bulunmadığını belirtmek gerekir. Bundan ötürü, yukarıda da değinildiği gibi, raporların çözümlenmelerinden yola çıkarak Türkiye kentleri için genel değerlendirmelerde bulunma olanağına sahip değiliz. Bu noktada, kentlerin fiziksel gelişimi, altyapı, çevre sorunları ve yaşam düzeyinin yükseltilmesine ilişkin düzenlemelerin ardında, sermaye birikimini sağlamak, serbest pazar oluşumu için gerekli ortamı yaratmak ve ekonomik gelişmeyi sürdürme güdüsünün bulunduğunu bir kez daha vurgulamak gerekir. Bu bakış açısını kentsel alana ilişkin bütün belge ve çalışmalarda bulmak olanaklıdır; bu açıdan, sözü edilen belgelerde kentsel yaşamın toplumsal-kültürel yönlerinin dışarıda bırakılması şaşırtıcı değildir. AB'nin kentleri ilgi alanı içinde görmesinde ve bu alana özgü yeni düzenlemeler getirmesinde kentlerin yeni ekonomik düzen içinde kazandığı görece önemin yeri yadsınamaz. Son dönemde ekonomi, teknoloji ve iletişim alanında yaşanan köklü değişimlerle mal, hizmet ve sermaye

TÜRKİYE KENTLERİNİN BUGÜNKÜ DURUMU GÖZ ÖNÜNE GETİRİLDİĞİNDE, YUKARIDA ANA HATLARIYLA ÇİZİLMEME ÇALIŞILAN GELECEĞİN AVRUPA KENTİNDEN OLDUKÇA UZAKTA OLDUĞUNU SÖYLEMEK GÜÇ OLMAYACAKTIR. AB VE TÜRKİYE ARASINDAKİ EKONOMİK, KÜLTÜREL VE TOPLUMSAL FARKLIŞMANIN MEKANA YANSIMASI OLAN BU DENGESİZLİK DURUMUNU BÜTÜN ÖĞELERİYLE ORTAYA KOYUP ÇÖZÜMLEMEK DAHA AYRINTILI BİR ÇABAYI GEREKTİRSE DE, BİRTAKIM GENEL DEĞERLENDİRMELERDE BULUNMAK OLANAKSIZ DEĞİL.

akımına yönelik ulusal denetimlerin zayıflaması sonucunu doğuran küreselleşme süreci Avrupa'da kentlerin yeniden ele alınması zorunluluğunu doğurmuştur denebilir. Bir anlamda, ulusal devletlerin ekonomi ve yönetimdeki ağırlığının bir bölümünü yerel, bölgesel ve uluslararası düzeneklerle sermaye güçlerine bırakması ve Birliğin, ekonomik alanda bütünleşmek, tek bir ortak pazara varmak amacıyla türlü önlemler alması kentleri ekonomik yarışmanın önemli aktörleri haline getirmiştir. Küresel sermaye birikimi için yaşamsal öneme sahip olan akçal güce, yönetici kümeye, nitelikli işgücüne ve pazara ev sahipliği yapan "dünya kenti" olarak anılan yerleşim yerlerinin arasında Zürih, Frankfurt, Rotterdam, Paris ve Londra'nın yanı sıra Brüksel, Milano, Viyana ve Madrid'in adının geçmesi boşa değildir. Avrupa çapında pazar birliği ve ekonomik bütünlüğü sağlama çabalarının ilk etkilerini kentsel alanda göstermesi de şaşırtıcı olmayacaktır. Çünkü kentsel politikalarda türdeşlik sağlanması üretim ve dağıtımın bütün aşamalarında Avrupa'nın her yerinde bir örnek koşulların yaratılmasına katkıda bulunacaktır. Ancak, "sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması", "yaşam kalitesinin artırılması", "küresel ekonomiye eklenme" gibi şık sloganlar eşliğinde gündeme gelen yeni politika önerilerinin uygulamada yarattığı sorunların çoğunlukla gözardı edildiği bilinmektedir. Örneğin, her ne kadar AB kentsel politikasını ortaya koyan belgelerde, katılımdan, saydamlıktan, hesap verebilirlikten söz edilse de, bunlar genelde kağıt üstünde kalabilmektedir.

Bunun gibi, yönetim ya da çok ortaklı yönetim çoğunlukla özelleştirme anlamına gelebilmekte; katılım yalnızca belli bir ekonomik-toplumsal kesimin görüş ve istemlerini yansıtan gönüllü örgütlerle sınırlı kalabilmekte; bu karmaşık ağ yapısı içindeki karar alma süreçleri gerçekte kamuya yeterince açık olmayabilmektedir. Türkiye'de son dönemde AB'ye giriş süreci çerçevesinde gündeme gelen yönetimi yeniden düzenleme çalışmalarında da kentsel alan daha çok ekonomik açıdan değerlendirilmekte, kentleri küresel ekonomiye eklemeyecek önlemler alınmaya çalışılmaktadır. Devletin küçültülmesi, kamu hizmetinin pazar düzenekleri içinde özel sektöre ve sivil toplum örgütlerinin denetimine bırakılması, yerel yönetimlerde özelleştirme uygulamalarının

hızlandırılması, yurtiçi ve yurtdışından borçlanmanın kolaylaştırılması, kamunun özel sektör yönetim biçimlerini kullanmaya başlaması bunlardan ilk akla gelenleri.

Kentsel alanları yakından ilgilendiren son dönemdeki çevre ve yerel yönetimlerle ilgili düzeltim çalışmalarına genel olarak bakıldığında, görünürde daha iyi bir yaşam düzeyine ulaşmaya, daha demokratik bir yönetim düzenini sağlamaya yönelik düzenlemeler getirirse de, bütün bu çabaların son aşamada sermayenin büyüme gereksinimine yanıt vermeye yönelik olduğu görülecektir.

Bir bakıma, kentler daha çok ekonomik gelişmeye katkıları oranında ele alınmakta, enerji, ulaşım, altyapı, sanayi gibi alanlarda AB ölçütlerini yakalamak için büyük çaba harcanırken, kentsel yaşam ve kent kültürü ile ilgili sorunlar ya yerel yönetimlerin kendi çabalarına bırakılmakta ya da ekonomik gerekçelerle ertelenmektedir. Kentsel mirasın korunması, herkeşe yeterli konut sağlanması, sağlık

olanaklarının geliştirilmesi, engelliler gibi özel kümeler için gereken düzenlemelerin yapılması, kent içinde özel araçların egemenliğine son verilmesi, farklı kültürlerin bir zenginlik olarak tanınması gibi konularda henüz başlangıç düzeyinde de olsa adımların atıldığını söylemeye olanak yok. Türkiye kentlerinden hiçbirinin henüz Avrupa Kentsel Şartı'ni onaylamamış olması boşuna değil. ●

EDİTÖR NOTU:

Bu araştırmada Kentsel Altyapı Hizmetleri ve Finansman Çalıştay Bildirileri, Yrd. Doç. Dr. Uysal Kerem'in "Avrupa Birliği: Yerel ve Bölgesel Yönetimler" başlıklı çalışması, Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü Doç. Dr. Duran Bülbül'ün "Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Kamu Kesimi Bütçesi Üzerine Etkileri" başlıklı çalışması, Yrd. Doç. Dr. Rifki Henden Henden ve Öğr. Gör. H. Burçin Henden'in "Yerel Yönetimlerin Hizmet Sunumlarındaki Değişim ve e-belediyeçilik" çalışması ile Bülent Duru'nun Mülkiye Dergisi(C.XXIX, S.246, Bahar 2005, s.59-76)'inde yayınlanan "Avrupa Birliği Kentsel Politikası ve Türkiye Kentleri Üzerine" başlıklı yazısından faydalanılmıştır.

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek, “İnanın artık vatandaşlar, belediye ile hiçbir ilgisi olmayan sorunları için bile bizi arar konumda. Çünkü artık belediyeler, merkezi hükümete ulaşmada bir adım, bir araç konumunda. Bu açıdan bakıldığında da çağdaş belediyeçilik anlayışı çerçevesinde, vatandaşların pek çok sorununa çözüm üreten bir hizmet birimi olarak görev yapıyoruz” diyor

“Biz belediyeçilik çalışmalarımızda **insanı ve aileyi** ön planda tuttuk”

RÖPORTAJ: Seda GÖK

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek, Türkiye ve Ankara özelinde belediyeçilik hizmetleri konusunda geldiğimiz noktayı Avrupa Birliği (AB) ile karşılaştırarak YARIN Dergisi'ne değerlendirdi. Gökçek, “Biz, belediyeçiliği sadece park, yol, alt yapı yapan, çöp toplayan kurumlar olarak görmedik. Biz belediyeçilik çalışmalarımızda insanı ve aileyi ön planda tuttuk. Bu sayede de bir bütün halinde ele aldığımızda topluma hizmet götürmeyi sağladık” diyor. Melih Gökçek'ten Türkiye'nin belediyeçilik hizmetlerindeki gelişimi, Ankara özelinde yapılan çalışmalar, vatandaşın karar verme sürecindeki rolü ve geleceğe yönelik öngörülerini dinledik.

Öncelikle Türkiye'deki belediyeçilik hizmetlerinin gelişimini değerlendirir misiniz?

Sorularınızı cevaplamaya başlamadan önce sözlerime, Ege Genç İşadamları Derneği'nin sürekli yayını olan ve bölge iş hayatına yön veren Yarın Dergisi okuyucu ve çalışanlarına selamlarımı ileterek başlamak istiyorum.

Türkiye'deki belediyeçilik hizmetlerinin gelişimine ilişkin sorunuza gelince, yerel yöneticiler olarak bizim en büyük şansımız, yerel yönetim deneyimiyle örnek çalışmalara imza atmış olan Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan önderliğinde 2002 yılında

kurulan AK Parti hükümeti olmuştur. Çünkü, halkla bütünleşmede ve halka hizmet götürmedeki en etkin ve son birim olan yerel yönetimlere büyük önem verilmeye AK Parti hükümetiyle birlikte başlandı. Halkla bütünleşme, isteklerine cevap verme, birebir halkın sorunlarına çözüm bulmada yerel yönetimlerin değerinin anlaşılması açısından büyük çalışmalara imza atılan AK Parti hükümeti, yerel yönetimlerin önünü açmış ve hizmetlerin direkt olarak halka iletilmesini sağlamıştır.

Bu açıdan da 2002 yılından itibaren yerel yönetimler, hükümetle birlikte büyük çalışmalara imza atabilmiş ve

bugünkü gelinen noktada, büyük adımlar atmıştır. Eski yıllarda hükümetten kopuk, yeterli desteği alamadığı için yerinde ve yeterli hizmet sağlayamayan yerel yönetimler, artık, merkezi hükümetin de desteğiyle çok büyük hizmetler sağlayabilir konuma gelmiştir.

Türkiye ve Ankara özelinde AB ile karşılaştırıldığında bu konuda geldiğimiz noktayı nasıl görüyorsunuz?

Öncelikle şunu belirtmek isterim ki biz, belediyeciliği sadece park, yol, alt yapı yapan, çöp toplayan kurumlar olarak görmedik. Biz belediyecilik çalışmalarımızda insanı ve aileyi ön planda tuttuk. Bu sayede de bir bütün halinde ele aldığımızda topluma hizmet götürmeyi sağladık.

Tüm belediyecilik hizmetlerinin yanı sıra, vatandaşların sosyal ve kültürel ihtiyaçlarına, refah ve modern yaşam alanlarında hayatlarını sürdürmelerine, tarihi dokuların oluşturulması ve korunmasına kadar pek çok konuya cevap verecek çalışmalarını bir arada

yürütüyoruz. Bu sayede de vatandaşlarımız artık, gurur duyacakları güçlü ve güvenilir bir ülkede ve şehirlerde yaşamaya başladılar.

Eskiden Avrupalı konukların gezip görebileceği hiçbir artı çalışmamız olmadığı için sıkıntılar içinde ziyaretçi ağırlamaya çalışırken, şimdi gururla, yaptığımız çalışmalarını gösteriyor ve onlara ilham kaynağı oluyoruz.

Sadece Ankara Büyükşehir Belediyesi olarak biz, 2009 yılında aldığımız Avrupa Ödülü ile bunu bütün dünyaya kanıtladık. Avrupa Konseyi Parlamento Meclisi tarafından Avrupa'nın en saygın şehirlerine verilen Avrupa Ödülü'nü, rekor sayılabilecek bir sürede alarak, hem Ankaralıların hem de Türkiye'nin gururu olduk.

Bu ve bunun gibi aldığımız sayısız uluslararası kurum, kuruluş ve kişisinden adlı ödüllerin yanı sıra şehrimizde ağırladığımız devlet başkanı, cumhurbaşkanı, başbakanı, bakan ve bürokratlarının da övgü dolu sözleri de bizi onurlandırdı.

Bu da artık Türkiye'de yerel yönetim hizmetlerinin ve dolayısıyla şehirleri-

mizin hangi aşamaya geldiğinin en önemli göstergesidir diye düşünüyorum.

Çağdaş belediyecilik anlayışındaki gelişmeleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bu sorunuzda dikkat edilecek husus "çağdaşlık" kelimesidir ki, bu da ülkelerin geldiği noktaya birebir ilişkilidir. Bir ülke insan odaklı bir anlayış ile yönetilir, halkına modern, yaşanabilir ve refah düzeyi yüksek bir hayat imkanı sunabilirse, çağdaşlık da kendiliğinden gelir. Son 12 yıldır Türkiye'de de bunu görüyoruz. Eskiden yerel yönetim denince akla sadece yol, su ve ulaşım gibi hizmetler gelirken, bugün bu anlayış tamamıyla yıkılmış durumda. Artık belediye denince, tüm bu hizmetlerin yanı sıra yepyeni yaşam alanları oluşturma, sosyal ve kültürel ihtiyaçlara yönelik çalışmalar, yemyeşil çevreler ve daha aklıma gelmeyen birçok hizmet akla gelir oldu. İnanın artık vatandaşlar, belediye ile hiçbir ilgisi olmayan sorunları için bile bizi arar konumda. Çünkü artık

belediyeler, merkezi hükümete ulaşmada bir adım, bir araç konumunda. Bu açıdan bakıldığında da çağdaş belediyecilik anlayışı çerçevesinde, vatandaşların pek çok sorununa çözüm üreten bir hizmet birimi olarak görev yapıyoruz.

Vatandaşın belediye yönetimine ve kararlara katılım düzeyine baktığımızda nasıl bir tablo ile karşılaşıyoruz?

En başta da söylediğim gibi, eğer hizmeti insan odaklı yaparsanız, bu hizmet, hedefiniz olan insan ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlar. Yani toplumun rahat ve refah düzeyi yüksek insanlardan oluşması için hizmetinizi onlara yönelik yapmak zorundasınız. Bunun için de onların fikirlerinin alınması, sorunlarının dinlenmesi ve çözüm önerileri konusunda fikir teatisinde bulunulması şart. Biz de Ankara Büyükşehir Belediyesi olarak, bu konuda yine örnek bir çalışmaya imza attık ve anket araçlarımız veya online olarak bu hizmeti gerçekleştirdik, gerçekleştirmeye de devam ediyoruz. Zorunlu çalışmalarımız dışında, bölgelere yaptığımız büyük çalışmalarımızda, o bölgede yaşayan vatandaşlar veya tüm Başkentlilerimizin fikirlerini mutlaka alıyoruz. Anket araçlarımızda veya internet sitemiz vasıtasıyla online sistem üzerinden oluşturduğumuz anketlerimizle vatandaşlarımıza sorular yöneliyor ve çalışmamızı ona göre gerçekleştiriyoruz. Hatta kimi çalışmalarımız için ödüllü anketler bile düzenliyoruz.

Yeni aldığımız son teknoloji toplu taşıma araçlarımızın renklerinden, yaptığımız projelere, yol çalışmalarından, birçok belediye hizmetimize kadar gerçekleştirdiğimiz bu anketler Başkentlilerimizin istekleri konusunda bize yol gösteriyor ve onların istekleri doğrultusunda çalışmalarımızı yürütmemizi sağlıyor.

Onun dışında da aldığımız kararlarda yine vatandaşlarımızla gerek şahsen ben gerekse bürokratların aracılığıyla yaptığımız birebir görüşmeler sayesinde de Ankaralıların görüş ve önerilerini dikkate alarak çok büyük çalışmalara imza atıyoruz.

2023 yılında belediyecilik konusunda Türkiye'nin nasıl bir hedefi olmalı?

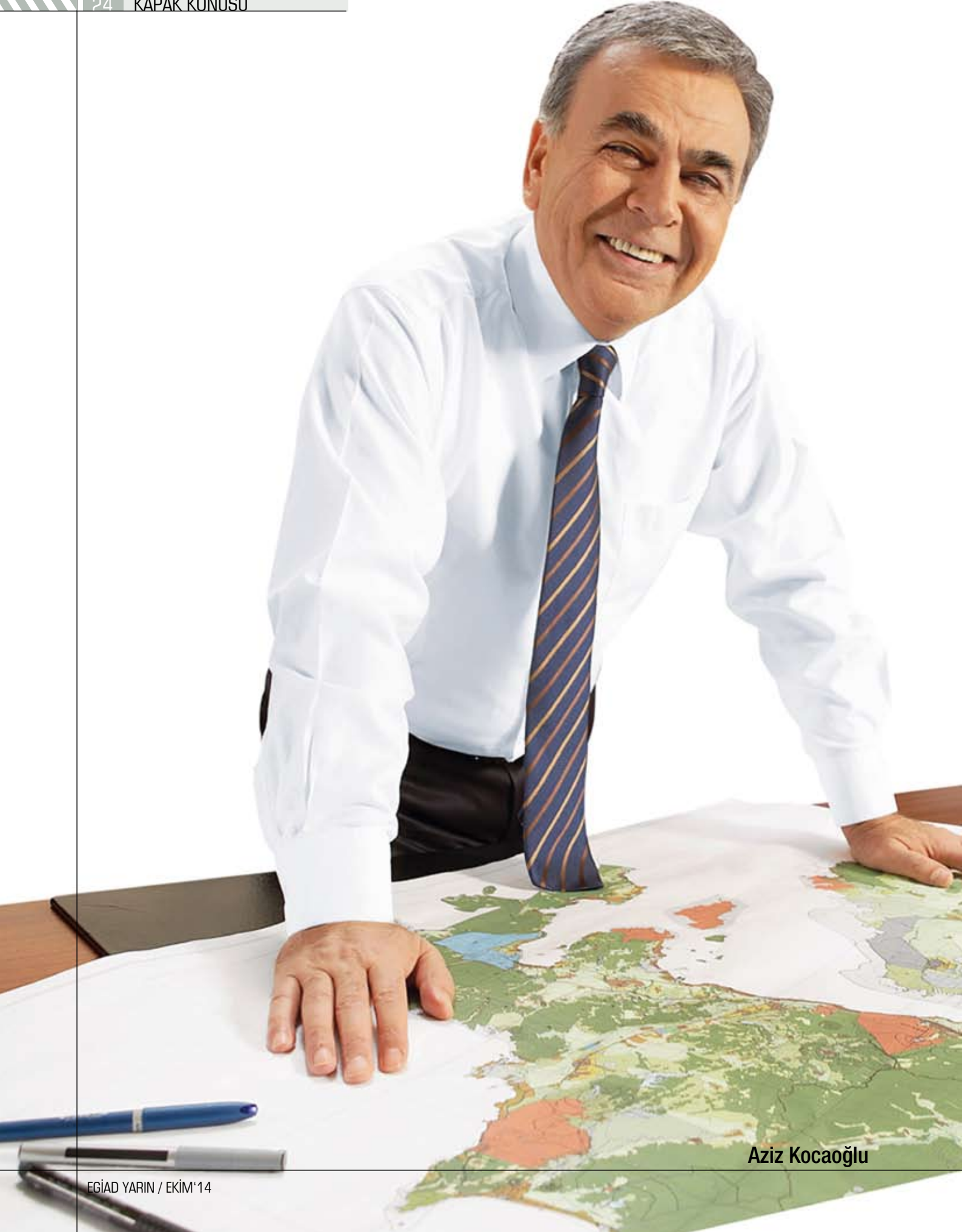
Her devlet başkanı, cumhurbaşkanı, başbakan veya belediye başkanı gibi yöneticiler, ülkelerinin, şehirlerinin

uzun yıllar, sorunsuz, mutlu ve huzurlu olmasını isterler. Eskiden 70 Cent'e muhtaç olan, önünü göremeyen, bir gün sonrasının ekonomik hesaplamalarını yapamayan ülkemizin bugün geldiği noktadan gerçekten örnek olacak düzeydedir. Artık ülkemiz, bundan uzun yıllar sonrasının hesaplarını yapabilen bir konuma geldi. Ankara da bu noktada gerek ulaşım, gerek hayat standartları, gerekse yaşam alanları bakımından örnek düzeylere ulaşmıştır. Tüm bunların meyveleri her geçen gün bir bir gelmektedir. Uzun yılları kapsayan çok büyük projeleri gerçekleştirdik ve gerçekleştiriyoruz. Sadece bugünü kurtarma hesabını çoktan aştık ve yarınların hesaplarını yapmaya başladık. Bizim çalışmalarımız Başkent Ankara'daki her ihtiyaca cevap verecek ve bunların uzun yıllar devam edeceği çalışmalar. 2023 Türkiye Cumhuriyeti için çok önemli bir yıl.

"Eskiden Avrupalı konukların gezip görebileceği hiçbir artı çalışmamız olmadığı için sıkıntılar içinde ziyaretçi ağırlamaya çalışırken, şimdi gururla, yaptığımız çalışmaları gösteriyor ve onlara ilham kaynağı oluyor. Sadece Ankara Büyükşehir Belediyesi olarak biz, 2009 yılında aldığımız Avrupa Ödülü ile bunu bütün dünyaya kanıtladık. Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi tarafından Avrupa'nın en saygın şehirlerine verilen Avrupa Ödülü'nü, rekor sayılabilecek bir sürede alarak, hem Ankaralıların hem de Türkiye'nin gururu olduk. Bu ve bunun gibi aldığımız sayısız uluslararası kurum, kuruluş ve kişisinden adlımız ödüllerin yanı sıra şehrimizde ağırladığımız devlet başkanı, cumhurbaşkanı, başbakanı, bakan ve bürokratlarının da övgü dolu sözleri de bizi onurlandırdı. Bu da artık Türkiye'de yerel yönetim hizmetlerinin ve dolayısıyla şehirlerimizin hangi aşamaya geldiğinin en önemli göstergesidir diye düşünüyorum."

Bu yüzden de hedeften çok, tarihi önemi olduğu için bir vizyon olarak ortaya konulan bir tarih. Aslında çalışmalar sadece 2023 için değil, çok daha uzun yıllar için yapılan planlama ve projeler. Türkiye sadece 2023'te değil, inşallah çok daha uzun asırlar hep güçlü ve dimdik hizmet etmeye devam edecek. ●

Aziz Kocaoğlu

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Aziz Kocaoğlu,

İzmir'e ve İzmirli'lere yakışan bir **yönetim anlayışı**

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin bugün için en önemli farkı, rantı değil yaşam kalitesini artırmayı hedefleyen bir yerel yönetim anlayışı için çalışmasıdır. O nedenle Türkiye'nin en büyük kent içi toplu ulaşım projesi, Türkiye'nin en nitelikli konser salonu, Türkiye'nin en modern buz sporları salonu, Türkiye'nin en büyük doğal yaşam parkı, Türkiye'nin en büyük çamur çürütme tesisi, Türkiye'nin en ucuz ulaşımı (90 dakika) ve ileri biyolojik arıtmada Türkiye'deki toplam kapasitenin dörtte biri İzmir'dedir.

Değişimin kaçınılmaz olduğu, kendini yenilemeyen kurum ve kuruluşların çağın gerisinde kalıp küresel rekabete ayak uyduramadığı bir dönemden geçiyoruz. Günümüz koşullarında, daha fazla güç sahibi olmak, sesini daha fazla duyurmak için yerelden – genele, yerellikten – küreselliğe uzanmak bir zorunluluk olmuştur. İzmir de, bu evrensel dönüşüme ayak uydurabilmek için son yıllarda hızlı bir değişim süreci geçirmektedir. Zaman projeleri şekillendirirken geleceği düşünerek plan yapma zamanıdır. Zaman **“en iyiye nasıl ulaşırım”** sorusuna doğru yanıtı verecek çalışmaları hayata geçirmek zamanıdır.

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin faaliyetlerini planlarken öncelikli konumuz, **“en iyiye”** ulaşmaktır. En iyi kalite ile en verimli projeyi hayata geçirmektir. Zaten modern belediyecilik de bunu gerektirmektedir. Dünyayı takip eden, her türlü gelişmeyi izleyen, yeniliğe ve değişime açık, fark yaratmaya ve kaliteye önem veren yerel yönetimlerin başarıyı yakalaması kaçınılmazdır. 30 yıl öncesinin İzmir'ini bir düşünelim: O yıllarda bir kent için büyüklük **“nüfus yönünden kalabalık olması”** demektir. Planlı kentleşme anlayışı henüz gelişmemişti. Tarihi ve doğayı bilinçsizce tahrip ediyor, her karış toprağı beton yığınlarıyla dolduruyor; denizlerimizi, su kaynaklarımızı kirletiyorduk. 90'lı yıllara geldiğimizde ne büyük bir hata yaptığımızın farkına vardık. Tartışmalar sürerken, 2000'li yılların başında elimizde ne Körfez kalmıştı, ne kentin korunabilmiş tek bir

tarihi aksı. Bugün ulaştığımız noktayı doğru bir şekilde tespit edebilmek için nereden yola çıktığımızı iyi anlamamız gerekiyor.

2014 İzmir'inin fotoğrafına baktığımızda, sadece bir kentin değişimini değil, belediyecilik anlayışının da nasıl bir evrim geçirdiğine tanık olmaktadır. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin, rahmetli Başkan Ahmet Piriştina ile birlikte başlayan ve 2004 yılında sınırların büyümesiyle devam eden süreçte yerel yönetim anlayışını nasıl değiştirip geliştirdiğini göz ardı edemeyiz.

Fen işleri kapsamındaki yol-kaldırım çalışmalarını, su-kanal inşaatlarını ve ulaşım hizmetlerini yerine getirmekle sınırlı bir görev tanımından, bugün kentini geleceğe taşıyacak, ekonomisini geliştirecek, yaşam kalitesini yükseltecek modern bir yerel yönetim vizyonuna ulaşıldığını w İzmir'in yerel yönetimi, sadece bugün değil yarınlarımız için de çalışmakta ve bunun için toprağı, suyu koruyup organik tarımı yaygınlaştırmaktadır. Sözleşmeli üretimi yapan, ova yollarını asfaltlayan, okul sütü projesini ilk

başlatan ve ilk uygulayan, üreticiye pazarlama desteği veren, köylere toplu ulaşım sağlayan ilk belediyenin İzmir Büyükşehir Belediyesi olması, elbette tesadüf sayılamaz.

İzmir'de modern belediyeciliğin en temel gereklerinden biri olan katılımcılık, yerel demokrasi ve uzlaşma kültürü de son derece yaygındır. Örneğin Türkiye'nin (yerel yönetimlerce düzenlenen) ilk kültür çalıştayı, örneğin Türkiye'nin (yerel yönetimlerce düzenlenen) ilk tasarım forumu İzmir'de yapılmıştır. Belediyemizin yatırım yapabilen güçlü ve istikrarlı bir mali yapıya kavuşması ise ayrı bir başarı öyküsüdür. Fitch, ulusal uzun vadeli kredi notumuzu AA+'ya yükseltmiş, Dünya Bankası Uluslararası Finans Kurumu (IFC) ve farklı ülkelerden 4 kalkınma bankası ile hazine garantisiz ve teminatsız kredi anlaşmaları imzalanmıştır. Kent ekonomisini geliştirmek için başta fuarcılık olmak üzere katma değer yaratan tüm sektörler desteklenmektedir. Yaklaşık 500 milyon TL'ye mal olacak yeni fuar kompleksinin yapımı tamamlanmak üzeredir.

Çağdaş ulaşımın temel unsuru olarak kabul edilen raylı sistem ağı 10 kattan fazla geliştirilmiştir. Temiz bir çevre adına tüm yerleşim alanları arıtma sistemine bağlanmıştır. AB standartlarındaki arıtma sayısı ve kapasitesi bakımından Türkiye'nin lider kenti olan İzmir, yüzülebilir Körfez hedefine de çok yaklaşmıştır. İzmir Büyükşehir Belediyesi, tarihi dokunun korunması, tahrip olanların ayağa kaldırılması, yer altındakilerin ortaya çıkarılması için de yoğun bir çaba harcamaktadır. Sosyal projelerle kentteki dayanışma kültürü geliştirilmektedir. Kentin en değerli arazileri rant için değil kültür ve sanat yatırımları için kullanılmıştır. Bugün gelinen noktada İzmir, her geçen gün yaşam kalitesini geliştirmektedir. Ne mutlu bize ki, bu değişimin başrol oyuncusu ise modern yönetim tarzıyla İzmir Büyükşehir Belediyesi olmuştur. ●

İMPEKS
since 1984
30 Yıl

Dünya Mutfaklarına Açılan Pencere...

Pantai
norasingh®

PEARL RIVER BRIDGE

Clovis
FRANCE

BEAUFOR

 Bruce Foods
Corporation

MEXENE

"LOUISIANA"

CIRIO

LA DORIA

Liola

MONARI
FEDERZONI
1912

Dueffo
SWISS CHOCOLATE

TATE & LYLE

Unilever

HELLMANN'S

POT
NOODLE

Colman's

Jamie
Oliver

TROFCO

FAF

BNH®

ALSUR

CHEF seasons

SUSHI
NORI

Merkez: 1476/1 Sk. No.12 D.5 35220 Alsancak / İZMİR - TÜRKİYE
T: +90 232 422 26 22 (Pbx) F: +90 232 463 33 70 - 463 88 24

Şube: Oyacı Sk. No.21 34752 İçerenköy / İSTANBUL - TÜRKİYE
T: +90 216 572 36 97 - 572 36 98 F: +90 216 572 36 99

info@impekscomp.com
www.impeksltd.com

Recep Altepe

Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Altepe, “Biz sadece Türkiye’de değil, içinde bulunduğumuz coğrafyada da raylı sistemlerin merkezi olmayı hedef olarak belirledik. Nasıl Bursa üretimi tur otobüsleri Avrupa kentlerinde geziyorsa yakın bir gelecekte Bursa’da üretilen tramvay ve raylı sistem araçları da Avrupa caddelerinde boy göstermeye başlayacak” diyor

“Anadolu kentleri olarak kendi kentimizin değerlerini güzelliklerini **geleceğe nasıl daha iyi taşıyabiliriz** bunun derdinde olmalıyız”

RÖPORTAJ: Seda GÖK

Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Altepe, Anadolu kentlerinin kendi kent değerlerini güzelliklerini geleceğe nasıl daha iyi taşıyabileceğinin derdinde olması gerektiğini söylüyor. Altepe, “Bursa; İstanbul’un arka bahçesi olarak değil de kendi değerleriyle öne çıkmalı. İzmir kendi güzellikleriyle, Amasya, Adana ve Konya vs tüm kentler kendi sahip olduğu öz kaynaklarıyla yüzünü geleceğe, çağdaşlığa dönmeli. Ancak o zaman çok daha fazla parmakla gösterileceğiz” diyor. Türkiye olarak belediyecilik hizmetleri konusunda AB ülkelerinden çok daha önde olduklarına dikkat çeken Altepe, “Çünkü bizler değişime, yeniliğe ve gelişime açığız. Kendimizi her alanda geliştirmeye gayret ediyoruz. Sadece Bursa olarak imza attığımız hizmetlerle, 26 projeye dünyaya örnek olduk” diyor. Altepe ile Bursa özelinden yola çıkarak Türkiye’deki gelişimi ve yapılması gerekenleri konuştuk.

Türkiye’deki belediyecilik hizmetlerinin gelişimi hakkındaki düşüncelerinizi paylaşır mısınız?

Son yıllarda Türkiye’de belediyecilik anlamında çok büyük adımlar atıldı. Bursa ölçeğinde örnek verirse, Bursa’da göreve geldiğimiz günden bu yana kentin değerlerini öne çıkar-maya çevirdik rotamızı. Çünkü Bursa, tarih, turizm, kültür, spor, sosyal,

sanayi ve ticaret alanları başta olmak üzere aklınıza gelen her alanda çok zengin mirası olan büyük güzellikleri bünyesinde barındıran bir şehir. Bu nedenle Bursa’nın değerini artması bizim için çok önemliydi. Büyükşehir Belediyesi’nde başkanlığımın 2. dönemini yaşadığım şu günlerde, gönül rahatlığıyla söyleyebilirim ki, bizler Büyükşehir Belediyesi olarak Bursa’yı,

sınır göz etmeden her alanda kalkındırmayı hedefledik, bu alanda çalışmalar yaptık ve aldığımız mesafe de apaçık ortada... Bursa’da 7 merkez ilçe vardı ancak biz, “Bu ilçe Büyükşehir sınıırında değil buna bakmayız” demeden tüm Bursa’ya hizmetlerimizi ulaştırdık. Nerede vatandaşlarımızın ihtiyacı var biz oradaydık, nerede birinin canı yanıyor biz oradaydık.

Belediyeciliğin 'sadece yol yapmak' olmadığına inandık ve eğitimden kentsel dönüşüme dek her alanda hizmetlerimizi sorumluluk bilinciyle yürüttük, yürütmeye de devam ediyoruz. Özellikle seçimlerden sonra Bursa'nın 'bütünşehir' yasasıyla, kentin tamamının Büyükşehir sınırlarına dahil edilmesi, hizmetlerimizi herkese ulaştırmamız konusunda da kolaylaştırıcı oldu. Bursa'da olduğu tüm Türkiye'de belediyecilik artık her alanda hizmet demek. Bu ülkenin kalkınması ve vatandaşın ihtiyacı olan doğru hizmetlerin gerçekleştirilmesi adına sevindirici bir durum. Çünkü her zaman söylediğimiz gibi, bir kentin en gerçek ihtiyaçlarını kentin içinde yaşayan, orada büyüyen, o kentin havasını soluyan belediye başkanları bilir.

Türkiye ve İstanbul özelinde AB ile karşılaştırıldığında geldiğimiz nokta nedir?

Bizler, Türkiye olarak çok çetin ve zorlu dönemleri yaşayan bir ülkeyiz. Tarihten bugüne dek yaşadığımız gelişme ve kalkınma hatırı sayılır derecededir. Öte yandan İstanbul, her dönemde gözde olan ve tüm değişiklikleri her çağda birebir içinde tutabilen bir şehir. İstanbul her dönemde Türkiye'nin kalbinin attığı kent olma özelliğinde, bir kere bu herkesçe kabul edilmeli bence. Ancak bu noktada bizler de Anadolu kentleri olarak, kendi kentimizin değerlerini güzelliklerini geleceğe nasıl daha iyi taşıyabiliriz bunun derdinde olmalıyız. İstanbul'un arka bahçesi olarak değil de Bursa, kendi değerleriyle öne çıkmalı. İzmir kendi

güzellikleriyle, Amasya, Adana, Konya vs tüm kentler kendi sahip olduğu özkaynaklarıyla yüzünü geleceğe, çağdaşlığa dönmeli. Ancak o zaman çok daha fazla parmakla gösterileceğiz. Türkiye olarak AB ülkelerinden çok daha önde olduğumuzu düşünüyorum. Çünkü bizler değişime, yeniliğe ve gelişime açığız. Kendimizi her alanda geliştirmeye gayret ediyoruz. Sadece Bursa olarak imza attığımız hizmetlerle, 26 projeye dünyaya örnek olduk. Büyükşehir Belediyesi'nin de özverili çalışmalarıyla bu yıl Bursa, Hanlar Bölgesi, Cumalıkızık ve Sultan Külliyesi ile UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne girdi. Bunlar çok özel değerler, kültürümüzü bugünde yaşatan ve geleceğe taşıyan çok anlamlı eserler. Ayrıca Bursa'da Büyükşehir Belediyesi olarak yapacağımız tüm

çalışmalarda dünyadaki örneklerine de bakıyor, teknik incelemelerde ve gezilerde bulunuyor, tüm alanlarda en güzel eserleri kentimize kazandırmaya çabalyoruz. Ve gittiğimiz yerlerde gördüğüm kadarıyla söyleyebilirim ki Bursa ve Türkiye, pek çok AB ülkesinin çok önünde seyrediyor. Bugüne dek bu mesafe alındı, bundan sonra daha da güzelliklerin ülkemizi beklediğine inanıyorum.

Çağdaş belediyeçilik anlayışındaki gelişmeler nelerdir?

Eskiden belediyeler sadece yol yapan bir kurum olarak algılanırdı. Bizler bu imajı kırdık. Çünkü bence belediyeçilik içinde yaşanılan kentin tüm güzellikleri, değerlerini, kültürünü, sporunu, eğitim kurumlarını, gençlerini yaşlılarını ayırıp yapmadan her alanda kucaklayan hizmetlere imza atmaktır. Bursa Büyükşehir Belediyesi, bunu gerçekleştirdi, çok gururluyum. Belediye olarak her alanda, her yerdeyiz. Gece gündüz demeden Bursa'nın geleceği ve bu kentte yaşayan vatandaşlarımızın mutluluğu için çalışıyoruz. Artık eğitim kurumlarının eksiklerine de bakıyoruz, ulaşım alternatif öneriler de getiriyoruz hatta ve hatta Bursa'da ilk yerli tramvay üretimini de yaptık. Büyükşehir Belediyesi öncülüğünde Durmazlar Makine tarafından üretilen yerli tramvay, kentin caddelerinde ulaşım sağlıyor. Bizler bu tramvayların Avrupa ülkelerinin caddelerini ve sokaklarını da süslemesini arzuluyoruz ve olacağına inanıyorum. Aynı zamanda Bursa'nın dağından sahillerine dek kentin tüm gereksinimlerinin farkındalığıyla kente vizyon kazandırıyoruz. Öte yandan şehrin takımının da yanındayız, sel baskını yaşayan Balkan ülkelerinin de yanındayız. Sınır tanımıyoruz, kardeşiz dediğimiz herkese ulaşıyoruz. Çağdaş belediyeçiliğin bu sorumluluğu gerektirdiğine inanıyorum.

Vatandaşın belediye yönetimine ve kararlara katılım düzeyi nedir?

Bursa'da vatandaşlarımız Büyükşehir Belediyesi'ne çok rahatlıkla ulaşabiliyorlar, herkesin sorusu Bursa'da cevap buluyor. Çünkü bizler görev ve gelirler, 'şeffaf ve katılımcı' bir hizmet anlayışıyla yola çıktık. Bursa için yapılacak hizmetlerde halkın da katkısını alıyor, anketler düzenliyoruz. Kent dinamikleriyle, iş adamlarıyla, sivil toplum kuruluşlarıyla, dernekler, -siadlar, amatör spor kulüpleri ve kent konseyleriyle iletişimimiz ve halkın

her zaman fikrini söylemesinden, yaşadığı kente aidiyet bilinciyle katkı koymasından yanayız. Bursa'da da bunun önemli ve güzel geri dönüşlerini alıyoruz. Bir konu daha var ki çok önemli, Büyükşehir Belediye Meclisi'mizde Bursa'ya hizmet etmiş eski başkanlarımız için de kürsümüz mevcut. Onlar da bizlere katılıp, bilgi ve deneyimlerini paylaşıyorlar. Kimseye "görev süreleri bitti, bize karışmasınlar" demiyoruz. Aksine her fikre, her düşünceye açığız ve bu katılımcılığın Bursa'nın geleceği için çok önemli ve gerekli olacağını düşünüyoruz. Çünkü kişiler geçici ama şehir kalıcıdır. Bizler günün birinde bu görevleri gençlere bırakacağız ama Bursa'da yaşamaya devam edeceğiz, çocuklarımız ve torunlarımız Bursa'da yaşamaya devam edecekler...

2023 yılında belediyeçilik konusunda Türkiye'nin nasıl bir hedefi olmalı?

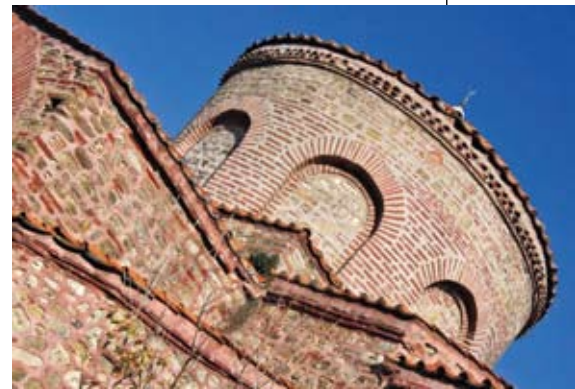
Türkiye'de yeniliğe açık ve sürekli gelişen bir belediyeçilik anlayışı zaten var. Bunun getirisi olarak ülkede büyük adımlar atıldı, biliyorsunuz. 2023 yılında da belediyeçiliğin Türkiye'nin modern vizyonuna yakışır değerlerde, halkın ve milletin memnuniyetine odaklı hizmetlerin yapıldığı, çağdaş hedefe yürüdüğüne şahit olacağımızı düşünüyorum.

Bursa'nın başarısındaki nedenler ve bu konudaki önerileriniz?

Bursa, çok özellikli ve çok değerli bir şehir. Aynı zamanda kendini kendine kapatmayan, yeniliğe, gelişime ve yenilenen değerlerinin sürdürülebilirliğine çok açık bir şehir Bursa. Kentin sahip olduğu güzelliklerin değerini bilmek, atılan adımların vatandaşların mutluluğuna odaklanması ve Bursa'nın daha da modern bir kent olması hedefiyle çalışmalarımızı sürdürdük. Bu samimiyetle gece gündüz demeden, uzak yakın demeden vatandaşlarımıza hizmetlerimizi ulaştırdık. Ecdadımızın emaneti olan Bursa'yı daha güzel noktalara taşımaya gönülümüzü koyduk ve devamında da başarılı olduk. Bursa için her zaman aynı sorumlulukla çalışmaya devam ediyoruz.

Bursa özelinde önümüzdeki döneme yönelik hedeflerinizden de bahsedebilir misiniz?

Bursa, son 12 yılda çok önemli adımlar attı, özellikle son 5 yılda ise 25 yıllık hizmet gerçekleştirildi. Öncelikle geçtiğimiz dönem başlattığımız

stadyum, belediye binası ve teleferik hattının Oteller Bölgesi ve Gökdere etapları bu dönem tamamlanmış olacak. Yeni tramvay hatları ile toplu taşıma daha da rahatlarken, ihalesi tamamlanma aşamasında olan yeni Bursaray vagonlarının gelmesinin ardından Bursaray'daki yoğunluk azaltılmış olacak. Bunun yanında Yunuseli havaalanının özel uçuşlara açılmasıyla birlikte Bursa şehir dışından da daha ulaşılabilir bir kent olacak. Bursa'da turizm ve hizmetler sektörünün ön plana çıkması ve turizm gelirlerinin artmasına yönelik çalışmalarımızda önemli bir mesafe kat ettik ve Bursa'nın UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne girmesini sağladık. Yeni dönemde kentimize gelen turistlerin Bursa'da daha fazla zaman geçirebilecekleri mekanlar ve aktiviteler üzerinde çalışacağız. Yeni kavşaklarla şehir içinde ulaşımı tamamen sorun almaktan çıkarmayı hedefliyoruz. Yeni dönemdeki önceliklerimizden biri de çevre. Bursa düzenlenmiş yeşil alanlarıyla Avrupa standartlarının üzerinde bir kent haline gelecek. Sanayi başta olmak üzere çevreyi kirlenmeye zorlayan unsurların minimize edilmesi. Özellikle Bursa yeni dönemde yapacağımız yatırımlarla yaşamaktan daha fazla zevk alınacak bir kent haline gelecek. Öte yandan tüm ilçelerde kırsal kalkınmanın önünü açacak yeni projeleri bir bir devreye alıyoruz. İlk etapta yine dağ yöresinde hayvancılığın geliştirilmesi için Et ve Et Ürünleri Tesisi kurulmasına yönelik proje çalışmaları devam ederken, tüm ilçelerin tarımsal yapısına uygun yeni projeler hazırladık. Meyve ve sebzeçiliği destekleme projesi kapsamında sektöre destek amacıyla TARIM A.Ş.'nin kurulması, markalaşma desteği, yurt içi ve yurt dışı pazar araştırmalarının desteklenmesi, sulama ihtiyacını karşılayacak bölgesel sulama göletlerinin oluşturulması ve sondaj desteği, ürünleri değerlendirecek tesislerin kurulması,

doğa şartlarına karşı erken uyarı sistemi kurulması, meyve sebze alım merkezleri, verimliliği yüksek fidan teşviki, zirai ilaç denetimi ve temini, analiz laboratuvarları kurulması, tarım arazilerine elektrik hattı çekilmesi, Tarım TV'nin kurulması ve bilinçlendirme çalışmaları, tarımsal ürünlerde kalıntı denetimi gibi konular üzerinde-

ki çalışmalarımız devam ediyor. Yeni dönem, Bursa'da tarımsal alanda da tesisleşme hamlesinin yaşanacağı bir dönem olacak. Ürünlerin katma değerini arttıracak konserve, salça, turşu, meyve suyu gibi ürün işleme tesislerinin kurulması, et ürünleri tesisi kurulması, ürün üstü zirai ilaç kalıntılarını kontrol edecek laboratuvar kurulması, zeytinyağı denetimlerini sağlayacak laboratuvar kurulması, hayvancılık sektörüne yönelik ekipman desteği sağlanması, soğuk depolar kurulması ve meyve - sebze alım merkezleri gibi tesislerle ilgili proje çalışmalarına ağırlık veriyoruz. Yine zeytinciliğin desteklemesine yönelik projeler kapsamında zeytin işleme tesisi kurulması ve hayvancılığın desteklemesine yönelik olarak da Organize Hayvancılık Bölgeleri kurulması, arıcılık ve ipekböcekçiliğinin teşvik edilmesi de bu dönemde üzerinde durduğumuz en önemli konu başlıkları arasında yer alıyor. Bursa, geçmişten bu yana hedefleri hep yüksek olan bir kent oldu. Keza bu tramvay üretiminde de böyle. Bu yola ilk çıktığımızda yurt dışındaki tramvay üretimi yapan firmalara giden arkadaşlarımıza gülüyorlardı. "Biz bunlara parça satalım nasıl olsa üretemezler" diyorlardı. Ancak onların 5-6 yılda yaptıkları çalışmalarını bizim arkadaşlarımız 2 yıl gibi bir sürede tamamlamayı başardı. Şimdi ise o zaman bize gülen firmalar şimdi Bursa'ya gelip, bu üretimin nasıl gerçekleştiğini görmek istiyorlar. Tramvay üretimi ile yola çıkan firma bugün Avrupa'nın hızlı tren altyapısının da üretimini yapmaya başladı. Biz sadece Türkiye'de değil, içinde bulunduğumuz coğrafyada da raylı sistemlerin merkezi olmayı hedef olarak belirledik. Nasıl Bursa üretimi tur otobüsleri Avrupa kentlerinde geziyorsa yakın bir gelecekte Bursa'da üretilen tramvay ve raylı sistem araçları da Avrupa caddelerinde boy göstermeye başlayacak. ●

BİR KONU DAHA VAR Kİ ÇOK ÖNEMLİ, BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE MECLİSİ'MİZDE BURSA'YA HİZMET ETMİŞ ESKİ BAŞKANLARIMIZ İÇİN DE KÜRSÜMÜZ MEVCUT. ONLAR DA BİZLERE KATILIP, BİLGİ VE DENEYİMLERİNİ PAYLAŞIYORLAR. KİMSEYE "GÖREV SÜRELERİ BİTTİ, BİZE KARIŞMASINLAR" DEMİYORUZ. AKSİNE HER FİKRE, HER DÜŞÜNCEYE AÇIĞIZ VE BU KATILIMCILIK İÇİN BURSA'NIN GELECEĞİ İÇİN ÇOK ÖNEMLİ VE GEREKLİ OLACAĞINI DÜŞÜNÜYÜZ. ÇÜNKÜ KİŞİLER GEÇİCİ AMA ŞEHİR KALICIDIR

Doyumuz Lezzet, Bitmeyen Muhabbet şimdi EGIAD'a özel...

İzmir'in en lezzetli balıklarının ve deniz ürünlerinin tadını, eşsiz deniz manzarasında, size özel ayrıcalıklarla ve hizmetlerle doyusya yaşamanız için siz değerli EGIAD üyelerine özel bir kart hazırladık.

Tüm EGIAD üyeleri, Birinci Kordon Balık Restoran "Premium Misafir" Kartı ile artık öncelikli rezervasyondan, kampanyalardan, duyurulardan, özel davet hizmetlerine kadar her an üst düzey hizmete kolayca ulaşabiliyor.

Siz de Birinci Kordon Balık Restoran'ın premium dünyasında yerinizi alın, Premium Misafir Kartı'nızın size sağladığı %20'lik indirimi ve birçok ayrıcalığı kullanmaya hemen başlayın.

Atatürk Caddesi No: I96-A / I98-A Birinci Kordon Alsancak - İzmir
Rezervasyon: 0232 422 40 01 Paket Servis: 0232 404 34 74 Açılış: 12.00 / Kapanış: 23.30

www.birincikordon.com [facebook.com/BirinciKordonBalikPisircisi](https://www.facebook.com/BirinciKordonBalikPisircisi) [foursquare.com/birinci_kordon](https://www.foursquare.com/birinci_kordon) [instagram.com/birincikordon](https://www.instagram.com/birincikordon) twitter.com/birinci_kordon

Birinci Kordon
Balık Restoran

Prof. Dr. Yılmaz Büyükerşen

Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanı Prof. Dr. Yılmaz Büyükerşen, YARIN Dergisi'ne konuk oldu ve sorularımızı yanıtladı

“En büyük engelimiz; kaynakların hizmetlere oranla yetersiz ve adaletsiz olması”

RÖPORTAJ: Seda GÖK

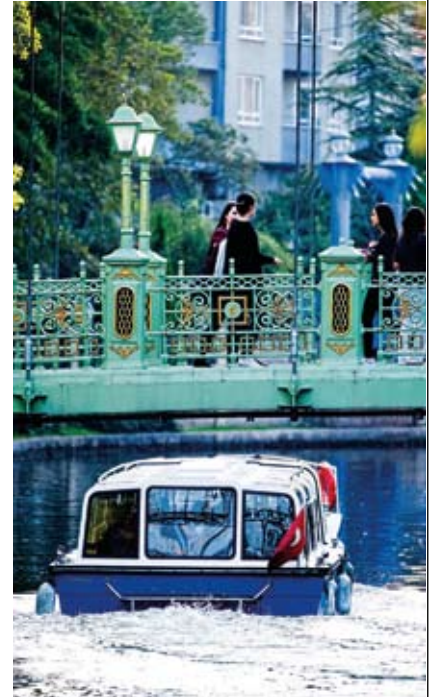
Son dönemde Türkiye'deki şehirlerin giderek ivme kaybettiğini belirten Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanı Prof. Dr. Yılmaz Büyükerşen, ekonomik ve sosyal nedenlerden dolayı şehirlerin giderek köyleştiğini söylüyor. Büyükerşen, “Çoğalan hizmet alanları ve çeşitleri ile gelirler aynı paralelde artmayınca, üstesinden gelinemeyen sorunlar ortaya çıkıyor ve bunlar, suya atılan taşın yarattığı halkalar gibi sürekli büyüyor. Yoksa bizim ülkemizde de, çağdaş yerel yönetim biçimlerini, projelerini, yatırımlarını yapan, yapmak isteyen, bu konuda önyak olacak çok yönetici var. Dediğim gibi, kaynakların hizmetlere oranla yetersiz ve adaletsiz olması, bu konuda bizim en büyük engelimiz durumunda” diyor.

Türkiye’de belediyecilik hizmetlerinin yıllar itibarıyla gelişimini değerlendirir misiniz?

Türkiye’de her alanda olduğu gibi, şehirleşmede ve belediyecilikte en büyük atılım Cumhuriyet’le birlikte başlamıştır. Mustafa Kemal Atatürk ve arkadaşlarının ülkeyi, ekonomide, sanayide, tarımda, hukuk alanında ve diğer pek çok alanda çağdaş ülkelerin seviyesine çıkarma gayretleri ve bu gayretlerdeki üstün başarıları, ister istemez ülkemizdeki pek çok anlayışı ve geleneği değiştirdi.

Şehircilik anlayışı ve belediye hizmetlerindeki değişimin temel itici gücü buydu. Medeni kanun ve diğer hukuksal düzenlemelerin getirdiği değişim, kaçınılmaz olarak vatandaşların yaşadıkları şehirlere bakışlarını da değiştirdi. Talepler, beklentiler başka laştı. Buna bağlı olarak, yerel yöneticilerimiz de çağdaş şehirler yaratmak

için çalışmalara başladı. Cumhuriyet’in ilanı ve 1924 Anayasası’nın kabulünün ardından 423 sayılı Belediye Vergi ve Resimleri Kanunu ve 486 sayılı Belediye Cezalarına İlişkin kanun çıkartıldı. 1930 yılında yürürlüğe giren 1580 sayılı Belediye Kanunu, hemen onun ardından yürürlüğe giren 1593 Sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ve 1933 tarihli 2290 sayılı Belediyeler Yapı ve Yollar Kanunu belediyelerimiz için önemli düzenlemeler getirdi. Özellikle 1580 sayılı kanunun, o yılların şartları içinde her türlü yerel hizmeti belediyelere görev olarak vermiş ayrıca onları, bu görevleri yaptıktan sonra beldelerin ve belde halkının yararına olabilecek her türlü girişimde bulunmakta yetkili kılınmıştır. Bununla beraber, Ankara ve İstanbul’da belediye ve valiliğin birleşik bir idarede bütünleşmesini öngörmüş ve yine o yıllar gereği oldukça etkili bir vesayeti de devam

ettirici hükümler getirmişti. 1933 yılında, bugünkü İller Bankası'nın temeli olan Belediyeler Bankası kuruldu. İstanbul'a geçmişte yabancı kuruluşlara imtiyaz usulü ile yapım ve işletilmesi verilmiş içme suyu sağlanması, şehir içi ulaşımının belediye veya bağlı kuruluşlara aktarılması gibi, belediyeleri güçlendirici bazı tasarruflarda bulunulması, belediye alanındaki önemli gelişmeler olarak ortaya çıktığını görüyoruz. Cumhuriyetin ilk yıllarında, bildiğimiz nedenlerden ötürü kaynak yetersizliği nedeniyle ilgili kuruluşlar, görevlerini yeterince yerine getiremediler. Bu görevlerden bazıları zamanla merkezi idarece üstlenilmiştir. Böylece belediyelerin görev ve yetkilerinde bir gerileme oldu. İkinci Dünya Savaşı'nın getirdiği sıkıntılar bu gerilemeyi artırdı. 1948 yılında 5237 sayılı kanunla yenilenen belediye gelirlerinin sabit rakamlardan oluşması da belediye idarelerini iş görmez hale getirdiğini söylemek zorundayız. Belediyecilik alanında belki de en önemli gelişme 1961 Anayasası ile gerçekleşti. Bu Anayasanın o dönem koşullarına göre getirdiği özgürlük ortamı içinde merkezi idarenin yerel yönetimler için tanımladığı görev, yetki ve sorumluluklar değişti, yerel yönetimlerin gelir kaynakları nispeten arttırıldı. 1982 Anayasasında da bir takım düzenlemeler yapıldı. Ancak şunu özellikle vurgulamak gerekiyor ki, son dönemde yerel yönetim alanlarında getirilen en önemli değişiklik, geçtiğimiz 30 Mart yerel seçimlerinin ardından yürürlüğe giren 6360

Sayılı "Yeni Büyükşehir Yasası" olarak bilinen yasadır. Bu yasa ile birlikte büyükşehir belediyelerinin görev alanları ilin coğrafi sınırlarına kadar genişletildi, belde ve köyler kaldırılarak mahalle statüsüne dönüştürüldü. Örneğin bu yasa nedeniyle Eskişehir'de, kent merkezimize 170 km. uzaklıkta hizmet götürmek zorunda olduğumuz mahallelerimiz var artık. Bu yeni yasal düzenlemenin ardından belediyecilik hizmetlerinin nasıl bir hal alacağını, biraz da yaşayarak göreceğiz.

Türkiye ve Eskişehir özelinde AB ile karşılaştırıldığında bu konuda geldiğimiz nokta?

Avrupa Birliği'nin şehirlik ve belediye hizmetleri normları, vatandaş odaklı hizmetlerin geliştirilmesi ve bunun şehirlere olan katkısından ziyade daha çok siyasi içerikli. O nedenle belediyecilik konusunda AB normlarını değerlendirmek bana bugün için çok anlamlı gelmiyor.

Çağdaş belediyecilik anlayışındaki gelişmeleri değerlendir misiniz?

Yalnızca benim değil, bu konudaki uzmanların ve bilim adamlarının ortak kanaati, son dönemde Türkiye'deki şehirler giderek ivme kaybediyor. Ekonomik ve sosyal nedenlerden dolayı şehirlerimiz giderek köyleşiyor. Şehirlere göç nedeniyle gelen vatandaşlarımız, şehrin gereklerine uymak yerine, genellikle aynı bölgelerden göç ederek gelenlerle birlikte lokal alanlar yaratarak geldikleri yörelerin alışkanlıklarını ve yaşam biçimleri-

ni şehirlerde de sürdürme gayreti içinde oluyorlar. Bu da doğal olarak, şehirlerin nispeten gelişmiş merkezleri dışında yeni ama şehirden ve şehirleşme kriterlerinin dışında mahallelerin oluşmasını getiriyor. Bizim geçekondü ya da varoş diye tabir ettiğimiz alanları kastediyorum. Bu kesimlerin yerel yönetimlerden beklentileri ve buna bağlı olarak yerel seçimlerdeki siyasi tercihleri de önemli bir sonuç yaratıyor.

Elbette, nereden gelmiş olursa olsun, şehirde yaşamak isteyen insanlara da gerekli koşulların yaratılması gerekiyor. Yerel yönetimlerin bu konuda çalışmaları şart. İşte bu noktada devreye yerel yönetimlerin gelirleri giriyor. Çoğalan hizmet alanları ve çeşitli ile gelirler aynı paralele artmayınca, üstesinden gelinemeyen sorunlar ortaya çıkıyor ve bunlar, suya atılan taşın yarattığı halkalar gibi sürekli büyüyor. Yoksa bizim ülkemizde de, çağdaş yerel yönetim biçimlerini, projelerini, yatırımlarını yapan, yapmak isteyen, bu konuda önyak olacak çok yönetici var. Dediğim gibi, kaynakların hizmetlere oranla yetersiz ve adaletsiz olması, bu konuda bizim en büyük engelimiz durumunda.

Vatandaşın belediye yönetimine ve kararlara katılım düzeyi için neler söylemek istersiniz?

Türk insanı, Cumhuriyetle birlikte elde ettiği siyasi hak ve özgürlüklerinin farkında. Bunu önemsiyor. Bu haklarını korumak ve kullanmak için titiz davranıyor. O nedendir ki, konjonktüre bağlı olarak Türk insanı hem oyunu

kullanmak hem de aday olmak konusunda son derece faal. Yerel seçimleri de genel seçimler kadar önemsiyor. Bunun hem bir hak hem bir görev olduğunun farkında.

Yerel seçimlerde, belediye başkanlığı kadar meclis üyelikleri de önemli. Her ne kadar başkanların icra yetkileri olsa da, şehirle ve belediye hizmetleriyle ilgili son kararları belediye meclisleri veriyor. Örneğin Eskişehir’de, yerel seçimler öncesi başkanlık ya da meclis üyelikleri konusunda yoğun bir talep, yoğun bir katılım olur. Yoğun kulis çalışmaları yapılır. Sonunda parti merkezleri aday adayları arasından nihai adaylık listelerini oluştururken de bir hayli zorlanırlar.

Sonrasında da, vatandaşın meclis üyelerinden, kendilerini temsil ettikleri için çeşitli talepleri olur. Bunların bir kısmı farklı talepler olsa da (iş talebi gibi) genelde yaşadıkları bölgelere ait talepler olur. Bu anlamda vatandaşlarımızın sürece katılımlarının yoğun ve aktif olduğunu söylemek mümkün.

2023 yılında belediyeçilik konusunda Türkiye’nin nasıl bir hedefi olmalı?

Biliyorsunuz 2023 yılı Cumhuriyetimizin 100. yılı olması nedeniyle son derece önemli. Ayrıca böyle bir hedef koymak, insanları motive etmek açısından da olumlu sonuçlar yaratabiliyor.

Türkiye’nin Cumhuriyetle birlikte önüne koyduğu bir hedef var. Daha doğrusu “hedefler” var. Bunlardan biri de, her alanda çağdaş, aydınlık, halkını önemseyen, bireye gerekli

değeri veren, aynı zamanda zengin ve ferah bir ülke olmak. Bu zenginliği ve refahı da adaletli bir şekilde dağıtmak. Bu hedefleri gerçekleştirirken, ister istemez şehircilik ve belediye hizmetleri alanında da gelişmiş, çağdaş ülkelerin seviyesine çıkmak için çalışmalıyız.

Eskişehir’in şehircilik ve belediye hizmetlerindeki başarısının nedenleri ve bu konudaki önerileriniz nelerdir?

Ben 1999 yılında büyükşehir belediye başkanlığı görevine geldim. Üzerinden 16 yıla yakın bir zaman geçti. Bu dönem zarfında yapmak istediğim, Eskişehir’i insanların yaşamaktan mutluluk duyacağı, ailelerin çocuklarına bir gelecek kurmak için ilk tercih edecekleri, gençlerimizin de eğitimlerini tamamladıktan sonra gidecek başka bir şehir aramak yerine kalıp yerleşecekleri ve yaşamlarını sürdürecekleri bir kent yaratmaktı. Hem Türkiye’de, hem dünyada adından övgüyle söz edilecek, insanların görmek isteyecekleri ve her Eskişehirlinin “Eskişehirliyim” demekten mutluluk ve gurur duyacağı bir şehir yaratmaktı bütün idealim. Elbette böylesine büyük ve kapsamlı bir hayali gerçekleştirmek isterken en büyük güvencem Eskişehirililerdi. Onların inancı ve güveniydi. Sağ olsunlar, beni hiç yanıltmadılar. Hem üniversitedeki hem de Büyükşehir Belediye Başkanlığı dönemlerinde beni asla yarı yolda bırakmadılar. Ben de onları bırakmadım.

İşte Eskişehir’le ilgili bu olumlu ve çok yönlü algının ve tanımlamanın bugün hem Türkiye hem de dünya tarafından

kabul görmüş olması, başarımızın nedenlerini ve önerilerimi en kısa yoldan anlatmanın yoludur.

Eskişehir’in özelinde önümüzdeki döneme yönelik hedefleriniz nelerdir?

Ben Eskişehir’de doğdum, büyüdüm, eğitimimi bu şehirde tamamladım. Sonrasında da, Akademi Başkanlığı ve Üniversite Rektörlüğü görevlerim oldu. Çeşitli görev ve projeler için yurt dışında bulunduğum dönemler hariç hep Eskişehir’de yaşadım. Bu şehir, ailemden sonra benim en değer verdiğim varlıktır.

Eskişehir’in neye ihtiyacı olup olmadığını, hemşehrilerimin neyi kabul edip etmeyeceklerini, önceliklerini iyi biliyorum. Onlar da beni iyi biliyor, tanıyorlar. İşte bu bağ, bizim başarımızı ortaya çıkaran en önemli itici güç.

Ben bugüne kadar, yani geride bıraktığım 16 yıl boyunca, fizibilitesini, projesini, finansmanını garantileden hiçbir projeyi açıklamadım; hatta seçim dönemlerinde bile rakiplerim kitaplar dolusu vaatler sıralarken, bilgisayar çıktısı olarak projelerini anlatırken ben hep gerçekçi oldum ve hemşehrilerime hep doğruları söyledim. Hiçbir zaman yapamayacağım şeyleri vaat etmedim.

Önümüzdeki dönem için elbette aklımda birçok proje var. Benim temel yaklaşımı Eskişehir kamuoyu çok iyi biliyor, hatta Türkiye kamuoyu biliyor. O nedenle benim bu dönemde neler yapacağım konusunda Eskişehirililerin için rahat olduğunu biliyorum. Sizin de içiniz rahat olsun... ●

loft . suite . terrace . garden

Yatırımın ve Yaşamın Loft Konsepti Manisa'da Hayat Buluyor...

EGİAD üyelerine özel kampanya ve fiyatlarla satışa başlıyoruz.

www.varemyapi.com

Karaman: Önümüzdeki yıllarda yerel yönetimler; toplum yaşamında günümüzdekinden daha önemli olacak

“Uygulanan teşvik sistemi **hiçbir ayırım gözetilmeden** bütün bölge illerimize aynı şekilde yapılırsa bölgemiz şimdikinden çok daha güçlü bir yapıya kavuşacaktır”

RÖPORTAJ: Seda GÖK

Ege Belediyeler Birliği Genel Sekreteri Yusuf Ali Karaman, uygulanan teşvik sisteminin hiçbir ayırım gözetilmeden bütün Ege Bölgesi'ndeki illere aynı şekilde yapılırsa bölgenin şimdikinden çok daha güçlü bir yapıya kavuşacağını söylüyor. Ege Bölgesi'nin ülkemiz ekonomisine ürettiği katma değer ile yaptığı katkı ile diğer birçok bölgemize göre çok ileri boyutta olduğunu hatırlatan Karaman, “Bölgemizin bütün il ve ilçeleri iş gücü istihdamında; vergi tahakkuk ve tahsilâtında diğer birçok bölgemize örnek olacak düzeydedir. Bölgemiz insanının yüksek yurttaşlık bilincinin; deneyimli ve genç nüfus yapısının etkin ve bilinçli iş adamlarımızın varlığı; özel sektörümüzün bilinçli ülke gerçeklerine uygun üretim seçimleri bu başarıda çok önemli yer tutmaktadır. Bütün bu hizmetlerin üretilmesinde İzmir'i Manisa'dan, Aydın'ı Denizli'den, Muğla'yı Balıkesir'den ayırma olanağı yoktur. Tarih içerisinde Ege Bölgesi hep bir bütün olarak düşünülmüştür. Hal böyle iken merkezi yönetim tarafından yapılan bazı teşvik uygulamalarının bölge illeri arasında farklılıklar göstermesini anlamak mümkün değildir” diyor. Öte yandan merkezi yönetimlerin yerel yönetimlere olan desteğinin hakkaniyetli bir şekilde objektif kurallara uygun olarak yapıldığı takdirde belediyelerin daha güçlü hizmetler üreteceğinin altını çizen Karaman ile Ege Belediyeler Birliği'nin çalışmaları üzerinden bölgedeki yerel yönetimlere ve dünyadaki gelişmelere ışık tuttuk.

Ege Belediyeler Birliği olarak kuruluşunuz ve çalışmalarınız hakkında bilgi verir misiniz? Bu yıl yapacağınız yeni çalışmalarını anlatır mısınız?

Ege Belediyeler Birliği merkezi İzmir olan Ege Bölgesi belediyelerinin oluşturduğu ve Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'na göre faaliyetlerini sürdüren tüzel kişiliğe haiz bir kurumdur. Başkanı 2009 yılından itibaren Birlik Meclisince seçilmiş bulunan İzmir

Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Aziz Kocaoğlu'dur.

Ege Belediyeler Birliği kuruluş çalışmaları Ege Bölgesi'ndeki belediyelerin bir araya gelerek birlik oluşturma girişimleri 1978 yılında başlamışsa da 1980 askeri darbesi nedeni ile kesintiye uğramış ancak 1986 yılında mülga 3030 sayılı yasanın 25. Maddesi, 1580 sayılı yasanın 133-148 maddelerine göre 1986 yılında gerçekleştirilmiştir.

Birliğin amacı; Birliğin üyesi olan belediyelerin hizmet kapasitesini arttırmak; üye belediyeler arasındaki işbirliği ve dayanışmayı geliştirerek, belediyelerin halka daha etkin ve verimli hizmet sunmasına katkıda bulunmak amacı ile belirli aralıklarda belediyelerin seçilmiş ve atanmış organlarına düzenli olarak eğitim faaliyetleri sunmaktadır. Belediyelerimizin talepleri doğrultusunda eğitim çalışmaları hazırlamak

ve gerçekleştirmek, Birlik Başkanı ve Encümeninince birlik tüzüğünde yer alan konularla ilgili görevleri yerine getirmek birincil görevimizdir. Bunun yanında birliğimiz Avrupa Birliği sürecinde belediyelerimizi bu sürece hazırlama konusunda bu çalışmalar yapmakta, bölgemizde yer alan üniversitelerimizde ki akademik personelle faaliyet konularına ilişkin bilgi alışverişinde bulunarak çeşitli konularda farkındalık toplantıları düzenlemektedir. Ayrıca, Üye Belediye Başkanlarımızın teknik ve idari konularda bilgilerini arttırmak, örnek belediye uygulamalarını yerinde görmek amacıyla gerekli görüldüğünde talep üzerine yurt içi ve yurt dışındaki çeşitli belediyelere inceleme programları düzenlemek ana faaliyet alanlarımız içerisinde yer almaktadır.

Ege Bölgesi'ndeki belediyeçilik hizmetlerinin yıllar itibariyle gelişimini değerlendirebilir misiniz? 2014 yılına geldiğimizde ne noktadayız?

Yapılan arkeolojik çalışmalar da bize göstermektedir ki bölgemiz uygarlık tarihinde önemli bir yere sahiptir. Eski çağ uygarlıklarında yöneten ve yönetilenlerin bir araya gelerek önemli kararları aldığı ve günümüz ölçülerinde bile büyük olarak tanımlanabile-

cek amfi tiyatroların kazılarda ortaya çıkması kent ile ilgili önemli konuların şekillendiği ve paylaşıldığı bu mekanlar Ege Bölgemize özgü bir yapı olarak karşımızdadır.

Çağdaş anlamda Ege yönetimlerinin bu tarihsel refleksi Cumhuriyet öncesinde Ege Bölgesi'ndeki kıyı kentlerinde görülmüş; katılımcı demokrasinin gelenek ve varlığı bu topraklarda doğmuştur.

Günümüzde bu katılımcılık pratikleri belediye kanunlarında yer almaktadır. Ege bölgemiz çeşitli nedenlerle ülkemiz en fazla göç alan bölgelerimizden birisidir. Bugün Ege'nin her ilinde; her ilçesinde nüfusun önemli bir kısmını sonradan o il ve o ilçeye göç yolu ile

gelerek yerleşen hemşehriler oluşturmaktadır. Her göçün önemli sorunları beraberinde getirdiği bir gerçektir. Göç ile gelen "yeni hemşehrilerin" yerleştikleri kentin sosyal ve kültürel yapısına uyum sağlama konusunda belediyelerimiz son derece başarılıdır. Bu çalışmaların sürekliliği nedeniyle bugün bölgemizin bütününde farklı kültürler arasında barış ve kardeşlik ortamı hüküm sürmekte; Ege hemşehrilerimiz büyük Atatürk'ün önderliğinde işaret ettiği gibi kıvanç ve tasada ayrılmaz bir düşünce içerisinde ortak bir Egelilik Billinci ile hareket etmektedir.

Bu nedenle bölgemizdeki geçmişten bu güne görev yapmış olan bütün belediye başkanlarımızın ve çalışanlarının görev bilinçleri her türlü taktirin üzerindedir.

30 Mart 2014 tarihi itibarı ile 6360 Sayılı yasanın yürürlüğe girmesiyle bölgemizde 6 Büyükşehir belediyesi (İzmir, Aydın, Manisa, Muğla, Denizli, Balıkesir) bulunmaktadır. 6360 Sayılı yasa ile birlikte bu belediyelerimizin görev ve yetki alanları il coğrafi sınırlarımızın tamamını kapsamaktadır. Büyükşehir Belediyelerimiz İl Özel İdarelerin kapatılmasıyla birlikte tarımsal ve hayvancılık üretiminin yapıldığı kırsal bölgelerde yerel hizmetlerini sürdürmesinde ve üretilmesinde yetkili hale gelmiştir.

Türkiye'yi bu alanda AB ve diğer dünya ülkeleriyle karşılaştığımızda bulunduğumuz noktayı nasıl görüyorsunuz?

Türkiye'de ve bölgemizdeki belediyeçilik çalışmaları Avrupa ve dünyada ki birçok ülke ile yarışabilecek güçte ve kalitededir. Kuşkusuz yerel hizmetlerin kalitesi merkezi yönetimlerin yerel yönetimlere ayırdığı bütçe ve ülkelerin kişi başına düşen milli gelirleri ile yakından ilişkilidir. Ülkemizin milli gelir düzeyi geliştikçe, belediyelerimize genel bütçe gelirlerinden daha fazla pay ayrıldıkça merkezi yönetimlerin yerel yönetimlere olan desteği hakkaniyetli bir şekilde objektif kurallara uygun olarak yapıldığı takdirde belediyelerimizin daha güçlü hizmetler üreteceği kuşkusuzdur.

Ege Bölgesi'ndeki belediyeçilik hizmetlerinin yaşadığı sorunlar ve sizin bu konudaki çözüm önerileriniz nedir?

Ege Bölgesi'nin ülkemiz ekonomisine ürettiği katma değer ile yaptığı katkı ülkemizin diğer birçok bölgesine göre

çok ileri boyuttadır. Bölgemizin bütün il ve ilçeleri iş gücü istihdamında; vergi tahakkuk ve tahsilâtında diğer birçok bölgemize örnek olacak düzeydedir. Bölgemiz insanının yüksek yurttaşlık bilincinin; deneyimli ve genç nüfus yapısının etkin ve bilinçli iş adamlarımızın varlığı; özel sektörümüzün bilinçli ülke gerçeklerine uygun üretim seçimleri bu başarıda çok önemli yer tutmaktadır. Bütün bu hizmetlerin üretiminde İzmir'i Manisa'dan, Aydın'ı Denizli'den, Muğla'yı Balıkesir'den ayırma olanağı yoktur. Tarih içerisinde Ege Bölgesi hep bir bütün olarak düşünülmüştür. Hal böyle iken merkezi yönetim tarafından yapılan bazı teşvik uygulamalarının bölge illeri arasında farklılıklar göstermesini anlamak mümkün değildir. Uygulanan teşvik sistemi hiçbir ayırım gözetilmeden bütün bölge illerimize aynı şekilde yapılırsa bölgemiz şimdikinden çok daha güçlü bir yapıya kavuşacaktır.

Dünyada belediyeçilik hizmetleri açısından en iyi modeller hangileridir? Türkiye'nin bu noktada örnek alabileceği uygulamalar neler? Ege Bölgesi'ndeki başarılı modeller sizce hangileridir?

Günümüz devletlerin bir araya gelecek oluşturdıkları çeşitli uluslararası örgütler yanında belediyelerimizde uluslararası ve ulusal bilgi ile birikimlerini paylaşmak; benzer sorunlarda güç birliği yaparak kurumsal yapılarını güçlendirmek, teknolojik gelişimlerden daha fazla yararlanmak amacıyla çeşitli örgütsel yapılar içerisinde yer almaktadır. Ulusal ölçekte Türkiye Belediyeler Birliği, Tarihi Kentler Birliği, Sağlıklı Kentler Birliği, Yavaş Şehirler Birliği ve bölgesel ölçekte Jeotermal Kentler Birliği Kadın dostu, Çocuk dostu, Engelli dostu, kentler yapilanması, bölgesel belediye birlikleri; Uluslararası ölçekte Türk Dünyası Belediyeler Birliği, Dünya Belediyeler Birliği, Uluslar arası Sağlıklı Kentler Birliği gibi kuruluşlar bunların başta

gelen örnekleridir. Ege Bölgesi'ndeki belediyelerimizin büyük çoğunluğu bu birliklerin birden fazlasına üye olup bu birliklerin çalışmalarından faydalanmaktadır.

Çağdaş belediyeçilik anlayışındaki gelişmeler neler?

6360 Sayılı yasa ile yeni büyükşehirlerin kurulması sonucu kent-kır ayrımı ortadan kalkmıştır. Bunun dışında 5393 Sayılı Belediye Yasası ile de belediyelerimize yeni görev ve sorumluluklar yüklenmiştir. Yakın zamanlara kadar beşikent mezara hemşehriyi ilgilendiren bütün sorunların çözüm merkezi bulunan belediyelerimiz artık artı sonsuzdan eksi sonsuza olan zaman diliminde kentle ilgili hemen her şeyden sorumlu ve yetkili bir yapıya dönüşmüştür. Artık belediyeler sadece hemşehrinin yaşamını kolaylaştırma amaçlı değil, beldelerindeki tarihsel ve kültürel varlıkların korunması hava ve su kalitesinin iyileştirilmesi, ekolojik denge bozulmasının önlenmesi, bitki ve hayvan çeşitliliğinin korunması, kentin kültürel ve sanatsal anlamda güçlendirilmesi, sanayi ve ticaret sektörlerinin gelişmesi için son derece önemli bir sorumluluğa sahiptir. Bugün çağdaş yerel yönetimlerde; bütün uluslararası çalışmaların desteklediği ana konu başta afet risklerini azaltmak konuları olmak üzere sistemik olarak plan ve programların sürdürülebilir kent yaşamı için birlikte düşünülmesi; kamu, özel ve sivil katılımcı ortaklık ve işbirliğini yerel ulusal ve uluslararası ortaklıklara taşıyabilme yeteneğidir. Kuşkusuz bu çalışmaların itici gücü belediye yönetimlerinin öncülüğü ve kolaylaştırıcılığı yanında yerel halkın kentine sahip çıkma bilinci son derece önemlidir.

Sizce vatandaşın belediye yönetimine ve kararlara katılımı ne düzeyde? Kent konseyleri ve Yerel Gündem 21 sizce doğru ve etkin bir şekilde çalıştırılabilir mi?

Türkiye'de Yerel Gündem 21 çalışmaları 1997 yılında başlamış yıllar

içerisinde gelişerek son mevzuat değişikliği ile kent konseylerine dönüşmüştür. Bugün bütün belediyelerimizde kent konseyleri mevcut olup kente ilişkin bütün sorunlar ve çözüm önerileri buralarda tartışılmakta, olgunlaşmakta belediyelerimizin stratejik planlarına konu olmakta ve mali olanaklar ölçüsünde hayata geçirilmektedir.

Bölgemizde ki bütün Kent Konseyleri başkanlarımızın ilgi ve destekleri ile çalışmalarını sürdürmektedir. Kentine ilişkin sorumluluk bütün yurttaşlarımızın kent konseylerine katkı koyması demokratik katılımçılığın kentsel ölçekte sağlanması açısından da son derece önemlidir.

Bugün her kesimde 2023 yılı hedefleri belirleniyor. Belediyeçilik konusunda Ege Bölgesi'ndeki belediyelerin hedefi nedir?

Nüfusumuzun çok büyük bir çoğunluğunun kentlerde yaşamaya başlaması, bilim ve teknik alanında ki baş döndürücü gelişmeler, eğitilmiş nüfus sayımızın her geçen yıl artması, çevre korumacı düşüncelerin toplumda her geçen gün daha fazla karşılık bulması, belediye görev ve sorumluluklarının yeni mevzuat değişiklikleri ile genişlemesi, toplumsal duyarlılığının artması; önümüzdeki yıllarda yerel yönetimlerin toplum yaşamında günümüzdekinden daha önemli olacağını göstermektedir. Belediye yönetimleri bu süreçte bir yandan hemşehrilerin ulaşım, yol, su, kanalizasyon gibi ihtiyaçlarına ilişkin temel görevlerini yerine getirirken; diğer yandan beldelerinde istihdamı artırıcı, tarımsal ve hayvansal üretimi güçlendirici ve beldelerinin tarihsel, turistik, ekolojik değerlerini öne çıkaracak önlemleri almak zorundadır.

Mevlana'nın asırlar öncesinden bizlere söylediği gibi "bir nesil bir sonraki neslin geleceğini korur". Merkezi yönetimler yerel yönetimlere daha fazla kaynak sağlığı takdirde bölgemiz belediyeleri bütün bu sorunları aşacağı bilgi ve deneyime sahiptir. ●

BELEDİYELER SADECE HEMŞEHRİNİN YAŞAMINI KOLAYLAŞTIRMA AMAÇLI DEĞİL, BELDELERİNDEKİ TARİHSEL VE KÜLTÜREL VARLIKLARIN KORUNMASI HAVA VE SU KALİTESİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ, EKOLOJİK DENGENİN BOZULMASININ ÖNLENMESİ, BİTKİ VE HAYVAN ÇEŞİTLİLİĞİNİN KORUNMASI, KENTİN KÜLTÜREL VE SANATSAL ANLAMDA GÜÇLENDİRİLMESİ, SANAYİ VE TİCARET SEKTÖRLERİNİN GELİŞMESİ İÇİN SON DERECE ÖNEMLİ BİR SORUMLULUĞA SAHİPTİR.

Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü Kentleşme ve Çevre Sorunları A.B.D. Başkanı ve aynı zamanda İzmir İli Stratejik Planlama, Yönetişim, Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü (İZİSYÖM) Prof. Dr. Zerrin Toprak Karaman:

“Yerel yönetimlerin ellerindeki demokratik mekanizmaları kullanarak hizmet yaratma gereğini tekrar düşünür hale getireceğinden, **“devletin gözü”** tipi örgütlenmelerin olmasından yanayım”

RÖPORTAJ: Seda GÖK

Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü Kentleşme ve Çevre Sorunları A.b.D. Başkanı ve aynı zamanda İzmir İli Stratejik Planlama, Yönetişim, Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü (İZİSYÖM) Prof. Dr. Zerrin Toprak Karaman, YARIN Dergisi'nin konuğu oldu. Karaman, Türkiye'de önlenmesi gereken soruna yönelik “Türkiye için önlenmesi gereken sorun, müdahaleci ve baskıcı/dayatmacı bir yönetim modeli içinde yaşam kalitesinin artırılması vaatlerini kesinlikle red etmektir. Çünkü “ortak akıl ve adım” yerine en iyi akıl benim aklım diye başlayan bir yönetim modeli ile hizmetlerde de etkinlik sağlanması beklenemez. Böyle bir öneri de, artık geri dönmeyecek şekilde aşıldığını düşündüğümüz, teokrasi benzeri bir başlangıca giden yolun başına toplumu 21. yüzyılda tekrar getirmektir” diyor. Karaman ile Türkiye'deki belediyeçilik hizmetlerini gelişimini, çağdaş belediyeçilik anlayışındaki gelişmeler, yaşanan sorunlar ve bu alanda yapılması gerekenler üzerine konuştuk.

Türkiye'deki belediyeçilik hizmetlerinin yıllar itibarıyla gelişimini değerlendirir misiniz? 2014 yılına geldiğimizde ne noktadayız?

Türkiye'de her zaman belde, farklı büyüklüklerde kent olarak algılanmış ve esasen idari olarak da bu şekilde önemsenerek 1930'lu yıllarda 2000 ve üstü nüfus ölçütü ile yapılandı-

rılmıştır. Bağlantılı olarak belediye yönetimlerinin etkin olduğu yerleşimler, kıra göre daha iyi hizmet götürülen alanlar olarak varlığını korumuştur. Ayrıca, köy ve kırsal alanlarda her zaman imar ve bayındırlık, eğitim ile sağlık hizmetleri yetersiz kalmış ve kentlere göç edişin nedenleri olarak gündemde yerini çoğu zaman, coğrafi bölgelere göre değişen farklılıklarla

korumuştur. Bu hizmetlerden özellikle bayındırlık, imar ve sağlık hizmetleri ile diğer yerel ve müşterek temel hizmetlerden olan su temini, çöp toplama, kanalizasyon hizmetleri gibi belediyelerin üstlendikleri hizmetler öncelikli olarak önemini korurken; eğitim, yerleşim merkezleri arasındaki ulaşım, sağlık ve yaşam kalitesi standartlarını artırmaya hizmet eden

büyük yatırımlar ile ekonomik canlılık yaratma konuları merkezi yönetimin kontrolünde gelişmiştir. Başka bir ifadeyle, merkezi yönetimler her zaman kentsel alanlarda daha iyi bir performans ve gelişmişliği artıran idari faaliyetleriyle önem kazanmıştır. Bağlantılı olarak, merkezi yönetim sadece büyük yatırımlar ile değil, aynı zamanda her zaman gerek imar afları gerekse seçimler yoluyla kentsel gelişmeleri duruma göre kontrol eden ve zaman zaman da yardımcı role sahip etkin aktör olmuştur.

Cumhuriyet Türkiye'sinin ilk yıllarında; temel kentsel altyapı hizmetleri ile beldenin temizliği, sağlık koşullarına uygun yaşama, aydınlatma gibi üst yapı hizmetleri yanında özellikle konut ile konuta bağlı fonksiyonlar temel belediye hizmetleri olarak görülmüştür. Günümüze doğru doğal çevreyi korumak, su temini, hava ve su kalitesini sağlamak ve sürdürmek, kent yönetimine iştirak, demokratik katılımcı mekanizmalar geliştirmek yönündeki öteden beri kent yönetimine talip olanların seçim vaatleri arasında yer alan söylemleri somutlaştırmak önem kazanmıştır. Ayrıca hizmetlerin yerine getirilmesinde, müzakereci modelleri belediye örgütlenmesi içinde yapılandırmak ve sosyal faaliyetler yanında kapasite artırıcı, gelir getirici istihdam yaratıcı

faaliyetleri sağlamak 2005'li yıllarda rutin görevlere eklenen modern belediye hizmetlerini geliştirmeye yönelik idari ataklardır. Bu dönemlerde kentler, nüfusların yığılma merkezleri olarak anlamlandırılırken, belediye kurulmasında uygun nüfus ölçütü 5000 rakamına çekilmiştir. Türkiye'nin il ve ilçe merkezlerinde, Avrupa'nın gelişmiş kentlerinde görüldüğü gibi neredeyse her sokakta bir yüzme havuzu olmasa da, modern parklar ve gençlerin sportif faaliyetlerini kolaylaştıran yeşil alan donatımları belediyelerin çoğunda kültür ve spor hizmetleri olarak yaygınlaşmıştır. Artık kentsel yerleşimlerden kalkınmanın itici gücü olması beklenmektedir. Hizmet etkinliğine odaklanması gereken ve mali gücü de Türkiye'nin ekonomik güçsüzlüğüne paralel her zaman sıkıntılı gündem olan yerelde hizmet yürüten Belediyeler, Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren yukarıda sayılan temel hizmetleri yürütürken oldukça zorlanmışlar ve merkezi yönetimin yerele hizmet götürme yapılarından yararlandırılmışlardır. Özellikle çekim gücü olan il ve ilçe belediyeleri, 1960'lı yıllardan itibaren kırsal alanlardan artarak gelen, daha çok niteliksiz iş gücü ile tanımlanabilecek, iç göç dalgasının ortaya çıkardığı gecekondulaşma ile karşı karşıya kalmışlardır. Kentlerdeki sorunlar ile

birlikte anıla gelen bu değişim, aslında kırsal alanların gelişmemesinin bir sonucu olarak kabul edilmiştir. İdari sınırlarının çevrelerine eklenerek yeni oluşan yerleşimlerle birlikte merkez belediye olumsuz etkilenmiş ve her yönüyle sağlıklı kentler ortaya çıkmıştır. Ayrıca oy depoları durumuna gelen çok çocuklu gecekondulu mahallelerinden oy olarak yerelde iktidar sabitlemesi olabirliğinin anlaşılması da, günümüze kadar getirilen, güçlü başkan modelinin sürdürülebilirliğini sağlamıştır. Kentlerde belediye hizmetleri: klasik anlayışı temsile iyi bir örnek olarak; temiz su temini ve çöp toplama beklentisi ile sınırlı olmaktan hızla uzaklaşıp çeşitlenirken, oy alma ve kentte rant yaratmayı kolaylaştırmaya yönelik politik iklim hemen

TÜRKİYE NEYİ ÖRNEK ALMALI?

Uluslararası yönetim literatüründe kabul görmüş ve çok kullanılan aşağıda yer alan artık sloganlaşmış ifadeler kısaca Türkiye'nin neyi örnek alması gerektiğini de ortaya koymaktadır. Görüş bildirmek yerine, "birlikte iş yapmak", Karar verici olmak yerine, "uzlaşma kültürü içinde hareket etmek", Kaynakları tahsis etmek yerine, "kaynakları adil paylaşmak", Planlamak yerine, "yönetişimi sağlamak", En iyi örnek aramak yerine, "ilham verici, geliştirici fikirlerle kendi örneklerini yaratmak."

hemen değişmeden kalmıştır. Özetle, yerelde seçme ve seçilme hakkının biçimlenmesinde göç olgusunun olumsuz etkisi asla inkâr edilemez. 1990'lı yıllardan bu yana yerel seçimler, çoğu kere, yerel halkın önüne, Siyasi Parti Başkanları'nca konulan ve yerelden yetişmesi yada yerleşik olması çok da gerekmeyen/düşünülmemeyen bir belediye başkan adayı ve meclis üyelerinin seçtirilmesi davranışına dönmüş ve mevzuat bu yönde biçimlenmiştir. Yerleşimlerde, aslında önceki yerel halk olan yerleşik kentlinin değil, iç göçlerle gelen çeşitli kültürel yapılarıdaki yerleşik gruplar ile hemşeri derneklerinin aktif rol oynadığı grup çıkarlarına oynanan bir parmak demokrasisi stratejisinin temellerinin atıldığı seçimler, bir -göz yumma - hizmet ilişkisi anlayışı ortaya çıkmıştır. Göçle gelenler kadar onların özellikle kamu arazisine el koyma davranışlarının ödüllendirilmesinden cesaret alan önceki yerleşiklerin de, kentte bir yer kaparak konut ve/veya binalarına yada çoğu kere hukuk dışı yerleşimlerden oluşan alanlara hukukilik kazandırma başarısı kent aleyhine ortaya çıkmıştır. Kentsel alanlarda, dere yatağı, göl kenarı veya orman alanı özelliklerine dikkat edilmeksizin yerleşime açılmıştır. Plansızlık ve hukuki düzenlemelere saygısızlık, diğer ifadesiyle, "düzensiz kentleşme ve imar sorunu" Türkiye'nin yerelde rutin konusu haline gelmiştir. Hatta Büyükşehir Belediyelerde belediye başkan adaylarının, gecekondu alanlarına izin verme vaatleri ile seçim kazanma umudu basın-yayın organlarından 1990'lı yıllarda açıkça izlenebilmiştir. Ancak 2000'li yıllarda sürpriz bir şekilde, önce gelenler, sonra gelenlerin kenti bozduğunu öne sürerek, gecekondulaşmaya izin verme sürecini yavaşlatmışlar veya en azından "açıkça beyan edilen izin" devrini sonlandırmışlardır. Bu eğilim artık kendileri de göçle gelen kent

yerleşiklerinin, daha iyi hizmet almak için, iç göçlerle yeni gelişlere toplumsal olarak da göz yumma sürecini sonlandırdıklarını göstermektedir. Yasal olarak da seçimle ilişkilendirilen imar afları dönemi bu süreçte bitmiş, imar afları merkezi yönetimin idari beyana dayalı kayıtlı bilgi olmaktan çıkarak, belediyelerin yürüttükleri bir eylem planı haline almıştır. 2004'lü yıllardan sonra, sadece iç göç olgusuna; yani kırdan kente ve/veya bir kentten diğerine ve son zamanlarda kentten kıra göçe odaklanan kent yöneticileri ve toplum birden bire içinde çok farklı yapıları içeren yeni bir nüfus hareketliliği olarak, yurt dışından Türkiye'ye yönelen "dış göç tipi" ile karşılaşmıştır. Özellikle bu yıllarda mevzuatımıza giren "yabancılara gerçek kişi ve özel sektör olarak getirilen mülk edinme kolaylıkları", Genelde Avrupa'dan ve dünyanın dört bir tarafından Türkiye'ye gelen ve giderek artan yabancı nüfusu özellikle kıyı yerleşimlerine çekmiştir. Emekli yabancı göçleri kadar, yatırım amaçlı gelişler, başta Antalya ve İzmir olmak üzere kıyılardan başlayarak yeni bir mülkiyet edinme hareketliliği yaratmıştır. Söz konusu yasal ve gönüllü yabancı göçleri, ekonomiye doğrudan bir yük getirmediği halde, sosyo-kültürel boyutuyla ve iş hayatında olası rekabet endişesi içinde, "milli egemenlik ve ülke toprakları elden gidiyor mu konusuna" kamuoyu yeni yeni eğilmiş iken; doğu sınır komşularımız Irak(2003 ve sonrası) ve Suriye'den (2011 ve sonrası) ülkelere ortaya çıkan siyasi kırımlarla Türkiye'ye ölüm korkusu ile dalga dalga süregelen gelişlerle, bugünlerde sayıları binleri bulan sığınma arayanlar toplulukları oluşmasına yol açmıştır. Bu nüfus hareketliliğini, 2000'li yıllarda uluslar arası hukuki düzenlemeler çerçevesinde kontrolüne çalışılan, daha iyi koşullarda yaşamak için başvuru yasa dışı göç faaliyetlerinden ayır-

mak gerekir. Ayrıca 1980'lerden bu yana 4-5 milyona yakın Afganistanlı sığınmacıyı ülkelerine zorlayarak geri gönderme yönünde politika değişikliği yapan İran ve Pakistan da Türkiye'ye yasadışı göçleri tetiklemiştir. Kısacası, sınır komşularımızdaki iç savaş ortamında insan katliamının yaşandığı ülkelerinden ölüm korkusuyla sınır kapılarımıza gelenler, insani sığınma kuralları içinde kabul edilerek, idarenin belirlediği alanlara yerleştirilmektedir. Ülkeye ekonomik yük bindireceği kesin olan, iltica etmek veya geçici olduğunu umduğumuz söz konusu sığınma arayanların yarattığı hizmet beklentisi de, kuşkusuz belediyecilik hizmetleri açısından önemlidir. Sosyal ve ekonomik yardım, barınma, su temini gibi temel hizmetlerde bazı belediyeler ciddi sıkıntılar ile aniden karşılaşmışlardır. Rehabilitasyon sürecinden geçirilmeden adeta yerel halkın kapısına bırakılan bu göç yığılmasının yarattığı, kültürel zıtlık da yeni yeni kentsel gündeme girmektedir. Eğitim, sağlık gibi temel merkezi hizmetler konumuz dışında olduğu için konu başlığı olarak bahsetmekle yetinmekteyiz. İzmir'de kıyı ve sınır kenti olarak, söz konusu sığınma arayanların oluşturduğu göç dalgası içinde yer alan illerimizdendir. Özellikle Konak İlçe Belediyesinin, mülteci statüsü kazanma süreci içinde sığınanlara verdikleri lojistik destek ve sosyal hizmet yaratma gayretlerini yeni gelmişken belirtmek gerekir. Kuşkusuz bu yazı sığınma arayanların sorunlarını kapsamamaktadır ancak yazara sorulan sorunun tam da gelip durduğu noktayı işaret etmektedir. Farklı tiplerde göç ile karşılaşan belediyelerin hizmetleri nasıl etkin yürüteceği, artık sadece Türkiye'de değil, bütün dünyada yerel otoritelerin önünde duran en önemli sorundur. Demokratik hukuk devleti olma durumu ile hareket eden gelişmiş

Avrupa ülkelerinde, Avrupa Konseyi'nin de desteklediği ve yol gösterdiği bir metod olan , "hizmetlerde etkinlik kadar, demokratik katılımın da" birlikte değerlendirilmesi gereken bir süreç artık kent yönetimlerinde başlamaktadır. Aslında Avrupa'da, bu tarz bir katılımcı demokrasi modelinde bir yerel yönetimin temelleri 1985'lerde somutlaşmış ve 1990'lardan itibaren Avrupa Konseyi üye devletlerinde Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı olarak tanısı konulmuştur. Türkiye dâhil, 47 ülkeli Avrupa Konseyi ülkelerinin hepsi, 2014 yılı itibarıyla bazı maddelerine ülkelere göre değişen çekinceler konulmuş olsa da, söz konusu Şartı imzalamıştır. İster Krallık olsun, ister Cumhuriyet rejimi, ülkeler sürdürülebilirliklerini yerelde demokratik unsurları yerine getirmek, yerleşik halkın kendisini ilgilendiren kararlara katılımına izin vermek, kolaylaştırmak, kurullar oluşturmak gibi katılımcı göstergelerin geliştirilmesinde aramaktadır. Özetle bugünün modern yerel yönetimleri sadece hizmet etkinliğine odaklanamamaktadır ve aynı zamanda demokratik unsurları da hizmetlere yönelik karar süreçlerinde çalıştırmak zorundadır. Oysa Türkiye'de yerel mevzuatı, katılımcılığa izin veren yapılanmalara sahip olsa da, özellikle 2010'lu yıllardan sonra merkezi düzeyde ve merkezî yetki yöntemle alınan kararları, yerel halkın ve yerel yöneticilerin önüne çok yönlü kamuoyu değerlendirilmesine gerek duyulmaksızın, getiren yeni hukuki düzenlemeler ya da idari hamleler yapılmıştır. Bu konulara, yeri geldiğinde belediye hizmetlerinin gelişme sürecinde bahsettiğim unsurlar ile ilişkilendirerek değinmek isterim.

Türkiye'yi yerel yönetim yapılanmasına ve gelişimine yönelik AB ve diğer dünya ülkeleriyle karşılaştığımızda bulunduğumuz noktayı nasıl görüyorsunuz?

Bu sorunuzdaki içeriği, yerel yönetimler mevzuatı yani kuramsal ve uygulama yönüyle iki kısımda incelemek yerinde olacaktır. Önceki satırlarda bahsedilen, Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyinin ortaklaştırılmış yerel yönetim felsefesinin mevzuata yansımalarına ilişkin geniş açıklamaların, bundan sonraki anlatımları az çok kolaylaştıracağı düşünmekteyim. Avrupa Birliği ülkelerinin yerel yönetim mevzuatı esasen Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresinin birbirini tamamlayan 10 anlaşma ve sözleşme hükümlerine dayanmaktadır. Bu düzenlemeler,

■ **Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı:** 01/09/1988 (European Charter of Local Self-Government)

■ **Avrupa Bölgesel Yönetimler Özerklik Şartı Taslağı:** 2002 (European Charter of Regional Self-Government/Draft)

■ **Avrupa Yerel Topuluklar veya Yönetimleri Arasında Sınır ötesi İşbirliği Çerçeve Sözleşmesi:** 22/12/1981 (European Outline Convention on Transfrontier Co-Operation Between Territorial Communities or Authorities)

■ **Avrupa Peyzaj Sözleşmesi:** 01/03/2004 (European Landscape Convention)

■ **Ulusal Azınlıkların Korunması Çerçeve Sözleşmesi:** 01/02/1998 (Framework Convention for the Protection of National Minorities)

■ **Avrupa Bölgesel ve Azınlık Dilleri Şartı:** 01/03/1998 (European Charter for Regional and Minority Languages)

■ **Avrupa Kentsel Şartı:** 19/03/1992 ve gözden geçirilmiş (2008)(European Urban Charter)

■ **Gençlerin Yerel ve Bölgesel Yaşama Katılımlarına İlişkin Avrupa Şartı:** 19/03/1992 ve gözden geçirilmiş (2003) (European Charter on the Participation of Young People in Municipal and Regional Life)

■ **Avrupa Dağlık Bölgeler Şartı Taslağı:** 1995 (European Charter of Mountain Regions/Draft)

■ **Yabancıların Yerel Düzeyde Kamusal Hayata Katılımlarına İlişkin Sözleşme:** 01/05/1997 (Convention on the Participation of Foreigners in Public Life at Local Level) olarak listelenebilir. Belirtilen bu düzenlemelerden Kentsel Şart ve Gençlik Şartı, ancak taraf olarak yerel yönetimlerin imzasına açılabilen özel bir statüye sahiptir. Diğerleri, devletlerin/hükümetlerin imzasına açılmaktadır. Türkiye tarafından yerel yönetimlerin imzasına açılmasına izin verilmemiş olsa da, bu iki şart içeriği belediyelerin kendi anlayışlarına göre yapılandırarak uygulamaya başladıkları, ancak aslına uygun kurumsallaşmamış düzenlemelerdir. Diğer düzenlemelerden taslaqlar hariç; yalnızca Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, Sınır ötesi İşbirliği, Peyzaj Sözleşmesi Türkiye tarafından imzalanmıştır. Aslında bu düzenlemelerin hemen hiçbiri, belki Özerklik Şartı kısmen bu değerlendirmenin dışında kalabilirse de, yerel yönetim örgütlenmeleri dahil kamuoyunda bugüne kadar kapsamlı tartışılmış ve değerlendirilebilmiş değildir. Son günlerde ise, bu anlaşmaların adlarının kullanıldığı ancak içeriyle hiç de uyumlu olmayan konular dillendirilmektedir. Bu yazı vesilesi ile konunun özelliğini okuyucularımızla paylaşmak ve dikkatlerini çekmek amacıyla anla-

6 m eninde, 4 m yüksekliğinde üretim yapılabilir.

Rüzgâra ve suya dayanıklıdır.

Güneş ışınlarından korur.

İçeriği göstermez.

Sineklik olarak kullanılabilir. Haşerelerden korur.

Enerji ve ısıyı içeride tutar.

F | Fermuarlı FPLINE | Perde

Estetik ve işlevsellik bir arada!

Fermuarlı Perde, binaları yazın aşırı sıcak ve keskin ışıktan, kışın ise enerjiden korur. İç ve dış kullanıma uygun farklı doku ve çok geniş bir renk yelpazesinde rahatlıkla kullanılabilir.

tımı geniş tutmayı uygun gördüm. Avrupa Konseyinin gerek yerel ve bölgesel gerekse ulusal düzeyde geliştirdiği yasal düzenlemeleri; Sözleşme ve Antlaşmaları aslında Avrupa Birliğinin Kopenhag Kriterleri bütünlüğünde getirilen düzenlemeleriyle eşdeğer gitmektedir. Avrupa Birliğine üyelikte ve sürdürülebilir ortaklıktaki yaşam kalitesi göstergeleri, Avrupa Konseyinin düzenlemelerine uyum ve başarılı olmayla yakından ilişkilidir. Bence çok ilginç olan nokta da budur. 1949 yılında kurulmuş Avrupa Konseyine hemen bir yıl sonra üye olmuş Türkiye'de, Avrupa Konseyinin varlığı Avrupa Birliği durum raporlarıyla hatırlanmıştır. Avrupa Konseyi kuralları bir yana, yerel boyutundaki anlaşma ve sözleşmelerinden habersizlik de yaygındır. Bu nedenle de öncelikli olarak, "Avrupa Konseyi Düzenlemelerinin" idarenin ve kamuoyunun gündemine taşınması önemlidir. Ayrıca, Etik sorgulamalar da modern yerel yönetimler açısından önemli bir aşamadır. Özellikle 2005'li yıllardan itibaren yerel mevzuatta gerçekleştirilen gözden geçirme ve yenileştirme, eksiklikler olmakla birlikte, birçok konuda mevzuatımızı Avrupa yerel mevzuatının felsefesine ve kurallarına yaklaştırmıştır. Ancak Türkiye'nin ulus-

lararası arenada, yurt içinde uygulamada yer almadığı hallere rağmen, Yerel Yönetimler Özerklik Şartının temelinde danışma, idari ve mali özerklik, yerel vergilerde esneklik ve çeşitlilik ile yerel yönetimlerin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuru hakkını düzenleyen hükümlerde Türkiye'nin çekinceleri bulunmaktadır. Türkiye'nin 1988 yılında imzalayarak ancak 1993 yılında yürürlüğe aldığı Şart hükümlerinde günümüze kadar sürdürülen bu idari/siyasi tercih, Türkiye'nin yönetiminde, idarenin takdir yetkisine "keyfilik" ile "rasyonellik" arasında gidip gelen bir sarkaç etkisi yaratacağı beklentisine yol açmaktadır. Özetle Türkiye, Avrupa Konseyinin bahsi geçen yerel yönetimlere yönelik düzenlemelerine ayak uydurmaya çalışmaktadır. Ancak, yerel ve ulusal her seviyede fikri ve stratejik kabule aktarılacak çalışmalar yeterli olmadığı gibi, yerel mevzuatımızın, Avrupa yerel yönetimleri hizmet felsefesine uygun geliştirilmiş olan hükümleri de amaca uygun çalıştırılmamaktadır. Bence bu konu, merkezi yönetimde karar alma mekanizmalarının hızlı çalışmamasını sağlamaktadır. Başka bir ifadeyle kamuoyu baskısı olmadığı için üzerinde yeterince çok yönlü çalışılmamaktadır. Öte yandan, demok-

ratik mekanizmalarının çalıştırılmasının yereldeki uygulamalarında, gerek belediye başkanı gerekse meclis üyeleri olarak, bizzat yasal karar alıcılardan kaynaklanan içselleştirme sorunları bulunmaktadır. Yerel yönetim mekanizmalarının işleyişine yönelik, demokratikleşme ve katılım göstergeleri oluşturulmadığı için, yerel yönetimlerde örgüt ve çevresi(halk), kendi uygun gördüğü konuda, kurallarla ve metotla bir şeyler yapma anlayışını günümüzde de devam ettirmektedir. Stratejik planlama, performans ölçümü ve iç denetim gibi 2005'li yıllarda yerel yönetim literatürüne giren yeni anahtar kavramların uygulamaya yansımaları değerlendirildiğinde, öngörülen "memnuniyetin" çoğu kere sağlayamadığı bilinmektedir. Ortak iyi, hangi yerleşimde ve konularda sağlanırsa, iyi uygulamalar ona göre öne ortaya çıkmaktadır. Ülkenin çeşitli bölgelerinde ve yerel yönetimlerine göre değişen farklı peyzajlar ve uygulamalar ortaya çıkmasının temel nedenini de bu olguda aramak gerekir.

Türkiye'deki belediyecilik hizmetlerinin yaşadığı sorunlar ve sizin bu konudaki çözüm önerileriniz nedir? Dünyada

belediyecilik hizmetleri açısından en iyi modeller hangileridir? Türkiye'nin bu noktada örnek alabileceği uygulamalar neler?

Her ülke yerel yönetimleri, katılımla gelişen hizmet tercihlerini kendi mali imkân ve araçlarına göre belirlemektedir. Yerel siyasetin yönü belirlenirken, sadece seçimle gelenlerin kararları yeterli görülmemektedir. Ayrıca, insan sermayesinin desteklediği toplumsal sermayenin yarattığı geniş bir etkileşim ağından da istifade edilmeye özen gösterilmektedir. Avrupa yerel yönetimleri uygulamaları bir bütün olarak incelendiğinde, başta Birleşik Krallık olmak üzere Avrupa'nın tüm krallıkla idare edilen yerel yönetimlerinde de, ne kadar çok "yönetişim" modelli idari reflekslerin öne çıktığını gördüğümüzde, cumhuriyet rejimi ile idare edilen Türkiye'de güçlü merkezîyetçilik taraftarlığını anlamak kolay değildir.

Ekonomik ve zihinsel yönde gelişmiş dünya ülkelerinde, birlikte kapasite yaratarak işlerin yürütülmesi anlamında katılımcılığın öne çıkması, izlenebilirliği de sağlamıştır. Uygulamada "şeffaflık" olarak belirtilen idarenin tek başına veya danışarak karar alırken, varlığını iddia ettiği kamu yararının halk tarafından kontrolü ve doğrulara erişilebilirlik, etik kuralların yerel yönetimler için tekrar değerlendirilmesine de yol açmıştır. Yerel yönetimler, kolluk güçleri vb geliştirilmiş etik kurallar ülkemizde de önemsenmeye başlamıştır. Bu nedenle etik kurallar da, politik yozlaşma ve rant kollamay engelleyecek şekilde konuya göre yapılandırılmakta ve uygulanması beklenmektedir. 21 yüzyılın anahtar sözcüğü "denetim" dir. Denetim için geliştirilen yönetim standartları da, üst yönetimlerin gereksiz yere, mekân bakımından yerel idarelere müdahalelerini önlemeyi hedeflerken, en iyi uygulamalara yer açılmaktadır. Bu etki-tepki ağırları hizmetlerin yerinde ve yeterli yürütülmesinde dikkati

çeken uygulamalardır, bağlantılı olarak en iyi model algısına yol açacak kentleri biçimlendirmektedir. Eskişehir bence iyi bir uygulamadır. Geçen yıl turist olarak ziyaret ettiğimde, metroda karşılaştığım 70 yaşlarında kıdemli bir hemşeri, "yirmi yıl önce Eskişehir'i görmeye turist gelecek deselerdi inanmazdım" demişti. Yani isteyince oluyor.

Uluslararası yönetim literatüründe kabul görmüş ve çok kullanılan aşağıda yer alan artık sloganlaşmış ifadeler kısaca Türkiye'nin neyi örnek alması gerektiğini de ortaya koymaktadır. *Görüş bildirmek yerine, "birlikte iş yapmak", Karar verici olmak yerine, "uzlaşma kültürü içinde hareket etmek", Kaynakları tahsis etmek yerine, "kaynakları adil paylaşmak", Planlamak yerine, "yönetişimi sağlamak", En iyi örnek aramak yerine, "ilham verici, geliştirici fikirlerle kendi örneklerini yaratmak".*

Türkiye'de belediyecilik hizmetlerinin kalitesi merkezi yönetim ile olan ilişkilerine ve "parti" odaklı yaklaşımın

projelerin yol alma hızında önemli bir faktör olduğunu görüyoruz. Bunun önüne geçmek için yapılması gerekenler sizce neler?

Belediyeler organları seçimle oluşan siyasi bir örgütlenmedir. Demokratik hayatın vazgeçilmez unsurları olarak siyasi partilerin hizmet memnuniyetini artırarak, yerelde kazandıkları seçmeni artırmak amacıyla, seçim beyannameleri içinde kentlerin gelişmelerine yönelik genel projeler ve adayın bulunduğu yerleşime göre de, özel projelere yer vermesi doğaldır. Kuşkusuz idare her zaman kır veya kent yerleşimlerinin gelişmesini sağlamak için çalışmalarını, başta vergi politikaları, sınır değişiklikleri olmak üzere, daha iyi hizmet sunmak iddiası ile çeşitli mali ve ekonomik kaynak yaratan mekânsal uygulamalarla sağlayabilir. Sanırım burada asıl eleştiri konusu olan husus, "Sen benim partime oy vermez isen ben de sana ihtiyaç duyduğum hizmetleri yaratmam veya engellerim", tarzı bir anlayıştır. Bu tarz bir yaklaşım, eğitimden ve partiden bağımsız bir zihinsel az gelişmişlik ile ilişkilendirilebilir. Geçmiş yıllarda yerel seçimler öncesinde, "limon gibi sıkılan yerel yönetimler"(1989) olmak istemiyorsanız bize oy verin tarzı gazete ilanları veya az oy çıktı diye kızıp da, il iken, ilçe yapılan (Kırşehir,1954) örneklere geri dönmek, bugünün modern Türkiye'sinin stratejik yönetim mekanizmalarında aktif rol almak için isteklilik gösteren hiçbir partiye yakıştıramaz. Ancak benzer bir yaklaşım, son yıllarda yeniden gündeme girmiştir. Gerçekten de, "bize oy verseydiniz, sıkışmış kabınızdan çıkardınız ey İzmirli" tarzı bir serzeniş ile sağda solda serbest konuşmalar ile karşılanmaktadır. Hatta otobüste, metroda algı yönetiminin bir parçası izlenimini verecek şekilde bu çalışmalar yürütülmektedir. Hükümet edenlerin bu tarz ilkel bir politik dansı programladıklarını düşünmesek bile, 2012

GEREKSİZ MÜDAHALENİN ÖNLENEBİLİRLİĞİ MÜMKÜNDÜR. ÖZELLİKLE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNİN, KENT KONSEYİ, İHTİSAS KOMİSYONLARI, STRATEJİK PLAN ÇALIŞMALARI GİBİ, YEREL HALKIN BİLGİ VE BECERİLERİNDEN YARARLANILARAK, TOPLUMSAL UZLAŞMA YOLLARINI EN ETKİLİ BİR ŞEKİLDE KULLANARAK, KALİTE STANDARTLARINI YAKALAMASI SÖZ KONUSU ETTİĞİMİZ MAHALLİN EN BÜYÜK MÜLKİ AMİRİ OLAN VALİNİN HİZMET AKSAMALARI MADDESİNİ YÜRÜRLÜĞE KOYMASINI ENGELLEYEBİLECEK BİR KARŞI DURUŞTUR.

tarihli 6360 sayılı kanun ile 1850'li yıllardan bu yana süregelen toplumsal dinamiklere ve sektörlere ev sahipliği yapan birimlerin ve hizmet götüren kuruluşların: köyler gibi kapatılması ve il özel idareleri gibi kaldırılması faaliyetlerinin; toplumda tartışılmaması bir yana T.B.M.M. serüveni 18 gün sürmüştür. Özetle, Türkiye'nin idari yapısı tartışılmadan hızla değiştirilmiş ve yerel yönetimlere yönelik olası idari engellemelerin önü açılmıştır. 1985 tarihli ve 3152 sayılı, İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun, 6360 sayılı kanunla eklenmiş md.28 de dikkate alındığında, İl idaresinde "vali, yerel yönetimleri kontrol eden, stratejik konularda afet gibi yönetimin gücünü elinde bulunduran kişi olarak, gerekli organları oluşturma yürütme ile ilgili karar alma ve uygulama yetkisine sahip" hale getirilmiştir. İçişleri Bakanlığı'ndaki yapısal değişiklik ile ayrıca, "Büyükşehir belediyelerinin bulunduğu illerde kamu kurum ve kuruluşlarının yatırım ve hizmetlerinin etkin olarak yapılması, izlenmesi ve koordinasyonu, acil

çağrı, afet ve acil yardım hizmetlerinin koordinasyonu ve yürütülmesi, ilin tanıtımı, gerektiğinde merkezi idarenin taşrada yapacağı yatırımların yapılması ve koordine edilmesi, temsil, tören, ödüllendirme ve protokol hizmetlerinin yürütülmesi, ildeki kamu kurum ve kuruluşlarına rehberlik edilmesi ve bunların denetlenmesini gerçekleştirmek üzere valiyi başlı olarak Yatırım, İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı kurulmuştur.

Bağlantılı olarak, bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları, kaynağını aktarmak şartıyla illerde bu başkanlık aracılığı ile yatırım yapabileceklerdir. İldeki kamu kurum ve kuruluşlarıncaya yürütülmesi gereken yatırım ve hizmetlerin aksadığının ve bu durumun halkın sağlığı, huzur ve esenliği ile kamu düzeni ve güvenliğini olumsuz etkilediğinin vali veya ilgili bakanlığınca tespit edilmesi durumunda, vali, hizmette aksamanın giderilmesinde yetkili kılınmıştır(3152 sk, md.28/A).

Bu tarz güçlendirilmiş vesayet hükümleri söz konusu endişeleri su yüzüne çıkartabilecek düzenlemelerdir. Aslında Vali hükümetin ve devletin(toplum olmalıydı) temsilcisi iken, Türkiye'de giderek hükümetin temsilcisi haline getirilmiştir. Bu koşullarda da, vali'ye kırgın veya kızgın olmanın makul bir yönü de bulunmamaktadır. Ancak henüz yapılması tamamlanmamış Yatırım, İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarının, kurulduğu 30 ilde yerel aktörlerin yer aldığı katılımcı mekanizmalar ile güçlendirilmesi yönünde katkı ve destek vermek yerinde olacaktır.

Gereksiz müdahalenin önlenebilirliği mümkündür. Özellikle büyükşehir belediyelerinin, kent konseyi, ihtisas komisyonları, stratejik plan çalışmaları gibi, yerel halkın bilgi ve becerilerinden yararlanılarak, toplumsal uzlaşma yollarını en etkili bir şekilde kullanarak, kalite standartlarını yakalaması söz konusu ettiğimiz mahallin en büyük mülki amiri olan valinin hizmet aksamaları maddesini yürürlüğe koymasını engelleyebilecek bir karşı duruştur. Esasen ben, yerel yönetimlerin ellerindeki demokratik mekanizmaları kullanarak hizmet yaratma gereğini tekrar düşünür hale getireceğinden , "devletin gözü" tipi örgütlenmelerin olmasından yanayım. Tekrar etmek gerekirse burada Türkiye için önlenmesi gereken sorun, müdahaleci ve baskıcı /dayatmacı bir yönetim modeli içinde yaşam kalitesinin artırılması vaatlerini kesinlikle

red etmektir. Çünkü “ortak akıl ve adım” yerine en iyi akıl benim aklım diye başlayan bir yönetim modeli ile hizmetlerde de etkinlik sağlanması beklenemez. Böyle bir öneri de, artık geri dönülmeyecek şekilde aşıldığını düşündüğümüz, teokrasi benzeri bir başlangıca giden yolun başına toplumu 21. yüzyılda tekrar getirmektedir.

Çağdaş belediyeçilik anlayışındaki gelişmeler neler?

Toplumun demokratikleşmesine hizmet etme amacıyla müzakere metodlarının kullanılması ve işbirliği çağdaş belediyeçilik anlayışının temelinde yer almaktadır. Ayrıca, büyük projeler ve sürdürülebilirliği sağlayacak idari yapılanmaların, aslında toplumsal birlikteliği sağlayacak, güven eşliğini artıracak araçlar olması da önemsenmektedir. Yaşam kalitesi standartları içinde, marka kent, rekabet edilebilirlik gibi öne çıkarılan göstergeler yanında yer alan katılımcı mekanizmaların kullanılması, güvenlik, toplumsal sermaye gibi unsurlar olmadan yaşanabilir çağdaş bir kentten bahsedilemez. Uluslararası anlaşmaların belediye veya yerel hizmetlerin gerçekleştirilmesi temel yaklaşımında aktif katılım, çözümden ortaklık, dayanışma ile demokrasinin felsefesine uygun çalıştırılması önem taşımaktadır. Ayrıca stratejik planlar ile belirtilen hedefleri yapabilir kılan eylem planlarının yapılması gibi rasyonel bir süreç gerek Türkiye’de gerekse Avrupa ülkelerinde Avrupa Birliğinin emeğini ve mali gücünü dikkatli kullanılması çalışmaları bağlamında başlatılmıştır.

Çağdaş yerel yönetimlerde hizmet odaklı bir anlayış bulunmaktadır. Uluslararası kamuoyu araştırmalarında ortaya çıkan sonuçlara göre, yerel yöneticilerinden siyasi lider olması yönünde değil, hizmete odaklı lider olma beklentisi bulunduğu anlaşılmaktadır. Esasen Türkiye’de Belediye Başkanının statüsü tanımlanırken, Fransa’da olduğu gibi siyasi lider tanısı konulmamıştır. Yine de, literatürde örneğin Amerikan şehirlerinde yerel yöneticilerin kişisel özelliklerinin siyasi lider olmasalar da, zaman zaman öne çıkabildiği belirtilmektedir. Günümüzde demokratik yerel yönetimlerden beklenen, sadece seçime iştirak eden belde halkının diğer katılım yollarını da kullanarak kent yönetiminin içinde yer almasına izin vermek değil, aynı zamanda heterojen yapıya sahip kent halkının seçilen eliyle temsil edilebilmesi ve meclis

içinde de demokratik yapılanmanın en geniş anlamıyla gerçekleştirilebilmesidir. Siyaset ve yönetimin ortaya çıkardığı ve geliştirdiği, partizanca siyasi müdahaleden uzak “yönetimsel etkinlik kavramı”, çağdaş belediyeler için yol gösterici ölçüt haline gelmiştir. Etkinlik; rekabet, akıllılık, tarafsızlık ve planlamayı temsil etmektedir. Kent yönetiminin sahibi durumundaki yerel yönetim yapılanmalarına yönelik son yıllardaki en önemli gelişme, yönetimi beldeye ait teknik işlerin yerine getirilmesinde politikadan mümkün olduğu kadar arındırılarak, çağdaş iş teknikleri ve yönetim düzenlemelerinin uygulanmasını sağlayacak mekanizmalara yönelmedir.

Türkiye’de ise, yeniden yapılanma tartışmaları daha çok kentsel hizmetlerin yerine getiriliş yönü, sorumluluk ve kontrol gibi konular üzerinde yoğunlaşmaktadır. Merkezi yönetim hizmet etkinliğini öne çıkarmaktadır. Oysa kamusal, özel ve sivil aktörlerin birlikte hareket etmesi (yönetişim) yanında, demokrasi pratiklerine “teknolojik gelişmeler” yoluyla yeni hareket alanları günümüz yerel yönetimler çalışmalarına eklenmektedir. E-yönetişim ve e-demokrasi başlıklarıyla tanımlanan, bir madalyonun iki yüzü gibi değerlendirilebilen bu çalışmalar insan haklarının en önemli olmazsusu olan “kamusal hayatta görünürlüğü” sağlamayı hedeflemektedir. Tabii ki de e-oyların “hack”lenmemesi koşuluyla.

Kent konseyleri katılım faaliyetlerinin neresindedir? Sizce etkin bir şekilde çalıştırılabilir mi?

Belediye Yönetimine ve kararlara katılım konusunu, kent konseyle-

ri çalışmaları ile bir bütün olarak değerlendirmek gerekir. Belediye ve Büyükşehir Belediyesi ile İl Özel İdarelerinin yetki, görev ve sorumluluklarına ilişkin yasal düzenlemeler incelendiğinde genelde; ortaklık ve işbirliği sözcükleriyle ilişkilendirilebilen “kamu-özel” ve “kamu-sivil” sektörel çalışmaları ile yönetim uygulamaları olarak da tanımlayabileceğimiz kamu, özel ve sivil ortaklıklara dayalı gönüllü faaliyetler, stratejik plan ve afet-acil durum planlarının oluşturulması konularında halkın katılımı ile ilişkilendirilebilecek yasal-kurumsal düzenlemelere yer verildiği anlaşılmaktadır. Bu şekilde, yerleşimdeki “herkesin” bilgi ve tecrübesi ile emeğine açık çalışmalar yapılması ilkesel olarak ortaya konulmuştur. Maalesef hala yerel siyasetin biçimlenmesine katılım konusunda performans ölçümüne hizmet edebilecek göstergeler Türkiye’de oluşturulmadığı için, yerel, bölgesel ve ulusal düzeyde analiz yapmak mümkün değildir. Bu nedenle de, kurumsal mekanizmaların etkili çalışmasına yönelik değerlendirmemiz, kişisel kabullerle ve mekândaki tecrübelerle sınırlı kalabilir.

1996 İstanbul Habitat toplantısından bu yana Türkiye’de katılımcı yönetime artan oranda bir ilgi olduğunu akademik çalışmalardan ve davetli olduğum toplantılardan izleyebiliyorum. Ancak uygulamada, olmaması gereken bir hiyerarşi benzeri yapılanmaların oluşturulduğu ve bilgi ağları oluşturulurken kurumsal dışta bırakmanın gerçekleştirildiği, aynı partiden olsa bile müzakereci yapılanmalar ile önceki, sonraki belediye başkanı projesi ilişkisi kurularak “red için red” refleksleri geliştirildiği doğrultusunda eleştiriler de yapılmaktadır. Bu bakımdan ulusal düzeyde, özellikle İçişleri Bakanlığının bu yöndeki çalışmalarına ve oluşturacak rakamlara ihtiyaç olduğunu ısrarla belirtmek isterim. Ancak bu şekilde, geleceğe yönelik verimlilik perspektifi ve stratejik eylem planları oluşturabiliriz. Tabii ki Türkiye’nin toplumsal demokratikleşmeye doğru gelişmesinin sağlanmasında, yerel yapılanmaların doğru kullanılmasını çalıştırmaya yönelik idarenin samimi bir istekliliği varsa, bütün bu değerlendirmelerin bir anlamı olabilir. Neticede kamuoyu olarak biz de bu şekilde merkezi yönetimin aktörlerini denetlemiş ve değerlendirmiş olabileceğiz.

Ulusal Kalkınma Planı’nın hazırlık sürecinde bu konuda görev

üstlendiniz. Türkiye'nin bu konuda belirlediği hedefler neler? Anlatır mısınız?

Farklı kurum ve kuruluşlardan seçilmiş yüz kadar uzmanın bir araya geldiği bu süreçte, o günün önemli konusu olan ve bir yerlerde hazırlandığı söylenen "Büyükşehir Belediyelerini" ilgilendiren çalışmalara esas teşkil eden taslak içeriğine erişemediğimizi, toplantıların tamamlandığı bir süreçte herkes gibi Meclise indiği ve kamuoyuna duyurulduğu sırada gelişmeleri öğrendiğimizi belirtmeden geçemeyeceğim. Neticede Ulusal Kalkınma Planı süreci fırsat bilinerek "Yerel Yönetimler Özel İhtisas Komisyonu" ile idari değişiklikler ve Büyükşehir Yapılanması taslağı paylaşılmamıştır. İdarenin kendi başına aldığı kararlar doğrultusunda geliştirdiği düzenlemelere 2010 yılından itibaren daha sıklıkla giriştiği bilinen bu politik iklimde, sizin sorunuz bilimsel çalışmalara saygılı olma koşullarında ancak bir

anlam ifade etmektedir. Aslında bana göre, Türkiye'de uygulamaya konulan bütün yasal değişiklikler önceden hazırlanmıştı, şimdi aşama aşama toplumun önüne konulmakta ve tartışılmış gibi bile gösterilmeye gerek duyulmadan 5-10 günde meclisten geçirilmektedir. Daha hızlısı istenirse Kanun Hükmünde Kararnemelerle... Kuşkusuz bu tarz kural oluşturma, gerçek hukuk değildir. Neticede, belediyeler başta olmak üzere, yerel yönetimlerin kuruluş kanunlarında yetki, görev ve sorumluluklarının belli olmasına dayanarak, hemen hemen bütün sorularda ele aldığımız konular, yerel hizmetlerde etkinlik, afet yönetimi, katılım gibi her bir konunun nasıl daha etkin yürütülebileceğine ilişkindir. Komisyon çalışmalarına, Kalkınma Bakanlığımızın internet sitesinden erişilebilir. Komisyonumuz, demokratik katılım-çılığa özen gösterilmesi hususunu, stratejik yaklaşım olarak her bir hizmet

için Raporunda ayrı ayrı belirtmiştir. Ancak hiçbirimizin aklından, Amerika'nın ve tarımsal alanları %90'ı aşan Avrupa Birliği'nin tarım ürünlerine pazar bulmak için, Türkiye'nin 30 ilinde köy idarelerinin kapatılması ve çevre koruma derken binlerce ağacın kesilmesiyle keresteciler lobisini memnun etmek gibi ilginç fikirler geçmemiştir. Daha ziyade hizmet kalitesini artırmak için neler yapılabileceği üzerinde durmuştuk.

Bugün her kesimde 2023 yılı hedefleri belirleniyor. Belediyecilik konusunda Türkiye'nin nasıl bir hedefi var?

Hükümet ve kontrol ettiği bürokrasi açısından teoriye uygun; ulusal resmi dokümanlarda yer alan ve imzalandığı uluslararası dokümanlardan da yola çıkarak, merkez-yerel yönetim ilişkileri içinde idari ve ekonomik olarak kontrol edebileceği ve politik sürdürülebilirliğini sağlayacak yönde planlanmış bir belediye yapılanması varken; belediyeler yönüyle ise mevzuatta yer alan görevlerini nasıl daha etkin yerine getirebileceklerinin planlaması önem taşımaktadır. Biz akademisyenler olarak daha iyi yerel yönetimler ve demokratik yapılar konusunda bilinenleri tekrarlamak ve hatırlatmak sürekli hedef konuları olacak diyebiliriz. Bu ilişkiler ağında müteşebbislerden de, kendi stratejilerini kâr ve toplumsal/ulusal sorumluluk yönüyle gözden geçirme duyarlılığı beklenmektedir. ●

PEHLİVANOĞLU SUPERMARKET

Bugünlere beraber geldik!

Küçük bir market ile yola çıkmalı tam 34 yıl oldu.
%100 yerli sermaye ile ülkemiz ve sizler için daima en iyisini
üretme kararlılığı ile hiç yılmadık, yaptıklarımızla asla yetinmedik.
Her zaman bir adım ilerisinin hayalini kurduk.

Bugün Ege genelinde, 116 mağazamız ve
1700'ü aşkın çalışanımız ile hizmetinizdeyiz.
İlk gün olduğu gibi hâlâ %100 yerli sermayeyiz.

Desteklerini ve güvenlerini esirgemeyen tüm müşterilerimize,
tedarikçilerimize, çalışanlarımıza ve tüm Egelilere...

Sonsuz teşekkürler!

PEHLİVANOĞLU

www.pehivanoglu.com.tr

34.
yıl

Sargın, “Üst ölçekli planlarımız yapılmış olsa bile, kent yönetimleri mevzi imar değişiklikleri ve anlık kararlarla bu planları delik deşik edebilmekte” diyor

“Sosyal ve kültürel getiriler de gözeterek yol alınmalı”

RÖPORTAJ: Seda GÖK

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölüm Başkanı Prof. Dr. Güven Arif Sargın, yerel yönetimlerin şehirler için geliştirdikleri projelerde sadece finansal rant değil sosyal ve kültürel rantı da gözeterek yol alması gerektiğini söylüyor. Şehir planlarında anlık değişiklikler yapılmasının doğru olmadığına dikkat çeken Sargın, “Üst ölçekli planlarımız yapılmış olsa bile kent yönetimleri mevzi imar değişiklikleri ve anlık kararlarla bu planları delik deşik edebilmekte. Bu yetki yerel yönetimlere verilmiş durumda ve bu tür uygulamalar fütursuzca da destekleniyor. Bakanlıkların, belediyeler ile hemen hemen aynı düşüncede olması, zincirleme bu sorunu devam ettiriyor” diyor. Kentsel yatırımların toplumsal yarar ve kamusal perspektifletahlil edilmesi gerektiğini belirten Sargın ile yapılması gerekenler, akademik ve meslek örgütlerinin bu alanda üstlendiği rol üzerine konuştuk.

Türkiye’de mimari açıdan nasıl bir yerel yönetim kültürü ile karşılaşıyoruz?

Bütün dünya 1980sonrasında önemli bir kırılma geçirdi. Türkiye de bu sürece fazlasıyla entegre olan ülkeler arasında idi; ama şu anda çok daha fazla bu kırılmanın yansımalarını görüyoruz. Bunun en son örneği, geçtiğimiz günlerde İstanbul’da yaşanan asansör kazası. Kritik bir alanda, İstanbul’un merkezinde veyerel yönetimlerin de dahilinin olduğu kentleşme pratiklerinde, ne mimarlık ne planlama ne de mühendislik açısından kabul edilebilir bir noktada değiliz. Kazanın mühendislik yönüyle daha önce kontrol edilebilir ve önlenilebilir olduğunu görüyoruz: işçilerimizi boşu boşuna kaybettik. Gerekli önleyici

sistem zamanında çalışsaydı, uyarılar dikkate alınsaydı ve bunlar uygulansaydı, insanlarımız ölmeyecekti. Başa dönersek eğer, 1980’li yıllar bütün dünyayı saran iktisadi bir kırılmaya denk düşer. Türkiye’nin de içinde olduğu bu süreç sonrası, kapitalist üretim modeli ve kentleşme pratikleri, küresel ölçekte, bütün dünyada ve özellikle gelişmekte olan coğrafyalarda kendisini çok ağır biçimde hissettirdi. Son fazında, kapitalizm yönetim ağı ve biçimiyle de “neo-liberal siyaset” altındagündelik hayatımıza iyice yerleşti; ve bütün dünya uluslarını, geri dönülemez biçimde etkisi altına aldı. Hiç şüphesiz Türkiye de, bu yeni ve egemen paradigmanın önemli mevzilerinden birisine dönüştü. Öte yandan, bütün bu

gelişmelere karşın Türkiye, ne tam merkezîyetçi ne de yerel unsurlara dayalı adem-i merkezîyetçi bir siyasete işlerlik kazandınlabilirdi; ve sonuçta bugün deneylediğimiz “melez” durum, kendine özgü bir yönetim şekli olarak ön plana çıktı. Bu süreçte de iki büyük sorun ile karşı karşıya kalındı. Birincisi kamusal fayda merkezli planlama anlayışı terk edildi ve akabinde, merkezi denetim unsurları hemen hemen etkisiz bırakıldı. Öte yandan, yerel unsurlara bırakılan planlama süreçleri ise, özellikle mesleki ve akademik çevrelerden gelen donanımlı aktörlerce tamamlanmadı. Kısacası, her ölçekte olması gereken planlar rafa kalktı, etkisiz bırakıldı ya da tamamıyla ranta terk edildi. Tüm bu değişimin sonucunda, önümüzü görebileceğimiz planlardan vaz geçildi; bunun yerini, yüksek finansal getirileri olan kısa erimli kararlar ve icraatlar aldı. Buna özellikle İstanbul, Ankara gibi büyükşehirlerimizin çok hızlı adapte olduğunu burada belirtmeliyim. Merkezi yönetime talip siyasi kadrolar ve kentlerimizi biçimlendi-

rensiyasi ya da idari özneler bunu tek yönetim anlayışı olarak benimsediler; özetle, orta ve uzun erimli planlama, kentsel tasarım ve mimari kararlar- dan çok, hızlı finansal döngülerin sağlandığı kısa erimli ve hızlı kentsel rantın elde edilebileceği bir sistem geçerli oldu; bu bir mekânsal icraat ve siyaset alanı olarak benimsendi. Artık, yaşadığınız kentin 25-30 yıl sonrasını öngöremiyorsunuz.

Bugün sıradan bir kentli olarak bir konut alırken ya da bir tüccar sıfatıyla işyerinize yatırım yaparken, ne tür değişimler olacağını bilemiyor; neye dayanarak geleceğinizi yatırım yapacağınızı kestiremiyorsunuz. Şimdilerde İstanbul ve Ankara’da neredeyse altı aylık periyotlarda hızlı dönüşümlerin olduğunu görüyoruz; ve üstelik bunlar demokratik süreçler işleyerek yapılmıyor. Demokratik teamüllerin işlediği Batı dünyasında, kentsel ölçekte kararlar demokratik süreçlerde ve konuya müdahil tüm taraflarının görüşleri alınarak ve yeri geldiğinde tartışılarak alınırken; Türkiye’de sadece siyasi aktörlerin ve hatta tek bir adamın, diyelim ki belediye başkanının tasarrufuyla yol alınıyor. Kısacası, planlama kararları katılımcı bir ortamda alınmıyor, belediye meclisine bile emrivaki yapılarak bu kararlar çok hızlı bir şekilde yürürlüğe giriyor.

Burada bir yurttaş ve kentli olarak, siz karar alma süreçlerinden bilinçli bir şekilde uzaklaştırılıyorsunuz. Meslek örgütleri ve akademik çevrelerin uzaklaştırılması ise, işin bir başka acı yönü. Tek bir karar alıcının ne tür sınırlar yaratabileceğini, artık hepimiz yakinen biliyoruz.

İkinci hastalıklı nokta ise, kısa erimde çok yüksek finansal getiri hedefleriyle, siz aslında “kamusal perspektifleri” kaçırıyor ve “toplumsal fayda” sağlayacak bazı açılımları da ikinci ve hatta üçüncü plana itiyorsunuz. Özellikle bu önemli bir kırılma noktasıdır: diyelim ki, bir kentin yönetiminden sorumlu bir aktörsünüz ve karar vermeniz gerekiyor; yatırımınızın kente finansal bir getirisi olması gerektiğine de inanıyorsunuz. Öte yandan, sadece finansal bir rantın değil de, sosyal ve kültürel rantların, getirilerinin de olması gerektiğine inanmadığınız sürece, başarılı olabilmemiz mümkün değil. Burada bir irade ortaya koymak gerekiyor; ve bu amaçla yönetsel bir ağ oluşturulması da şart. Sosyal, kültürel, eğitimsel ya da sağlığa yönelik projelerin de bu yönetim

ÜZÜLEREK PAYLAŞMAK ZORUNDAYIM KI, EĞER BU YÖNETME BİÇİMİNDE DEĞİŞİKLİK OLMAZ İSE, MERKEZİ VE YEREL ÖLÇEKTE İKİ BÜYÜK TEHLİKE İLE KARŞI KARŞIYA KALACAĞIZ. TÜRKİYE ÇOK UZUN ZAMANDIR KENT TOPRAĞINA DAYALI BİR BÜYÜMEYE ODAKLANDI. İKTİSADİ VE KENTLEŞME PRATİKLERİNİ KENTSEL RANT ÜZERİNDEN YÜRÜTMEMEYE ÇALIŞTI. ANCAK, BATI MERKEZLİ MODELLERE BAKTIĞIMIZDA BUNUN SÜRDÜRÜLEBİLİR OLMADIĞINI ÇOK İYİ BİLİYORUZ ÇÜNKÜ ELİNİZDEKİ KAPASİTE BİR SÜRE SONRA TÜKENECEKTİR – BUNU EN İYİ İKTİSAT BİLİMİ BİLİR. SÜREGELEN TEK TARAFLI İKTİSADİ MODELİN ÇÖKECEĞİNİ, İSPANYA ÖRNEĞİNDE DENEYİMLEDEDİK VE MAALESEF TÜRKİYE DE BU SONA HIZLA KOŞUYOR.

anlayışı içinde ağırlıklı olup olmayacağını ortaya koymanın beklenir. “Bütün bu yatırımların sonunda, ne tür toplumsal fayda elde edeceğiz?” Bu soruya mutlaka yanıt bulmalıyız. Sosyal rant; finansal kaynakları yeniden sosyal donatılara aktarırsanız toplumsal faydayı sağlarsınız -- örneğin, kentin çeperine değil de, kent merkezlerinde yeşil alan yaratabilirsiniz. Ankara ölçeğinde baktığımızda, bu tür donatıların eksikliğini, tam tersine finansal beklentilerin ön plana çıktığını görüyoruz. Diğer taraftan, plan değişiklikleri ve tadilatları bizim çok arzu ettiğimiz bir şey değildir. Üst ölçekli planlarımız yapılmış olsa bile kent yönetimlerimiz, mevzi imar değişiklikleri ve anlık kararlarla bu üst-ölçekli planları delik deşik edebilmektedir. Maalesef, bu yetki yerel yönetimlere verilmiş durumda ve bu tür uygulamalar fütursuzca da destekleniyor. Bakanlıkların, belediyeler ile hemen hemen aynı düşüncede olması, zincirleme bu sorunu devam ettiriyor.

Belediyelere bu kadar yetki verilmesi doğru mu? Bu yetkilere sınırlama getirilemez mi?

Bu maalesef neo-liberal siyasanın Türkiye’deki yansımalarından. Bugün ne kıta Avrupa’sında ne de ABD’de bu derece ağır kentsel pratikleri görebilmek olası. Mutlaka meslek örgütleri, akademik çevreler ve şehir gerçek sahiplerinin etkin olması gerekiyor. Yukarıda verdiğim örneğe dönersek eğer; konut alıyorsunuz, yanınızdaki boş alanın park olacağını sanıyorsunuz. Belediyede plan kararlarını görüp, yeşil alanı gören bir daireyi, üstelik fiyat farkını ödeyerek satın alıyorsunuz. Ama bir sabah alanın, bir AVM’ye tahsis edildiğini görebilirsiniz –burada kentliye büyük bir

haksızlık yapılıyor. Maalesef ne karar alma sürecinde yer alabiliyoruz ne de süreçten haberdarız.

Akademik görüş demek “Sorun yaratan ve sürüncemede bırakan” olarak ülkemizde algılanıyor.

Bunu kırmak gerekiyor mu?

Çok haklısınız; haberdar edersek, sürece müdahil kılsak yatırımı sürüncemede bırakırlar mantığıyla yaklaşıyor; bu nedenle de, özellikle akademiyi “bypass” etmek yaygın bir uygulama. Bu konuyla ilgili güncel bir örnek vereyim: Atatürk Orman Çiftliği’ne birlikte bakalım... Anka-parkadıyla, Disneyland benzeri bir eğlence merkezinin AOÇ alanına yapıldığını biliyoruz. Bizim göre, neredeyse milyar liralık bu dev yatırımın toplumsal yarar sağlayıp sağlamayacağını, objektif bir biçimde tahlil edilmesi gerekir. Nitekim, benzer biçimde düşünen meslek örgütlerinin yürütmeyi durdurma kararları alındı. Yargı kararlarına koşulsuz uymamız beklenirken, yasal organları “bypass” ederek “hülle” uygulamaları inşaat, olanca hızıyla devam ettirilmeye çalışıldı. Salt finansal getirisi olacağı varsayımıyla neredeyse planlama ve yargı kararları kadük edildi; ve üstelik, bunu yaparken projenin kültürel ve sosyal boyutları tamamen es geçildi.

Meslek örgütleri ile de aynı sorunlar yaşanıyor...

Bu süreçte meslek örgütlerimizin de siyasi kadrolarla ilişkileri mesafeli, maalesef çok zayıf durumda. Bunun güçlendirilmesi gerekiyor. Siz de takdir edersiniz ki, meslek örgütlerinin rant beklentisi yoktur. Mimarlar Odamızın Türkiye genelinde 40 binden fazla seçkin üyesi var ve sevinerek söylemeliyim ki, güçlü bir yapıdır. Ancak bugün yerel yönetimlerle ilişkisini bir başka aracıyla, yani yargı organlarıyla yürütüyor. Denile-

bilir ki, sosyal ve kültürel projeler ve getiriler öncelikli konular olabilseydi ve daha da ötesi, meslek örgütleri karar almada etkin kılınsaydı daha sağlıklı yol alınabilecekti. Belki de hem finansal açıdan yatırımlar devam edebilecek ve hem de sosyal ve kültürel “rant” kente kazandırılabilir, daha da önemlisi, yerel yöneticilerin sürekli söyledikleri biçimiyle, projeler yıllarca “sürüncemede” kalmayacaktı. Böylece toplumsal sorumluluklarımızı da yerine getirebilir ve kamu adına denetleyici olabilirdik. Kısacası, projeler atıl kalmayacak, süreçler doğru çalışacak ve kent adına daha sağlıklı yol alınlabilecekti.

Bu konuda daha da ileri gidebilirim: bırakın karar alma süreçlerinde söz hakkınızı, bilgiye erişebilirliğiniz olası değil. Akademik anlamda, yüksek lisans ya da doktora seviyesinde araştırma yapan arkadaşlarımızı ilgili kurumlara yönlendirdiğimizde bile, yerel yönetimlerden bazen gerekli kolaylığı göremiyoruz; ve hatta kaynak vermektan kaçındıkları dönemler bile söz konusu olabiliyor. Denilebilir ki, kente ilişkin bilgi ve kaynaklar adeta kapalı bir kutunun içinde, şahıslara özel. Bu Türkiye’de yerleşik, bize özel neo-liberal siyaset yürütme mantığının trajik bir sonucu.

Kentsel dönüşüm projelerinde uygulanan yöntemi nasıl değerlendiriyorsunuz? Yerel yönetim anlamında nerelerde tıkanıyoruz? Bu projeler bir çözüm olabilir mi?

Kentsel dönüşüm tamamıyla karşı durulması doğru değil. Burada dikkat etmemiz gereken konu, kentsel dönüşüm ile ilgili kararların nesnel boyutunu doğru tartıp, sosyal ve kültürel rant açısından faydalarını ortaya koymak olmalıdır. Zorunluluklar varsa, kentsel dönüşüm projeleri de tartış-

labilir. Çağdaş yerleşmelerde olması gerektiği kadar hizmet alamayan ya da altyapısal sorunları barındıran kentsel mekanlar söz konusu olabilir; özellikle yoksul ve yoksun kent nüfusunun yoğunlaştığı bölgelere yatırım götürülmesi ve mekânsal olarak ihya edilmesi gerekebilir. Eğer bu alanların dönüşmesi zorunluluk ise, bu dönüşümün nasıl olacağı, hangi süreç ve yöntemlerle gerçekleştirileceğinin doğru tahlil edilmesi, kararların yerel halkla müşterek alınması, meslek örgütleri ile akademik kapasitenin kullanılmasında yarar bulunmaktadır. Bunlar yapılırken, örneğin, çöküntü alanlarında yığılan kent fakirini, çepere, kilometrelerce uzağa süremez; insanların yaşam kalitesini düşürerek kentsel dönüşümü gerçekleştiremezsiniz. Bildik uygulamalar yerine, yerinde dönüşüm projeleriyle, kentsel dönüşüme alternatifler de getirebilmeniz olası. Türkiye'deki mimarlık ortamı gerekli yetkinliğe ve bilgi birikimine haizdir ve bu alanda nitelikli insan gücü de Türkiye'de mevcut. Dolayısıyla, kentsel dönüşümlerin gidişatı yönünde, zikrettiğim kapasitenin, insan gücünün doğru kullanılması yeterli olacaktır. İşbirliği ile kentli nüfusun yaşam kalitesini artırabilmek ve mevcut mağduriyetleri giderebilmek olası. Demokratik ülkeler bu anlayış ve kabullerle yol alıyor; kentsel ölçekli yatırımları, pratikleri sosyal ve kültürel program ve projelerle de mutlaka destekliyorlar. Bunu artık içimize

sindirmemiz gerekir: sadece kapalı konut çevreleriyle, rezidanslarla, AVM ve ofis kuleleriyle kenti, kent hayatını biçimlendiremez, kentsel dönüşümün içini dolduramazsınız. Sanırım burada yol gösterici aktörler Türkiye'de mevcut; birikimli meslek erbabına, meslek örgütlerine ve akademik çevrelere güvenmemiz gerekiyor. Tabii bu noktada, kente dair tahayyüllerimizi nasıl gerçekleştireceğimize dair kendi özgün koşullarımızı gözeterek, yerel gücümüzü, mesleki kapasitemizi ve özellikle işbirliğini harekete geçirerek yol alabiliriz. Yinelemek gerekirse, kentlerimiz artık demokratik süreçlerle yönetilmelidir: Kent iktisadi, siyasi, sosyal ve kültürel karmaşıklığı olan müthiş bir yapıdır; dolayısıyla kentlerin doğru tahlil edilmesi ve bu karmaşıklığı gören, bilen, mesleki ve akademik aktörlerle uzlaşılması zorunluluktur.

2023 yılında nasıl bir kent mimarisi göreceğiz?

Üzülerek paylaşmak zorundayım ki, eğer bu yönetme biçiminde değişiklik olmaz ise, merkezi ve yerel ölçekte iki büyük tehlike ile karşı karşıya kalacağız. Türkiye çok uzun zamandır kent toprağına dayalı bir büyümeye odaklandı. İktisadi ve kentleşme pratiklerini kentsel rant üzerinden yürütmeye çalıştı. Ancak, Batı merkezli modellere baktığımızda bunun sürdürülebilir olmadığını çok iyi biliyoruz çünkü elinizdeki kapasite bir

süre sonra tükenecektir – bunu en iyi iktisat bilimibilir. Süregelen tek taraflı iktisadi modelin çökeceğini, İspanya örneğinde deneyimledik ve maalesef Türkiye de bu sona hızla koşuyor. İspanya örneğinde atıl konutlar, ticaret merkezleri, ve hatta kullanılan havalimanları söz konusu; dolayısıyla, Türkiye'nin de hesabını doğru yapmak zorunda olduğunu söylemekle yükümlüyük: Türkiye bu tür tehdide kayıtsız kalmamalıdır. İkincisi ise, bizi doğrudan ilgilendiren doğal ve fiziki tahribat; yeşil alanlarda süregelen tahribat çok şiddetli ve geri dönülemez bir eşige doğru hızla ilerliyor – sanırım, deneylediğimiz bu kuraklık rastlantısal değil. Yarattığımız azman yapı çevre ise, orta ve uzun vadede bir başka sorun yaratacak gibi duruyor – iskan edemediğiniz ve işletemediğiniz her yapı stoku, "hayalet şehirler" olarak size geri dönecek. Bugün Türkiye'de 1 milyon üzerinde boş konutun olduğunu iddia eden araştırmalar var – şüphesiz ki, aslan payı İstanbul ve Ankara'da... Dolayısıyla, inşaatı dayalı iktisadi modelin gözden geçirilmesi ve özellikle İstanbul ve Ankara gibi kentlerin bu kısır döngüden kurtarılması gerekiyor. Amacım, tamamıyla karamsar bir tablo çizmek değil; ancak eğer 2023 hedefi ulusal gönençimize yönelik stratejik bir hedef ise, bunun kısa erimli beklentilerle değil, uzun erimli akılcı ve toplumcu modellerle yürütülmesi şart. ●

Gıda ve Tekstil Kimyasalları Tem. Malz. Akar.
İth. - İhr. San. Tic. Ltd. Şti.

BAYİLİKLERİMİZ

Şube : 1807 Sk. No : 20 Kat : 2 D : 3

Bostanlı - İZMİR

Merkez : Tarım Ürünleri Gıda Çarşısı K/Blok No : 71 TURGUTLU

Tel : 0.232 330 22 97-98 - Fax : 0.232 330 22 76

www.bor-kim.com

81 yıllık köklü bir kurum olan İller Bankası A.Ş.'nin Genel Müdürü Mehmet Turgut Dedeoğlu, temel işlevi belediyelere ve il özel idarelerine hizmet vermek olan İller Bankası'nın yaptığı çalışmalar ve gelecekle ilgili planlarını YARIN Dergisi ile paylaştı.

“İller Bankası **büyük bir dönüşüm** ve çalışmanın içinde”

RÖPORTAJ: Seda GÖK

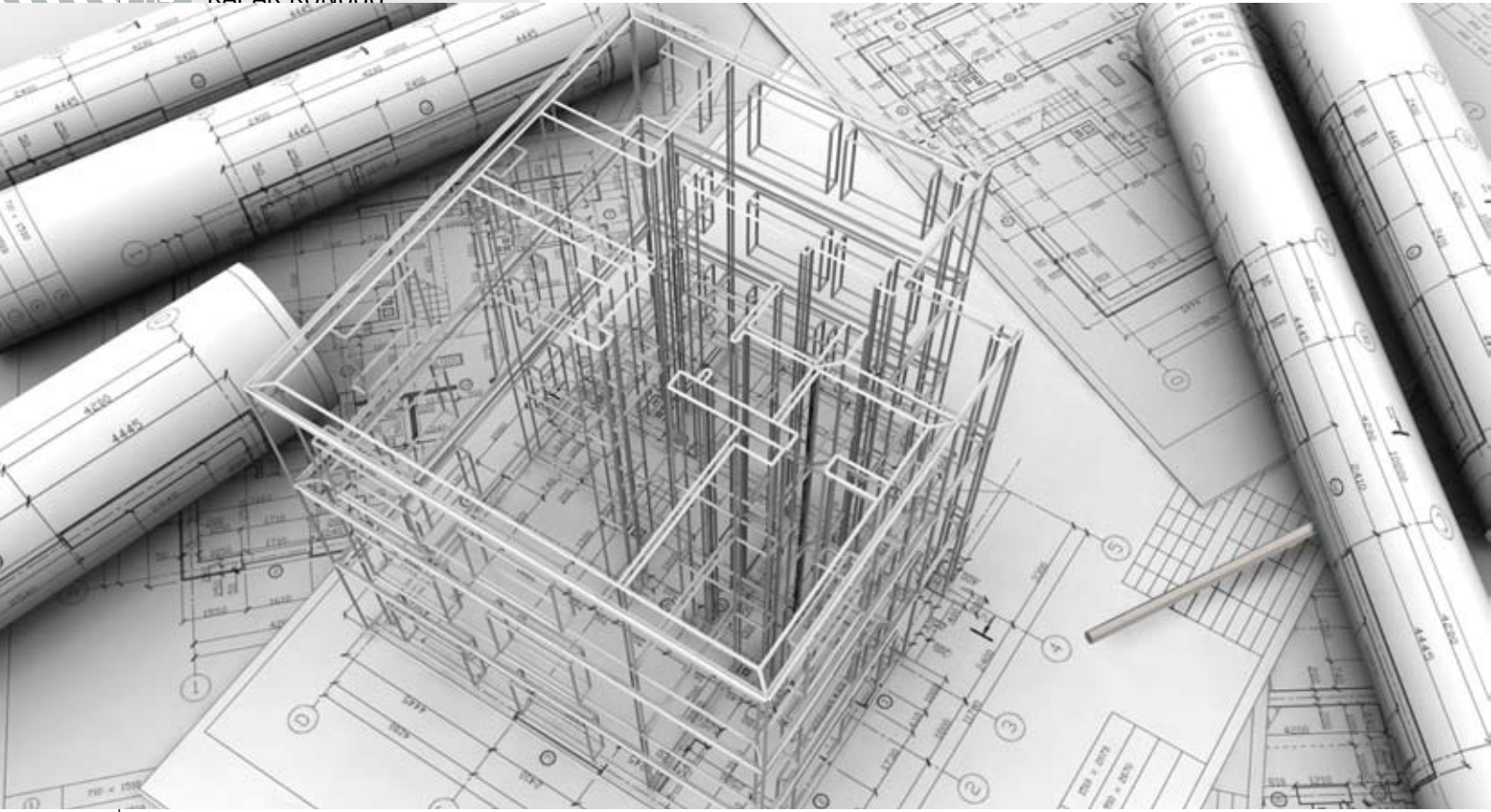
İller Bankası A.Ş. Genel Müdürü Mehmet Turgut Dedeoğlu, İller Bankası'nın büyük bir dönüşüm ve çalışmanın içinde olduğunu söyledi. Önümüzdeki dönemde başta kentsel dönüşüm alanında olmak üzere kar amaçlı gayrimenkullerin değerlendirilmesi ve belediyelerle ortak projeler geliştirilmesi konusunda önemli hamlelerin peşinde olduklarına dikkat çeken Dedeoğlu, “Biz güçlü bir kuruluşuz. 81 yıllık bir geleneğimiz, birikimimiz ve altyapımız var. Tüm çalışanlarımızla ülkemizin sağlıklı kentleşmesi ve yerel yönetimimizin daha yüksek ve ucuz kredi alabilmesi için sürekli proje geliştirmeye çalışıyoruz. Projelerden elde edeceğimiz gelirler zaten yerel yönetimimize hibe veya yatırım desteği olarak dönecektir. Ayrıca Türkiye'nin 18 ayrı noktasında bulunan bölge müdürlüklerimiz kanalıyla projelerimizi tüm Anadolu'ya yaymaya çalışıyoruz. Kısaca, bundan sonra daha güçlü, daha atak, daha verimli bir İllbank hedefliyoruz” dedi.

İller Bankası'nın üstlendiği misyon ve işlevler hakkında bilgi verir misiniz?

İller Bankası, Cumhuriyetin ilk yıllarında ülkemizin yeniden imar edilerek çağdaş bir yapıya kavuşturulması hedefinin bir parçası olarak belediyelere kredi temin amacıyla 11 Haziran 1933 tarihinde “Belediyeler Bankası” adıyla kurulmuş. Bankanın amacı; il özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile münhasıran bunların üye oldukları mahalli idare birliklerinin finansman ihtiyacını karşılamak, bu idarelerin sınırları içinde yaşayan halkın mahalli müşterek hizmetlerine ilişkin projeler geliştirmek, bu idarelere danışmanlık hizmeti vermek ve teknik mahiyetteki kentsel projeler ile alt ve

üstyapı işlerinin yapılmasına yardımcı olmak, herhangi bir şartlı yükümlülük altına girmemek kaydıyla kar amaçlı gayrimenkul yatırım projeleri ile uygulamaları yapmak, her türlü kalkınma ve yatırım bankacılığı işlevlerini yerine getirmektir. Yerel yönetimlerin, kentsel ihtiyaçlarının karşılanabilmesi amacıyla uluslararası standartlarda proje üretmek ve geliştirmek, kredi sağlamak, danışmanlık yapmak ve teknik destek vermek yoluyla sürdürülebilir bir şehirleşmeye katkıda bulunmayı amaçlayan Bankamız; modern kentlerin geliştirilmesi sürecine katılan, hizmet kalitesi kanıtlanmış uluslararası yatırım bankacılığı anlayışı ve toplam kalite yönetimi yaklaşımıyla hizmet vermektedir.

İller Bankası olarak geçmişle kıyaslandığında nasıl bir değişim sürecinden geçiyorsunuz?

Tarihsel sürece baktığımızda bankamızın önemli değişimler gerçekleştirdiğini söyleyebiliriz. 1933 yılında "Belediyeler Bankası" adıyla kurulan bankamız daha güçlü bir yapıya sahip olması amacıyla 13 Haziran 1945 tarihli Kanunla faaliyet alanı genişletilerek "İller Bankası" adını almıştır. Bu tarihten itibaren görev alanı genişleyen ve insan yaşam alanının her noktasına nüfuz eden Bankamız aynı zamanda Türkiye kalkınma tarihinin en önemli yapı taşlarından biri olmuş. Bankamız 2011 yılında ortaklarına daha yüksek kalitede hizmet vermek ve bankacılık yasal statüsüne uyum sağlayarak çağın gereklerini de karşılayan bir insan kaynakları yönetimi anlayışıyla anonim şirket statüsüne kavuşturulmuş.

2011 yılında çıkarılan 6107 sayılı İller Bankası A.Ş. Kanunu ile Bankamızın işlevinde birtakım değişiklikler olmuştur. Bu kanunla birlikte Bankamız, kaynaklarını artıracak nitelikte kar amaçlı gayrimenkul projeleri üretme sürecini yakalayarak yerel yönetimlere daha fazla kaynak sağlama imkanına kavuşmuştur. Banka olarak bu fırsatı iyi değerlendirerek hasılat paylaşımı, yerel yönetimlerle ortak proje

üretme, kentsel dönüşüme katılma ve yeni edinilecek arsalar üzerinde projeler gerçekleştirme konusunda çalışmalara başladık. Bankamızda bu uygulamaları gerçekleştirmek amacıyla Kaynak Geliştirme Dairesi Başkanlığı'nı kurarak hızlı bir şekilde süreci işletiyoruz. Bu projelerle elde edeceğimiz kar belediyelere yatırım olarak dönmektedir.

6107 Sayılı Kanunla birlikte uluslararası alanda da önemli çalışmalarda yer almaya başladık. Dünyada önemli olarak bilinen uluslararası kredi kuruluşlarından yerel yönetimlerimize

yüksek miktarda ucuz kredi sağlayarak kendi öz kaynaklarımız dışında da onlara katkı sağlamaya çalışıyoruz. Ayrıca yeni Kanunla İller Bankası A.Ş. Bankacılık Kanunu'nun gereklerini tam olarak yerine getirme imkanına kavuşmuştur. Ortaklık payı kesinti oranları %5'ten %2'ye düşürülmüş, sadece yasal paylar üzerinden kesilmesi esas getirilmiştir. Kâr payı kullanımı yeniden düzenlenmiş ve personeli sözleşmeli statüye geçirilmiştir.

Bugün itibariyle baktığımızda belediyelerle ilişkiler hangi temelde devam ediyor?

Bankamız; gerek öz kaynaklarından yarattığı ve gerekse uluslararası finans kuruluşlarından sağladığı hibe ve kredi kaynakları ile yerel yönetimlerin hizmet kalitesinin artırılması, ülke insanına yaşanabilir kentler sunulması ve çevrenin korunması, doğal kaynaklarının kirlenmesinin önlenmesi için finansman politikaları geliştirmektedir. Diğer yatırım ve kalkınma bankalarının kredilendirme sürecine göre bankamızın kredi açma ve kullandırma süreci son derece basit ve hızlı çalışmaktadır. Kredi sürecimizde yerel yönetimlerimizin müracaatları akabinde nakdi kredi taleplerinde meclis kararı ile bankamıza müracaat

etmeleri kredilendirme süremiz için yeterli görülmekte ve talepleri ilgili birimlerimizce değerlendirmek suretiyle en kısa sürede neticelendirilmektedir. Proje finansman kredilerinde ise yerel yönetimimizin yazılı taleplerine ve Meclis Kararlarına istinaden Bölge ve Genel Müdürlüğümüzün ilgili birimleri harekete geçerek projenin her safhasını yerel yönetimler adına gerçekleştirebilmektedir. (Fizibilite-proje-ihale-kontrollük ve denetim hizmetleri) Bankamız uluslararası finans kuruluşları ve Banka kaynaklarından sağladığı hibeler ile proje yapımını finanse etmekte ve böylelikle yatırım maliyeti üzerindeki yükü azaltmaktadır. İhale sürecinin Bankamızca yerine getirilmesi halinde bu sürecin etkin, verimli ve rekabete açık bir ortamda gerçekleştirilmesi sağlanmaktadır. Gerek Bankamızca ihalesi gerçekleştirilen gerekse yerel yönetimlerce ihalesi yapılan proje kredilerinde yatırımların rantabl miktar ve sürede gerçekleştirilmesi için azami özeni gösterilmekte, hak ediş bazında doğrudan yükleniciye yapılan ödemeler ile mal alımı, kamulaştırma, alt ve üstyapı, yenilenebilir enerji kaynakları alanlarındaki yerel yönetimlerimizin her türlü finansman ve yatırım ihtiyaçları karşılanmaktadır.

Uluslararası finans piyasalarından yeni finansman teknikleri ile borçlanma yapıyor musunuz?

Bankamız uluslararası finans kuruluşları ve Banka kaynaklarından sağladığı hibeler ile proje yapımını finanse etmekte ve böylelikle yatırım maliyeti

üzerindeki yükü azaltmaktadır. İhale sürecinin Bankamızca yerine getirilmesi halinde bu sürecin etkin, verimli ve rekabete açık bir ortamda gerçekleştirilmesi sağlanmaktadır. Gerek Bankamızca ihalesi gerçekleştirilen gerekse yerel yönetimlerce ihalesi yapılan proje kredilerinde yatırımların rantabl miktar ve sürede gerçekleştirilmesi için azami özeni gösterilmekte, hak ediş bazında doğrudan yükleniciye yapılan ödemeler ile mal alımı, kamulaştırma, alt ve üstyapı, yenilenebilir enerji kaynakları alanlarındaki yerel yönetimlerimizin her türlü finansman ve yatırım ihtiyaçları karşılanmaktadır.

Son yıllarda uluslararası kuruluşlarla yaptığımız başarılı görüşmelerle yerel yönetimlerimize önemli düzeyde ucuz kredi sağlamaya başladık. Bu kapsamda Dünya Bankası, Avrupa Yatırım Bankası ve Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı gibi büyük kuruluşlardan sağlanan krediler belediyelerin büyük projelerinin gerçekleştirilmesinde önemli avantajlar sağlamaktadır.

Dünya Bankası'ndan sağlanan 212 milyon 900 bin Avroluk kredi daha sonra 178 milyon 200 bin Avroluk ek kredi ile desteklenmiş, böylece yaklaşık 400 milyon Avroluk bir kredi portföyü yaratılarak yerel yönetimlerin kullanımına sunulmuştur. Bu proje kapsamında 11 belediye ile ek kredi kapsamında 7 belediye ile alt kredi anlaşması imzalanarak kredinin yerel yönetimlere dağıtılması sağlanmaktadır.

“Belediye Kanalizasyon ve Atıksu Arıtma Tesislerinin Geliştirilmesi Pro-

Ege Bölgesi'nde yaptığımız yatırımlardan bahsedebilir miyiz?

Bankamız adına Ege Bölgesi'nde hizmet veren İzmir Bölge Müdürlüğümüz var. Bölge müdürlüğümüz İzmir, Aydın, Denizli, Manisa, Muğla Büyükşehir Belediyeleri ile Uşak belediyesine hizmet sunmaktadır. Görüldüğü üzere hizmet verdiğimiz alanda 5 tane büyükşehir belediyesi bulunuyor. Ayrıca bölge olarak bu ve farklı nedenlerle İzmir Bölge Müdürlüğümüz farklı bir hizmet anlayışı sunmaktadır.

Genel anlamda Bölgedeki hizmet anlayışında Ege Bölgesi'nin yaz aylarındaki turizm ağırlıklı sosyal yapının, hizmet anlayışına da yansıtıldığı görülür. Şöyle ki; banka olarak ele alınan projelerdeki her türlü hesapların yaz aylarındaki yoğun yerli ve yabancı turist sayısına göre ele alınması zorunlu olmaktadır. Projelerin bu kıstas içinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu durumda; alt ve üst yapı projelerinin inşaat maliyetleri artmakta, ancak hizmet olarak yerinde ve gerçekçi bir imalat ortaya çıkmaktadır. Bölge Müdürlüğü olarak, 2004-2014 yılları arasında sadece İzmir, Büyükşehir Belediyesi, diğer iller ise il belediyeleri olup, belediyeler tarafından bu yıllar arasında 3.8 milyar TL kredi talep edilmiş, 1.8 milyar TL'lik kredi kullanılmıştır. Halen Ege Bölgesindeki talep edilen yatırımların sektörel bazda incelenmesi neticesinde, sosyal amaçlı üst yapı ve yaz - kış aylarındaki değişken nüfusuna bağlı olarak alt yapı yatırım taleplerinin yoğun olduğu görülmektedir.

Ayrıca, bu bölgeden gelen belediye taleplerinde katma değeri olan, belediyeye mali katkı sağlayacak, kendini kısa zamanda amorti edip, yöredeki hizmet anlayışına değer kazandıracak, yer altı sıcak su kaynaklarından (termal enerji) ve rüzgar enerjisinden elektrik enerjisi elde etmek için yoğun taleplerin geldiğini görülmekte, her bölgedeki farklı bir hizmet taleplerine bağlı olarak bu bölgede de kendine has hizmet anlayışı oluşmuştur. Bankamızca çalışmalar bu perspektifte yürütülmektedir.

jesi" kapsamında Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA) ile 135 Milyon Amerikan Doları tutarındaki kredi teminine yönelik sözleşme 22 Haziran 2011 tarihinde imzalandı. Bu kapsamda bugüne kadar dokuz belediye ile alt kredi anlaşması başlatılmıştır. 2012'de 150 Milyon Avro tutarındaki "Kentsel Altyapı Projeleri" Kredi Anlaşması İller Bankası ile AYB (Avrupa Yatırım Bankası) arasında imzalanmıştır. Kredi kullanacak belediyelere yönelik alt proje seçim çalışmaları devam etmektedir. Bu krediyi kullanmak için belediyelerden yoğun bir talep bulunmaktadır.

Bu kredi kuruluşlarıyla önümüzdeki dönem için belediyelerimize farklı alanlarda kredi seçeneği yaratma çalışmalarımız sürüyor. Örneğin Dünya Bankası ve JICA ile belediyelerin kentsel dönüşüm, ulaşım, enerji gibi alanlarda kullanabileceği kredi sağlanması konusunda görüşmelerimiz devam ediyor. Böylece yerel yönetimlere öz kaynaklar dışında yeni bir seçenek yaratarak hem modern şehirleşmeye katkı sunuyoruz hem de belediyelerimizin daha rahat iş yapmasını sağlamış oluyoruz.

Kentsel dönüşümde İller Bankası'nın nasıl bir rol üstleneceğini anlatır mısınız?

Biz kentsel dönüşümü Bakanlık eliyle yürütüyoruz. Bakanlığımızın Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü, Alt Yapı Kentsel Dönüşüm Genel Müdürlüğü

ve İller Bankası olarak üçlü bir protokolümüz var. Kentsel dönüşümde Bankamıza verilen görevler var. Biz bu görevleri hem kendimize görev olarak görüyoruz, hem de bankaya yeni pazar olarak görüyoruz.

Çünkü teknik kapasitesi yüksek bir kurum burası, kentsel dönüşüm önümüzdeki 20 yılın projesi, burada da İller Bankası önemli bir aktör olmak zorunda. Kentsel dönüşümde belediyeler var, yerel yönetimler var. Yerel yönetimler bizim ortağımız ve müşterimiz konumunda. Kanunda İller Bankası'na atıf var, görevlendirme var. Dolayısıyla bu işteki en doğru aktörlerden biri de bizim diye düşünüyorum. Bizim için hem yeni bir pazar hem de Türkiye'nin sağlıklı, modern kentlere kavuşması adına iyi bir hizmet olarak algıladığımız bir süreç. Ayrıca biz bu kaynak geliştirici faaliyetlerde belediyelerimizde de proje üretiyoruz. Bunlar genellikle ufak ölçekli belediyeler, projeleri var ellerinde ama imkanları yok. Yani buraya kaynak iletilmiyorlar. Bizden belirli kriterler dahilinde borçlanabiliyorlar.

Borçlanma kapasiteleri sınırlı. Biz onlara diyoruz ki gelin ortak proje üretelim, örneğin Aksaray'da stat yapılacak kaynak bulamıyorlar. Elleri-deki atıl araziye ya da farklı bir araziye birlikte ortak proje geliştirmek suretiyle hem ekonomiye katma değer sağlıyoruz, hem onların ihtiyaçlarını finanse etmiş oluyoruz. Bizim burada hedeflediğimiz kitlelerden birisi de on-

lar. Çünkü belediyelerde proje geliştirme noktasında sıkıntı yaşıyorlar. Bunu en doğru bizimle yürütürler. Çünkü objektif, herhangi bir şaibesi yok. Biz işte burada onlara hem teknik hizmet veriyoruz, hem ihalesini yapıyoruz, hem para trafiğinin kontrolünde yardımcı oluyoruz. Onlarla da sıkı bir şekilde bu kaynak geliştirici faaliyetleri arttıracacağız.

İller Bankası olarak bundan sonraki hedefleriniz hakkında bilgi verir misiniz?

İller Bankası büyük bir dönüşüm ve çalışmanın içinde. Önümüzdeki dönemde başta kentsel dönüşüm alanında olmak üzere kar amaçlı gayrimenkullerin değerlendirilmesi ve belediyelerle ortak projeler geliştirilmesi konusunda önemli hamleler peşindeyiz. Biz güçlü bir kuruluşuz. 81 yıllık bir geleneğimiz, birikimimiz ve altyapımız var.

Tüm çalışanlarımızla ülkemizin sağlıklı kentleşmesi ve yerel yönetimlerimizin daha yüksek ve ucuz kredi alabilmesi için sürekli proje geliştirmeye çalışıyoruz. Projelerden elde edeceğimiz gelirler zaten yerel yönetimlerimize hibe veya yatırım desteği olarak dönecektir. Ayrıca Türkiye'nin 18 ayrı noktasında bulunan bölge müdürlüklerimiz kanalıyla projelerimizi tüm Anadolu'ya yaymaya çalışıyoruz. Kısaca, bundan sonra daha güçlü, daha atak, daha verimli bir İllbank hedefliyoruz. ●

LEZZETİMİZ DE KALICI, MUTLULUĞUMUZ DA!

Kurulduğumuz ilk günden beri, her gün aynı lezzette yemek pişiriyoruz.
Bir kere deneyen, bir daha vazgeçemiyor.

Toplu Yemek • İşyeri ve Fabrikalara Günlük Yemek Servisi • Catering

Adres: 6089 Sokak No:2 - Işıkent - İZMİR • **Telefon:** +90 232.436 19 20(Pbx) • **Faks:**+90 232.436 22 93

www.bortar.com

Manisa-İzmir yarışının doğru olmadığını düşünmüyorum. Sonuçta artık şunu hepimiz gayet iyi biliyoruz ki bugün Manisa'da çalışan insanların büyük bir çoğunluğu İzmir'de yaşıyor. Ben buna çevremden de örnek verebilirim. Madem orada böyle bir potansiyel, imkan var biz işadamları ve sanayiciler olarak bunu nasıl değerlendirebiliriz, geliştirip büyütürüz çerçevesinden bakmalıyız.

Yabancıların ortak fikri İzmir hem iş yapılacak hem yaşanacak şehir

RÖPORTAJ: Cemal TÜKEL

Tarihsel olarak İzmir bir dış ticaret kenti. Yıllara yayılan geleneksel ürünlerin ticaretinin yanısıra artık birçok önemli üründe de İzmir, Ege Bölgesi illeri ile birlikte Türkiye'nin dışa açılan kapısı. Ege İhracatçı Birlikler Koordinatör Başkanı Sabri Ünlütürk ile 'İzmir Penceresi'nde şehrimizi, gelişmeleri ve yatırımları konuştuk. İzmir için son dönemde sık sık hükümet yetkilileri tarafından dile getirilen serbest bölgeler ve bir anlamda serbest şehir yaklaşımlarının İzmir iş dünyasını heyecanlandırıldığını belirten Ünlütürk; yakında daha yüksek kapasitelere ulaşacak limanları ve ulaşılabilirliği ile yakın zamanda İzmir'in bir sıçrama yapacağına inanıyor. Ünlütürk İzmir'deki gelişmelerin yatsınayacak olduğunu belirtirken aynı zamanda Ege İhracatçı Birlikleri'nin de yeni bir dinamizm ve yapılanma ile amacına daha iyi hizmet edebilir konuma doğru ilerlediğini anlattı. Bazen bir dakikanın bile çok önemli olduğu ihracat dünyasında; Ünlütürk, ihracata hizmet veren kurumların da aynı hıza ve dinamizme sahip olmasını gerektiğini vurguluyor.

İzmir'i, her fırsatta Türkiye'nin 3. büyük şehri olarak tanımlıyoruz. Türkiye Ege İhracatçı Birlikleri de (EİB) çok yakın zamana kadar en çok ihracat yapan Bölge Birlikleri arasında 2. Bursa'da otomotivin devreye girmesi ile 3. sırada yer almakta. Tarihsel olarak İzmir her dönemde bir ihracat şehri, liman şehri, ithalat şehri olarak algılanıyordu. Sizce İzmir, ihracat konusunda yaptığı gelişmelerle 3. olmakla olması gereken bir noktada mı?

Uzun süredir bu hak ettiği yer mi, değil mi konusu hep tartıştığımız bir şey. Bana göre İzmir çok daha büyük bir potansiyeli olan bir kent. Hak etmek kelimesi çok doğru değil. Çok daha fazla iyi potansiyeli olmasına rağmen bugün potansiyeli tam olarak değerlendiremiyoruz demek çok daha doğru. İzmir'in tarihten gelen hem liman kenti hem tarım ürünlerinin ihracatının ilk başladığı, ihracatçı birliklerinin ilk kurulduğu bir kent olması özelliklerine baktığımız zaman; İzmir bugün bulunduğu noktadan daha yükseklerde olmalı.

Olması gereken yer de o, ama öbür taraftan da ben İzmir'in çok geride kaldığına inanmıyorum. İstanbulluların bir söylemi var: "İzmirliiler Cuma öğlen tatile gider, pazartesi gelir" belki bundan 30-40 sene önceki iş aleminde o zamanki iş aleminin şartlarında, dünyanın biraz daha yavaş ilerlediği dönemlerde, ekonominin daha göreceli olarak rahatlıkla hareket ettiği dönemlerde o tür çalışma tempoları olmuş olabilir ama bugün artık İzmir'de öyle değil. Özellikle son birkaç nesildir sanayi ve ticaretle uğraşan herkes hakikaten bir dinamizm içerisinde. Eğer biz böyle olmasak, ne yeni firmalar hayata geçebilirdi, ne de bizim gibi firmalar gelişip karlılıklarını sürdürebilirdi. Baktığınız zamanda İzmir'in diğer illerden değişik bir özelliği var; birçok ilde bazı endüstriler öne çıkmış durumda. Denizli'de havlu, Bursa'da otomotiv sanayi... İzmir ise çok daha geniş bir yelpazede mozaik sergiliyor. Çok geniş bir yelpazemiz var. Neredeyse Ege Bölgesi'nde olmayan ürünümüz yok. Hatta incir gibi sadece bizim bölgemizde üretilen tek ürünlerimiz

bile var. Tütün, vakti zamanında bölgenin en önemli ürünüydü. Pamuk hala önemi koruyor. Zeytin, zeytinyağı çok temel bir ihtiyaç ve bu bölgenin temel ürünü. Bu özelliklere baktığımız zaman tarım alanında çok güçlüyüz. Bunun yanında da sanayi de geri kaldık demek bana göre hiç hakkaniyetli değil.

Tabii ki de İzmir'i çevresi ile düşünmek lazım. Manisa Organize Sanayi Bölgesi'nin İzmir-Manisa OSB konumunda olduğunu düşünebilir miyiz?

Aynı fikirdeyim ben Manisa-İzmir yarışının doğru olmadığını düşünmüyorum. Sonuçta artık şunu hepimiz gayet iyi biliyoruz ki bugün Manisa'da çalışan insanların büyük bir çoğunluğu İzmir'de yaşıyor. Ben buna çevremden de örnek verebilirim. Madem orada böyle bir potansiyel, imkan var biz işadamları ve sanayiciler olarak bunu nasıl değerlendirebiliriz, geliştirip büyütürüz çerçevesinden bakmalıyız. Çok yakın çevremizde kurulmuş organize sanayi bölgelerimiz var yatırımcı bekleyen,

hızlıca geliştirilmeyi arzulayan. Orada işlerimizi büyütüp, yeni yatırımlar yapmamız lazım. Yapılıyor da... Çok iyi gelişmeler var. Bugün mesela İzmir-İstanbul uçuşları dünyada rekor kırıyor. Avrupa ve dünyada da 1. olmuş durumda. Yaz aylarında günlük gidiş gelişi 70-80'e ulaşmış durumda. Bunlar sevindirici gelişmeler. Bundan 14 sene öncesine 2000 yılına bakın sabah-öğlen-akşam birer uçak vardı bu hatta. Gelişmeleri de doğru gözlemlemek de fayda var. Kendimizi küçümsememeliyiz.

Bu bağlamda İzmir'in odaklanması gereken özellikli sektörler var mı sizce? Yani ihracat konusunda avantajlarımızı daha iyi kullanacağımızı düşündüğünüz sektörler diyelim bunlara?

Manisa ile değerlendirecek tabii ki de var. Kimileri farkında Manisa da bir takım kümelenmeler oluştu. Beyaz eşya, otomotiv yan sanayiinde önemli gelişmeler bunlar. Bu alanlar gelişime açık ve ihracat rakamlarına baktığımız zaman da hızlı artıyor. Diğer bir yandan kimya endüstrisi bizim bölgemizde hızla geliyor ve ihracat rakamları da hızla artıyor, artmaya da yatkın. İhracat dediğimiz zaman potansiyel olan sektörlerimiz var. Tarım sektörünü saymaya gerek yok, bu konuda zaten çok çalışıyoruz.

Tarım aynı zamanda gıda sanayine dönüşüyor.

İşlenmiş gıda, yaş meyve sebze ihracatındaki payımız her sene işlenmiş ürünlere doğru kayıyor bu da bir gerçek.

Uluslararası arenaya çıkıyorsunuz. Yurtdışından baktığınızda nasıl bir İzmir görüyorsunuz? Yurtdışı ile olan temaslarda beraber olduğunuz insanlar İzmir'i nasıl görüyor?

Yurtdışında partnerlerimiz ve müşterilerimiz var. Hepsinin ortak fikri İzmir hem iş yapılacak hem yaşanacak şehir. İzmir'e bakış açısı çok pozitif. İzmir'de evde gibi hissetme durumu var. Her şeyden önce öyle çok gerginlik yok. Halk pozitif. Geleceğine olumlu bakıyor, en azından böyle bir izlenimi var yabancı yatırımcının gözünde. İzmir'in değer bölgelerden bir farkı var bu kesin.

Biz bunu artı değere çevirebiliyor muyuz?

Çevirebiliyoruz. Bugün yeni kuşak firmaların önemli bir bölümü bunun farkında. Ve iş ilişkilerini bu sayede daha hızlı geliştiriyorlar. İçinde yaşadığım bir örnek olarak; benim firmalarım.

İzmir'de çok yüksek kapasiteli hava limanı tamamlandı İzmir Alsancak Limanı'nın dışında Çandarlı Limanı devreye girecek, bu arada Petkim ciddi bir liman yatırımına girdi. Petkim İzmir Limanı'nın geliştirilmiş kadar bir liman yapıyor. Nexport ciddi

kapasiteli özel bir liman. Bütün bunlar sanki atları şaha kalmış ama bir türlü ilerleyemeyen bir araba görünümünde değil mi?

Gidecek, gidecek... Belki de onu öyle tanımlamamak lazım. Bir anda İzmir bütün alt yapısını derledi toparladı. Yetmiş iş gücü de var hoplasın... Ama bu işler böyle olmuyor. Gerçekçi olmak lazım. Gelişimi de göz ardı etmemek lazım. Hiçbir şey çok da hızlı olmuyor maalesef. Biz yaklaşık 1 ay kadar önce Belediye Başkanımızın önderliğinde Ekrem Demirtaş, Ender Yorgancılar ile hep birlikte bir Çin seyahati yaptık. Çok hızlıydı. Xianmen'e gittik. Orada hem görüşmelerde bulunduk. Xianmen'in Belediye Başkanıyla iş birliği, iyi niyet protokolü imzalandı. Oradaki görüşmelerde ki bize çok çok uzak olan bir ülke, Türkiye'ye gelip bir çok yeri incelediğini ve İzmir'in onlar için önümüzdeki dönemde potansiyel vaat eden, yatırım yapmayı arzuladığı, iş birliği geliştirmeyi öncelikli olarak düşündükleri şehir olarak tanımladılar bize. Belki biz bir takım şeyleri içinde yaşadığımız için tam görmüyoruz, tam tespit edemiyoruz ama dışardan bakanlar İzmir'in hem gelişimini hem potansiyelini oldukça iyi fark ediyorlar.

Hong Kong Çin'e geçti. Hong Kong'un geçmesi üzerine İngilizler bir Dubai yarattılar. Bir serbest şehir Dubai. İzmir için de benzer düşünceler ortaya atılmaya başlandı. Sanki şimdi bir rüzgar esiyor İzmir'e doğru. Nihat Bakanımızda geldiğinde bunu dile getirdi, "İzmir'i serbest şehir yapacağız."

Bu rüzgar İzmir için nasıl olur? Aran kan bu mu?

Aslında hükümetimizin bu yönde düşünüyor olması beni çok sevindirdi ve heyecanlandırdı. Dubai örneği gelişmeyi bariz bir şekilde bize gösterdi.

KAMUOYUNDA DA, DEVLET VE FİRMA TARAFINDA DA AR-GE İŞİ BİRAZCIK HAFİFE ALINIYOR; YA DA KAVRAMI TAM ANLAŞILMIYOR. BİR GÜNDE BULUŞ YAPIP ERTESİ GÜN ÇOK PARA KAZANACAĞIM MANTIĞIYLA OLMUYOR. AR-GE BÖYLE BİR SÜREÇ DEĞİL. AR-GE, KAYNAK VE ZAMAN AYRILMASI GEREKEN BİR SÜREÇ. ÜZERİNDE YOĞUNLAŞMASI GEREKEN BİR PROSES OLDUĞU İÇİN DÜNYA ÜLKELERİ BU SÜREÇTE ÜRETEK İNSANIN YANINDA OLMAK İÇİN AR-GE FAALİYETLERİNE DEVLET DESTEĞİ VERİLİYOR. SÜREÇLER UZUN, MASRAFLA VE SABIR GEREKTİRİYOR.

Bir başlangıç adımı atılması bile çok önemli. Adım atılması yatırımcıyı da harekete geçirecektir. Buranın cazibe merkezi olmasını sağlayacak hamle bu.

Siz çekirdekten gelen bir başkansınız. Uzun yıllarda ihracatçı birliklerinin bünyesinde farklı görevler yaptınız. Şu anda da koordinatör başkansınız. Yeni dönemde neleri farklılaştırmayı hedefliyorsunuz?

Göreve gelirken birtakım yenilikçi fikirler ile önümüzdeki döneme bakacağımı söyledim. Farklılaştırmaya başladım bile. Herkes de buna olumlu baktı. İhracatçı birlikleri, daha hızlı koşmak zorunda. Daha yenilikçi fikirlerle rekabeti korumak ve işleri sürdürmek zorunda. Kurumlarımızın da bu heyecana ortak oluyor olması lazım. Kurumsal olmak zorundayız ve özel sektörün hizına erişebiliyoruz olmak zorundayız. Bunu sağlamak için köklü değişim başlattık. İç yapılanmamızı yeniden gözden geçirdik. Kademelerdeki yetki sorumluluk, iş yapma biçimi, görev tanımı gibi detayların tek tek üstünden geçtik. Bu konuda dışarıdan da profesyonel destek alıyoruz. Dönüşümün ortasındayız. Ekim'in 14'ünde logomuz kurumsal kimliğimiz değişti. Madem değişim başladı. A'dan Z'ye kurumsal kimlik, online hizmetler, firmaların işlerini kolaylaştırmak her şeyi ele aldık. Torba yasa kapsamında ihracatçı birliklerine yeni misyonlar yükledi.

Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin (TİM) bu konuda yenilikçi fikirleri var. İhracat ile evraklar burada hazırlanmaya başladı. Bu görev bize de verildi. Önümüzdeki dönemlerde evrak işlemleri hızlanacak ve üyelerimiz buraya gelmeden işlerini halledebilecek. Bu konuda da bir şeyler yapmayı hedefliyoruz. Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Yönetimi değişti. Uygun görülen isim olmanın verdiği sorumlulukla bir başka başkanlığı daha üstlendik. Koltuğumuz altındaki karpuz sayıları artıyor.

Ülkenin yeni bir logosu var. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Bu çalışmanın içerisinde vardım. Çalışmanın taraftarıyım. Çalışmanın içerisinde Türkiye'deki bir çok büyük kurumun CEO'su vardı. Ciddi katılımı reklam tasarım şirketlerinin sahipleri vardı. 80-90 kişilik bir ekiple 1 yılı aşkın süredir yürütülen bir çalışmaydı ve en sayıda seçenek tartışıldı. Hatta gazeteler neden Türkiye markasını yabancı bir şirkete yaptırdınız gibi çığ tartışmalara ortam hazırladı. Biz de onu TİM'de şu şekilde tartıştık: "Acaba hangi yerli firmaya verseydik bu iş kabul görürdü?" Bu yapılan çalışmada nihai hedef aslında aynı dili konuşan bütün bir Türkiye imajı... Türkiye'nin dışa sunulan yüzünde bir karışıklık var. Turizm Bakanlığı'nda başka bir şey kullanıyor, biz başka bir şey kullanıyoruz, diğer kurumlar başka bir şey kullanıyor, dış ilişkilerde heyetler başka, fuarlar başka

bir şey kullanıyor. Bir bütünsellik yok. Burada TİM'in hedeflediği Türkiye'nin tanıtımında dışarıda bir bütünsellik olsun. Aynı logoyu, aynı sloganı kullanalım. Geçmiş yıllara baktığımızda da bunun örnekleri var. Ülkeler son 10-15 yıldır kendilerini markalaştırmak için çaba harcıyor. Reklamcılar da çok net söylediği bir şey var, bizim gibi gelişmekte olan ülkelerin hiçbir markası ülke markasının üstüne çıkmaz. Bizim hedefimiz Türkiye markasını geliştirip öne çıkartırken ülke markalarının dünya markası olması için çaba sağlamayı hedefledik. Bu vizyona bakıldığında doğru çaba. Olumlu tarafları ağır basan logo bu olduğu için bu logoda karar kılındı. Bu çalışmanın da altınını doldurulması, insanlara anlatılması lazım. Bunu da zamanla yapacağız. Beni sevindiren tarafı bu çalışmanın tartışılıyor olması. Üstü kapatılmadı, unutulmadı. Sayın Mehmet Büyükekş'i arayıp logoyu nerde kullanalım, nereye basalım diye sordu insanlar.

TİM'de inovasyon komitesinde de görev yapıyorsunuz. İzmir'de teşviklerinizi almak için Ar-Ge ve inovasyona ağırlık verin. İnovasyona yapın cümleleri daha sık söylenir oldu. Bu boyutta İzmir'de nasıl bir tabloyla karşılaşıyorsunuz?

Yaklaşık 4-5 yıldır bu komitede görevde devam ediyorum. Bende bütün konuşmalarında inovasyondan bahse-

diyorum. İzmir'de moral bozulacak bir tablo yok. Yakın çevremizde 10'un üzerinde Ar-Ge merkezi var. Pınar ve Vestel gibi firmaların da var. Ama kamuoyunda da devlet ve firma tarafında da Ar-Ge işi birazcık hafife alınıyor, ya da kavramı tam anlaşılıyor. Bir günde buluş yapıp ertesi gün çok para kazanacağım mantığıyla olmuyor. Ar-Ge böyle bir süreç değil. Ar-Ge, kaynak ve zaman ayrılması gereken bir süreç. Üzerinde yoğunlaşması gereken bir proses olduğu için dünya ülkeleri bu süreçte üreten insanın yanında olmak için Ar-Ge faaliyetlerine devlet desteği veriliyor. Süreçler uzun, masrafla ve sabır gerektiriyor. Ar-Ge ve inovasyon işi bir ekosistem gerektiriyor. Türkiye'de ekosistem yeni yeni oluşuyor. Önce Ar-Ge kültürünü öğrenmemiz lazım. Bu süreçler nasıl yürütülür, nasıl katma değer haline getirilir iyice irdelemek lazım. İhracatçı birliklerinde ise daha çok inovasyona odaklanmış durumdayız. Hedefimiz ekosisteme katkıda bulunmak. Eğitim sürecinde yeterli sayıda Ar-Ge'ci arkadaş yetiştirmemiz lazım. TİM'in bu konuda da çalışmaları oluyor. İnovasyon Akademi bu fikirden yola çıktı ve eğitim programları başladı. Her tarafa aynı heyecanı yayabiliyor olmak lazım. Temel problem yeterli sayıda ülke olarak Ar-Ge'ci uzmana sahip olmamız. Neden yok diye sorabilir siz? Üniversite eğitim sisteminde hocalarımıza çok fazla misyon yüklemiş durumdayız. Eğitimciler hem kariyer yapacaklar, tez ve kitap yazacaklar. Yapılacaklar listesinin içerisinde kayboluyorlar. Bu sebeple insanın kendini geliştirmesi zorlaşıyor. Avrupa'da sistem daha farklı. Bizim insan yetiştirmemiz lazım. Kore dünya markları yaratmış ama bizim bugün konuştuğularımızı 1960'larda konuşmuş. Şimdi bizim bu örneklerle bakarak daha hızlı koşturmak mecburiyetimiz var. Ama

genel olarak ekosistem oluşuyor ve iklim buna hazır hale geliyor. Geliştirebileceği bir platform yarattık. TİM'in başlattığı bir çalışma var AT Kearney ile beraber yürütülüyor. 17 ülkede yapılmış bir inovasyon ligi olarak tanımladığımız bir platform ortaya çıktı. Türkiye'den 460 firma başvurdu, değerlendirildi ve sayısı azaltıldı. Bu jüri arasında Ali Sabancı gibi isimlerde bulunuyor. Hem firmalar kendini ölçüyor, hem de firmaların gelişimine katkı sağlıyor. Avrupa ile entegrasyonu konusunda yardımcı misyon durumundayız. Firmaların gelişimine katkı sağlamak için atılmış bir adım. AT Kearney'i seçmemizin sebebi de bu çalışmayı 17 ülkede yapmış olması. Bizim çalışmalarımızda 17 ülkenin sonuçlarıyla bir dahaki yıl değerlendirilir hale gelecek.

İzmir yaşanması kolay şehir, iş yapılması kolay şehir diyoruz. Ar-Ge, inovasyon, teknolojik açıdan atılacak adımlar daha farklı olabilir mi? TİM'in dikkatini buraya çekebilir miyiz?

TİM her şeyin farkında ama biz : "Hangi sektörlerle nasıl bir imkan var, değişim programı başlatabilir miyiz?" soruların cevaplarını arıyorduk. Bir dönüşüm projesi tasarladık. Alanların analizini yaptıktan sonra teknik tekstilde karar kıldık. Öncelikli alanlar 12'den fazla. Koruyucu tekstil bizim bölgemiz için firmaların hızlı dönüşü bakımından öncelikli alan olarak çıktı. İkinci alanda medikal tekstil çıktı. Dolayısıyla çalışmalar sonuçlanmak üzere İZKA'nın desteğiyle 5 milyonluk bir projeye adım attık. Yüzde 75'ini İZKA'nın desteklediği bir alan. Önümüzdeki aylarda proje hayata geçiyor olacak. Tüm sektörlerin Ar-Ge çalışmalarını yapıyor olması lazım. Hızlandırıcı merkezler faaliyete geçmesi lazım. Kurmaya çalışılan Ar-Ge merkezini işleyecek destek mekaniz-

maları lazım. Firmaların dönüşümüne bu tür katma değer üretmelerine fayda sağlar. Sıfırdan bir şey yaratmak kolay bir şey değil. Bu çalışmalarını da yapalım tabii ki de çalışalım ama dönüşüm projelerine yoğunlaşmalıyız. Arzu ettiğimiz katma değerli üretime yönelik maliyeti ve riski az bir yatırım. Sıfırdan başlamakta varsa olanı geliştirmek her zaman daha akıllıca bir girişimdir.

İzmir'de yüksek oranda genç işsizliği var. Bu nedenle İstanbul'a gitmek istiyorlar. Gelecek ile ilgili İzmir'de gençlere, ve genç işadamlarına nasıl bir mesaj vermek istersiniz?

Temel sıkıntılar arasında, gençlerin öğrenim sürelerinde kendilerini iyi hazırlamaması var. İş başvurularına bakıyoruz hala daha lisan konusunu halletmemiş kişiler başvuruyor. Biz İstanbul'dan buraya eleman getiriyoruz. Mezun olanların sahip oldukları yetenekler çok önemli. Bugün artık üniversitenin sadece ismi yeterli değil. Kabul görmüş üniversitelerden iyi bir derece ile mezun olmak ve en az bir lisansı iyi derecede bilmek önemli. Dünya, artık bu konuda da çok keskin bir rekabette. Herhangi bir üniversiteden iyi bir dereceyle mezun olmak, en az bir, hatta iki lisanla mezun olmuş olmak, dünyaya gözü açık başlamak lazım. Arkadaşlar bunlara dikkat etmiyorlar. Sonra diyorlar ki ben burada iş bulamadım hadi İstanbul'a. İzmir'deki firmalar işlerini daha iyi yapmaya çalışıyor. İzmirli firmalar çok daha saygılı ve daha iyi iş yapıyorlar bunun nedeni iyi bir insan kaynağı. Ben gençlere çok daha donanımlı mezun olmaları söylüyorum. Gençlerin daha iyi yetişmesi lazım. Firmalar nitelikli hale gelmesi lazım. Buda bir ekosistem. Bunu sistem içinde geliştikleri zaman sorun ortadan kalkacak...

EİB OLARAK KURUMSAL OLMAK VE ÖZEL SEKTÖRÜN HIZINA ERİŞEBİLİYOR OLMAK ZORUNDAYIZ. BUNU SAĞLAMAK İÇİN KÖKLÜ DEĞİŞİM BAŞLATTIK. İÇ YAPILANMAMIZI YENİDEN GÖZDEN GEÇİRDİK. KADEMELERDEKİ YETKİ SORUMLULUK, İŞ YAPMA BİÇİMİ, GÖREV TANIMI GİBİ DETAYLARIN TEK TEK ÜSTÜNDEN GEÇTİK. BU KONUDA DIŞARIDAN DA PROFESYONEL DESTEK ALIYORUZ. DÖNÜŞÜMÜN ORTASINDAYIZ. EKİM'İN 14'ÜNDE LOGOMUZ KURUMSAL KİMLİĞİMİZ DEĞİŞTİ. MADEM DEĞİŞİM BAŞLADI. A'DAN Z'YE KURUMSAL KİMLİK, ONLINE HİZMETLER, FİRMALARIN İŞLERİNİ KOLAYLAŞTIRMAK HER ŞEYİ ELE ALDIK.

18.2 milyon tonluk süt üretiminin 12 milyon tonunun endüstride kullanılması planlanıyor ve hedef; süt fazlası yaratmamak

Avrupalı Türk Sütü İçecek

AB'nde süt kotaları seneye kaldırılıyor. Kotalar kaldırılınca üretim koşulları uygun olan firmalar daha ucuz ve daha fazla üretim yapabilecekler. Bu gelişme de fiyatları düşürecek. Koşulları iyi olmayanlar ise ya daha farklı uygulamalara girecek ya da üretimden çekilecekler. Bunlardan bir bölümünün, destekleri cazip buldukları Türkiye'de ve bazı ülkelerde üretim yapmayı düşünmeleri öngörülüyor. Bu yatırımcılar yerli ortaklarla çalışmaya öncelik verecekler ve oldukça büyük işletmeler kurmayı düşünecekleri tahmin ediliyor. Kısaca önümüzdeki yıllar bir yandan yatırım yapacakların, diğer yandan yatırımdan umduğunu bulamayanların yatırımlarına ortak aradığı, küçük ve orta ölçekli işletmelerin ise ayakta kalmaya çabaladığı bir dönem olacak.

HAZIRLAYAN: Seda GÖK

Gıda sanayiinde toplam üretim değerleri baz alındığında süt ve süt ürünleri sanayinin payı yüzde 15 düzeyinde... Avrupa Birliği(AB)'ne ihracat yasağının

kalkmasıyla Türkiye, yasaklı ülke olmaktan çıkarak AB'ye ihracat yapan ülke konumuna geldi. 2023 yılı ihracat hedefi gıda sektörü için 40 milyar dolar düzeyinde. Süt ve süt ürünleri sektörü, bunun bir parçası olarak ihracatını önümüzdeki yıllarda katlamayı ve 2023 yılında 340 milyon dolarlık bir ihracata ulaşmayı hedefliyor. 2002 yılından

sonra sürekli gelişen tarım ve hayvancılıkla birlikte iyi bir ivme kazanan sektör, 2010 yılında 168 milyon dolar ihracat gerçekleştirirken, son üç yılda ihracatını yüzde 67 artırdı. Sektör, 2013 yılında 281 milyon dolarlık ihracat yaptı. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) raporuna göre 2013 yılında dünya süt üretimi yüzde 1.9 oranında artarak 780 milyon tona çıktı. Bu tabloda Türkiye ise 18 milyon ton üretimle 12'nci sırada yer alıyor. Üretim, 2012 yılında bir önceki yıla oranla yüzde 15.6 oranında artarken, bu oran 2013 yılında yüzde 4.7 olarak kaydedildi.

Türkiye, 2013 yılı içinde Irak, Suudi Arabistan, Kuveyt, Birleşik Arap Emirlikleri, Azerbaycan, KKTC, Ürdün, Lübnan,

ABD ve Katar başta olmak üzere 51 ülkeye 154 milyon dolar civarında peynir ve lor satışı yaptı. Yine başta Irak, Japonya, Mısır, Azerbaycan, Türkmenistan, ABD, Suudi Arabistan, Afganistan, Gürcistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Ekvator Ginesi başta olmak üzere 27 ülkeye tereyağı ve süt esaslı yağlar ihracatı gerçekleştirildi. Kanat önderleri, sektörün 281 milyon dolar olan ihracat payının bir kaç yıl içinde dört kat artış gösterebilecek kapasiteye sahip olduğuna vurgu yapıyor. AB ülkelerine süt ihracatına izin çıkmasının bu artışta etkili olacağı ifade ediliyor. Sektörün, ithalatı ise 138 milyon dolara ulaştı. Yetkililer, sadece üretici olarak 2.5 milyon ailenin geçimini sağladığı Türkiye süt ve süt ürünleri sektörünün 2010'dan beri dünyadan daha hızlı büyüdüğüne dikkat çekiyor. Sektör aktörleri, Türkiye'de süt sektörünün daha çok büyümesi için üreticinin daha fazla desteklenmesi gerektiğinde birleşiyorlar.

SAĞILAN SÜTÜN YÜZDE 50'Sİ SANAYİDE İŞLENİYOR

Süt sektörünün çözülmesi gereken en önemli sorunlarından birisi kayıtdışı...Türkiye'de üretilen inek sütünün yüzde 50'ye yakınının sanayide kullanıldığına dikkat çeken sektör aktörleri, geri kalan miktarın yüzde 10'unun çiftliklerde tüketildiğini anlatıyorlar.

Kalan sütün yüzde 20'sinin sokaklarda satıldığı, yüzde 20'sinin de mandıralarda işleme alınarak kullanıldığı kaydediliyor. Sektör temsilcileri, kayıt dışılığın en önemli nedenini; halkın sağlıklı ürün konusunda yeterince bilinçlendirilmemiş olması, denetimlerin yetersiz olması, cezaların caydırıcı olmaması gibi nedenlere bağlıyor.

'Açık süt eşittir doğal süt' inancının doğru olmadığını ifade eden sektör aktörleri, hijyenik olmayan koşullarda üretilen, herhangi bir ısı işlem görmeden ve soğuk zincir koşulları sağlanmadan dağıtılan sütlerin, hastalıklara davetiye çıkardığının tüketiciye anlatılması gerektiği görüşünde. Ekonomide kayıt dışı olarak faaliyet gösterenlerin, kayıtlı olarak faaliyet gösterenlere oranla daha az veya hiç vergi vermedikleri için rekabet üstünlüğüne sahip olduğu belirtiliyor. Sektör temsilcilerinin devletten bir başka beklentisi de yemin uygun fiyata tedarik edilmesi. Yem fiyatlarındaki yüksekliğin, üreticiyi dünya genelinde rekabete girmesini zorlaştırdığının altı çiziliyor.

Öte yandan sektör için önemi büyük olan Dünya Süt Örgütü Toplantısı'nın 2017 yılında Türkiye'de gerçekleştirilecek olmasıyla Türkiye'nin cazibe merkezi olmaya devam edeceğine dikkat çekiliyor.

Süt tüketimi ele alındığında ise Türkiye'de kişi başı yıllık süt ve süt ürünleri tüketiminin 226 kilogram olduğunu vurgulayan sektör aktörleri, bu rakamın 26-27 litresinin içme sütü, geri kalanınsa diğer süt ürünleri olduğunu belirtiyor. Diğer yandan kişi başı ambalajlı süt tüketimi 16,3 kilogramken, peynir tüketimi 6,5, yoğurt tüketimi 14,7, ayran tüketimi 5,8, tereyağı tüketimi 0.64, sütozu tüketimi ise 1,2 kilogram olarak kaydedildi. İçme sütü tüketiminin Avustralya'da

108,7, Rusya'da 35,4, ABD'de 78,2, İngiltere'de 109,3, Almanya'da 53,5 kilogram olduğu görülüyor. Avrupa Birliği baz alındığında kişi başına yıllık içme sütü tüketim ortalamasının yaklaşık 65 kilografa ulaştığı dikkat çekiyor.

İKLİM KOŞULLARI SÜTÜ DE ETKİLEDİ

Dünyada 2011 yılının ilk yarısında kötü iklim şartları nedeniyle ekonomik durum olumsuz bir seyir izledi. Tahıl ve soya fasulyesi fiyatları artarken dünyada süt ürünlerinin market fiyatları azalış göstermiştir. Bu şartlara rağmen Türkiye, Uruguay ve Yeni Zelanda gibi ülkelerde süt üretim miktarı bir önceki yıla oranla çift haneli sayılarda artış gösterdi. 2011 Temmuz ayından bu yana Güney Avrupa ve Ekim ayından itibaren Arjantin ve Uruguay gibi birçok Güney Amerika ülkesinde oldukça nemli koşullar süt üretimini etkilerken, Rusya, Güney Avrupa ve ABD kuraklıktan etkilendiler. Son olarak 2012 yılı güçlü bir başlangıcı ile tüm yıl genelinde dünya çapında yüzde 3'ün üzerinde düzenli büyüme meydana getirebilecek iken yılın ikinci yarısında yaşanan geri dönüş nedeniyle dikkat çekici bir biçimde önceki yıl sonuçlarının çok altında yüzde 2,2'lik ortama bir büyüme meydana geldi. IDF 2013 Dünya Süt Zirvesi Raporu'na göre dünyada 2012 yılında yaklaşık 770 milyon ton süt üretimi yapılarak, 2011 yılına göre yüzde 2,2 oranında bir artış olduğu görülüyor.

DÜNYA SÜT ENDÜSTRİSİNDE BİRLEŞMELER VE DEVRALMALAR YAŞANDI

2012 yılında birçok süt firmasının ABD bazında satış miktarlarının azalmasıyla birlikte firmalar dünya pazarında süt ürünlerinin fiyatlarında azalmaya yöneldi. Avrupa Birliği ve Japonya merkezli firmalar için bu genel gerilemenin yerel para birimlerindeki düşüşün ABD dolarını da etkilemesi sonucunda ortaya çıktığı görüldü. İki Amerikan firması olağanüstü şartlar nedeniyle batışlarında sürekli bir düşüşe maruz kaldı. Bunlardan biri olan Kraft Foods

firması, süt işletmeleri de dahil global işlerini Mondelez firması ile paylaştı ve bu sayede süt satışlarını ikiye böldü. 2012 yılı sonuçlarına göre diğer firma olan Dean Foods, yan kuruluşu olan Morningstar firmasının hesaplarını dikkate almayınca 2013 yılının başlarında Morningstar'ın Saputo firmasına resmi olarak satılmasına neden oldu. Genel kanının aksine geçtiğimiz yıl çok az sayıda firmanın devamlı olarak büyüme gösterdiği tespit edildi. 2012 yılında ilk kez tüm mali yıl boyunca, 2011 yılının ortasında devralınan İtalyan Parmalat firmasının üretimini kendi üretilimiyle birleştiren Fransız Lactalis firması, satışlarını yüzde 15 oranında arttırdı. Çin'in Yili firması geçtiğimiz yılda yerel rakiplerinde bulunmayan bazı hijyen problemlerinden kurtuldu. Öte yandan Danone Fas'ın süt ürünleri üreten grubu Centrale Laitiere'nin yönetimini devraldı. Hindistan'ın beslenme sektöründeki grubu Wockhard'ı da bünyesine katarak devralma işlemlerini tamamladı. Coca Cola Meksika'nın süt üreticisi Santa Clara Mercantil de Pachuco'yı devraldı. Sonuncusu belki de en önemlisi Nestle'nin mama üreticisi Pfizer ile ilgilenmesi ve devralma işlemlerini yüzde 85'inin gelişmekte olan ülkelerde gerçekleştireceğini açıklaması oldu. Ayrıca İngiltere'de 2012 yılı Aralık ayında Wisconsin'den üç süt kooperatifi birleşme önerdi ve en büyük süt kooperatifini oluşturdu. Farm First Süt Ürünleri Kooperatifi olarak bilinen bu kooperatif 1 Ocak 2013 tarihinden itibaren üretim faaliyetine başladı.

DÜNYADA SÜT TÜKETİMİ VE TİCARETİ

2012 yılında 7.1 milyar olduğu tahmin edilen nüfusta kişi başına düşen süt miktarı 109,1 kilogram olarak kaydedildi. Geçtiğimiz 7 yıl içinde dünyada kişi başına düşen süt tüketim miktarı yüzde 8 artış gösterdi. 2012 yılında dünyada süt ve süt ürünleri ticareti ise AB içi ticaret hariç tutulmak üzere daha fazla büyüme göstererek 61.9 milyon tonluk hacmi buldu. Bu büyüme 2000 yılından

itibaren ortalamayı aşmıştır. Bu oran, dünya süt ürünleri üretimi ve tüketimi arasında artan bir coğrafi dengesizliğin olduğunu gösteriyor. Pazarda Yeni Zelanda ara tedarikçi konumunda iken Asya ve Afrika ülkelerinin ana alıcılar olduğunu görüyoruz. Dünya süt ve süt ürünleri ticaretindeki güçlü gelişme peynir, tereyağı ve yoğunlaştırılmış süt içeren tüm önemli ürün kategorilerinin en yüksek göreceli büyümeyi göstermesiydi. Bu durum Arjantin dışındaki tüm önde gelen ihracatçıların ihracatını büyümesiyle kırıktı. Yeni Zelanda birçok emtia ihracatındaki çift haneli büyüme ile buna en fazla katkıyı verdi. Böylece ülke önde gelen küresel süt ihracatçısı konumunu güçlendirdi. AB'nin ihracatındaki büyüme; süt tozu, tereyağı ve tereyağı ihracatı durgun veya negatif olma eğilimindeyken temel olarak peynir ve yoğunlaştırılmış süte dayalıdır. Dikkat çekici ihracat büyümesi ise Belarus tarafından gerçekleştirildi. Belarus birkaç durgun yılın ardından, Rusya pazarının temel tedarikçisi olmayı başarmış ve zaman zaman bu pazarın ötesine de geçti. 2012 yılı resmi, arz açısından şunu doğrulamıştır ki, en yüksek arzı gerçekleştiren 6 ülkenin dünya toplam ihracat hacminin en az yüzde 80'ini domine etmesiyle beraber uluslar arası süt pazarı oldukça yoğun kalmaya devam ediyor. Bu arada talepler daha parçalı kalmaya ediyor. Süt piyasasındaki büyüme fırsatları giderek, Çin ve Orta Doğu, Güneydoğu Asya ve Kuzey Afrika gibi bölgelerdeki gelişmelere bağlı olarak belirleniyor. Bölgelerarası satın alma gelişmelerinin bir sonucu olarak, Orta ve Güney Amerika'nın küresel süt piyasasıyla ilişkileri sınırlı kalmaktadır. Ulusal Süt Konseyi tarafından yayınlanan "Dünya ve Türkiye'de Süt Sektörü İstatistikleri 2013 Raporu'na göre Türkiye'deki çiğ süt üretimine ilişkin toplam süt sığır işletme sayısı diğer ülkelere kıyasla oldukça yüksek. Ancak işletmelerin sahip oldukları sığır sayısına göre kapasiteleri gruplandırıldığında ülkemizde çok sayıda küçük ölçekli süt sığır işletmesi olduğu görü-

Dünya ve Türkiye'de çiftlik sayısı, sağılan inek ve manda sayısı ve ortalama verim

	Çiftlik Sayısı	Sağılacak inek ve manda	Verim (kg-baş)
Dünya	122.000.000	363.000.000	2100
Türkiye	1.250.080	4.813.082	2970

lüyor. AB üye ülkelerinde çiftlik başına düşen süt ineği sayısı 32,2 baş iken, Türkiye’de bu ortalama 4,5 baş civarında. Ülkemizde işletme sayıları giderek azalmakta olup 2011 yılında 1.744.859 olan işletme sayısı 2013 yılında 1.250.947 oldu. Süt işletmelerin yüzde 76,3’ü 1-10 baş arası hayvana sahipken, işletmelerin yüzde 98,38’lik bir kısmı 50 baştan daha az hayvana sahip çiftliklerden oluşmaktadır. İşletmelerin sahip oldukları hayvan sayılarına göre küçük ölçekli olması; girdi maliyetlerinin yüksek olmasına, süt verimi yüksek siğir ırklarının temininde güçlüklerle, süt ve ürünlerinin pazarlanması ve genel anlamda süt siğiriciliğinin etkinliği ve verimliliğinin sağlayacak olan örgütlenmede güçlüklerle neden oluyor.

SÜT ÜRETİMİNDE DURUM...

Ülkemizde süt üretimi hayvan varlığı ve laktasyon verimindeki artışa paralel olarak artış gösteriyor. 2013 yılında bir önceki yıla göre % 4,7 oranında artarak 18.223.712 ton olarak kaydedildi. 1930 yılında elde edilen çiğ sütün %38,24’ü inekten elde edilirken 2013 yılında bu oran %91,4’e çıktı. Aynı oranda sırasıyla mandada % 14,19’dan % 0,3’e, koyunda % 20,38’den % 6,0’ya, keçiye ise % 27,18’den % 2,3’e düşmüştür, TÜİK

tarafından aylar bazında yayınlanan süt ve süt ürünleri üretim istatistiklerine göre 2013 yılında entegre süt işletmeleri tarafından toplanan inek sütü miktarı toplamı 7.932.485 ton. Ülkemiz süt sektörünün en önemli sorunlarından birini kayıt dışı süt üretimi oluşturmaktadır.

2010 yılında inek sütü üretimindeki kayıtlılık oranı %53,96 iken, 2011 yılı bu oranın %47, 2012 yılında ise %46,66 oldu. Süt işletmeleri tarafından toplanan koyun, keçi ve manda sütü miktarlarının toplam üretim miktarına oranı ise inek sütündeki orandan daha düşüktü. Entegre süt işletmeleri tarafından toplanan süt miktarının illere göre dağılımında, süt üretiminin en yoğun olduğu bölgeler Ege, Trakya, Akdeniz ve İç Anadolu’nun güneyidir. Türkiye Süt Üreticileri Merkez Birliği Kayıtlarına göre 300 bin tondan fazla sütün toplandığı iller sırasıyla İzmir, Balıkesir, Konya, Aydın, Çanakkale, Denizli ve Burdur... Tekirdağ, Edirne, Kırklareli gibi Trakya Bölgesi illeri ile Bursa, Manisa ve Aksaray da 2013 yılında önemli süt üretim merkezileri oldu. TÜİK verilerine göre ise en fazla sütün üretildiği iller sırasıyla Konya 962 bin 806, İzmir 756 bin 483, Balıkesir 750 bin 711, Erzurum 748 bin 266, Sivas 620 bin 884’dır.

SÜT ÜRÜNLERİ ÜRETİMİ

TÜİK verilerine göre 2013 yılında ülkemizde içme sütü üretim miktarı 1.323.942 ton olarak hesaplandı. TÜİK tarafından aylar bazında ve yıllık olarak toplam içme sütü üretim miktarları yayınlanmaktadır. Bu konudaki istatistiklere konu olan süt miktarı, yalnızca sanayide ısı işlem görmüş ve paketlenmiş kutu sütleri kapsarken, TÜİK tarafından yayınlanan “Entegre Süt İşletmeleri Tarafından Toplanan Süt Miktarı” haricindeki üretilen süt, söz konusu miktara dahil edilmemektedir. Sütün oda sıcaklığında saklanabilmesi amacıyla normal depolama şartlarında bozulmaya neden olacak tüm mikroorganizmaları ve sporları yok eden ve süte en az 135 C’de 1 saniye süreyle ısı işlem uygulandığı UHT (Ultra High Temperature) teknolojisi, ülkemizde en yaygın olarak üretilen içme sütü üretim tekniğini oluşturmaktadır. Üretilen toplam içme sütü miktarının yaklaşık %85,2’si (1.128.678 ton) UHT kutu sütler oluştururken, kalan 195.264 ton içme sütünü ise, 72 o C’de 15 saniye veya 63 o C’de 30 dakika süreyle süte ısı işlem uygulandığı pastörize sütlerdir.

DEĞER ZİNCİRİ ÖNEMLİ...

Değer zincirinin üçüncü aşamasında birlikler, kooperatifler ve tüccarlar

2015'TE BULUŞMAK ÜZERE
SEE YOU NEXT YEAR

%20
Büyüyoruz.
%20 Bigger

38.

TURKEY BUILD

YAPI

FUARI

İSTANBUL

YAPI, İNŞAAT MALZEMELERİ VE TEKNOLOJİLERİ
BUILDING, CONSTRUCTION MATERIALS AND TECHNOLOGIES

21 - 25 NİSAN / APRIL 2015

Salı - Cumartesi / Tuesday - Saturday

TÜYAP - BÜYÜKÇEKMECE

www.yapifuari.com.tr | www.turkeybuild.com.tr

facebook.com/yapifuariturkeybuild

twitter.com/yapiturkeybuild

Organizatör / Organiser

YEM FUAR EXHIBITIONS

BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ (TOBB) İZİNİYLE DÜZENLENMEKTEDİR.
THE EXHIBITION IS ORGANIZED UNDER THE AUTHORIZATION OF TOBB ACCORDING TO THE LAW 5174

vasıtasıyla çiğ sütün toplanarak sütleri süt ve süt ürünleri imalatı yapan tesislere ulaştırılması oluşturmaktadır. Bazen sanayiciler, büyük çiğ süt üreticilerinden çiğ sütlerini direkt olarak almaktadırlar. Üretilen çiğ sütün % 47,63'ünü TDSYMB, %40,05'ini TSUMB, % 5,87'sini HAY-KOOP, %2,67'sini TAR-KOOP, % 2,58'ini KÖY-KOOP, %0,70'ini TDKKYMB, %0,58'ini OR-KOOP pazarlamakta. Değer zincirinin dördüncü basamağında, çiğ sütün işlenerek süt ve süt ürünleri haline getirilmesi oluşturmaktadır. TÜİK verilerine göre 2013 yılında üretilen çiğ sütün ancak % 43,56'sı sanayiye aktarılabilir. TÜİK verilerine göre süt işleme tesisi sayısı 2009 yılında 1708, 2010 yılında 1735, 2011 yılında 1711, 2012 yılında 1788, 2013 yılında ise 1712 adet. Değer zincirinin son aşaması satış ve pazarlama basamağı... Süt sanayicileri, ürettikleri ürünlerin ihraç edilen küçük bir oranının dışında kalan kısmının süpermarketler gibi organize ya da bakkallar gibi geleneksel perakendecilere veya toptancılar ve dağıtıcılar vasıtasıyla satmakta, oradan da tüketicilere ulaştırmaktadırlar.

TÜRKİYE'DE SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİ TÜKETİMİ

Türkiye'de süt ve süt ürünleri tüketimine ilişkin net veriler bulunmamakla beraber, içme sütü ve diğer süt ürünlerinde kişi başı yıllık tüketim miktarları tahmini olarak hesaplanıyor. Bunun yanında; kayıtlı süt üretim miktarları üzerinden hesaplanan tüketim değerleri haricinde üreticinin öz tüketim payı, akraba ve yakın çevresi ile paylaştığı ya da gönderdiği miktar ve her ne kadar tüketim istatistiklerini sapıracak oranlarda olmasa

da yine üreticinin kendi pazarladığı süt miktarı ülkemizde kişi başı yıllık süt ve süt ürünleri tüketim hesaplamasında karşılaşılan güçlüklerdir. Gelir artışı, kentleşme ve bireylerin beslenme konusunda daha bilinçli tercihler yapması sonucu artan talep modern tesislerde üretilen süt ve süt ürünleri miktarının artmasını sağlamıştır. Ülkemizde kayıtlı içme sütü üretim miktarları ve dış ticaret verileri ile entegre süt işletmeleri tarafından toplanan süt miktarı haricinde kalan sütün miktarı ele alındığında 2013 yılı kişi başı içme sütü tüketiminin yaklaşık 37,3 kg olduğu tahmin ediliyor. Ülkemizde toplamda 1.323.942 ton olan içme sütü üretim miktarının 1.128.678 tonu (%85) UHT olarak piyasaya sunulurken, kalan miktar pastörize sütleri temsil ediyor.

SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİ DIŞ TİCARETİ

Türk Gümrük Tarife Cetveli'nde süt ve süt ürünlerinin de dahil olduğu 4. Fasılda (Süt Ürünleri; Kuş Ve Kümes Hayvanlarının Yumurtaları; Tabii Bal; Tarifinin Başka Yerinde Belirtilmeyen Veya Yer Almayan Yenilebilir Hayvansal Menşeli Ürünler) yer alan ürünler için 2013 yılı ihracat miktarımız 662,4 milyon dolar. Aynı fasılda yer alan süt

ve süt ürünleri toplam ihracatımız bir önceki yıla göre yüzde 25 artış göstererek 281,5 milyon dolara ulaştı. Süt ve süt ürünleri toplam ihracatımız içinde, dondurma ve yenilebilen diğer buzlar hariç tutulduğunda, en yüksek değer "Diğer Peynirler" (GTİP; 040690) grubuna ait olup; özellikle Kaşkaval ve beyaz peynirler bu grubun en çok ihraç edilen ürünleridir. Daha sonra sırasıyla Eritme Peynirler (GTİP; 040630) %16,9 Taze Peynirler (GTİP; 040610) %14,7 ve Peynir Altı Suyu ve Ürünleri (GTİP; 040410)

%11,8 oranlarıyla ihracatta önemli paya sahipler. Süt ve ürünleri toplam ihracat miktarında 2013 yılında 153,7 milyon dolar ihracat değeriyle en büyük paya sahip olan peynirde en önemli ihracat bölgelerimiz Irak ve Suudi Arabistan iken iki ülkeye yapılan ihracat, toplam peynir ihracatımızın %61'ini oluşturuyor. UHT sütlerin de dahil olduğu 0401 tarife pozisyonlu "Süt ve Krema" ürünlerinde 2013 yılında 23,2 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirilirken bu ihracatın %64'ü Irak'a yapıldı.

SÜTÇÜNÜN GÖZÜ PSIKOLOJİK FİYAT SINIRINDA

Bu rakamlara sahip olan süt sektörü, hammadde temini, yem maliyeti ve hayvan refahı sorunlarına çözüm bulması gerektiğine dikkat çekiyor. Çiğ süt tedarik mekanizmasının değiştirilmesi gerektiğini söyleyen sektör temsilcileri, Türkiye'de de litre bazlı değil yağ ve protein değerine göre sütün fiyatının belirlenmesini istiyor. Bu sayede süt kalitesinin daha da artacağını ifade ediyorlar. Öte yandan süt sektörünün son aylarda 'sokak sütü' başlığı ile daha fazla konuşmaya başladığını vurgulayan sektör temsilcileri, reyonda süt fiyatının 3 TL'yi geçicine tüketicinin tepki vereceğinin altını çiziyor. Bu sürecin maliyetleri arttıracağını ve hayvan kesimlerini beraberinde getireceğini aktaran sektör aktörleri, "Kritik bir dönem yaşadıkları" mesajını veriyorlar.

500 MİLYAR DOLARLIK İHRACAT HEDEFİNDE SEKTÖR NEREDE?

Türkiye kendisine 2023 yılında 500 milyar dolar ihracat hedefi belirledi. Bu hedef içinde süt sanayi ne ölçüde görev alacağını analiz ettik. Tarım sanayinin ihracat hedefi 40 milyar dolar. Bu rakam içinde sütün payı çok az. Süt sanayi 2013 yılını 282 milyon dolar ihracatla kapattı. Düşük bir rakam olduğunu aktaran sektör temsilcileri, süt ile ilgili olarak hayvancılık politikamızın revize edilmesi gerektiğini vurguluyorlar. Süt sektörünün son 20 yıldır değişmeyen sorunlarını ise hammadde temini, yem maliyeti ve hayvan refahı olarak sıralıyorlar.

LİTRE BAZLI ÇİĞ SÜT ALIM

Süt sanayine son yıllarda neler yaşadığına bakıldığında ise Türkiye'de litre bazlı çiğ süt alımı yapıldığını görüyoruz. Ayrıca 2012 yılından itibaren altı ayda bir ihale yapılmaya başlandı. Bu

süreç yine litre bazlı işliyor. Ama dünyadaki modellere baktığınızda litre değil yağ ve protein değerine göre sütün fiyatı belirleniyor. Bu sayede hilenin önüne geçilebileceği belirtiliyor. Öte yandan fiyatın belirlenme sürecine dikkat çeken sektör temsilcilerinin şu değerlendirmeleri dikkat çekiyor: "Belirlenen fiyat tüm Türkiye için geçerli olamaz. Ancak o bölgeler için bu rakamlar geçerli olabilir. Konya, Antalya, Tokat ve Doğu Anadolu'da ihale bölgelerinde belirlenen fiyatlara göre alım yaparlar. Bedel yüksek olunca doğudaki işletme sütü alma imkânına sahip... İhaleli bölgelerde ise almak zorunda... Adaletsizlik ortaya çıkıyor. Çiğ süt tedarik mekanizmasını değiştirilim dedik. Litreye değil yağ ve protein değerine, bakteri yüküne göre alım yapmayı önerdik. Çiğ sütü köylüden, toplayıcıdan, kooperatiften, çiftlikten alabiliyorsunuz. Farklı alım kanalları var. Bunların hepsi kendi içinde dönemsel olarak farklılıklar arz ediyor. Kooperatiflerin de kendi aralarında sıkıntılar var. Alımlarında farklılıklar var. Standart yok. Standartın olmadığı bir ortamda sanayiciden her türlü standardı bek-

leyemezsiniz. Balıkesir'deki bir sanayici her türlü standardı uygularken, ihalesiz bölgedeki işletme istediği gibi hareket edebiliyor. Bu işin tedarik mekanizması için bir süre belirlenmeniz gerekiyor. Bunu sanayi ya da üretici tek başına yapamaz. Her kesimi ilgilendiriyor. Yasal düzenleme gerekiyor. Ulusal Süt Birliği adı altında bu yapılabilir. 'Sütünüzü soğutmak zorundasınız. Toplam bakteri yükü ve protein değerleri bu olmak zorunda' diyeceksiniz. Kuralı belli olan, paranın nereye gittiğinin belli olduğu bir yapı oluşturmak zorundasınız. Kooperatife bir prim ödüyoruz. O primin süt üreticisine gitmesi gerekiyor. Ne kadarı gidiyor benim için önemi. Ben primi ödüyorum ama kontrol edemiyorum. Bu hakkım yok. Primin çiğ sütün daha hijyen olabilmesi için kullanılması gerektiğini bilmemiz gerekiyor. Bunu farklı mecralara kullanırsak, bu iş olmaz."

KONTROLLERİN ETKİN OLMASI İSTENİYOR

Hayvan hastalıkları ve refahı açısından Bakanlık tarafından yapılan kontrollerin daha etkin olmasını bekleyen

sektör temsilcileri, 'Çatı yapı kuralım, yasal bir zemin olsun ve primlerin nereye gittiği belli olsun' diyorlar. AB ve ABD'nde sistemin bu şekilde işlediğini hatırlatan sektör aktörleri, sütün toplama aşamasında disiplin altına alınması gerektiğinin altını çiziyorlar ve bu denetimler gene Tarım Bakanlığı'na bağlı İl ve İlçe Müdürlükleri yapabileceğini aktarıyorlar.

SOKAK SÜTÜ RISKİ YİNE GÜNDEMDE

Süt fiyatının yükselmesinin beraberinde sokak sütüne yönelişi beraberinde getirecek. Sektör, buna zemin hazırlanmaması gerektiğinde birleşiyor. Bu durumun kayıtsız bir ekonomiyi tetiklediğine de vurgu yapan sektör temsilcileri, konuyla ilgili denetimlerin artırılmasını istiyorlar.

OKUL SÜTÜ PROJESİNDE DEVAMLILIK ÖNEMLİ

Geçen sezon 30 bin 752 okulda, 6 milyon 172 bin ana sınıfı ve ilkökul öğrencisine 296 milyondan fazla kutu süt dağıtıldı. Toplamda olarak 56 bin ton idi. Bu yıl 60 bin ton dağıtılacak. Bu projenin devamlılığı büyük önem taşıyor. Sektör temsilcileri, bu

alandaki geleceğe yönelik çalışmaların şimdiden planlamasının önemine dikkat çekiyorlar.

"ET VE SÜT KURUMU'NUN ETKİNLİĞİ ARTIRILACAK"

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehdi Eker, hayvancılık sektörüne yönelik desteklemelerin, toplam tarımsal destekler içerisindeki payının yüzde 30'u aştığını bildirerek, süt üretiminin 11 yılda 8,4 milyon tondan 18,2 milyon tona ulaştığını ifade etti "Son 11 yılda hayvancılığa verilen destek 33 kat artırıldı" diyen Eker, bu sayede hayvan varlığının da çok önemli oranda arttığını kaydetti. Eker, süt teşvik primi başta olmak üzere süt tozuna destek, tarımsal kredi faizlerinin düşürülmesi, hayvancılığa sıfır faizli kredi ve hibe gibi önemli destek politikalarının devreye girmesiyle hayvancılıkta hem yüksek verimli kültür ırklarının hem de birim hayvandan elde edilen süt miktarının artırıldığını belirtti. Uyguladıkları politika ve stratejilerle 2003-2013 arasında sığır varlığında yüzde 46, küçükbaş hayvan varlığında yüzde 21 artış meydana geldiğini, 50'den fazla büyükbaş

hayvan bulunan işletme sayısı 2002 yılında 4 bin 300 iken 2012 yılında 28 bin 12'ye çıktığını ifade eden Eker, ayrıca hayvansal ürün ihracat değerinin 2002'de toplam 142 milyon dolarken, 2012'de 1,4 milyar dolara çıktığını söyledi. Türkiye'nin geçen yıl AB'ye süt ve süt ürünleri ihracatına başladığını anımsatan Eker, ayrıca ilk kez damızlık gebe düve ile damızlık Saanen keçisi ihracatı da yapıldığını anlattı. Peynir tebliğine yönelik çalışmaların devam ettiğini belirten Eker, öte yandan sanayiye yönelik peynir mayası çalışmalarının son aşamaya geldiğini dile getirdi.

OKUL SÜTÜ PROJESİ BAŞARIYLA YÜRÜTÜLÜYOR

Okul Sütü Projesini 3 yıldır başarıyla yürüttüklerinin altını çizen Eker, 2013'te sanayiye giden süt miktarının 8 milyon tona ulaştığını belirtti. Eker, çobanlığın az rağbet gören bir mesleğe dönüştüğünü hatırlatarak, bu yöndeki ihtiyaçları gidermek için "sürü yöneticiliği" adı altında eğitim mekanizmasını destek sistemiyle bir araya getirdiklerini ve teşvik sistemi kurduklarını anlattı. Bu mesleği öğrenmek isteyen gençlere 100 saatin

üzerinde eğitim verdiklerini ve sertifikalandıklarını belirten Eker, "Bu sadece koyun gütmekten ibaret değil aslında bir çiftlik kahyası için gereken bütün eğitimleri veren bir program. Bunu üniversitelerle Bakanlığımızın ilgili birimleri yapıyor. Bu sertifikaya sahip sürü yöneticilerini istihdam edenlere para vererek projeyi destekliyoruz" dedi.

Terör nedeniyle değerlendirilemeyen meraların da çözüm süreci ile hayvancılık sektörüncü değerlendirileceğini bildiren Eker, şapla mücadele için daha etkili aşı geliştirildiğini söyledi. Eker, "Bunu da sabote etmeye kalkanlar oldu. Aranıyor ve bulunacak inşallah" ifadesini kullandı.

SÖZLEŞMELİ SÜT TEDARİK MEVZUATI

Türkiye'nin 2023 hedeflerine de değinen Eker, bunlar arasında hayvansal üretiminde küçük işletmelerin fiziki altyapılarının iyileştirilmesi, havza tipi bölgesel üretim modellerinin geliştirilmesi, süt fazlası yaratmayacak bir sisteme geçilmesi, sütte kalite artışının sağlanması için protein, yağın artırılması ve bakteri sayısının aşağı çekilmesini sıraladı. Bakan Eker, sözlerini şöyle sürdürdü: "Sözleşmeli süt tedarik mevzuatı hazırlanıp piyasa mekanizmaları güçlendirilecek. Üreticinin de sanayicinin de artık birbirini gördüğü, tanıdığı birbiriyle ilişkisinin daha sağlam olduğu bir mekanizmanın kurulması lazım. Üretici açısından da bu güvendir, sanayici açısından da bu güvendir. Sanayici kimden, nerede, hangi kalitede sütü, ne kadar miktarda alacağını bilir, planlamasını ona göre yapar. Üretici de aynı şekilde ürettiği sütün elinde kalma korkusunu taşımadan, böyle bir endişeye kapılmadan nereye satacağını bilmesi açısından bu önemli. Sözleşmeli süt tedarik mevzuatı bu bakımdan bu ihtiyacı giderecek. Et ve Süt Kurumunun etkinliği artırılabilecek. Ana statüsü zannediyorum birkaç gün içerisinde yayınlanacak Et ve Süt Kurumunun. Dolayısıyla süte ve süt piyasalarına da müdahale edebilme imkanı geliyor."

DÜNYA SÜTÇÜLERİ TÜRKİYE'DE BULUŞACAK

Ulusal Süt Konseyi Başkanı Harun Çallı, Türkiye'nin 2017 yılında Dünya Süt Konseyinin toplantısına İstanbul'da ev sahipliği yapacağını bildirdi. Süt sektörünün karşı karşıya bulunduğu en önemli sorunun kayıt dışı üretim olduğunu belirten Çallı,

"TÜRKİYE DOĞRU YOLDA İLERLİYOR"

IFE Enstitüsü Yönetim Kurulu Başkanı Erhard Richarts ise Avrupa'da kişi başına süt tüketimi 250 litre iken Türkiye'de bu rakamın 150 litre olduğunu söyledi. Richarts, "Gelecekte odaklanması gereken nokta tüketimin artırılmasıdır. Türkiye doğru yolda ilerliyor. Gelişimi bu yönde sürdürülüyor. Avrupalı üreticiler üretim ve ihracat açısından Yeni Zelanda rakamlarını yakalamış durumda. Avrupa ihracatında dalgalanma var. Ama ihracat artışı bekliyoruz.

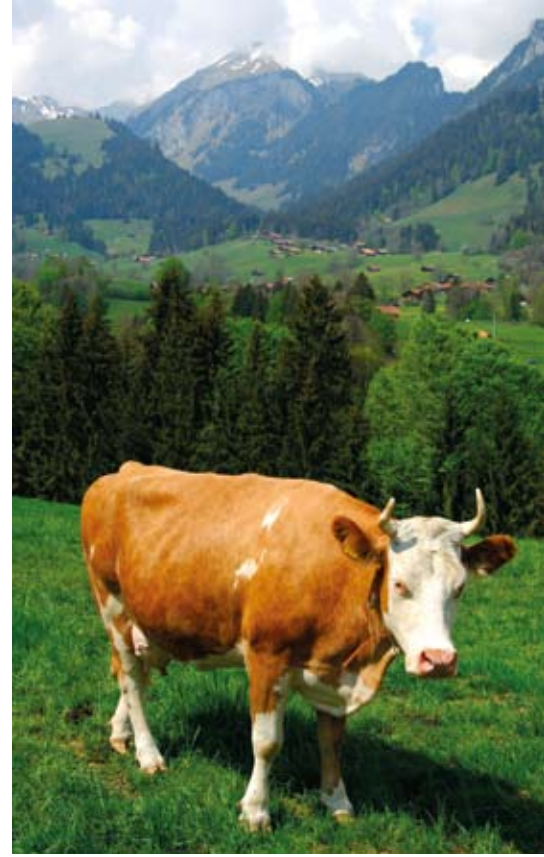
2005 yılında tarımsal ve hayvancılık alanında reformlar gündeme geldi. Çiftçilere masal anlatıldı. Artık dünya fiyatlarıyla satmak zorunda kalacaksınız. Bu gerçeği yansıtmıyordu. Bu olumsuz bir takım yaklaşımlara sebep oldu. Bu fiyatları da düşürdü. Pazar ancak böylece normalleşmeye başladı. Kademeli olarak fiyatların arttığını görüyoruz. 2005 yılına kadar istikrarlı bir fiyat düşüşü vardı. Reform gerçekleştirdikten sonra mevsimsel dalgalanmalar oluştu" dedi.

Artık Avrupa'da dünya ile uyumlu bir fiyatların olduğuna değinen Richarts, "Teşvikler acil durumlarda üreticiyi destekleme için kullanıldığını görüyoruz. Avrupa'da tereyağı fiyatları düşüyor bu dünyaya da yansımaktır. Süt tozuna baktığımızda süt fiyatlarıyla uyumlu bir şekilde olduğunu görüyoruz. Süt kotaları 30 yıl önce gündeme getirilmişti. İhracatta toparlanma bekliyoruz. Süt tedarikinde artış olmayacak ama ihracatta artış olacak. Birçok ürün depolama tesislerine gelecek. Enstitü olarak biz birtakım çalışmalar yaptık. Geçtiğimiz yıllarda Avrupa Süt ve Süt Üreticileri Birliği ile birlikte çalışmalar yürüttük. Avrupa Birliği'ndeki sektörün 2015 sonrası tahminlerini yaptık. Süt tedarikinde 2011'den 2022'ye kadar olan dönemde 7 milyon ton bir azalma gerçekleşecek. Süt ve eş değer ürünlerdeki tüketimde biraz büyüme olacak. Fakat Avrupa'da 4 milyon tonluk bir büyüme olacak" diye konuştu.

"TÜRKİYE, BÜYÜYEN PAZAR GRUBUNDADIR"

Uluslararası piyasaları gelişmiş pazarlar ve büyüyen pazarlar olarak ikiye ayırdıklarını anlatan Richarts, Türkiye ve dünya pazarındaki gelişmeler hakkında şu değerlendirmelerde bulundu:

"Türkiye büyüyen pazarlardadır. Gelişmiş pazarlarda 2 milyon tonluk bir artış bekliyoruz Türkiye gibi büyüyen ülkelerdeki süt pazarında 15 milyon tonluk artış olacağını öngörüyoruz. Peynirin potansiyeli daha yüksektir. 2.2 milyon tonluk bir artış tahmin ediyoruz. Süt tozunda en büyük potansiyelin yüksek gelirli pazarlarda olduğuna değinen Richarts, "Bu pazarın büyüyeceğini zannetmiyoruz. 1 milyon tonluk bir artış olacaktır. Az yağlı süt tozunda az miktarda artış yaşayabilir. Süt talep edilen yerde üretilecek. Asya'nın birçok bölgesinde yurtiçi üretim yeterli olmayacaktır. Avrupa, Belarus, Yeni Zelanda, Arjantin, Uruguay süt üretimini artırma konusunda en iyi ülkeler konumunda. Bu ülkelerle yapılan işbirliklerinin artacağını öngörüyoruz. AB, uluslar arası süt üretimine katılacak rekabet gücüne sahiptir. Her ne kadar büyümesi yavaşlasa da büyüyen marketler buradadır."

akademik unvanlı bazı kişilerin, süt üretimini azaltacak iddia ve ithamlarının ise kabul edilemez olduğunu ifade etti. Çallı, "Süt bembeyazdır, kara tutmaz" diye konuştu.

SÜTTE FİYAT İSTİKRARI OLMAZ İSE ÜRETİM GERİLER

Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, özellikle yoksul aile çocuklarının süt ve süt ürünlerini yeterince tüketemediğinden sağlıklı beslenemediğini bildirerek, "Okul sütü programlarıyla çocuklara süt içirmek, yoksul aile çocukları başta olmak üzere tüm çocukların gerek bedensel, gerekse zihinsel gelişimi için çok önemlidir. 3 yıldır uygulanan okul sütü programını çok önemsiyoruz. Proje peynir, yoğurt, ayran gibi süt ürünleriyle çeşitlendirilmeli" dedi. Bayraktar, süt üretiminin hızla artmasına karşın, kişi başına süt ve süt ürünleri tüketiminin hala gelişmiş ülkelerin gerisinde kaldığını belirtti. Süt ve süt ürünleri üretiminin daha da artırılması ama her şeyden önce üreticinin süt üretimini sürdürmesinin sağlanması gerektiğini vurgulayan Bayraktar, şunları kaydetti: "Ulusal Süt Konseyi tarafından, 2014 yılı Şubat ayında litresi 1 lira 5 kuruş olarak belirlenen

çiğ süt fiyatı artırılmalıdır. Zaten yüksek olan ve o tarihten bugüne kadar geçen dönemde de yüzde 5 artan yem fiyatları, süt üretiminde maliyeti katlanılmaz duruma getirdi. Üretim bu fiyatlarla sürdürülmesi zor görünüyor. Taraflar yeniden toplanarak fiyatı revize etmelidir. Zaten Şubat ayında yapılan toplantıdaki görüşmelerde olası olumsuz gelişmeler yaşandığı takdirde litrede 1 lira 5 kuruş olarak belirlenen tavsiye fiyatını görüşmek üzere tarafların yeniden toplanacağı ve fiyatı revize edebileceği belirtilmişti. Olumsuz gelişmeler yaşanmaktadır. Bu yıl ülkemizde kuraklık, don, dolu, fırtına gibi birçok doğal afet yaşandı. Bu doğal afetlerin yem fiyatlarını etkilememesi mümkün değil. Süt üreticisinin litresi 1 lira 5 kuruş çiğ süt fiyatıyla üretimini sürdürmesini beklemek abesle iştigaldir. Geçmişte yaşanan damızlık hayvan kesimlerinin acı tablosuyla tekrar karşılaşmak istemiyorsak, bir an önce tarafların bir araya gelip, üretici lehine yeni bir fiyat belirlemesi gerekiyor." Yapılan araştırmaların, Türk halkının su, çay ve gazlı içeceklerden daha az süt tükettiğini ortaya koyduğunu belirten Bayraktar, gelişmiş ülkelerde kişi başına içme sütü tüketim rakamlarının, Türkiye ile karşılaştırıldığında çok yüksek bir

düzeyde olduğu, süt ve süt ürünleri olarak bakıldığında bile aradaki farkın kapatılmadığı bilgisini verdi.

OKUL SÜTÜ PROGRAMI PEYNİR, YOĞURT, AYRAN GİBİ ÜRÜNLERLE ÇEŞİTLENDİRİLMELİ

Dünyada birçok ülkenin süt tüketimini artırmak için bireyleri özendirici ve teşvik edici okul sütü programları uyguladığını bildiren Bayraktar, şu bilgileri verdi: "60'dan fazla ülkede okul sütü programları uygulanıyor. Ülkemizde özellikle yoksul aile çocukları, süt ve süt ürünlerini yeterince tüketemediğinden sağlıklı beslenemiyor. Okul sütü programlarıyla çocuklara süt içirmek, yoksul aile çocukları başta olmak üzere tüm çocukların gerek bedensel, gerekse zihinsel gelişimi için çok önemli. 3 yıldır uygulanan okul sütü programını çok önemsiyoruz. Bunun gelecek nesillerimiz için önemli bir yatırım olduğunu düşünüyoruz. Programın süt ürünleri ile çeşitlendirilerek uzun yıllar devam ettirilmesini talep ediyoruz. Uzun vadede yürütülecek Okul Sütü Projesi sayesinde; Türkiye'de süt kalitesi yükselirken, aynı zamanda hayvancılık ve hayvancılıkla ilişkili diğer sektörler de gelişecek; bu sektörlerde istihdam

kapasitesi artacaktır. Sağladığı faydalar ve gelişmiş ülkelerdeki uygulamalar dikkate alındığında, bu projenin başlatılmasının yanında, gelecek yıllarda da devam ettirilmesi, ayrıca bu projenin peynir, yoğurt, ayran gibi süt ürünleriyle çeşitlendirilmesi gerektiğine inanıyoruz. Böylece, bu programların uygulandığı ülkelerdeki gibi sağlıklı nesillerin yetiştirilmesi söz konusu olabilecektir.”

ET VE SÜT KURUMU HAKKINDA...

TZOB'un girişimleriyle kurulan Et ve Süt Kurumu'nun müdahale noktasında faaliyete geçecek olmasının ülke süt sektörü için çok önemli bir adım olacağına dikkati çeken Bayraktar, “Et ve Süt Kurumu'nun süte ve süt piyasalarına müdahale imkânı getirilmeli. Kurum, süte ve süt piyasalarına acilen müdahale etmeli. Süt, insanımızın sağlıklı geleceği için ne kadar önemli ise, hayvancılık sektörünün de en önemli lokomotif ürünüdür. Bilhassa büyükbaş hayvancılığın ayakta kalabilmesi, gelişmesi, ancak sütün istikrarlı, yeterli ve güvenceli bir pazara sahip olmasıyla mümkündür. Söz konusu şartlara haiz bir pazarın oluşması ise ancak istikrarlı bir tüketim ve buna bağlı bir üretimle sağlanabilir” dedi. Piyasada istikrar için süt fiyatlarında istikrarın sağlanması gerektiğini bildiren Bayraktar, şunları kaydetti: “Toplam süt üretimi 2013 yılında 18 milyon 223 bin tona çıktı. İnek sütü üretimi ise 16 milyon 655 bin tona ulaştı. Fiyat istikrarı sağlanamazsa inek sütünde 16,7 milyon ton olan süt üretiminin gerilemesi kaçınılmazdır. Hayvancılığımızın da ayakta kalabilmesi mümkün değildir. Bu yönde yaşanan sorunları çözmeye yönelik kuruluşu tamamlanan Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü'nü çok önemsiyoruz. Bu kurumun ana statü değişikliğinin hayata geçecek olması ve süte müdahale edecek olması bizim için sevindirici bir gelişmedir. Temennimiz bu kurumun en kısa zamanda faaliyetine başlamasıdır.”

YEM MALİYETİNİN DÜŞÜRÜLMESİ LAZIM

Atatürk Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Armağan Hayırlı, süt sanayindeki en önemli başlığın yem maliyetleri olduğunu belirterek maliyetlerin düşürülmesi gerektiğine dikkat çekti. Hayırlı, “Dünyada süt piyasası belli bir doyuma ulaştı. Üretimde maliyetleri azaltmak zorundasınız. İlk olarak da

kaba yem maliyetini düşürmek lazım. Ayrıca Yağ sanayindeki küspelerin yağ takviyesi olarak hayvanlara verilebilir” dedi.

MARKALI ÜRÜNLERE YÖNELMELİYİZ

MADO Genel Müdürü Atila Kanbur, süt ve süt türevi ürünlerin üretimine de ağırlık verilmesi gerektiğine dikkat çekti. Kanbur, dünyada 160 milyarlık dolarlık dondurma pazarı olduğunu bu rakamın Türkiye'de ise 2013 yılında 2.2 milyar TL olduğunu kaydetti. Kişi başına dondurma tüketimi yılda 4 litre iken ABD ve batılı ülkelerde ortalama 26 litreye kadar ulaştığını söyleyen Kanbur, “Kahramanmaraş'ta dünya tüketiminin üzerinde bir tüketim var. Dondurmayı marka haline getirmemiz lazım. Markalaşmaya yönelmeliyiz. Süt ürünleri üretimi yapan aile şirketlerinin kurumsallaşmalı. Anadolu'daki şirketlerin buna ağırlık vermesini öneriyorum” dedi.

SÜTÜN TAŞIMASI DA AYRI BİR UZMANLIK...

Süt ve süt ürünlerinin taşınması konusunda 210 araç filosuyla hizmet veren uzman kuruluşlar arasında yer alan Netlog Lojistik Yönetim Kurulu Üyesi Uygur Uşar, Türkiye'nin bu konudaki mevcut durumu hakkında şu değerlendirmelerde bulundu: “Türkiye'de günde 20 bin ton süt entegre tesislere aktarılıyor. Her gün 1500 kamyon işletmelerden fabrikalara hareket ediyor. Türkiye'de 12 bin 300 işletme var. Biz 210 araçla toplama yapıyoruz. Toplanan süt miktarı ve süt toplama noktalarına uğrama arasında ciddi fark var. Bu süreçte görev yapanların eğitim ve sağlık koşulları çok iyi olmalı. Sütte üreticiden alırken kontrol etmesi lazım. Ekipmanda önemli. Sütün toplama noktalarındaki tankları ve tankerlerin ve ekipmanların süt taşımacılığına uygun olması lazım. Bu süreç içinde 10 derecenin üzerine sıcaklık çıkmamalı. Bunlar sütün kalitesini etkiliyor. Çiğ süt lojistiği süt toplama noktasında, sütün hijyenini muhafaza ederek en uygun maliyette en uygun zamanda işleme tesisine gitmek önemli. Biz dinamik rotalama sistemi ile yol alıyoruz. Böylece verimliliği arttırıyoruz.”

İZMİR, TÜRKİYE'YE MODEL OLDU

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin süt üreticilerini desteklemek ve 0-5 yaş arasındaki çocukların sağlıklı gelişmesine katkı koymak amacıyla yürüttüğü

Süt Kuzusu Projesi hakkında bilgi veren İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Aziz Kocaoğlu, "Merkezi hükümetimiz bu projeyi Türkiye'de süt hayvancılığının gelişmesi için aldı, memnun olduk. Şimdi de 0-5 yaş arası çocuklarımıza süt içirmek için evlerinin kapılarını çalarak, tutanakla haftada 2 litre süt dağıtıyoruz. Tarımın desteklenmesi için arazi yollarının asfaltlanması, toprak analiz laboratuvarı kurulması gibi birçok çalışmamız var. Türkiye'nin kalkınmasında tarımın çok önemli bir kaldıraç olacağına ve katma değerini topraktan, doğadan geldiğine inanıyoruz. Bu nedenle tarımı ve hayvancılığı destekliyoruz. İzmir Büyükşehir Belediyesi olarak kooperatiflerle olan birlikliklerimizi sürdürüreceğiz. Tarımın ve hayvancılığın kalkınması için hep birlikte çalışmalıyız" dedi.

EGE'DE SÜT SANAYİİNİN DURUMU

EBSO Yönetim Kurulu üyesi Haluk Tezcan, "Ülkemizde 2013'te süt üretimi 18.2 milyon tonu aşmıştır. Sanayide işlenen süt miktarı ise 8 milyon tondur. Türkiye süt üretiminde dünyada 7. sıradadır. Sütün başkenti İzmir ise 1.4 milyon tonluk üretimle Türkiye'de 1. sıradadır. Ülkemizde süt üretiminin yüzde 95'i soğuk zincire alınmıştır. Bu da, İzmir'de üretilen sütün neredeyse tamamı sanayide işleniyor demektir. İzmir'de onay almış 113 tane süt toplama merkezi bulunuyor. Ülkemizde 2 bin 222 tane süt işletmesi bulunurken, bu rakam İzmir'de 132'dir" dedi. Üretim yapan işletmelerin desteklenmesi ve güçlendirilmesi gerektiğine işaret eden Tezcan, "Türkiye'deki kişi başına süt tüketimi Avrupa Birliği'nin dörtte biri

kadardır. Süt üretimini ve kalitesini arttıracak önlemler alınmalıdır. Ulusal ve uluslararası piyasalara yönelik kaliteli üretim için sektör, inovasyon ve teknolojiyle buluşmalıdır. Bugüne kadar bizden desteğini esirgemeyen İzmir Büyükşehir Belediyesi ve Bakanlık'a teşekkür ederiz" dedi.

KOOPERATİFLEŞME ŞART

Tire Süt Kooperatifi Başkanı Mahmut Eskiörük ise Türkiye'de tarımın gelişmesi için kooperatifleşmenin şart olduğunu belirtti. Eskiörük, "Kooperatif olarak Türkiye'de marka olmamız İzmir Büyükşehir Belediyesi ile gerçekleştirdiğimiz okul sütü projesiyle oldu." dedi. Ülkedeki süt üretiminin son 10 yılda yüzde 70 oranında arttığını belirten Eskiörük, İzmir'de ise bu rakamın yüzde 237 oranında gerçekleştiğini kaydetti.

TİRE SÜT KOOPERATİFİ "ÖRNEK KIRSAL KALKINMA MODELİ" SEÇİLDİ

Eskiörük, son dönemde hayata geçirdikleri projeler sayesinde Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) tarafından 'Örnek Kırsal Kalkınma Modeli' seçildiklerini ifade etti. Kurdukları süt işleme tesisi, et işleme tesisi, akaryakıt istasyonu, silaj paketeleme, yem ve levazım maddeleri satış deposu, satış mağazaları, araç ve makine parkıyla ortaklarının üretim yapmalarını sağlayıcı tüm girdileri kaliteli ve en ekonomik koşullarda temin ettiklerini anlatan Eskiörük, başarılarının sırrının ortaklarının birlik halinde kooperatife sahip çıkmalarına bağlı olduğunu belirtti. Mahmut Eskiörük, örgütlenmenin gelişimi için bir an önce eyleme geçilmesi gerektiğini kaydederek "Sosyo-ekonomik açıdan ele alındığında tarım

ve hayvancılıkta Türkiye'nin koşulları kooperatifleşmeyi zorunlu kılıyor. Bunun için de öncelikle sağlıklı bir örgüt yapılması gerekiyor. Tarım hayvancılık sektöründe faaliyet gösteren örgütlerin görev tanımlarının yapılarak tek bir genel başkanlık çatısı altında birleştirilmesi lazım. İşlevini yerine getiremeyen örgütler tasfiye edilerek örgüt karmaşası giderilmeli" görüşünü savundu. Desteklemelerin sektörün gelişimine yönelik olması gerekliliğine değinen Eskiörük, tarım ve hayvancılık alanında dünya markası haline gelmiş ülkelerin kooperatifçiliğe önemli bütçeler ayırdığını dile getirerek, "Avrupa ve ABD'de tarımın ithalatçı yapıdan çıkarılarak ihracatçı yapıya dönüştürülmesi kooperatifler sayesinde başarılı.

Tarım ve hayvancılık faaliyetleri Hollanda'da yüzde 97, Danimarka'da yüzde 98, Kanada'da yüzde 75, Almanya'da ise yüzde 76 oranında kooperatifler tarafından yürütülüyor. Ancak ülkemizin şartları zorunlu kılmasına rağmen bu oran yüzde 13 seviyelerinde olması çok üzücü" diye konuştu. Kooperatifçiliğin gelişmesiyle sağlanacak kazanımların altını çizen Eskiörük, ayrılacak kaynakların kısa sürede fazlasıyla geri dönüşünün olacağını belirtti. Eskiörük, "Bir kere kayıtdışılık önlenerek, haksız rekabet ortadan kalkacak. Üretim kontrol altına alınarak, gıda güvenliği sağlanacak. Üreticinin pazarlama sorunu giderilecek, planlama yapılarak istikrar sağlanacak. Üretim ve toplama maliyetleri düşecek. Kırsaldaki küçük aile işletmelerinin devamlılıkları sağlanarak, işsizlik azalacak köyden kente göç önlenecek. Bu sayede toplumsal barış sağlanmış olacak" yorumunu yaptı. ●

KÂYA PRESTIGE® Catering

Özel günler, özen ister...

Kaya Prestige Ziyafet Ekibi, organizasyonun içeriğine ve konseptine göre, gecenin eksiksiz ve mükemmel yaşanması, misafirlerimiz ve davetlilerinin keyifli ve mutlu anlar geçirmesi için etkinliği başından sonuna kadar planlar ve uygular. Size sadece dostlarınızla, eşsiz anları paylaşmak kalır.

Ulusal Süt Konseyi Başkanı Harun Çallı, YARIN Dergisi'ne sektörün gelişimi için yapılması gerekenleri anlattı

“Türkiye’de kırsal kalkınmanın temeli **süt hayvancılığıdır**”

RÖPORTAJ: Seda GÖK

Rusya Federasyonu’na yapılacak ihracat yalnızca sanayicimiz değil süt üreten üreticilerimiz için büyük bir fırsattır. Bölgeye yapılacak olan ihracat ile daha fazla süt üretimi gerçekleşecek ve üreticimizin de kazancı artacaktır.

Ulusal Süt Konseyi Başkanı Harun Çallı, Türkiye'de kırsal kalkınmanın temelini süt hayvancılığı olduğunu söyledi. Sektörün gelişimi ve özellikle üretim temelli büyümenin istikrara kavuşturulması için Bakanlığın bu konudaki politikalarının oldukça önemli olduğunu belirten Çallı, bu bakımdan Bakanlık tarafından hayvancılığa verilen desteklerin devam etmesi gerektiğine dikkat çekti. Çallı ile süt sektörünün mevcut durumu, yaşadığı sorunlar ve çözüm önerileri ile hedefleri üzerine konuştuk.

Türkiye'deki süt ve süt sanayinin son yıllardaki gelişim hızını değerlendirir misiniz? 2014 yılının ilk yarısını göz önünde bulundurduğumuzda nasıl bir süt sezonu yaşıyoruz?

Hükümetin verdiği desteklemeler sayesinde süt üretiminde son yıllarda önemli gelişmeler yaşanmıştır. Aşağıdaki çizelgenin tetkikinden de anlaşılacağı üzere 2009 yılında 12 milyon 200 bin ton olan çiğ süt üretimi 2013 yılı sonu itibarıyla 18 milyon 223 bin ton olmuştur. Geçen sene yılbaşından haziran sonuna kadar sanayiye giden çiğ inek sütü miktarı 4.169.298 ton iken bu sene bu miktar aynı dönemde % 9,7 oranında artarak 4.572.588 ton olmuştur. Bu da gösteriyor ki geçen sene % 4,7 oranında artan süt üretiminin artış oranının bu senenin ilk ayında iki misli arttığını göstermektedir. Aynı dönemde içme sütü üretimi, 1.097.309 tondan 1 298.059

tona, peynir üretimi 271.704 tondan 600.266 tona, yoğurt üretimi 777.134 tondan 1 081 390 tona, ayran üretimi 283.195 tondan 560 101 tona, tereyağı üretimi 31.137 tondan 41 515 tona, süttozu üretimi 57.872 tondan 78.877 tona yükselmiştir. Görüldüğü gibi hem çiğ süt üretiminde ve hem de süt ürünleri üretiminde önemli gelişmeler yaşanmıştır. 2014 yılı ocak- haziran döneminde ambalajlı içme sütü üretimi %4,0 oranında artarak 696.013 tona, peynir üretimi %5,1 0 oranında artarak 332.351 tona, yoğurt üretiminin %9,1 artarak 565.396 tona, ayran üretiminin %6,1 artarak 295.263 tona, tereyağı üretiminin %9,8 artarak 23.771 tona, süttozu üretiminin % 47,65 artarak 64.645 tona çıkmıştır. Sanayiye giden ve ambalajlı olarak piyasaya arz edilen süt ve süt ürünlerinin yaklaşık %45 civarında olduğu tahmin edilmektedir.

Türkiye'nin süt ve süt sanayine 2013 yılı sonu itibarıyla üretim, tüketim, dış ticaret, tesis sayısı, kapasite kullanım oranı ve istihdam açısından baktığımızda nasıl bir tablo ile karşılaşırız?

Türkiye süt üretimi aşağıda ki çizelgede de görüleceği üzere son yıllarda önemli gelişme göstermiş olup 2012 yılı üretimimiz bir önceki yıla göre %15,6 artarak 17,4 milyon ton, 2013 yılında da %4,7 artarak 18,2 milyon ton olmuştur. Türkiye bu üretimi rakamları ile dünyada en çok süt üreten ülkeler arasında 12. Sırada yer almaktadır. Türkiye süt üretimi 2008 – 2009 yılları hariç, dünya süt üretiminden daha fazla artmıştır. 2013 yılı Türkiye süt üretiminin %91,4'ü inek, % 6,0'sı koyun, % 2,3'ü keçi, % 0,3'ü ise manda sütünden oluşmaktadır. Dünya'da üretilen sütün % 85'i, AB (27)'de % 83,5'i ineekten elde edilmektedir.

Türkiye'de Süt ve Süt ürünleri üretim ve değişim miktarları (ton,%)

Ürünler		2009	2010	2011	2012	2013	2013 (Ocak-Haziran)	2014 (Ocak-Haziran)
Çiğ Süt	Üretim	12.200.0000	12.500.000	15.050.000	17.400.000	18.223.712		
	Değişim	0,0	2,5	20,4	15,6	4,7		
Sanayiye Giden	Süt miktarı	-	6.745.011	7.073.739	7.932.485	7.938.605	4.169.298	4.572.588
	Değişim	-	-	4,8	12,1	0,07		9,7
İçme sütü	Üretim	1.097.309	1.090.605	1.164.748	1.250.168	1 298.059	668.712	696.013
	Değişim	5,0	-0,6	10,7	7,3	3,8		4,0
Peynir	Üretim	271.704	473.491	518.850	564.191	600.266	316.197	332.351
	Değişim	4,3	74,3	9,6	8,7	6,4		5,1
Yoğurt	Üretim	777.134	908.269	1.006.791	1.052.657	1 081 390	517.074	565.396
	Değişim	2,5	16,7	10,8	4,5	2,7		9,1
Ayran	Üretim	283.195	397.935	459.075	508.444	560 101	278.331	295.263
	Değişim	6,8	40,5	15,4	10,7	10,2		6,1
Tereyağ	Üretim	31.137	32.987	34.928	40.139	41 515	21.644	23.771
	Değişim	21,4	5,9	5,9	14,5	3,4		9,8
Süttozu	Üretim	57.872	72.102	79.312	84.318	78.877	43.782	64.645
	Değişim	72,2	24,6	10,0	6,3	-6,46		47,65

Dünya'da ve Türkiye'de Süt Üretimi

Yıllar	Dünya Süt Üretimi		Türkiye Süt Üretimi	
	Milyon ton	Değişim %	Milyon ton	Değişim %
2000	579	-	9,7	-
2005	652	12,6	11,1	14,4
2007	685	5,1	12,3	10,8
2008	697	1,8	12,2	-0,9
2009	716	0,7	12,2	0,0
2010	732	2,4	12,5	2,5
2011	753	2,8	15,05	20,4
2012	770	2,2	17,4	15,6
2013	-	-	18,2	4,7

dir. Türkiye'de sütler daha çok batı illerinden elde edilmekte olup sırasıyla en çok süt üretimi (Konya: 962.806, İzmir: 756.483, Balıkesir: 750.711, Erzurum: 748.266, Sivas: 620.884, Kars:532.851, Aydın:415.071, Denizli:358.550, Burdur: 346.156, Çanakkale: 340.954 ton) illerinden elde edilmektedir.

Türkiye'de tarımsal ürünler içinde en yüksek üretim değeri son on yıldır çiğ süte aittir. 2013 yılında Türkiye'nin 190 milyar TL tutarındaki tarımsal üretim değeri içinde çiğ süt üretimi, 18,3 milyar TL'lik üretim değerine sahiptir. Çiğ süttten sonraki en yüksek üretim değeri domatese aittir. Gıda sanayi içinde % 16 üretim

değerine sahip süt ve süt ürünleri sanayi, ülke ekonomisine sağladığı katma değer ve kırsal kalkınmanın gerçekleştirilmesi açısından son derece önemli bir alt sektördür. Yani Türkiye de kırsal kalkınmanın temeli süt hayvancılığıdır. Üretilen sütün yaklaşık %20'si üretim yerinde, %20'si sokak sütü olarak, %33'ü mandıralarda, % 27'si ise modern işletmelerde değerlendirilmektedir. 2013 yılında kayıt altına alınabilen çiğ süt miktarı (inek sütü), 7.938.605 tondur. Bu miktar üretilen toplam inek sütünün %43,56'sına karşılık gelmektedir. Buda yaklaşık %56'lık çiğ süt kayıt dışında işlem görmektedir. Buna rağmen kayıt-

dışılık süt sektöründe en önemli sıkıntılardan birisidir. Şöyle ki: son üç yıldır çiğ süt üretimi sırasıyla % 20,4, % 15,6 ve % 4,7 artarken aynı artışı süt ürünlerinde görememekteyiz. Sadece 2011 yılında ayran üretiminin %15,4, tereyağı üretiminin de 2012 yılında %14,5 arttığı görülmektedir. 2013 yılında peynir üretiminin % 6,4, ayran üretiminin de %10,2 artarak çiğ süt üretiminden daha fazla arttığı görülmektedir. Bu da kayıt dışı üretimin arttığını göstermektedir. Bu durum sektörde oluşturduğu haksız rekabetin yanında hayvandan insana geçen birçok hastalığın kol gezdiği ülkemiz için tüketicinin sağlığını ciddi bir şekilde tehdit eden çok büyük bir gıda

güvenirligi sorunudur. Çünkü sanayici tarafından kalite yetersizligi sebebiyle kabul edilmeyen sütler, merdiven altı işletmeler tarafından kayıt dışı olarak ve gıda güvenliğinden uzak biçimde işlenmektedir. Çiğ sütler TÜİK verilerine göre, 2009 yılında 1708, 2010 yılında 1735, 2011 yılında 1711, 2012 yılında 1788, 2013 yılında ise 1712 süt tesisinde işlenmektedir. Bu tesislerde çiğ süt peynir, yoğurt ve ayran, içme sütü, ayran, süt tozu, tereyağı, dondurma, kefir ve sütlü tatlılara işlenerek değerlendirilmekte 2011 yılı TÜİK verilerine göre 33.795 kişi istihdam edilmektedir. 2013 yılında sanayi 1.298.059 ton içme sütü, 600.266 ton peynir, 1.081.390 ton yoğurt, 560.101 ton ayran, 41.515 ton tereyağı, 78.877 ton süttozu, 300 bin ton dondurma üretimi gerçekleşmiştir. Türkiye'de kişi başına tüketilen süt miktarı süt eşdeğeri olarak ortalama yılda 237 kg kadar tahmin edilmesine karşın, hane halkı besin tüketim araştırmaları, yıllık tüketimin birey başına 65 kg civarında olduğunu göstermektedir. Bu miktar, İsrail'de 150 kg, İtalya'da 184 kg, Hollanda'da 574 kg kadardır. İçme sütü tüketimi ise 33 kg seviyelerinde olduğu tahmin edilmektedir ve bu miktar gelişmiş ülkelerle karşılaştırıldığında oldukça düşüktür. Örneğin İrlanda'da

içme sütü olarak tüketim yıllık kişi başına 130 kg, İrlanda'da 120 kg, İngiltere'de 103 kg, Avustralya'da 107 kg, İspanya'da 86 kg, ABD'de 82 kg, Rusya'da 70 kg, Fransa'da 56, Almanya'da ise 50 kg'dır. Türkiye 54 ülkeye süt ve süt ürünleri ihracatı yapmakta olup toplam ihracat miktarı 282 milyon dolardır. Pazarlarımızı daha çok Orta Doğu ülkeleri ile Türk Cumhuriyetleri oluşturmaktadır. Başlıca ihracat pazarlarımız arasında Irak, Azerbaycan, Birleşik Arap Emirlikleri, Kuveyt, Suudi Arabistan, KKTC, Kazakistan ve ABD yer almaktadır. ASÜD 'ün Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı önderliğinde yürüttüğü "Türkiye Süt Ve Süt Ürünleri Sektörünün AB Pazarına Girişinin Desteklenmesi Projesi'nin başarı ile sonuçlanması ile AB ülkelerine de ülkemiz süt ve süt ürünü ihracat eder hale gelmiştir. Önümüzdeki günlerde ve belki de bu röportajın yayınlandığı sıralarda Bakanlığımızın yardımlarıyla Çin ve Rusya pazarının da açılacağını ümit etmekteyiz.

Türkiye'nin süt ve süt sanayine yönelik politikasını nasıl değerlendiriyorsunuz? Artılarımız ve eksilerimiz neler?

Hükümetimizin hayvancılığa verdiği destekler ile son yıllarda süt hayvancılığının daha yaygın hale gelmesi,

toplam sağmal hayvan mevcudunu artırmış ve dolayısıyla bu süre zarfında süt üretimi devamlı artış göstermiştir. Nitekim 2000 yılında 9.790.000 ton olan üretim 2005 yılında 11.107.900 tona, 2010 yılında 13.543.674 tona 2013 yılında da 18.223.712 tona yükselmiştir. Bunun neticesi olarak ta süttozu gibi ithalataçısı olduğumuz bazı ürünlerde ürün ihracat eder hale geldiğimiz gibi ihracat rakamları da devamlı artarak 2014 yılında 282 milyon dolara çıkmıştır. Sektörün gelişimi ve özellikle üretim temelli büyümenin istikrara kavuşturulması için Bakanlığımızın bu konudaki politikaları oldukça önemlidir. Bu bakımdan Bakanlık tarafından hayvancılığa verilen desteklerin devam etmesi gerekmektedir.

Son dönemde Rusya pazarına yönelik olumlu gelişmelerin sektöre kazandıracakları artı değerler neler olacak? Bu konuda yapılması ve dikkat edilmesi gereken hususlar neler?

Rusya pazarı hiç şüphesiz ülkemiz süt sektörü açısından oldukça önemlidir. Süt sektörü olarak 4 senedir Rusya, Belarus ve Kazakistan'a süt ve süt ürünleri ihracat edebilmek için girişimlerimiz olmuştur. Nitekim 2013 yılında Rusya federasyonu ve Kazakistan Devleti yetkilileri Süt ürünleri

Süt ve süt sanayiinin Cumhuriyetimizin 100. yılı olan 2023 yılı hedefi nedir? Bu konuda nasıl bir yol haritası belirlediniz?

Daha önce de dile getirdiğimiz gibi ülkemizde süt hayvancılığı son 10 yılda oldukça iyi bir yol katetmiştir. Cumhuriyetimizin 100. Yılında yalnızca süt hayvancılığı değil hayvancılık sektörünün ülkemizde daha yaygın, karlılığı yüksek ve üretimimizin ve ticaretimizin de daha iyi seviyelerde olacağını tahmin ediyoruz.

Uluslararası ticaret anlamında yeni pazarlara girebilmek ve en önemlisi bu pazarlarda kalabilmek sektörde hem üretici hem de sanayici açısından oldukça önemlidir.

2023 yılına kadar en önemli hedefimiz, hayvan hastalıklarının yok edilmesi, süt hayvanı yetiştiriciliğinin en önemli girdisi olan yem hammadde fiyatlarının dünya seviyesine çekerek ülkemizin rekabet gücünü artırmaktır. Biz önümüzdeki dönemlerde pazardaki gelişmenin daha fazla olacağını ve 2023 yılında dünya süt liginde daha üst sıralarda olacağımız kanaatindeyiz.

tesislerimizde inlemelerde bulunuş ve takıldıkları sorulara cevaplar verilmiştir. Tatmin olmaları üzerine Rusya Federasyonu yetkilileri Veteriner sağlık raporu ve ihracat şartlarını görüşmek üzere Türkiye'ye davet edilmişlerdi. Tam bunlar olurken son dönemde yaşanan gelişmelerle Rusya Federasyonu'nun başta ABD v AB olmak üzere pek çok ülkeden gıda ithalatını durdurmasıyla bizim de ülkeye süt ve süt ürünleri ithal edebilmemiz için ikili görüşmeler hız kazandı. Bu konu ile ilgili olarak da 15 Eylül'de Moskova'da düzenlenen Gıda Fuarı'na sektörümüz temsilcileri katıldı.

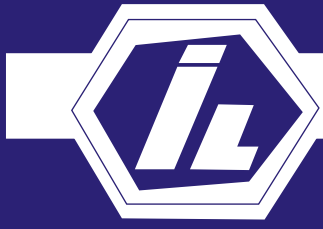
Rusya Federasyonu hem nüfus yoğunluğu hem de süt ve süt ürünleri tüketimi açısından ticari anlamda çok önemli bir pazar. Yalnızca peynir açısından değerlendirdiğimizde bile Rusya Federasyonu'nun 2013 yılı toplam ithalatı 430 bin tondur. Türkiye olarak bizim toplam peynir ihracatımızın 2013 yılında 40 bin ton civarında olduğunu göz önüne alırsak Rusya pazarının bizim için ne denli önemli olduğu daha net anlaşılacaktır. Buradaki en önemli noktalardan birisi de Rusya Federasyonu pazarına girmekten ziyade bu pazarda kalabilmektir. Zira Rusya Federasyonunun bugün ithalatı durdurduğu

ülkelerden ileriki dönemlerde tekrar süt ve süt ürünleri ithalatını başlatması durumunda firmalarımızın buradaki pazarı kaybetmemesi son derece önemlidir. Bunun için yapılması gereken firmalarımızın gıda güvenliği kurallarına uygun olarak Rusya federasyonu pazarına ürün göndermeleri, devletimizin de yanlış yapanları affetmemeleri ve cezalandırmalarıdır. Çünkü yanlış yapan sadece kendisini kötülük yapmıyor, tüm ülkeye kötülük yapıyor.

Bununla beraber, Rusya Federasyonu'na yapılacak ihracat yalnızca sanayicimizi değil süt üreten üreticilerimiz için büyük bir fırsattır. Bölgeye yapılacak olan ihracat ile daha fazla süt üretimi gerçekleşecek ve üreticimiz de kazancı artacaktır.

Okul Sütü Projesi başlığında baktığımızda projenin devamının sektöre kazandıracığı artılar hakkında bilgi verir misiniz?

Bu yıl 2014-2015 Eğitim ve Öğretim döneminin ikinci yarısında başlayacak olan Okul Sütü Programı kapsamında 6 milyonu aşkın öğrenciye haftada üç gün 200 ml UHT Uzun Ömürlü Süt dağıtımı yapılacaktır. Bütün bu süre boyunca öğrencilere dağıtılacak sütün miktarı göz önüne alındığında Okul Sütü Programı

İLTER

İNŞAAT, TESİSAT SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.

*İnşaat, sanayi ve fabrika malzemelerinde
35 yıllık tecrübe*

1202/1 Sok. No:4/A İnşaatçılar Çarşısı Yenişehir 35110 - İZMİR

Tel: 0.232 457 25 70 (Pbx) • Fax: 0.232.457 44 25

ilter@ilterinsaat.com

Türkiye'nin en büyük sosyal fayda projelerinin arasında yer almaktadır. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Ulusal Süt Konseyi işbirliğiyle yürütülen Okul Sütü Programı'nın amacı, ana sınıfı dâhil olmak üzere ilkokul öğrencilerine süt içme alışkanlığını kazandırmak, yeterli ve dengeli beslenmelerine katkıda bulunarak sağlıklı büyüme ve gelişmelerini sağlamaktır. Çocukluk döneminde düzenli olarak tüketilen süt, kemik gelişimine katkıda bulunur, boy uzamasını önemli ölçüde artırır ve dişlerin sağlıklı ve güzel olmasını sağlar. Yine süt, yalnızca çocukların fiziksel gelişimine değil, zekâ gelişimine de katkıda bulunmaktadır. Okul Sütü Programı bu bakımdan da büyük önem taşımakta ve iki boyutlu bir işlev üstlenmektedir. Birincisi, öğrencilere sütü sevdirmek, onların yeterli ve dengeli beslenmesine katkıda bulunmak; ikincisi ise, sağlıklı koşullarda süt tüketiminin önemine ilişkin anne-babalarda ve öğretmenlerde farkındalık yaratmaktır. Bu nedenle de Okul Sütü Programı'nın geleceğin yetişkinlerine yapılan önemli bir yatırım olduğunu söyleyebiliriz.

Son dönemde sokak sütü olarak tabir edilen satışlara ilişkin sektörün yaptığı çalışmalar neler?

Denetimler konusunda ne gibi çalışmalar yapılabilir?

TÜİK tarafından yayınlanan süt ve süt ürünleri üretim istatistiklerine göre 20123 yılında entegre süt işletmeleri tarafından toplanan inek sütü miktarı 7,9 milyon tondur. Aynı yıl üretilen toplam inek sütü miktarı ile kıyaslandığında bu konudaki kayıt dışı süt üretimi %50,3'tür. Ancak önceki yıllara göre bu oran azalan bir eğilim sergilemektedir. Ancak AB ülkeleri ile karşılaştırıldığında bu oranın ülkemizde yüksek olduğu görülmektedir. Yukarıda kısaca bahsedildiği üzere, süt sektörünün gelecekte iç pazarda büyümesine tehdit oluşturan başlıca unsur beslenme ve sektör konusunda halkın yanlış bilgilendirilmesidir.

Ülkemizde gıda güvenliğinin herhangi bir alanında hiçbir uzmanlığı olmayan tanınmış bir kimi okumuşlar ve akademisyenler kendilerince geliştirdikleri bilim dışı teorilerle adlarını gündemde tutma saikiyle endüstriyel ambalajlı süt ve süt ürünlerini karalamakta "tazelik ve doğallık" gibi kavramlarla izlenebilirliği hiç olmayan gıda güvenilirliğinden yoksun kimi ürünleri "doğallığı" öne sürülerek son zamanlarda giderek artan oranlarda teşvik edilmektedir. Ne yazık ki ülkemizde böyle bir akım oluştu. Sözde halkımızın sağlıklı beslenmesine katkı sağlamak amacıyla yapılan tüm bu yayınlar, sınır tanımayan eleştiriler nedeniyle insanlarımızı özellikle hayvansal gıda tüketiminden tamamen uzaklaştıracak boyutlara ulaşmıştır. Ülkemizde gıda konusunda kaosa doğru giden bir bilgi kirliliği mevcuttur. Bunun için devletimizin halkımızı doğru bilgiye ulaşması için adımlar atmasını bekliyoruz.

Bu kapsamda bireylere daha çocukluktan paketlenmiş sütleri tüketmek için bir alışkanlık kazandırmak aslında Okul Sütü Programının sektör açısından bir artısı söz konusudur. Çocukluktan itibaren paketlenmiş sütleri tüketen bireyler yetişkinlik dönemlerinde sokak sütü olarak tabir edilen sütlere rağbet etmeyecektir. Bununla beraber sokak ile mücadelede kamu sağlığının temini

maksadıyla gerekli eğitim ve bilgilendirme çalışmaları da gündeme gelebilir.

Sektörün yaşadığı sorunlar ve çözüm önerilerinizi dile getirir misiniz?

Sektörümüzün bugün geldiği noktada halen bir takım sorunlar mevcuttur. Bunlardan ilk akla gelen çiğ sütün tedariki ve bu noktadaki iş ve işlemlerle ilgili olarak standardizasyon oluşturulmasıdır. Bakanlığımız, Konseyimiz ve sektörün tüm tarafları ile beraber şu anda bu konuda bir çalışma yapılmaktadır. Çiğ Sütün Sözleşmeli Usulde Alım Satımına İlişkin Yönetmelik taslağı bu süreçte hazırlık aşamasında olup ileriki dönemde yürürlüğe gireceğini düşünüyoruz. Bunun yanında ülkemizde her ne kadar yoğurt ve peynir gibi ürünler tercih edilirken kişi başı içme sütü tüketimimiz oldukça düşüktür. Ülkemizde kayıtlı içme sütü üretim miktarları ve dış ticaret verileri ile entegre süt işletmeleri tarafından toplanan süt miktarı haricinde kalan sütün miktarı ele alındığında 2013 yılı kişi başı içme sütü tüketimi yaklaşık 37,3 kg olduğu tahmin edilirken pek çok Avrupa ülkesinde bu miktar daha yüksektir. Bu kapsamda Okul Sütü Programı ile çocuklara süt içme alışkanlığı kazandırmaya çalışırken aynı zamanda paketli sütün tüketimini destekleyerek sokak sütü olarak tabir edilen ve kayıt altına alınmayan sütün satışını da bu alışkanlıkla önüne geçmeye çalışıyoruz.

Hükümetimizin destekleri ile süt sektörümüzün birçok sorunu halledilmekle birlikte halledilmesi gereken birtakım sorunları da bulunmaktadır. Bunları kısaca değinirsek: Süt işletmelerinin dağınık olması, kalite düşüklüğü, fiyat istikrarsızlığı, yüksek maliyet, süt arz talep dengesizliği (hayvan laktasyon düzensizliği, verim düşüklüğü), kayıtdışılık, bilgi eksikliği, hayvan hastalıkları olarak sıralamak mümkündür.

Devletimiz son yıllarda hayvancılığa verdiği desteklerle işletmelerin büyümesine ve mevsimselliğinin önüne geçilmesi için tedbirler almakla birlikte çiğ sütün tepe noktasına geldiği Mayıs ayı ve dip noktasına geldiği Kasım ayı arasında %25 arz farkı bulunmaktadır. Talep ise Eylül - Ekim aylarında artmaktadır. Bu noktada devlet politikaları çok önemlidir. Çiğ sütün arzı daha dengeli hale getirilmeli, son yıllarda uygulamaya konulan

çiğ sütün fazla olduğu dönemlerde gerek süt tozu teşvikleri ve gerekse okul sütü gibi projeler istikrarlı bir şekilde devam ettirilmelidir. Okul sütü projesi, süt içme alışkanlığının devam ettirilmesi yoluyla sağlıklı nesil yetiştirilmesine yardımcı olurken, sektörün arz fazlası olan dönemde fazla sütün bir kısmını piyasadan çekerek, aynı zamanda süt hayvancılığının gelişmesine de imkân sağlamaktadır. Okul sütü programı bütün yıla yayılacak şekilde ve her gün olarak uygulanmalıdır. İhracatta, ıslak ürün tabir ettiğimiz peynir, yoğurt, ayran gibi ürünlerimize rekabet gücü kazandırılması için teşvik sistemi getirilmelidir. Böylece içerideki çiğ süt fazlalığı değerlendirilmiş olup çiftçinin ürününün değer fiyata gitmesi sağlanmalıdır. Çiğ süt üretimi sanayicimiz için gerekli olduğu kadar kırsal kalkınmamız için de şarttır.

Süt sektörünün gelecekte iç pazarda büyümesine tehdit oluşturan başlıca unsur beslenme ve sektör konusunda halkın yanlış bilgilendirilmesidir. Ülkemizde gıda güvenliğinin herhangi bir alanında hiçbir uzmanlığı olmayan tanınmış bir kısım okumuşlar ve akademisyenler kendilerince geliştirdikleri bilim dışı teorilerle adlarını gündemde tutma

saikiye endüstriyel ambalajlı süt ve süt ürünlerini karalamakta "tazelik ve doğallık" gibi kavramlarla izlenebilirliği hiç olmayan gıda güvenilirliğinden yoksun kimi ürünleri "doğallığı" öne sürülerek son zamanlarda giderek artan oranlarda teşvik edilmektedir. Ne yazık ki ülkemizde böyle bir akım oluştu. Sözde halkımızın sağlıklı beslenmesine katkı sağlamak amacıyla yapılan tüm bu yayınlar, sınır tanımayan eleştiriler nedeniyle insanlarımızı özellikle hayvansal gıda tüketiminden tamamen uzaklaştıracak boyutlara ulaşmıştır. Ülkemizde gıda konusunda kaosa doğru giden bir bilgi kirliliği mevcuttur.

Sektörün ikinci büyük sıkıntısı kayıt dışılıktır. 2013 yılında üretilen 18,2 Milyon ton sütün ancak 8 milyon tonu süt işleme tesislerine gelmiştir. Kayıt dışılık haksız kazancın yanında gıda güvenliğini de tehdit etmektedir. Bunun için merdiven altı üretime karşı farkındalık artırılmalı, denetimler sıklaştırılarak devam ettirilmelidir. Çiğ süt arzı ve talebi mevsimsel olarak değişmekte olup fiyatta buna göre oluşmaktadır. Bunun için ESK'nın yapısı değiştirilerek çiğ sütte bütün dünyada olduğu gibi müdahale kuruluşu olarak çalışacak mekanizma oluşturulmalıdır. ●

SETBİR Yönetim Kurulu Başkanı Zeki Ilgaz, “Bundan sonrası için rekabetçi maliyetle, pazarın beklentilerine uygun kalitede, katma değerli ürünler üreterek istikrarlı bir şekilde ticareti geliştirmek ve sürdürülebilirlik hedefimiz olmalıdır” diyor

“En önemli sorun; kaliteli sürekli **güvenilir hammadde temini** ve kayıt dışılık”

RÖPORTAJ: Seda GÖK

“Fiyatın düşük ya da yüksek olmasından ziyade yaşanan fiyat kargaşası, kayıt dışının yarattığı haksız rekabet, fiyatın öngörülememesi, tahmin edilememesi ve istikrarsız iniş çıkışları ihracatı neredeyse imkânsızlaştırmaktadır.”

SETBİR Yönetim Kurulu Başkanı Zeki Ilgaz, sektörün en önemli sorunun kaliteli sürekli güvenilir hammadde temini ve kayıt dışılık olduğunu söyledi. Ilgaz, “Ülkemizde üretilen toplam çiğ sütün yaklaşık yüzde 50’lik kısmının kayıt ve kontrol dışı ticarete konu olduğu tahmin edilmekte; bu durum kurala uygun çalışan sanayici lehine yarattığı haksız rekabet yanında tüketici sağlığı açısından da riskler taşımaktadır” dedi. Ilgaz ile sektörün geleceğini ve bu alanda yapılması gerekenleri konuştuk.

Sektör açısından 2014 yılını bir önceki yıl ile karşılaştırarak genel bir değerlendirmesini yapar mısınız?

TÜİK verilerine göre 2013 yılında çiğ süt üretimi bir önceki yıla göre % 4,73 oranında artarak 18.223.712 Ton olarak gerçekleşmiştir.

■ Toplam çiğ süt üretiminin % 91,4’ü İnek sütü olup, bir önceki yıla göre İnek sütü üretimi %4,2 oranında artarak 16.655.009 Ton olarak gerçekleşmiştir.

■ Toplam çiğ süt üretiminin % 6,0’ı Koyun sütü olup, bir önceki yıla göre Koyun sütü üretimi % 9,3 oranında

artarak 1.101.013 Ton olarak gerçekleşmiştir.

■ Toplam çiğ süt üretiminin % 2,3’ü Keçi sütü olup, bir önceki yıla göre Keçi sütü üretimi % 12,50 oranında artarak 415.743 Ton olarak gerçekleşmiştir.

■ Toplam çiğ süt üretiminin % 0,3’ü ise Manda sütü olup, bir önceki yıla göre Manda sütü üretimi % 10,60 oranında artarak 51.947 Ton olarak gerçekleşmiştir.

Toplam çiğ süt üretiminde elde edilen artışlara karşılık hayvan başına alınan çiğ süt miktarı ve

verimlilik artışları beklenen seviyelerin altındadır. Dolayısıyla önümüzdeki dönemlerde hayvanlarımızın genotipi, besleme, sağlık, hijyen ve çevre koşulları, işletme büyüklüğü vb. verimliliği direkt etkileyen koşullarda iyileştirme çalışmalarının yapılması önem arz etmektedir. Bugün sağılan inek başına elde edilen yaklaşık 3 ton/yıl seviyesindeki çiğ süt miktarının 7 ton/yıl seviyesine çıkartılması hedeflenmektedir.

Yine TÜİK verilerine göre 2013 yılı toplam 16.655.009 Ton olan İnek sütü üretiminin 7.938.510 tonluk kısmı bir başka ifade ile % 47,66’lık kısmı kayıtlı

Türkiye'nin Süt ve Süt ürünleri İhracat ve İthalatı (üretim ve değişim miktarları ton,%)

		İhracat (kg)	İthalat (kg)	İhracat Dolar	İthalat Dolar
40110	Süt, krema (katı yağ <= % 1)	422.983	300	295.411	240
40120	Süt, krema (katı yağ oranı % 1'i geçen %6'yı geçmeyen)	6.307.237	0	4.842.164	0
40140	Süt, krema (%6 <katı yağ =<%10, konsantre edilmemiş, katkısız)	2.456.738	10.116	4.842.997	8.601
40150	Süt, krema (%10 <katı yağ =<%21, konsantre edilmemiş, katkısız)	1.472.573	467.149	5.156.530	1.665.311
40210	Süt, krema (toz, granül vs. katı yağ oranı %1, 5'ten az)	12.569.744	21.365	50.818.766	125.530
40221	Süt, krema (toz, granül vs. katı yağ oranı %1, 5'tan fazla) (tatlandırıcısız)	541.297	17.496	1.752.028	52.789
40229	Süt, krema (toz, granül vs. katı yağ oranı %1, 5'tan fazla) (diğer)	516.477	0	1.932.775	0
40291	Süt, krema (tatlandırıcı içermeyen)	92.154	0	821.858	0
40299	Süt, krema (diğer şekillerde)	369.919	0	860.210	0
40310	Yoğurt (konsantre edilmiş)	1.858.057	575.273	1.945.970	1.213.959
40390	Yayık altı süt, pıhtılaşmış süt ve krema, kefir vs. (konsantre edilmiş)	648.207	4.759	1.157.159	47.377
40410	Peynir altı suyu ve tadil edilmiş peynir altı suyu	25.966.835	365.857	28.377.338	919.355
40490	Diğer peynir altı suyu	398.000	384.508	1.281.690	1.106.595
40510	Tereyağı	177.012	11.376.058	1.152.894	51.930.572
40520	Sürülerek yenilen süt ürünleri (% 39 =<katı yağ <% 80)	56.183	0	407.034	0
40590	Sütten elde edilen diğer yağlar	1.964	7.017	11.968	58.477
40610	Taze peynir (olgunlaşmamış/sertleşmemiş) ve lor	6.873.456	270.887	24.458.597	444.602
40620	Rendelenmiş/toz haline getirilmiş her cins peynir	99.527	37.690	748.422	294.022
40630	Eritme peynirler (rendelenmemiş/toz haline getirilmemiş)	9.389.531	22.664	32.562.045	134.501
40640	Mavi damarlı peynirler	1.759	51.785	8.979	337.771
40690	Diğer peynirler	8.660.673	3.447.016	40.655.309	17.093.341
210500	Dondurma ve yenilen diğer buzlar	11.575.901	739.173	28.676.143	3.647.157
Yıl toplamı:		90.456.227	17.799.113	232.765.687	79.080.200

Kaynak: TÜİK

üretim olup entegre sanayi tesisleri tarafından işlenmiştir; hedef, sanayide kullanılan çiğ süt miktarının 10 yıl içinde 12 milyon ton seviyesinin üzerine çıkmasıdır. Kayıt ve kontrol dışı üretim ve ticaret ülkemiz açısından önemli bir sorundur; Halk sağlığı, tüketicinin ekonomik kayba uğraması riski yanında, kurallı çalışan işletmeler aleyhine yarattığı haksız rekabet ortamı ve devletin maruz kaldığı gelir kaybına dikkat çekmek isteriz.

770 milyon ton civarında olan dünya çiğ süt üretim miktarı içinde ülkemiz 16.0 milyon ton üretim ile 8. Sırada yer almaktadır(2012). Kişi başına yıllık

çiğ süt üretim & tüketim rakamımız 230 Kg civarında olup içme sütü tüketim alışkanlığımızın olmaması nedeniyle, sütü daha ziyade yoğurt, peynir ve ayran olarak tükettiğimizi söyleyebiliriz. Global ölçekte baktığımızda son yıllarda çiğ süt üretim ve tüketim rakamları gelişmiş ülkelerde fazla değişim göstermezken artış daha ziyade Çin, Hindistan, Türkiye, Kore vb. gelişmekte olan ülkelere gelmektedir. (2012 yılında önceki yıla göre %2.2 oranında üretim artışı yaşanmıştır). 2014 yılının ilk 7 ayında 5 315 506 ton inek sütü işletmelerce toplanmıştır. 2013 yılının ilk 7 ayı ile kıyaslandı-

ğında toplanan inek sütü miktarında %10 artış olduğu görülmektedir. 2014 yılının ilk 7 ayında 785 691 ton içme sütü üretilmiş olup, 2013 yılının ilk 7 ayı ile kıyaslandığında %3,4 artış olduğu görülmektedir. Aynı şekilde yağsız süttezu üretiminde 2014 yılı ilk 7 ayı toplamında 2013 yılının aynı dönemi ile kıyaslandığında %64 artış olduğu, tereyağı üretiminde %10, inek peyniri üretiminde ise %3 artış olduğu görülmektedir. 2014 yılının ilk 7 ayında yoğurt üretiminin 643 bin ton, ayran üretiminin ise 337 bin ton olarak gerçekleştiği görülmektedir. Ulusal Süt Konseyi verilerine göre

Kırmızı et üretim miktarı ve değişim oranı, 2014

		Yıl	Toplam	I. Çeyrek	II. Çeyrek	III. Çeyrek	IV. Çeyrek
Miktar (Ton)	TOPLAM	2012	915 845	171 465	183 017	196 108	365 255
		2013	996 155	208 597	212 885	206 466	368 207
		2014		184 975	218 432		
Sığır		2012	799 344	149 722	159 320	173 202	317 100
		2013	869 292	180 764	187 587	177 757	323 184
		2014		163 913	189 848		
Manda		2012	1 736	565	926	79	166
		2013	366	20	61	40	245
		2014		26	274		
Koyun		2012	97 334	17 330	20 114	20 987	38 903
		2013	102 943	19 930	21 959	26 396	34 658
		2014		17 370	23 451		
Keçi		2012	17 430	3 848	2 657	1 840	9 085
		2013	23 554	7 883	3 278	2 273	10 120
		2014		3 666	4 859		

Kaynak: TÜİK

2013 yılı itibarıyla ülkemizde kişi başı paketlenmiş içme sütü tüketiminin 37,3 kg, peynir tüketiminin 16,5 kg, yoğurt tüketiminin 30,6 kg, tereyağı tüketiminin ise 1,42 kg olduğu tahmin edilmektedir.

Ülkemiz sahip olduğu coğrafi konum ile (diğer pek çok gıda ürününde olduğu gibi) süt ve süt ürünleri ihracatında da önemli bir konumdadır. Üretim her aşamasında verimlilik arttıkça, maliyetlerdeki dezavantajımız giderildikçe, kalitemiz iyileşip istikrar kazandıkça ve pazara uygun ürün üretilip pazarlanabilirse ihracat imkânlarımızın artacağı tabiidir; nitekim 2010 yılında 169 milyon dolar olan süt ve süt ürünleri ihracatımız, 2011 yılında 227 milyon dolar, 2012 yılında ise 226,5 milyon dolar iken 2013 yılında 283 milyon dolar olmuştur. 2014 yılı ilk 7 ayına baktığımızda ise, 232 milyon dolarlık rekor ihracatımız olduğu görülmektedir. En önemli ihracat kalemlerimiz peynir çeşitleri, süttozu, peyniraltı suyu tozu ve dondurmadır. Süt ürünleri ihracatı yaptığımız başlıca ülkeler Ortadoğu ülkeleri, Türkiye Cumhuriyetleri ve KKTC'dir.

2013 yılı Nisan ayında Avrupa Birliği'ne süt ve süt ürünleri ihracat kapılarının açılmış olmasını sektörün kalitesini ve olgunluğunu ispatlaması olarak görüyoruz ve değerlendiriyoruz; bununla birlikte sorumluluklarımızın da arttığının bilincinde olarak hareket ediyoruz. Avrupa Birliği'ne ihracat izni almış 8 süt işletmesi yanında AB'ye ihracat için onay prosedürlerini

tamamlamış izin alma sürecinde olan işletmelerimiz de bulunmaktadır. Ayrıca 34 adet süt çiftliğimiz de onaylı hale gelmiştir.

Rusya Federasyonu'nun AB, ABD, Kanada, Avustralya, Norveç Krallığı gibi bazı ülkelerden tarım ve gıda ürünü ithalatını 1 yıllığına yasaklamış olması sonucu, Rusya Federasyonu'na (ve Rusya'nın gümrük birliği içerisinde olduğu Kazakistan ve Belarus'a) süt ürünleri ihracatı olanağımız ortaya çıkmıştır. Dünya'nın en büyük süt ürünü ithalatçılarından olan Rusya'ya ihracat çalışmaları çok hızlı bir şekilde devam etmekte olup, Rusya resmi internet sitesinde yayınlanmış ve yayınlanacak olan firmalarımız Rusya Federasyonu'na ihracat yapabilecektir.

Bu konuda Rus yetkililer ile görüşmeler devam etmektedir.

Ülkemizde toplam kırmızı et üretimi TÜİK verilerine göre 2012 yılında 915 845 ton, 2013 yılında ise 996 155 ton olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılı ilk yarısında toplam 403 407 ton kırmızı et üretimi gerçekleşmiş olup, 2013 yılının ilk yarısı ile kıyaslandığında %4,3 oranında azalma olduğu görülmektedir.

Ülkemizde dünya ortalamalarının altında olan kişi başına kırmızı et tüketimini yakın plana aldığımızda; artan talebi karşılamada arzın yetersiz kalışı, yüksek yem ve besilik materyal maliyetine bağlı olarak oluşan yüksek fiyatlar, halkımızın kırmızı et yerine ikame ürün olan (ve aynı zamanda görece daha ucuz olan) beyaz et tüketimine yönelmesine sebep olmaktadır ve kırmızı et tüketimi artırılamamaktadır.

Türkiye'de kişi başı yıllık et tüketimi 5-6 kg balık; 11-13 kg kırmızı et ve 19-20 kg beyaz et olarak verilmektedir; toplam 35-36 kg civarında olduğu tahmin edilen kişi başına yıllık et tüketimi dünya ortalama tüketim rakamının (38-40 kg/kişi olduğu tahmin edilmektedir) altında kalmaktadır. Bu değerlendirilmede, dünya kırmızı et tüketim rakamı içinde önemli bir paya sahip olan domuz etinin ülkemizde hiç tüketilmediğinden dikkate almıyoruz...

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığımız 2013 yılının Nisan ayından itibaren ithalat aşamasında alınan vergiyi yükselterek ve Kontrol Belgesi

vermeyerek besilik & kesimlik canlı hayvan ithalatını ve karkas et ithalatını fiilen durdurmuştur.

Kırmızı et maliyetlerimizin ve buna bağlı oluşan piyasa fiyatlarının dünya fiyatlarına göre yüksek ve rekabetsizden uzak olması nedeniyle kırmızı et ve ürünleri ihracatımız maalesef çok düşüktür, neredeyse yok seviyesindedir... Diğer sektörlerde (un, makarna, süt, yağ, şekerleme vb.) ihracatı desteklemek için DİR (Dahilde İşleme Rejimi) kapsamında, dünya fiyatları ile hammadde ithalatı yapılarak maliyet dezavantajının giderilmesi ve ihracatın desteklenmesi modeli, kırmızı et sektörü için de mümkün kılındığında sektörün ihracat potansiyelini hayata geçirebilmesi sözkonusu olabilecektir. Uzun süredir dile getirdiğimiz besilik hayvan arzının yetersizliği sorununa çözüm olarak (karkas et fiyatlarındaki yükselmenin sınırlanması ve istikrarın üreticilere zarar vermeyecek şekilde sağlanabilmesi için) besilik hayvan ithalatının önü açılmıştır. Besi işletmelerinin %60 oranında besi hayvanını yurtiçinden tedarik etmesi durumunda kendilerine %40 oranında ithal besi danası getirme yetkisi verileceği, mevcut besi hayvanı olan işletmelerin de hayvanlarının %40'ı oranında besi hayvanı ithal edebileceği Bakanlık tarafından bildirilmiştir. İthal edilecek olan besi hayvanları, kombine ve etçi ırk, 12 aydan küçük ve 300 kg'dan az olacaklardır. Bu kapsamda, gümrük vergi oranı %15 olacak ve en az 100 baş kapasiteli ve karantinaya uygun

işletmelerin başvuruları dikkate alınacaktır.

Anaç hayvanların kesilmesinin süt üretiminde zarara neden olduğu ifade ediliyor. Siz bu değerlendirmelere katılıyor musunuz? Sektöre yarattığı etkiyi değerlendirir misiniz?

Ülkemizde özellikle 2013 yılı ilk yarısında süt üreticilerinin yem girdi maliyetlerinin yüksekliği nedeniyle, görece düşük verimli olan ineklerin bir kısmının kesime gönderildiği, bu durumun ilk anda kırmızı et arzını artırdığı ancak damızlık hayvan azlığından dolayı azalan doğumlar nedeniyle besilik hayvan sayısında da azalma meydana geldiği bilinmektedir. Kesilen anaç hayvanların sayısı arttıkça hem süt hem de et üretimi olumsuz etkilenmektedir. Anaç hayvanların yokluğu et elde etmek için kullanılan danaların bir sonraki sene azalacağı anlamına gelmektedir. Ayrıca süt sığırlarının da kesimi ile birlikte süt arzının azalarak süt fiyatlarının da artması beklenmektedir. Yüksek girdi maliyetleri, piyasadaki istikrarsızlık, alınan kredilerin geri ödenmesinde yaşanan zorluklar gibi faktörler de yetiştiricilerin anaç sığırlarını kesmelerinin ardında yatan sebeplerdendir. Kurban Bayramında dişi sığır kesilmesi de süt sığırlılığını ve damızlık hayvan gücünü olumsuz yönde etkilemektedir. Üreme yeteneği olan dişi hayvan kesimlerini önlemek için zamanında önlem alınmalı, etkin bilgilendirme ve eğitim çalışması yapılmalıdır.

Döviz endeksli tarım politikaları yerli üreticiye zarar veriyor. Bu durumun sektörün gelişimine etkisini değerlendirir misiniz?

Et ve süt sektörlerinde kullanılan bazı hammaddelerde özellikle ambalaj materyallerinde dışa bağımlılık söz konusu olduğundan dolayı döviz kurlarında yaşanan artış tabii ki sanayiciyi olumsuz olarak etkilemektedir. Hayvancılıkta ise yurt dışından gelen yem hammadde fiyatlarının (soya, yem katkıları vb.), petrol & doğalgaz ve buna bağlı olarak mazot ve elektrik fiyatlarının etkilenmesi, kurdaki hareketlenmeler de sektördeki maliyetleri doğal olarak etkilemektedir.

Sanayide çiğ süt ihaleye çıkarken bölgesel fiyat politikaları uygulanıyor. Mesela Marmara ve Ege bölgeleri için tavan fiyat belirleniyor; ama bu fiyatlar diğer bölgeleri kapsamadığından haksız rekabet ortamı doğuyor. Bunun düzenlenmesi konusunda sektör üst birlikleri olarak ortak bir çalışma yürütülüyor mu? Konuyla ilgili sizce yapılması gerekenler neler?

Ülkemizde çiğ süt fiyatı, oluşan maliyet öngörüsüzüzerindenve çiğ süt tebliğinde yer alan kalite kriterlerine uygun çiğ süt için Ulusal Süt Konseyi tarafından (tavsiye edilen) referans fiyatı olarak ilan edilmektedir (tebliğe uygun olmayan çiğ sütlere yaptırım çoğu zaman yetersiz kalmaktadır). Açıklanan tavsiye/referans fiyat tüm Türkiye için

2014 yılı ilk 7 ay canlı hayvan dış ticaret verileri

	İhracat (baş)	İthalat (baş)	İhracat (Dolar)	İthalat (Dolar)
Düveler (doğurmamış dişi sığırlar); damızlık	540	8.515	1.948.050	27.249.013
Diğer sığırlar (düve veya inek dışındaki); damızlık	0	4.161	0	10.291.745
Sığırlar; damızlık veya kasaplık olmayan, 80 kg < ağırlık <= 160 kg	0	545	0	707.531
Sığırlar; damızlık veya kasaplık olmayan, 160 kg < ağırlık <= 300 kg	0	15.251	0	21.203.659
Diğer sığırlar; kasaplık olmayan, ağırlık > 300 kg	0	2	0	3.430
Koç ve koyun; damızlık	190	10.989	100	2.573.979
TOPLAM	730	39.463	2.048.050	62.029.357

Kaynak: TÜİK

açıklanmakta olup açıklanan fiyatın geçerlilik süresi iklim, üretim, pazar vb. koşullarına göre 3-9 ay geçerli olmaktadır. Sütün kurumadde içeriği, yağ oranı, protein oranı, somatik hücre sayısı vb kalite kriterleri işletme ve bölge bazında değişiklik göstermekte; sağımı müteakip hemen soğutulan sütler yanında toplanarak, taşınarak bir araya getirilen ve daha sonra soğutulan "sıcak süt" olarak anılan sütler de söz konusu olmaktadır. Sıcak süt olarak tanımlanan sütün oranı hala % 50 ler civarında olup bu durum çiğ süt kalitesini artırma çabalarının önünde bir engeldir. Çözümlenmesi gereken (en azından iyileştirilmesi gereken) bir diğer husus da çiğ süt arzında yaşanan mevsimsellik; çiğ süt arzının en yüksek olduğu bahar aylarında talep düşükken, arzun düştüğü sonbahar & kış aylarında talep yüksektir ve bu dengesizlik çiğ süt fiyatı üzerinde yukarı ya da aşağı yönlü baskı yaratmaktadır. Ülkemizde üretilen toplam çiğ sütün yaklaşık % 50 lik kısmının kayıt ve kontrol dışı ticarete konu olduğu tahmin edilmektedir; bu durum kurala uygun çalışan

sanayici lehine yarattığı haksız rekabet yanında tüketici sağlığı açısından da riskler taşımaktadır. Gelişmiş ülkelerde çiğ süt tedariki üretici örgütlerince yapılmakta veya işleme tesisleri ve üretici örgütlerinin ortaklığında yapılmaktadır. Ülkemizde ise üretici örgütlerinin sahip olduğu işletme sayısı parmakla gösterilecek kadar azdır. Üretici mutlaka kar etmek zorundadır. Üreticinin kar etmediği bir sistemin sürdürülebilir olması mümkün değildir. Ancak üreticinin çiğ süt kalitesini artırmak veya üretim maliyetlerini düşürmek yönünde bir çabası da olmalıdır ve bu çabalar devlet tarafından desteklenmelidir. Ülkemizde süt işleme tesisleri ihtiyaçları olan çiğ sütü kısmen büyük çiftliklerden soğuk süt olarak, kısmen de köy köy dolaşarak gerektiğinde günde 2 defa 300 km'ye varan mesafeleri kat ederek toplamak zorundadırlar. Oysa ideal sistemde üretici ve sanayicinin her birinin tüm paydaşları kapsayacak biçimde örgütlenmesi, ticareti yapılacak olan çiğ sütün tüm ülkede uygulanabilecek (yöresine göre farklı olabilir) bir fiyatın

bu iki örgüt tarafından ortaklaşa belirlenmesi ve bu fiyatın 1 yıl gibi uzunca bir süre geçerli olacağı bir sistemin oluşturulmasıdır. Zira çiğ sütteki fiyat farklılıkları, yıl içinde iniş çıkışlar yaşayan ürün raf fiyatlarına yansımakta, özellikle (ihracat dahil) Pazar ve tüketici açısından sanayiciye en büyük sorunu yaratmaktadır. Fiyatın düşük ya da yüksek olmasından ziyade yaşanan fiyat kargaşası, kayıt dışının yarattığı haksız rekabet, fiyatın öngörülememesi, tahmin edilememesi ve istikrarsız iniş çıkışları ihracatı neredeyse imkânsızlaştırmaktadır.

Gıda sanayiinde yüzde 15'lik paya sahip olan süt ve süt ürünleri sektöründe niteliğinin artması için öncelikli olarak yapılması gerekenler neler?

2013 yılında çiğ süt üretimimiz, (TÜİK verilerine göre), bir önceki yıla göre % 4,73 oranında artarak 18.2 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Toplam çiğ süt üretimi içinde en büyük pay % 91,4 ile inek sütüne aittir. Çiğ süt üretiminde elde edilen artışlar yanında ülkemiz süt hayvancılığında olumlu

2014 yılı ilk 7 ay kırmızı et dış ticaret verileri

	İhracat (KG)	İthalat (KG)	İhracat (Dolar)	İthalat (Dolar)
Sığır eti; kemiksiz (taze/soğutulmuş)	21.346	0	221.213	0
Sığır eti; kemiksiz (dondurulmuş)	4.808	0	43.346	0
Koyun eti; kemikli (taze/soğutulmuş)	641	0	13.459	0
Koyun eti; kemiksiz (dondurulmuş)	120	0	965	0
	26.915	0	278.983	0

Kaynak: TÜİK

Devlet destekleri konusunda neler yapılabilir?

Türkiye’de mevcut teşvik sistemi hem bölgesel ve sektörel ayrıma dayanmakta hem de genel, bölgesel ve büyük ölçekli yatırımların teşviki uygulamalarından oluşmaktadır. Türkiye’de sektörün hedeflerine ulaşması için, yatırım, üretim, istihdam ve ihracat politikaları arasında bütünlüğün sağlanması, ithalata bağımlılığı olan ham maddelerin Türkiye’de üretiminin sağlanarak dışa bağımlılığın azaltılması gerekmektedir.

Mevcut durumda, süt işleme tesislerinin AB standartlarında üretim yapmaları ve çevrenin korunmasına yönelik standartların yükseltilmesi için teşviklere ihtiyaç vardır.

Ülkemizde var olan proje çağrıları, yeni kurulacak işletmelerde, işletmelerin modernizasyonundan pazarlamaya, eğitimden çevre uygulamalarına, sağlıktan enerjiye kadar çok geniş alanları kapsamaktadır. Yapılan çağrılarda, uygulama bölge ve alanları, hibe ve kredi durumları, uygulama yöntemleri gibi konular teşvik verecek kurum tarafından tespit ve ilan edilmektedir.

Bu kapsamda ülkemizde, sektöre yönelik teşvik veren kurumlar ile ilişkili kurumlar arasında; AB Katılım Öncesi Yardım Aracı Kırsal Kalkınma (IPARD) Programı kapsamında verilen destekler, Avrupa Birliği, Ekonomi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı’nın dahil olduğu destekler, Kalkınma Ajansları tarafından verilen iç ve dış kaynaklı destekler, TÜBİTAK, Ziraat Bankası ve KOSGEB sayılabilmektedir.

Sektöre yönelik oluşturulan teşvik belgeli yatırımlara sağlanacak destek unsurları ise; KDV istisnası, gümrük vergisi muafiyeti, faiz desteği, sigorta primi işveren hissesi desteği, kurumlar/gelir vergisi indirimi, gelir vergisi stopajı (bazı bölgeler için ve büyük ve stratejik yatırımlar için geçerli), yatırım yeri tahsis, KDV iadesi desteği, asgari ücret üzerinden hesaplanan sigorta primi işçi ve işveren hissesi desteği (bazı bölgeler için ve büyük ve stratejik yatırımlar için geçerli) bulunmaktadır. Bu sağlanacak yatırım unsurları bu sene içerisinde genişletilmiş, yenilenebilir enerji kaynaklarına (güneş, biyokütle vb) dönüştürülen teşvik sistemine dahil edilmiş olup, tüm sektörün yararlanması için uygulamaya konmuştur.

bir dönüşüm yaşanmaktadır. Toplam hayvan varlığımız içinde kültür ırkı sütçü ineklerin ve melezlerinin oranı giderek artmakta; iyi besleme, uygun bakım koşulları ve veterinerlik hizmetleri alabilen yeni ve modern işletmeler kurulmakta olup bu tür işletmelerde hayvan başına alınan süt miktarı bu konularda gelişmiş ülkelerle benzerlik göstermektedir.

Bunun yanında son yıllarda keçi sütü üretiminde de ciddi yatırımlar yapılmış ve bunun olumlu sonuçları alınmaya başlanmıştır. Önümüzdeki dönemlerde hayvanlarımızın genotipi, yem, beslenme, sağlık, hijyen ve çevre koşulları, işletme büyüklüğü, çalışanların eğitimi vb. verimliliği direkt etkileyen konularda iyileştirme çalışmalarının yapılmaya devam edilmesi büyük önem arz etmektedir.

Yine TÜİK verilerine göre 2013 yılında toplam 16,6 milyon ton olan inek sütü üretiminin yaklaşık 8 milyon tonluk kısmı bir başka ifade ile % 47,66’lık kısmı kayıtlı & kontrollü üretim olup süt sanayi tesisleri tarafından işlenmiştir ve miktarsal olarak 2014 yılının ilk 7 ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre % 10 artış olduğu görülmektedir.

Sektörümüzdeki kayıt dışılık ülkemiz açısından önemli bir sorundur; halk sağlığı açısından yarattığı riskler, tüketicinin aldatılması ve ekonomik kayba uğraması riski yanında, kurallı çalışan işletmeler aleyhine yarattığı haksız rekabet ortamı ve devletin uğradığı gelir kaybını dikkate aldığımızda kayıt & kontrol dışı üretim ve ticaretle mücadeleimizi aralıksız sürdürmek durumundayız.

İhracatın artırılması için nasıl bir politika uygulanmalı?

Türkiye süt üretimi daha çok küçük aile işletmeleri tarafından gerçekleştirilmekle beraber, son yıllarda büyük modern çiftlikler ve süt işleme tesisleri kurulmuş, bu alanda yatırımlar hız kazanmıştır.

Hayvancılık sektörünü bir bütün olarak göz önünde bulundurduğumuzda; süt sektörünün ülkemizde et sektörüne kıyasla daha gelişmiş olduğu, üretici örgütlenmesinde belirli bir aşama kaydettiği, sınırlı da olsa dış ticaretin yapıldığı, dünya gelişmelerine paralel seyirler izlemekte olduğu aşikardır.

Sektörde son 10 yıl içerisinde üretimde önemli artışlar kaydedilmiş, sektörün işlenmiş ürün üretiminde önemli mesafeler alınmış, ihracatta belirli

pazarlarda temsil imkânı sağlanmış. Ancak süt sektöründe de gelişmenin önünde bazı engeller bulunmakta, bunlar sektörün potansiyeli doğrultusunda gelişmesini önlemektedir. Sektördeki en önemli iki sorun her zaman dile getirdiğimiz gibi kaliteli sürekli güvenilir hammadde temini ve kayıt dışılıktır.

Bu iki temel soruna ilaveten ülkenin mevsimsel üretim miktarları farklılığı sorununu çözememiş olması ise her sene ilkbahar ve sonbahar aylarında fiyatlarda dalgalanma yaşanmasını, istikrarsızlığı beraberinde getirmektedir.

Sektörde üretim ve tüketimin artırılması için kaliteli güvenilir sürekli hammadde teminini sağlamak, bunun için de kaliteyi teşvik edici bir teşvik sistemi oluşturmak gereklidir. Sağlıklı, kaliteli ve kayıtlı süt üretiminin artışı özellikle AB sürecinde büyük önem arz etmekle birlikte, üretim miktarındaki artışa paralel olarak yurtiçi tüketiminin artırılması ve ihracat imkânlarının geliştirilmesi de zorunludur.

İhracat sorununu aşabilmemiz için ülkemizde üretilen çiğ sütün kalitesinin Avrupa Birliği düzeyinde, fiyatların ise dünya fiyatları ile rekabet edebileceğimiz seviyeye gelmesi gerekmektedir. Her zaman dile getirdiğimiz gibi, yakın çevremiz, süt ürünlerinde net ithalatçı ülkeler tarafından çevrilmiş durumdadır.

Et sektöründe ise, sucuk, salam, pastırma gibi et ürünleri ihracatımızı geliştirebilmemiz için rekabetçi fiyatlara sahip olmamız gerekmektedir. Ülkemizde besi materyali ve buna bağlı olarak kırmızı et arzını artırmalı, maliyetleri düşürmek yönünde politikalar uygulamalıyız. Yurt içinde ve yurt dışında talebin artması, arzı artırmak için destekleyici & besleyici bir faktör olacaktır. Et sektöründe dalgalanmaların önüne geçen, istikrarlı, sürekli ve güvenli hammadde teminini sağlamalı ve daha sonra ihracatımızı artırmalıyız. Nitekim Cumhuriyetimizin 100.

yılı kutlayacağımız 2023’e doğru ilerlerken Devletimiz ülkemizin tarım vizyonunu; tarımsal ekonomik büyüklük açısından dünyanın ilk 5 ülkesi içerisinde yer almak, 150 milyar dolar tarımsal hâsılaya, 40 milyar dolar tarım ihracatına sahip olmak olarak belirlemiştir.

Bu hedef çerçevesinde 40 milyar dolarlık ihracat hedefimize ulaşmada önemli kalemlerden biri, et ve et ürünleri ile süt ve süt ürünleri sektörlerinin

ihracatının artırılmasıdır.

Türkiye'nin bu alandaki gelişimini AB ve dünya ile karşılaştığımızda nasıl bir tablo ile karşılaşıyoruz? Dünyada sektörün gelişiminde ne ölçüde söz sahibiyiz?

Dünya süt ve süt ürünleri pazarında orta vadeli beklentilerin, özellikle gelişmekte olan pazarlarda yaşanan talep artışı ile olumlu olduğu görülmektedir. Dünya pazarı özellikle gelişmekte olan ekonomilerde hem tüketimin hem de üretimin artması ile dinamik kalmaya devam edecektir. Nisan 2015 sonrasında kota sistemi sona erecek olmasına rağmen, (bazı AB üyesi ülkelerde çevresel kısıtlamaların artan bir rol oynamasından dolayı) AB süt üretiminin stabil kalacağı ya da sınırlı artışın yaşanacağı tahmin edilmektedir. Uzun dönem olasılıklarında ise; gelecek 10 yılda dünya süt ürünleri talebinin artmaya devam edeceği, gelişmiş pazarların süt ürünleri talebi için yavaş bir büyüme ile yavaş ekonomik iyileşme göstermeye devam edeceği, gelişmekte olan pazarların ise büyümenin motoru olmaya devam edeceği öngörülmektedir. Çin, Hindistan, Rusya, Körfez Ülkeleri gibi önemli süt ürünleri ithalatçısı ülkelerin ithalatları artış göstermeye devam etmektedir. "Rusya başta olmak üzere bu ülkelere ülkemizden süt ürünleri ihracatının kapıları aralanmıştır" diyebiliriz. Bundan sonrası için "rekabetçi maliyetle, pazarın beklentilerine uygun kalitede, katma değerli ürünler üreterek istikrarlı bir şekilde ticareti geliştirmek ve sürdürülebilirlik" hedefimiz olmalıdır.

Okul Sütü Projesi'nin bu yıl da devam edeceği belirtildi. Ancak ihale sürecinde ciddi sıkıntılar da yaşandı. Bunların önüne geçmek anlamında yeni dönemde nelere dikkat edilmeli?

Okul Sütü Programı, 2011 yılından itibaren Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ve Ulusal Süt Konseyi işbirliğinde tüm Türkiye'de uygulanmaya başlamıştır. Okul Sütü Programı, ülkemizde gıda ve sağlık politikalarının en önemli ayağını oluşturan "Toplum sağlığının korunması ve iyileştirilmesi" hedeflerine ulaşmakta, kapsamı itibarıyla en geniş kitleye erişim sağlayan bir uygulamadır. Ülkemizde toplumun tüm kesimlerinden destek gören "Okul Sütü Programı" ile çocuklarımızın sağlığına verilen katkı, ülkemizin sağlıklı geleceğine de yapılan en

büyük yatırımdır.

Okul Sütü Programı'nda 1. Yıl, 2011-2012 Eğitim - Öğretim Yılı ikinci döneminde Türkiye genelindeki 32 bin 500 okulda, 7 milyon 200 bin öğrenciye 144 milyon kutu süt dağıtılmıştır. Okul Sütü Programı'nda 2. Yıl, 2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılı'nın ikinci döneminde, özel öğretim kurumları ve ana sınıfları da kapsama alınarak, yurt genelindeki bütün ilkokullara yaygınlaştırılan programda, 30 bin 752 okulda, 6 milyon 172 bin 692 ana sınıfı ve ilkokul öğrencisine 296 milyondan fazla kutu süt dağıtılmıştır. Okul Sütü Programı'nın 3. yılında ise, 10 Şubat 2014'ten itibaren 6 milyon 330 bin 215 öğrenciye, haftada 3 gün olmak üzere 303 milyon kutu süt dağıtılmıştır. Okul Sütü projesi çocuklarımızın süt içme alışkanlığı kazanması ve daha sağlıklı nesiller yetiştirebilmek için çok önemli bir uygulamadır. SETBİR olarak projenin her iki dönemi de kapsamı ve hem ürün yelpazesinin artırılması hem de diğer öğrencileri de kapsayacak şekilde yaygınlaştırılması için gerekli çalışmaların yapılması gerektiğini düşünmekteyiz. Ayrıca SETBİR olarak temennimiz, Okul Sütü projesinin bir devlet politikası haline gelmesi ve sürekliliğinin sağlanmasıdır.

Son dönemde sokak sütü olarak ifade ettiğimiz ambalajsız süt satışıyla sıkça karşılaşıyoruz. Ankara'nın tam ortasında bu satışın yapıldığını görebiliyoruz. Bunun önüne geçmek anlamında neler yapılabilir?

Süt ve süt ürünleri beslenmede büyük öneme sahip olan temel besin maddesi olmasına rağmen birçok mikroorganizmanın üremesi için de mükemmel bir ortam oluşturmaktadır. Süt memede bulunduğu dönemde sterilidir, ancak sağım sırasında ve sağımdan sonra çeşitli aşamalarda süte mikroorganizmalar bulaşabilir. Ülkemizde paketli içme sütü tüketiminin/alışkanlığının düşük olduğu, tüketilen sütün önemli bir kısmının aslen yasal olmayan biçimde hiçbir işlem geçirmeksizin sokakta açıkta satıldığı bilinmektedir. Süt tüketimini arttırırken bunun sağlıklı şartlarda olması bir zorunluluktur. Bu nedenle açıkta satılan sokak sütlerinin besin değeri ve mikrobiyolojik özelliklerinin

bilinmesi ve toplumla paylaşılması toplum sağlığı açısından önem taşımaktadır.

Bu amaçla Hacettepe Üniversitesi Enfeksiyon Ünitesi ve Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümleri Laboratuvarlarında bir çalışma yapılmıştır.

2001 yılında ve 2010 yılında

Ankara'nın çeşitli semtlerinde sokakta satılan çiğ süt, çeşitli marketlerde satılan UHT süt ve pastörize süt örnekleri alınarak, sütün içerisinde bulunan bakteriler ile sütlerin kalori, karbonhidrat, protein, yağ, vitamin, mineral değerleri ölçülmüştür. Her iki araştırmada da tüm sokak sütlerinde ölçülen bakteri sayısı standartlara kabul edilmeyen değerlerde, ml'de 100 000'in üzeri olarak bulunmuştur. UHT ve pastörize sütlerde ise zararlı ve sütün yapısını bozacak hiçbir bakteriye rastlanmamıştır.

Ayrıca sokak sütlerinin kalori ve besin öğeleri bakımından yeterli olma durumu % 69 iken, pastörize ve UHT sütler besin değeri açısından % 100 yeterli bulunmuştur. Sonuç olarak, 2001 yılı ve 2010 yılı çalışma sonuçlarına göre sokakta satılan sütlerin gerek mikrobiyolojik gerekse de besin değerleri açısından uygun olmadıkları belirlenmiştir. Üstüne üstlük 2001 yılı ile 2010 yılı karşılaştırıldığında yaklaşık olarak % 55 oranında daha fazla uygun olmayan açıkta satılan süt olduğu görülmüştür. Toplumun sağlıklı gıdaya ulaşmasında denetleyicilik görevi olan kamu ve kamu dışı kurumların üstüne düşen görevleri yerine getirirken, insan beslenmesi açısından büyük öneme sahip süt gibi besinlerin tüketiminin özendirilmesi açısından yapılacak olan toplum eğitimlerinin büyük önemi vardır. Ayrıca, sağlıklı güvenilir gıdanın toplumla buluşturulmasında ekonomik tedbirlerin alınması da şarttır. Fiyata yönelik iyileştirme çabaları için toplumun tüm katmanları bir araya gelmelidir. Ayrıca Türk insanının sağlıklı süt tüketimini teşvik edici programların ('okul sütü', 'kantininde süt var' gibi) büyük önemi olduğunun tekrar altı çizilmeli ve gerekli olan uygulamalar yapılmalıdır. Süt kalitesi arttırılmalı ve sokaklarda süt satışının önlenmesi için de bazı programların hayata geçirilmesi gerekmektedir. ●

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootekni Bölümü Öğretim

Üyesi Prof. Dr. Numan Akman, “Türkiye’de süt üretmekten mutlu olan üretici olduğunu sanmıyorum” diyor

“Avrupalı sütçülerin bir kısmı gözünü Türkiye’ye dikecek”

RÖPORTAJ: Seda GÖK

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootekni Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Numan Akman, sütün işleme ve pazarlama ayağında tekelleşme eğiliminin belirgin hale geldiğine dikkat çekerek, izlenen politikalarla bu sürecin üretim ayağına da sıçrayabileceğini söyledi. Devletin inek sütü üreten çok büyük veya büyük işletmeleri desteklemekten ziyade küçük ve orta ölçekli işletmeleri yaşatmayı ve geliştirmeyi hedefleyen politikalar benimsemesi gerektiğine vurgu yapan Akman, bunun olmaması halinde sadece kırsalda değil tüm ülkede bu sektörün istihdam gücünün azalacağını, fakat iddia edildiği gibi süt maliyeti ve buna bağlı olarak süt fiyatı düşmeyeceğini, ama Türkiye’nin kendi kaynaklarına dayalı sığır eti üretiminin daha da azalacağını söyledi. Avrupa Birliği(AB)’nin 2015 yılından itibaren süt üretim kotalarını kaldırmasıyla bu pazardaki dengelerin değişebileceğine ve buradaki üreticilerden bir kısmının Türkiye’de yatırıma odaklanabileceğine dikkat çeken Akman ile Türkiye’de süt üretiminin durumu, yaşanan sorunlar, yapılması gerekenler ve AB’nin kotaları kaldırması sonrasında neler yaşanabileceği üzerine konuştuk.

Süt üretimi açısından Türkiye’deki mevcut durumu değerlendirir misiniz?

Hayvansal protein sağlamada tüm dünya insanları için süt öncelikli bir besin maddesidir. Nitekim dünyada kişi başına düşen hayvansal proteinin yaklaşık dörtte biri süttten sağlanır. Gelişmiş sayılan ülkeler ile domuz eti tüketmeyen toplumlarda bu oran daha yüksektir. Örneğin ABD ve AB’de hayvansal proteinin yaklaşık üçte biri inek sütünden elde edilir. Türkiye için bu değer %50 kadardır. Süt pek çok özelliği nedeniyle hem Türkiye’de hem de Dünya’da önemli ve kritik bir ürün olma özelliğini gelecek yıllarda da koruyacaktır. Bu önem sadece sütün besin maddesi içeriği bakımından uygun ve zengin

olmasından kaynaklanmaz. Sütün çok değişik ürünlere işlenebilmesi, üretimin yıla dağılması ve yemin süte dönüşüm değerinin pek çok üründen yüksek olması da sütü değerli, süt üretimini gerekli ve önemli kılan özelliklerdir. Hayvansal kökenli protein üretmek için sığır verilen 100 birim bitkisel kökenli proteinden yani yem proteininden; süt üretildiğinde 25 birim, et üretildiğinde ise 6 birim hayvansal kökenli besin proteini elde edilebilir. Süttten besin maddesi üretiminin daha düşük maliyetli olduğunu ortaya koyan bu gerçek, mera ve benzeri ucuz yem kaynakları olmadıkça sığır eti üretim maliyetinin neden düşürülemeyeceğini de açıklar. Günümüzde süt sığır yetiştirir gibi etçi ırk sığır yetiştirmeye özendirilen üreticiler, ne yazık ki üretim

maliyetini düşüremeyecekler ve belki de işletmelerini kapatmak zorunda kalacaklardır.

Daha önce de ifade ettiğim gibi süt çok çeşitli ürünlere işlenebilir. Bu ürünlerin hemen hepsinin nasıl yapılacağı çok uzun yıllardır bilinse de; tarımda çalışan nüfusun azalması, ulaşım ve ürün koruma imkanlarının artması süt sanayinin gelişmesine önemli katkılar sağlamıştır. Günümüzde hem süt üretim unsurlarının hem de süt ürünlerinin ticareti oldukça gelişmiştir. Özetle süt beslenme, sanayi ve ticaret için vazgeçilemez bir üründür. Yalnız günümüzde hem süt sanayicisi hem de pazarlama alanında yer alan şirket sayısının iyice azalması bu iki unsurda da yoğunlaşma, yani bir ölçüde tekelleşme sürecini hızlandı-

racaktır. Bu durumun da bir yandan tüketiciyi diğer yandan da süt üreticisini olumsuz etkilemekte olduğu fark edilmelidir.

Süt sanayicisi üreticiyi sıkıştırırken, çok şubeli büyük marketler de süt ürünleri üreticilerini zorluyor. Yani bir ölçüde pazarlama tekelinin taşları döşeniyor. Bu çarka dahil olmayan, olamayan sanayicilerin ürünleri bazı perakendecilerde satılmayabiliyor. Türkiye’de birçok firma zaman zaman bu sorunla karşı karşıya kalıyor. Sanayici de süt toplama aşamasında benzer biçimde davranabiliyor. Bu olay çoklukla süt sanayicilerinin ortak fiyat belirleme ve süt toplayacakları üretim bölgelerini, açıktan olmasa da, paylaşmaları biçiminde gerçekleşiyor. Ancak son dönemlerde uygulanan politikalar, üçüncü ayakta yani süt üretiminde de yoğunlaşmayı teşvik edecek gibi görünüyor. Bu iddia ilk bakışta pek inandırıcı bulunmayabilir. Ama Türkiye’de inek başına süt veriminin örneğin 8,5 ton olması ve işletmelerdeki inek sayısının da mesela 1000 başa yükseltilmesi pek çok kişi tarafından olması gereken bir durum olarak tanımlanabilir. Bu gerçekleştiğinde Türkiye’de üretilen 17 milyon ton inek sütünün, 2 milyon

inekten elde edileceği hesaplanabilir. Bu miktar inek ise, her birinde 1000 inek olan 2000 işletmede barındırılabilir. Özetle Türkiye’nin toplam süt üretiminin 2-3 bin işletmeden sağlanmasına yol açacak veya sağlanmasını öngören politikaların ne getireceği üzerinde ciddi biçimde düşünülmelidir. Kısaca devlet küçük işletmeleri makbul saymayıp, büyük ölçekli işletmeleri alabildiğine teşvik etme anlayışından vazgeçmeli, ülkemiz üretim koşullarını etkin biçimde değerlendirebilecek modeller üzerinde durmalıdır. Bir başka ifadeyle cazip ve yüksek miktartlı krediler ile devlet arazilerini tahsis ederek sermaye ağırlıklı işletmeler kurdurmak yerine, yıllardır bu işi yapanların daha iyi imkanlara kavuşmaları hedeflenmelidir. Aksinde, yani süt üretiminin önemli bir kısmı büyük işletmelerde gerçekleştiğinde, hem kırsal da istihdam düşecek, hem üretim maliyetleri artacak, hem de çevre kirliliği bazı bölgelere yoğunlaşacaktır. Olumsuzluklar bunlarla da sınırlı kalmayacak, Türkiye kırmızı et ithalatçısı olmaktan kurtulamayacaktır.

Neden?

Kurulan ya da kurdurulan büyük işletmeler ki bunların hemen tamamı

yem üretimi için yeterli araziye sahip değildir, ihtiyaç duyulan yemi ya ülke içerisinden ya da başka ülkelerden satın alacaklardır. Nitekim önemli yem ithalatçısı olan Türkiye geçtiğimiz yıllarda saman bile ithal etmiştir. Oysa yıllardan beri siğir yetiştiriciliği yapan küçük ve orta ölçekli işletmelerin üretimleriyle yem kaynakları arasında bir uyum vardır. Ayrıca bu işletmeler yörelerindeki çayır ve meraları da daha etkin değerlendirme imkanına sahiptirler. Sermaye ve makine için harcadıkları para da görece daha düşüktür. Bunlar maliyetin düşmesine önemli katkı sağlar. Bugünkü halleriyle büyük işletmeler, sermaye dahil hemen her şeyi dışarıdan karşılamak durumundadırlar. Dolayısıyla yem üretimi ve yem fiyatlarına duyarlılıkları oldukça fazladır. Ayrıca üretim ünitesinin büyümesi sürü ve gübre yönetimini zorlaştırır. Buna karşılık hastalıkların ortaya çıkışı, yayılması da kolaylaşır. Özetle, üretimde bir denge oluşturulacak, ülke kaynakları etkin kullanılacak ve siğir eti üretiminde tam ithalatçı olunmayacak ise, üretimi büyük ölçekli işletmelere kaydıran politikalar yerine, küçük ve orta ölçekli işletmelerin yaşamasına izin verilmeli ve bu işlet-

melerde yaşayanların refah seviyesini artıracak politikalar benimsenmelidir.

Birleşmiş Milletler 2014'ü "Aile Çiftçiliği" yılı ilan etti. Bunun gerekçesi tarımda aile işletmelerinin önemine vurgu yapmak ve bu tip işletmelerin yaşaması ve gelişmesini sağlayacak politikaları özendirmek ile kırsalda açlığı önlemek ve tarımı sürdürülebilir kılmak idi. Biz bu anlayışın tam tersini mi uyguluyoruz? Eğer öyleyse neden?

Türkiye'de genellikle inek başına yüksek süt verimine odaklanıp bunun da ancak büyük işletmelerde gerçekleştirilmesinin mümkün olduğuna inanılıyor. Oysa ülke için önemli olan inek başına süt veriminden önce üretimin sürekliliği, üreticinin refahı ve tüketicinin bu ürünleri alabilir olmasıdır. Ayrıca işletmenin büyük olması tek başına ne üretimi artırır ne de maliyeti düşürür. Ama sanayi tipi işletmelerde hayvan başına verimi yükseltmek, işletme giderlerinin yüksekliği ve yüksek kar beklentisi nedeniyle, bir zorunluluktur. Yani sanayi tipi ya da sermaye ağırlıklı süt sığırıcılığı işletmelerinde ortalama verim çok yüksek olmadığına zarar kaçınılmaz hale gelir. Sanırım birçok yatırımcı bu durumla karşı karşıyadır. Hele bazı işletmeler için inek başına toplamı neredeyse 800 TL civarında olan devlet destekleri olmasa, pek çok işletme kapağa kilit vurmak zorunda kalacak ve borçlarını nasıl ödeyeceğini bilemeyecektir.

Çok yüksek verimli ineklerle çalışıldığına ülke inek sayısına ister istemez bir sınır gelecektir. Bu sınır da iç piyasadaki tüketim miktarı ve ülkenin ihracat kapasitesi tarafından belirlenecektir. Şimdilik ihracat imkanları çok fazla değildir. Yakın gelecekte de ihracatın sorunsuz şekilde artması beklenmemelidir. Dolayısıyla artan üretim süt fiyatının azalması yönünde etki gösterecek, o da inek sayısının düşürülmesine yol açacaktır. Yakın geçmişte, bugünkünden veya olması hedeflenen çok düşük üretim seviyelerinde bile, Türkiye'de bir yılda bir milyona yakın ineğin kesildiği unutulmamalıdır. Özetle Türkiye; üretim sistemleri, üretici sayısı, ülkenin tamamında üretim yapılması, ihracat imkanları, ithalata dayanma gücü ve sığır eti üretimi ile destekleme bütçesini dikkate alarak bir denge yaratmak zorundadır. Böyle bir denge arayışında olanlar büyük işletmelerin

kurulmasına karşı olmayacaklar, ama bu nitelikli yatırımlara kamu desteği sağlanmasının, üstelik de oldukça ayrıcalıklı biçimde, yanlış bir politika olduğunu ifade edeceklerdir. Büyük ölçekli işletme kurmayı düşünenlere satışa çıkarılmış çiftliklere bir göz atmaları tavsiye edilebilir. Satın almak belki yeni işletme kurmaktan daha ucuz olur. Ama satanın bu işletmeyi kurarken oldukça fazla para harcadığı ve bu satıştan zarar edeceği de unutulmamalıdır.

Türkiye'de hemen her insan tarımı, yani bitkisel ve hayvansal üretim bildiğini, hatta oldukça iyi bildiğini düşünür. Bunlardan yatırım yapacak güçte olanların bir kısmı da piyasanın uyanık danışmanlarına rastlayınca hem kendi bilgilerinden daha emin olurlar hem de çok fazla para kazanma beklenti ve hayalleri beslenir. İşin zorlukları genellikle gündeme gelmez. Gündeme gelenlerin de kolayca aşılabacağı kabul edilir. Yani uyanık danışman ile faizsiz ya da düşük faizli kredi, kar beklentisi yüksek yatırımcıyı sonunu düşünmeden yatırıma yönlendirir. Daha sonra da sorunlar ortaya çıkar. Bu aşamada genellikle danışman yoktur. Banka veya bankalar alacaklarının peşindedir. Yatırımcı düşük maliyetli diye kullandığı kredinin aslında faizi önceden, hem de yüksek olarak ödenmiş kredi olduğunu anladığında, üretimin sanıldığı kadar kolay olmadığını, kar marjının da düşük olduğunu gördüğünde genellikle iş isten geçmiş olur. Bu durumla karşılaşmak istemeyenler hiç olmazsa önceki işlerine

2023 yılında nasıl bir süt üretimi ve süt sanayi olmalı?

Şimdiye kadar konuştuğlarımız tamamen inek sütü ile ilgiliydi. Her geçen yıl azalarak %10'un altına inmiş olsa da, Türkiye süt üretimine koyun, keçi ve mandanın da katkısı vardır. Bu üç türden elde edilen sütü biraz daha farklı ele almak gerekir. Ama yakın gelecekte keçi sütü üreticilerinin bir sarsıntı geçirmeleri muhtemel görünse de, umutlu olmak için de birçok neden vardır. Önümüzdeki yıllarda inek sütü üretiminin, koyun ve keçi sütünden daha hızlı artması beklenmelidir. İhracat imkanı yaratılmazsa, iç talebin 25 milyon ton kadar olması beklenbilir. Bunda sığır dışında kalan türlerin payı %6-8 kadar olabilir. Gelecekte süt sığırı yetiştiren işletmelerin sayısının azalması, ama işletme başına inek sayısının artması beklenmelidir. Yalnız işletme başına ortalama inek sayısının da 50-60 gibi olması beklenmemelidir. Nitekim AB'de 2010 yılında sütçü işletmelerin sayısı yaklaşık 1.7 milyondur. Bu işletmelerin üçte ikisinin inek sayısı 10 başın altında olup, sütçü sürülerde inek sayısı bakımından AB(27) ortalaması yaklaşık 14 baş inektir. Türkiye'de ilk aşamada işletme sayısının 600-800 aralığına inmesi, işletme başına inek sayısının da 7-10 başa çıkması beklenbilir.

Süt sanayinde en hafif deyimıyla yoğunlaşmanın önüne geçmek için üretici örgütleri ve/veya kooperatiflerin süt işlemede yer almaları sağlanmalıdır. Şimdilik hiç olmazsa sanayiye giden sütün %20'si bu örgütlerce işlenmelidir. Ama, tüketiciyi korumak açısından süt işleme işinde birlik ya da kooperatifler de rakipsiz bırakılmamalıdır.

Süt üretiminden zarar edenlerin bir kısmı, ürettiği sütü doğrudan satmak yerine işleyerek, örneğin yoğurt veya peynir yaparak, satmaya özendirilmektedir. İmal edecekleri ürünlere uygun ve yeterli pazar bulamayanlar için bu akılcı bir girişim değildir. Ayrıca bunun özel koşulları olan çok az sayıda işletme için geçerli olduğu da bilinmelidir.

Süt üretmek için nitelikli ve uygun fiyatlı kaba yem in gerekliliği her geçen gün daha iyi anlaşılmalı olmalıdır. Bu anlayışı benimseyenler yem bitkileri üretim alanı edinmeye gayret etmelidirler.

Üretim koşulları iyileştirilmez ve başka ülkelerin ihracat desteği almış hayvansal ürünlerinin ithalatı kontrol edilemezse pek çok işletme kapanacaktır. Kapanan işletmeler içerisinde büyük ya da çok büyük işletmelerin bulunması da kaçınılmazdır. Tarımın birçok kolu gibi süt sığırcılığında da krediler sık sık yeniden yapılandırılmaktadır. Borcun artması ve ertelenmesi anlamına gelen bu uygulama pek çok işletmenin borç yükünü iyice artırmıştır. Borçların hızla ödenmesi talep edildiğinde ise pek çok işletmede ciddi sorunlar yaşanacak, belki de birçoğu el değiştirecektir. Bugünkü koşullarla Türkiye'de süt üretmekten mutlu olan üretici olduğunu sanmıyorum. Üreticiler bu işten memnun olsalar, ne konuyla ilgili yazılı ve görsel medyada bu kadar şikayet, ne emlak sitelerinde bu kadar satış ilanı ne de derdine çare aramak için Bakanlık ve Kredi kuruluşlarını bu kadar ziyaret eden olur. Bütün bunlara rağmen hem dünya hem de Türkiye pazarında, süt ve kırmızı ete her zaman talep olacaktır. Bu durum uygun koşullara sahip işletmelerin görece istikrarlı ve güvenilir bir gelire sahip olmalarını sağlayabilir. Ama sektöre girecek yeni yatırımcılar çok ayrıntılı değerlendirmeler yapmalıdırlar. Aksi halde kazanma arzuları ve acelelikleri nedeniyle yanlış bir başlangıç yapabilirler. Örneğin günümüzdeki işletmelerin durumu bir de Devlet Desteklerinin olmadığı koşullarda değerlendirilmelidir. Mesela bu destekler verilmediğinde hangi işletmeler kapanmaz sorusu cevaplanmalıdır. Gerçi devlet hiçbir zaman süt üretimini tamamen gözden çıkaramaz. Ama destek miktarı ve destek konularını değiştirebilir. Bu nedenle işletme kurmaya kamu desteği almayacak gibi hazırlanmış fizibilitelere göre karar verilmeye çalışılmalı, beklentiği yükselten ifade ve özendirme dikkate alınmamalıdır.

gösterdikleri titizlik ve dikkati bu işe de göstermelidirler. Türkiye'de büyük işletme kuranlara söylenen özendirici ifadelerden biri de, kaliteli ve fazla miktarda süt üreten büyük işletmelerin süt satış fiyatının daha yüksek olacağıdır. Bu ifade geçmişte geçerliliği olan bir ifadedir. Gerçekten de önceki yıllarda birçok işletme piyasa fiyatının %15-20 fazlasına süt satmışlardır. Ama günümüzde küçük ve orta ölçekli işletmeler de nitelikli süt üretmekte ve bu sütler soğuk zincir koparılmadan belirli yerlerde toplanabilmektedir. Bu da sanayicilerin büyük işletmelere verdiği fiyat farkının iyice azalmasını sağlamıştır. Yakın gelecekte bu fark daha da azalacak veya ortadan kalkacaktır. Kısaca vaat edilen yüksek fiyatlar yatırımın gerekçesi yapılmamalıdır. Kaliteli sütün yüksek değer bulacağına inananlar, en azından fabrikada işleyecekleri yani satın alacakları sütün kalitesinden sanayiciyi sorumlu tutan uygulamaya öncelikle sanayicilerin karşı çıktığını da bilmelidirler. Hatta yıllardır süt kalitesinin düşüklüğünden sızlanan, sürekli şikayetçi olan sanayicilerin, "bu ürün de kalitesiz süttür yapılmıştır" deyip demedikleri de hatırlanmaya çalışılmalıdır.

Türkiye'de miktar bazlı süt alımından kalite bazlı süt alımına geçilebilir mi?

Aslında sahada, bazı farklılıklar olsa da, miktar yanında kaliteyi de dikkate alan bir fiyat oluşumundan, yani süt satın almada bazı kalite kriterlerinin dikkate alındığından söz edilebilir. Geçmiş yıllarda özellikle süt kalitesinin düşüklüğünü gündeme getiren sana-

**35 yıldır Korunmaya
Muhtaç Çocukların elinden tutan vakıf:**

Koruncuk Vakfı

Dünya üzerindeki her çocuğuna sağlıklı bir ortamda yaşama, yeterli beslenme, oyun ve eğlence olanaklarından yararlanma, çağdaş bir eğitim alma, yeteneklerini geliştirme, en önemlisi de şefkat, sevgi, anlayış ve **SAYGI** görmek gibi insan haysiyetine yakışır bir yaşama hakkı olduğuna inanan birkaç gönüllü kimsenin bir araya gelerek 1979 yılında kurduğu vakfımız, bugün yüzlerce mütevellisi ile **Koruncuk**'lara el vermeye devam etmektedir. 2005 yılında vakfımıza "**korunmaya muhtaç çocuklar konusunda**" yaptığı özverili ve başarılı çalışmalarından dolayı Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyince "**ECOSOC Özel Danışmanlık Statüsü**" verilmiştir.

BAĞIŞLARINIZ İÇİN BANKA HESAP NUMARALARI:

T.K.M.Ç Vakfı İzmir Şubesi

Hesap no: TR95 000 32 000 000 000 144 224 99

TEB – Gündoğdu Şubesi

Kredi kartından ödeme yapmak, bağış vermek ve her türlü sorunuz için telefon numaralarımız:

Vakıf- İzmir Şubesi için: 0 232 2391445

Vakıf Merkezi için: 0 212 2749545

yıcı örgütlerine, süt üreticilerinin bu nitelikli teklifleri olduğunu, en azından kalitesiz sütü almamalarını önerdiklerini biliyorum. Üreticiler sanayicilere kalitesiz süt almayın, süt alımı ve fiyat oluşumunda kaliteyi esas alın derken, kalitenin kısa sürede yükseltilebileceğini düşünmüşlerdi. Bu da yapılabılır bir işti. Ama bu sanayicinin çok da işine gelen bir teklif olmadı. Muhtemelen sanayici, en azından birçok üründe, sütün kalitesinin onun için sorun olmadığını düşündü ve kalitesizliği düşük fiyatın gerekçesi yapmaya devam etti.

Olması gereken nedir?

Sütün ve süt ürünlerinin kalitesini denetlemek kamunun görevidir. Avrupa Birliğinde uzun yıllar satın aldığı sütün kalitesinden "Sanayici sorumludur" ilkesi uygulandı. Böylece hem denetimler daha kolay yapıldı hem de sanayicinin kalitesiz süt alması engellenmiş oldu. Bu da doğal olarak üreticiyi daha nitelikli süt üretmek zorunda bıraktı. Yani üretici ürettiği sütün kalitesini en azından satın alınabilecek düzeye çıkardı. Aslında inek sağlıklı, sağlam doğru ve soğutma kurallarına da uyulursa süt sağlıklıdır. Bunun ötesinde olan yağ ve protein oranı gibi unsurlar

da fiyatla dengelenebilir. Kamunun bazı girişimlerine rağmen sütte kalite sorunu devam ediyor. Meseleye insan sağlığı ve üretimin sürdürülebilirliği yerine sadece kar odaklı bakıldığı sürece de sorun devam edecektir. Bu da öncelikle tüketicinin sonrada nitelikli süt üreten üreticilerin aleyhine bir durumdur. Türkiye'de sanayici ihtiyaç duyduğu sütün tamamını doğrudan üreticiden almaz, alamaz. Üretici ile sanayici arasında süt tedarikçileri, süt toplayıcıları vardır. Bazı farklı isimlerdeki kooperatifler ve birlikler de süt toplama ve pazarlama işi yaparlar. Sanayiciler bu nitelikteki kooperatif ve/veya birliklerden bir sözleşmeye bağlı olarak süt alırlar. Bu sözleşmelerde hemen her zaman kalite unsurlarının bir bölümü için sınır değerler belirtilir. Son zamanlara bazı sanayiciler kendileri için süt toplayan kişi ve kurumlar ile süt aldıkları üreticilere "Sütü alırım ama fabrika yeminden alacaksınız" demektedirler. Kısaca üreticilerin bir kısmı; "Satmak zorunda olduğunuz ürünü alırım ama ben de sana yem satacağım. Yemin fiyatı belli ama sütün fiyatını konuşalım. Alacağım her iki litre süte karşılık sen de bende bir kilogram yem alacaksınız" dayatması ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Birçok bölgede durum

böyledir. Bu davranış biçimine engel olunmayarak süt sanayinin tekelleşmesine destek olduğu gibi yem sanayinde de tekelleşmenin temel taşları döşeniyor diye düşünülemez mi? Son yıllarda üreticiler kaliteli süt üretmek ve üretimlerini soğuk zinciri koparmadan fabrikaya ulaştırmak için yoğun çaba harcıyorlar. Bu çabaların kamu tarafından desteklenmesi ve yaratılan artı değerden üreticinin hak ettiği payı alması sağlanmalıdır.

Türkiye'de süt işleme tesis sayısı fazla mı?

Kapasite kullanım oranlarına ve üretime bakıldığında yeterli görünüyor. Ama sanayinin belli bölgelere yığılması sorun olarak görülmelidir. Çünkü bu durum hammaddenin toplanması ve ürünün dağıtılması maliyetini artırır. Örneğin; bir sanayi grubu süt fabrikalarını, süt taşıma için 100 km'den daha fazla yol yapılımasını sağlayacak şekilde kurmayı planlıyor. Mevcut fabrikaların birçoğu süt taşıma işini çok daha uzun mesafelerde gerçekleştirmektedir. Bunun uç örneklerinden biri yakın geçmişte Şanlıurfa'da üretilen sütün İzmir'de işlenmesidir. Süt Endüstrisi Kurumu faaliyette iken Türkiye'nin değişik illerine süt fabrikaları kurulmuştur. Bu iller-

den ilk akla gelenler İstanbul ve İzmir olsa da Kars, Tunceli, Bitlis, Hakkari, Kastamonu, Çankırı gibi illerde de süt fabrikaları kurulduğu unutulmamalıdır. Bu işletmeler özelleştirme furçasının ilk günlerinde satılmış, çoğu da satın alanlar tarafından kapatılmıştır. Bu yetmemiş, sektöre yabancı sermaye girişi de sağlanmıştır. Yabancı sermaye ve yerli ortakları da aldıkları süt fabrikalarından bir kısmını kapatmışlardır. Bu faaliyetler sektörde tekelleşme veya yoğunlaşmanın ilk adımları olarak değerlendirilmelidir

Ama dünya genelinde birleşme ve satın almalarda odaklı bir eğilim var...

Dünyadaki birleşme ve satın almaların nedeninin bir zorunluluk olmadığını, aksine özellikle gıda da, siyasileri de etkisi altına alan küresel sermayenin güçlü bir dayatması sonucu şekillendiği düşünüyorum. Et konusunda da durum farklı değil. Sermaye;şimdilik gıda üretimini olmasa bile, gıda sanayisini tek elden yönetmeye zemin yaratıyor. Bu eğilimi fark etmek yetmeyecektir. Önlem de almak gerekir. Ama biraz önce söylediğim gibi, önlem almaktan sorumlu olanların büyük bir bölümü bunun en uygun yol olduğuna inandırılmış durumda...

Gelecekte nasıl bir yapı olacak?

AB'nde süt kotaları seneye kaldırılıyor. Süt kotasından temel beklenti üretimin ve üretici gelirlerinin belirli bir seviyede tutulmasıydı. Böylece hem mevcut üretici olumsuz rekabetten korunmuş, hem üretim miktarı ve üretime verilen destek tutarı denetlenmiş hem de üretici gelirleri belirli bir seviyenin altına düşürülmemiştir. Son yıllarda AB, üretim miktarından ziyade tarımın sürdürülebilirliğine odaklandı. Kotalar kaldırılınca üretim koşulları uygun olanlar daha ucuz ve daha fazla üretim yapabilecekler. Bu gelişme de fiyatları düşürecek. Koşulları iyi olmayanlar ise ya daha farklı uygulamalara girecek ya da üretimden çekilecekler. Bunlardan bir bölümünün, destekleri cazip buldukları Türkiye'de ve bazı başka ülkelerde (özellikle Asya kıtasında) üretim yapmayı düşünmeleri beklenmelidir. Kısaca Türkiye Avrupa'dan gelip hayvansal üretim yapalım diyen yatırımcılara alışmak durumunda olacaktır. Bu yatırımcılar muhtemelen yerli ortaklarla çalışmaya öncelik verecekler ve oldukça büyük işletmeler kurmayı düşüneceklerdir. Kısaca önümüzdeki yıllar bir yandan yatırım yapacakların, diğer yandan yatırımdan umduğunu bulamayanların yatırımlarına ortak aradığı, küçük ve orta ölçekli işletme-

lerin ise ayakta kalmaya çabaladığı bir dönem olacaktır.

Türkiye bu süreçte nasıl bir duruş sergilemeli?

Kamu, doğal kaynakları en etkin şekilde değerlendirmeyi hedeflemeli, işleme tesisleri ülkenin her bölgesine yayılmalıdır. Küçük ve orta ölçekli işletmelerden koşulları uygun olanların üretimde kalması için çaba harcanmalıdır. Bu nitelikli işletmelere özel destekler geliştirilmelidir. Ama şimdilerde biz küçük ölçekli işletmelerin kapanmasını sağlayacak politikalar izliyor ve büyük işletme sayısındaki artışı kamunun başarsız sayma yanlığını sürdürüyoruz. Oysa Türkiye'nin her yöresinde süt üretilebildiğini fark edip, bölgelere uygun üretim metotları geliştirmeye ağırlık vermeliyiz. Türkiye sığır eti üretim kapasitesini koruyacaksa inek varlığını artırmalı, hiç olmazsa düşürülmemelidir. İnek varlığının artırılmasını sağlayacak politikalarda öncelik Doğu Anadolu'da uygulanmalıdır. Yalnız bu bölge dahil Türkiye'nin hemen her yerinde, ABD veya Arjantin benzeri bir et sığırı yetiştiriciliği yapılamayacağı da bilinmelidir. Bu gerçekler dikkate alınmadan planlanan ve uygulanan et sığırı yetiştiriciliğine yönelik politikalar başarısız olacaktır. Bu anlayıştan yol yakınken dönülmelidir. ●

Usda Teknik Çelik Makina Tarım İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. Kurucu Ortağı ve Teknik Müdürü Özgür Meral, “Rusya pazarının sağladığı avantajlara güvenerek alternatif pazar arayışlarımızı kesmememiz gerekiyor” diyor

“Rusya pazarındaki **avantajı** doğru kullanmalıyız”

Usda Teknik Çelik Makina Tarım İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. Kurucu Ortağı ve Teknik Müdürü Özgür Meral, Türkiye'nin Rusya pazarını doğru değerlendirmek gerektiğini söyledi. Meral, bu süreçte alternatif Pazar arayışından vazgeçilmemesi gerektiğine dikkat çekerek, “Özellikle rekabet ettiğimiz AB ülkelerinin ürünleri yanında kalite anlamında kendimizi gösterme şansımız olacak. Ayrıca lojistik avantajlar da göz önünde bulundurulmalı. Ancak tabii ki her noktada olduğu gibi burada da politik manevralara karşı uyanık olmamız ve sadece Rusya pazarının sağladığı avantajlara güvenerek alternatif pazar arayışlarımızı kesmememiz gerekiyor. Ayrıca Rusya kırmızı çizgileri olan bir ülke. Memnuniyetsizlik yaşadığı pek çok üründe ürünleri kabul etmeyerek tavrını gösteriyor. Bu noktada kaliteden ödün vermeden bu avantajı iyi kullanmamız gerekiyor” dedi. Meral ile sektörün gelişim sürecini konuştuk.

Türkiye'deki süt ve süt sanayiinin son yıllardaki gelişim hızını değerlendirir misiniz? 2014 yılının ilk yarısını göz önünde bulundurduğumuzda nasıl bir sezon yaşıyoruz?

Ülkemizde süt sektörü aslında çok uzun zamandır kat etmesi gereken gelişme süreçlerini yeni yeni yaşıyor diyebiliriz. Ülkemizin sahip olduğu yem bitkisi üretim potansiyeli, mera alanları, gen havuzu düşünüldüğünde oldukça uzun zaman önce gerek süt sığırcılığı gerekse süt sanayii sahip olduğu potansiyeli gerçekleştirmiş olmalı idi. Ancak uzun yıllar ne yazık ki tarım sektörü hak ettiği ilgi ve özeni görmedi. İhtiyaç duyulan ıslah çalışmaları gerek hayvan ırkları gerekse hayvan beslemede kullanılan bitkisel materyal için yapılamadı. Verimlilik istenen seviyelere çıkarılmadı, süt sığırcılığı işletmelerinin ekonomik verimlilik anlamında taşınması gereken koşulların yaratılması için gerekli

kaynak ayrılmadı. Buna koşut olarak da gerek çiftlik içi teknoloji gerekse süt işleme sistemlerinde kullanılan teknoloji de istenen seviyede geliştirilemedi. Sektör yurt dışından hem canlı materyal hem de teknoloji temin etmek zorunda kaldı. Bu koşullar da ilk yatırım maliyetlerini arttırırken, sektörde faaliyet gösteren küçük ancak çok sayıdaki üreticiyi de gelişmeleri takip edemez bir hale getirdi. Kayıt problemleri gerçek hayvan varlığını ve üretilmekte olan süt miktarlarını dahi tam olarak belirleyemememize neden oldu. Tüm bu koşullar süt sektörünün ivmesini kesen noktalar. Ancak son yıllarda özellikle süt sığırcılığı yatırımlarına sağlanan teşviklerin, büyük işletmelerin kurulmasına olanak sağladığı, temiz ve kaliteli süt temini konusunda süt sanayicilerinin elini rahatlattığı bir gerçek. Burada tek sorun esas üretici olan köylünün bu teşviklere erişim ve doğru kaynak kullanımı anlamında zaafının olması

idi. Malum tarım sektörü dünyada gıda fiyatlarının artması ile tekrar yıldızı parlayan bir sektör oldu. Daha önce tarımsal faaliyetleri bulunmayan mali yapısı elverişli pek çok sektör dışı yatırımcı süt siğirciliğinin da ağırlıklı olduğu pek çok tarımsal yatırım gerçekleştirdi. Bu yatırımlar içinden çok başarılı işletmeler de çıktı, farklı etkenlerden ötürü zarar edip, sektörden çıkmak zorunda kalanlar da... Ancak tabii ki devlet tarafından sağlanan destek ve hibelerden köylüye nazaran daha aktif yararlanabildiler. Keşke şu anda ölü yatırıma dönüşmüş olan kaynaklar doğru denetlenip, gerçek üreticiye ulaştırılmış olabilse idi. Sektör o zaman hem sürdürülebilirlik hem de kalite anlamında daha güçlü ve derinlikli hale gelebilirdi. Umarız ilerleyen dönemlerde geçtiğimiz süreçte yapılan hatalar dikkate alınır ve tekrar edilmez.

Bizler USDA olarak sütün üretilmesi aşamasında yatırımcılara yönelik projelendirme ve anahtar teslim süt siğirciliği işletmeleri konusunda hizmet veren bir firma olduğumuz için bu kısmı kendi açımızdan değerlendirmek istiyoruz. 2010 yılında çok ciddi bir patlama yaşayan süt siğirciliği yatırımları yanlış yönlendirmeler sonucunda maalesef aynı ivme ile devam etmedi. Bu süreç içerisinde doğru proje ve sürdürülebilir işletmecilik mantığında planladığımız ve uyguladığımız işletmeler çok iyi durumda ve yatırımlara devam ediyorlar. Bu yıl

Silivri, Kırklareli, Uşak ve Konya'da toplam 4 şantiyemiz var. Bunun dışında Tire'de mevcut işletmesine robot sağım sistemi kurulması konusunda anlaştığımız bir yatırımcımız var bu yatırımı özellikle çok önemsiyoruz. Çünkü kaliteli süt için kaliteli hasadın yapılması konusunda robotlar çok ciddi avantaj sağlıyor. İlerleyen süreçte Tire'deki işletme için çok güzel bir açılış organizasyonu yapmayı planlıyoruz. Bu teknolojiyi herkesin yakından görmesi için elimizden geleni yapacağız. Bizim açımızdan iyi bir sezon yaşıyoruz ancak daha iyi zamanları da gördük tabii.

Türkiye'yi bu alanda AB ve diğer dünya ülkeleriyle karşılaştığımızda bulunduğumuz noktayı nasıl görüyorsunuz?

AB ülkeleri Ortak Tarım Politikası kapsamında çok uzun yıllardır planlı programlı bir süt sektörü yarattı. Desteklemeleri büyük bir yönlendirici olarak kullandı. Bunun yanında özellikle Avrupa ülkelerinde kooperatifçilik çok gelişmiş durumda. Bu da üreticinin ekonomik hareket kabiliyeti ve piyasanın dengeleri açısından büyük önem taşıyor. Ancak AB ülkelerinde bulunan süt siğirciliği işletmelerinin çok büyük kapasitelerde olmadığı, besleme anlamında mera kullanımına özen gösterildiği ve çiftlik içi teknolojilerin çok gelişmiş olduğu göz ardı edilmemeli. Ayrıca gen ıslahı konusunda da kat ettikleri ciddi bir mesafe

var. Tüm bu koşullar ülkemizde daha kat edilmesi gereken uzun yol ve yapılması gereken çok fazla yatırım olduğu anlamına geliyor. Amerika'ya bakacak olursak devasa işletmeler karşımıza çıkıyor. Orada da ciddi bir teknoloji kullanımı söz konusu. Hem AB hem de Amerika'da üreticilerin finansman anlamında da kurulu ve köklü bir sistemden faydalanmakta olduğunu hatırlayalım. Bahsettiğimiz bu ülkeler bizim ürünlerimizin de rekabet halinde olduğu ülkeler. Kayıt altında üretilmekte olan kaliteli süt kapasitemiz ve piyasa koşullarımız değerlendirildiğinde alınması gereken çok yol olduğu aşikar. Mevcut işletmelerin rehabilitasyonu, yerli ırkların ıslahı, süt teknolojilerinde yapmamız gereken yatırımlar, besleme tekniklerinde yapılması gereken çalışmalar düşünüldüğünde hepimizin üzerine düşen çok fazla görev olduğunu gösteriyor. Zaten bizlerin de amacı, bu süreçte sınırlı olan kaynaklarımızın en doğru şekilde kullanılmasını sağlamak.

Son dönemde Rusya pazarına yönelik olumlu gelişmelerin sektöre kazandıracığı artı değerler neler olacak? Bu konuda yapılması ve dikkat edilmesi gereken hususlar neler?

Rusya pazarının bizim için çok avantajlı bir pazar olduğunu düşünüyoruz. Özellikle rekabet ettiğimiz AB ülkelerinin ürünleri yanında kalite anlamında

Sektörün yaşadığı sorunlar ve çözüm önerileri...

İzmir merkezli bir firma olarak yaptığımız büyük ölçekli işletmelerin hep İzmir dışında olması bizi üzüyor. İzmir'de 250 baş veya daha büyük kapasiteli işletme kurmak isteyen bir yatırımcı imar planı nedeni ile çok büyük araziler satın almak zorunda bırakılıyor. Bu nedenle İzmir içinde büyük ölçekli işletme kurulma şansı kalmıyor. Yem tedariği açısından 3 ürünün alındığı verim yönünden birçok ilimizi kışkırdıran İzmir'e çok kaliteli süt üretimi yapacak büyük ölçekli işletmelerin gelmesi için tüm koşullar sağlanmışken imar kısıtlaması nedeni ile bu tarz yatırımlar hep başka illere kaymış durumda.

Bizim beklentimiz en azından tarımsal amaçlı işletmelerde imar izninin daha fazla verilmesi için 1/100.000 planında değişikliğe gidilmesi ve bu sorunun çözülmesi.

Hayvancılık yatırımlarında bir milyon TL'yi geçen yatırımlar teşvik kapsamına alınıyor böylece makine ve ekipmanlar için KDV muafiyeti doğuyor ancak inşaatlar için bu geçerli değil ve inşaat maliyetleri de yüksek bu nedenle aynı kuralın inşaatlar içinde işletilmesi yatırımların hızlanmasını sağlayacaktır. Diğer Ege Bölgesi illerinde olduğu gibi İzmir'in IPARD programı içinde yer almaması da ayrı bir sorun olarak görülebilir. Birçok yatırımcının gelecek dönemde İzmir'in de IPARD kapsamına alınmasını beklediğini düşünüyoruz. Umarız bu konuda da bir çalışma yapılır.

kendimizi gösterme şansımız olacak. Ayrıca lojistik avantajlar da göz önünde bulundurulmalı. Ancak tabii ki her noktada olduğu gibi burada da politik manevralara karşı uyanık olmamız ve sadece Rusya pazarının sağladığı avantajlara güvenerek alternatif pazar arayışlarımızı kesmememiz gerekiyor. Ayrıca Rusya kırmızı çizgileri olan bir ülke. Memnuniyetsizlik yaşadığı pek çok üründe ürünleri kabul etmeyecek tavrını gösteriyor. Bu noktada kaliteden ödün vermeden bu avantajı iyi kullanmamız gerekiyor.

Süt ve süt sanayinin Cumhuriyetimizin 100. yılı olan 2023 yılı hedefi nedir? Bu konuda kendisine nasıl bir yol haritası belirlediniz?

Bizim en büyük hedefimiz Ege Bölgesi'nde Türkiye'nin en kaliteli sütünün üretilmesi için karlı, zevkli ve sürdürülebilir hayvancılık modelleri oluşturmak. Eğer bir üretici sütü bu üç ana temel üzerinde üretebiliyorsa sütü üreten de kazanır sütü işleyen de. Bir işletme nasıl hem karlı hem zevkli hem de sürdürülebilir olabilir diyen birçok yatırımcı olabilir. Aslında cevabı çok basit! Doğru proje, doğru teknoloji yatırımları. Avrupa 22 yıldır süt sağımını robot sistemler ile yapıyor. Bizde bu sisteme henüz yeni geçildi. İşletme sayıları bir elin parmaklarını geçmiyor. Ancak dünyada

toplamda 25 binin üzerinde robotlu çalışan işletme var ve bunların 100'den fazlası bin başın üzerinde işletmeler. Geri kalanı ise küçük ve orta boy işletmeler. Bizim amacımız da; özellikle süt kalitesini arttırmak ve küçük işletmelerin karlılıklarının artırılmasında etkin rol almak. Bankalar ve süt toplayan büyük toptancılar ile yaptığımız çalışmalarla küçük ve orta boy işletmeleri çok küçük ödemeler ile süt sağım robotları ile buluşturmak istiyoruz. Bu teknoloji sayesinde hayvanlar ayrı bir sağımhaneye gitmek yerine sağmal barınaklar içinde sağım robotları tarafından gönüllülük esasına dayalı olarak sağılacaklar, insan kaynaklı stres faktörleri ve personel teminine ilişkin bağımlılıklar en alt seviyeye inmiş olacak. Bunun yanında süt sanayisi için robot sisteminin en büyük avantajı, istenilen protein ve yağ seviyesine göre sütün farklı tanklara depolanmasının sağlanması. Süt üreticisi bu donelere göre hayvanını daha sıkı takip edecek ve sürü ıslahını bu veriler doğrultusunda daha doğru yapmış olacak. Süt soğutma tankında bulunan sütün kesinlikle hastalıklı bir memeden gelen süt veya antibiyotikli süt ile karışma şansı olmaması robotun kalite yönünden önemseydiğimiz en önemli özelliklerinden biri... ●

Türkiye'nin İktisat Tarihi'ni 73 yıldır sizlerle paylaşıyoruz

Ekonomi gazeteciliğinde öncü
TİCARET'te
her gün yeni bir
başlangıç

www.ticaretgazetesi.com

1571 Sokak No:16 Çınarlı - İZMİR 35110

Tel: 0(232) 461 96 42 (Pbx) • Fax: 0(232) 461 96 46 • e-mail: info@ticaretgazetesi.com

Sezin Sivri

Profesyonel Koç, Yönetim Danışmanı,
Milliyet Gazetesi Köşe Yazarı

İçinizdeki Rakibi Yenin

Koçluk kısaca, "istenen performansa ulaşmak için" koç (coach) ile danışan (coachee) arasında kurulan planlı bir gelişim ilişkisidir. Koçluk uygulamaları dinamik, içeriğe yönelik, farkındalık oluşturan, bireyin seçimlerine odaklanan bir sistemdir. Danışanın yetenek ve becerilerinin maximumunu kullanmasını sağlamayı hedefler. Koçluk uygulamaları süreci, sorun odaklı değil, çözüm odaklıdır.

KOÇLUK NEDİR BİLİR MİSİNİZ?

Son yıllarda adını çokça duyduğumuz, ne olduğunu tam bilemediğimiz, iş dünyasında da oldukça kullanılmaya başlayan bir kavram "Koçluk". Kime sorsam ya "Koç" ya "Koçluk Alıyor" ya da "Koçum Benim" diye bu konu ile dalga geçenlerden. Su içmek için bile "sözde yaşam koçuna" danışanlar mı arasınız... Kendi kendine hayatını idame ettiremeyen, en basit kararları bile tek başına alamayanların yaşam koçu var diye bilmeden konuyla dalga geçenlere mi! **"Bir insanın adı çıkacağına canı çıksın"** deriz ya hani, işte koçlukta tıpkı bu durumda. Popülaritesinin bedeli itibarı ayaklar altına alınarak ödettiriliyor.

Genelde insanların kafasında ki koçluk kavramı ile gerçeği arasında da dağlar kadar fark var. Tabi koçlar içinde aynı durum söz konusu. Danışmanlar ken-

dine koçum diyor; mentorluk yapmayı koçluk sanıyorlar.

NERDEN ÇIKTI BU KOÇLUK?

Enerji, Nefes, Kuantum derken şimdilerde moda Yaşam Koçluğu! İnsanlara umut olsun diye icat edilen kavramlar bir biri andına gündeme geliyor, her gün yeni bir icat çıkarıyorlar deniliyor. Oysa koçluk öyle bizim sanığımız gibi yeni bir kavram değil. **"Koç = Coach"** kelimesi Fransızca kökenli eski bir kelime. **"İnsanları bir yerden diğerine taşıyan araç, araba"** anlamına geliyor. 1500'lü yıllarda İngilizcede de kullanılmaya başlanmış. 1840 yıllarında, **Oxford Üniversitesi'nde** öğrencileri sınava hazırlayan özel öğretmenler için kullanılmaya başlanmış. 1889 ve sonrasında daha modern bir anlam içererek, "sporcuları çalıştıran kişiler" için kullanılmaya başlanmış.

W.T. Gallwey 1974 senesinde yazdığı "Tenis'in içindeki Oyun" adlı kitabı ile de spor koçluğundan kişisel koçluğa geçişi gerçekleştirmiştir. Gallwey'in kitabında **"İçimizdeki rakibin dışımızdaki rakibimizi yenmekten çok daha kolay olduğu"** nu anlatmış.

Dr. Dick Borough ise "koçluk" terimi günümüzdeki anlamında kullanan ilk kişi. 1985 yılında **kendi liderlik tarzını tanımlamak için** "koçluk" terimi kullanmış.

1988'de Thomas Leonard finans dünyasında **"Yaşamınızı Şekillendiren Yaşam"** adı altında yaşam planlama kursları vermeye başlamış. Koçluğun nasıl öğrenilebileceğini belirleyen standartlar oluşturmaya başlamış ve bunun tüm dünyada kullanılabilir olduğunu, telefonla bile aktarılabilceğini göstererek bugünkü koçluğun temellerini oluşturmuş.

İŞE YARAYAN BİR SİSTEM

Son 15 yılda koçluğun bulunduğu yere gelmesindeki en önemli sebep de koçluğun işe yarayan ve hızla sonuca ulaştırılan bir yöntem olmasıdır. **En hızlı gelişen meslekler alanında, Bilişim Teknolojileri'nden sonra ikinci sıraya yerleşmiştir ve hızla yayılmaktadır çünkü şu ana kadar bilinen en etkili yönetici gelişim aracıdır.**

KOÇLUK (COACHİNG) NEDİR?

Koçluk kısaca, **"istenen performansla ulaşmak için"** koç (coach) ile danışan (coachee) arasında kurulan planlı bir gelişim ilişkisidir. Koçluk uygulamaları dinamik, içeriğe yönelik, farkındalık oluşturan, bireyin seçimlerine odaklanan bir sistemdir. Danışanın yetenek ve becerilerinin maksimumunu kullanmasını sağlamayı hedefler. Koçluk uygulamaları süreci, sorun odaklı değil, çözüm odaklıdır. Koçluk kişiye özeldir. Kişisel değişim ve gelişim araçlarının en özel olanıdır. Kişi için özel olarak tasarlanan, hedefli, planlı ve profesyonel ilişkiyi içerir. Kişilerin güçlü yönlerini öne çıkartmasına yardım eder. Dirençlerini, inançlarını, değerlerini kavramasını sağlar. Yeni algılama ve değerlendirme becerileri açmayı öğretir. Koçluk süreci özel ve mahremdir. Koçluğun amacı danışanın tüm potansiyelini ortaya çıkartmak ve kendi belirlediği hedefe, koçun desteğiyle ulaşması ve sorunlarının üstesinden tek başına gelmeyi öğrenmesidir. Danışanın, sınırlarının, kendi kaynakları olduğunu farkına varmasını ve bu ana ve geleceğe odaklanmasını sağlar.

Yönetici Koçluğunda amaç Koçluk süreci ile sağlanan "Yeni Bakış Açısı" ve "Objektif" görüşlerden faydalanarak meselelerin çözümünde yeni yaklaşım ve çözümler üretebilmektir.

Koçluk farkındalık yaratırken değişim ve gelişime yol açar. Koçluk süreciyle hedeflenen değişim "Davranış" katındadır. Yaşamınızda şu anda nerede duruyorsunuz, nerede durmak istiyorsunuz, durduğunuz yerden durmak istediğiniz yere ulaşmak için neler yapmalısınız sorularını sağlıklı, doğru ve kendinize uygun cevaplarınızı sağlar.

KOÇLUK HİZMETİNİN SONUÇLARI NELERDİR?

Koçluk hizmetinin ölçümlenmiş sonuçları için sizlere iş dünyasın-

daki reel sonuçlarından bahsetmek istiyorum. **Üst düzey yöneticiler iş dünyasında yönetim basamaklarını tırmadıkça, performansları hakkında aldıkları geribildirim azaldıkça, kendilerine yapıcı geribildirim verecek bir koça ihtiyaç duyuyorlar.**

Pfizer, Unilever, American Express, Philips gibi dünya devleri koçluk hizmeti için ciddi geniş bütçeler ayırıyorlar. Bu kadar yüksek yatırıma acaba değiyor mu? Manchester Inc. tarafından yapılan bir araştırmanın sonuçları fazlasıyla değerini gösteriyor. **Koçluk programlarına yapılan yatırımın geri dönüşü (ROI- Return on Investment) yapılan ilk harcamanın 5.7 katı olarak bulunmuş.** Aynı araştırmaya göre, bu hizmeti alan yöneticilerde de çok olumlu gelişmeler görülmüş.

Yöneticilerin

- % 77'sinde astlarıyla olan ilişkilerde iyileşme
- % 61 'inde iş tatmininde artış
- % 67'sinde takım çalışmasında artış kaydedilmiş.

Bu faydaların yanı sıra koçluk hizmetinin klasik eğitimlere göre de çeşitli avantajları var. En önemlisi de kişinin üzerinde kalıcı bir değişim sağlaması. Case Western Reserve Üniversitesi'nde yapılan bir araştırmaya göre **koçluğun etkisi yedi sene sürüyor.** Eğer özel bir takip sistemi kurulmazsa, seminerlerde bu etki birkaç ayla sınırlı kalmaktadır.

"Kimseye bir şey öğretemezseniz; sadece cevabı kendi içinde bulmanızna yardımcı olursunuz."

Galileo

KOÇLUĞUN DİĞER YÖNTEMLERDEN FARKI NEDİR?

Koç cevaplara önceden sahip değildir ve size doğrudan hazır çözüm sunmaz. Koç çözümü kendi kendinize bulmanızı ve belli yöntem kullanılarak bu yaklaşımın sizde bir alışkanlık hale gelmesini sağlar. Kendi kendinize yeterliliğinizi artırır. Zira, cevabın kendisi sadece sizde saklıdır; koç bunu açığa çıkarır ve kendinizi gerçekleştirmenizi sağlar. Bu kadar hızla gelişip yaygınlaşan bu mesleğin anlatırken ve diğer ilişkili olduğu mesleklerle olan durumunu açıklamak süregelen karışıklığı önlemeye yardımcı olacaktır.

Danışman, Terapist, Eğitmen, Mentör'ün yaptığı işler "Koç"tan farklıdır.

Danışman; sorunları tartışarak, anlayış ve farkındalığı artırır. Danışanı, hedeflerine ulaşması için yönlendirir. "Çözüm burada, bunu uygulamak gerekir" der.

Terapist; sorunlar ciddi ve düzeltilecek bir konu olduğunda, danışana müdahale eder. Şimdi ve özellikle geçmişini sorgular. "Şu andakinden daha farklı düşünmenizi/ hissetmenizi ya da davranmanızı konusunda size destek olmamızı beklediğiniz konular neler?" der.

Eğitmen; yeni bilgi ve becerilerin transferini sağlar. Programlar genelde hazır paket şeklinde olup kişiye özel değildir. "En iyi uygulama yöntemi budur" der

Mentör; daha kıdemli bir çalışanın, beraber çalıştığı kişiye bilgi, düşünce tarzı, bilgi ve tecrübesini aktarmasıdır. "Beni takip et, yaptıklarımı örnek al" der.

Koç; Gerçekte kişinin ne yapmak istediğini sorgulatarak, "Ne yapmayı amaçlıyorsun?" der. Ve danışana cevabı bulmasında kolaylaştırıcı olur.

KOÇLUK SÜRECİ NASIL İŞLER?

Her şeyden önce koçluk programları, koç ile danışan arasında güven ve gizlilik gerektiren bir "ortaklık" ilişkisine dayanır. Bunun yanı sıra karşılıklı sorumluluk ve istikrarlı bir çalışma gerekiyor. Koçun üzerinde durduğu konular danışanın güçlü ve gelişmeye açık yönleri ile hedefleridir. Süreçteki temel amaç ise danışanın vizyonunu gerçekleştirmesi için eylem adımlarını belirlemek, performansını artırmak ve süreç boyunca kendisine ayna tutmasını sağlamaktır. Programın işleyişi, koç ile periyodik olarak (genelde haftada bir) yapılacak birebir görüşmeler ve her seansın sonunda alınacak kararlara dayanır. Her görüşmede bir öncekinin kararları ve danışanın dönem içinde yaptıkları değerlendirilir. Başarılar birlikte kutlanırken, danışanın hatalardan ders çıkarması ve stratejisini sürekli olarak geliştirmesi sağlanır.

DEĞİŞİK KOÇLUK UYGULAMALARI

Yaşam Koçluğu; Kişilerin yaşamlarını daha anlamlı kılacak, hayat kalitelerini yükseltecek bir çalışmadır. Dengeli bir yaşam kurmak, hayatını eğlenceli bir yolculuk haline dönüştürmek, yaşamında tatmin olmak ve

potansiyelini ortaya çıkarmak isteyen kişilere verilen koçluk hizmetidir. Danışan, kişisel gelişimi ve tüm yaşamı ile ilgili konularda koçluk alır.

İlişki (Evlilik) Koçluğu; özellikle yolunda gitmeyen ilişki ve evliliklerde, ilişkilerin düzeltilmesi için Batı Ülkelerinde danışanlar - genelde çiftler beraber giderler - sorunlarını koça birlikte çözerler.

Performans Koçluğu; Çalışanların gelişmeye açık yönleri ve iş hedeflerine dönük yapılan bir çalışmadır. Koç ile danışan, süreç boyunca bireyin hedefleri ve geliştirmek istediği yetkinliklerine göre eylem planı hazırlamakta ve buna uygun şekilde hızla harekete geçilmektedir.

Yönetici Koçluğu; İşletmelerde üst düzey yöneticilerden başlayarak, tüm yönetici kadrosu ile "Değişimi kolaylaştırmak, performansı arttırmak ve işten alınan doyumunu yükseltmek" için çalışılır. Bu çalışmayla yönetici hedeflerine hızlı ve emin adımlarla ulaşabilmektedir. Ayrıca hem kendisinin hem de ekibinin performansını artırmak için gerekli olan becerileri edinmekte, gelişmekte ve kendisini daha iyi tanımaktadır. Karar verme ve uygulama becerileri gelişir. Önceliklerini belirler ve zamanlarını daha etkili yönetebilirler.

Girişimcilik Koçluğu; İş kurma

aşamasında olan veya mevcut işini sağlıklı bir şekilde kurumsallaştırmayı ve büyütmeyi amaçlayan kişilere hedeflerine ulaşmak için hangi becerilerini nasıl geliştirecekleri konusunda verilen koçluk hizmetidir. Girişimciler kendi kişisel analizlerinin sonucunda iş kurmak veya işlerini büyütme için gerekenlerin bilincine varır, kendilerini sorgularlar. Hedeflerini net olarak tanımlarlar, bu hedeflere ulaşmak için eylem planı hazırlayarak uygulamaya koyarlar.

Aile Şirketlerinde Yeni Nesil

Koçluğu; yeni neslin geliştirilmesine ve/ya işi devralmaya hazırlanmasına destek olan bir süreçtir. Bu süreçte öncelikle, yeni neslin değerlerinin ve güçlü yönlerinin ortaya çıkarılmasına ve sonrasında da işe en çok nasıl katkı sağlayacağını anlaşılmasına odaklanılır. Yeni neslin kendine ilişkin farkındalık kazanması, kendini ve şirketi geliştirmeye yönelik yeni düşünüş biçimleri edinmesi ve şirketin geleceğine en üst düzeyde katkıda bulunacak daha etkin davranış biçimlerini hayata geçirmesi hedeflenir.

KOÇ KİMDİR, KATMA DEĞERİ NEDİR?

- Koç, amacınıza ulaşmanızda sizi harekete geçirecek ve gelişmeleri sizinle birlikte izleyecek kişidir.
- Koç, zenginliğinizi ve potansiyelinizi

açığa çıkaran, sizi hem zorlayan hem de motive eden kişidir.

- Koç, sizin istediğiniz yaşamı sürdürme yolculuğunuzda ortağınızdır.
- Koç, kendinizi tanımanızı sağlar.
- Koç, hedeflerinizi gerçekleştirmek için gereken araçları, yapıyı ve desteği temin eder.
- Koç, olumlu ve olumsuz alışkanlıklarınızı fark etmenizi sağlar.
- Koç, vizyonunuzu gerçeğe dönüştürme sürecini sizinle paylaşır.

KOÇUNUZU HANGİ KRİTERLERE GÖRE SEÇMELİSİNİZ?

Dünyada koçluk eğitimi veren çeşitli kuruluşlar, enstitüler bulunmaktadır. Hizmet aldığınız koçun uluslararası tanınırlığı olan (akredite olmuş) bir kurumdan eğitim almış olması, etik kurallara bağlı çalışıyor olması ve International Coach Federation (ICF) üyesi olması iyi göstergelerdir. İhtiyaç duyduğunuz alanda geçmiş deneyime sahip olması da tercih edilmelidir. Uluslararası standartlar ve etik kurallar hakkında daha detaylı bilgiyi; Koçluğun etik kurallarını düzenleyen, koçluk okullarına akreditasyon veren ve koçluk standartlarını oluşturan kurum olan International Coach Federation (ICF)'in web sitesinden edinebilirsiniz: www.coachfederation.org

ESBAŞ CEO'su Faruk Güler: Bugün İzmir'de 10 milyon m²'lik serbest bölgeye soyunurum, ama maalesef:

"İzmir'e gelen yabancı yatırımcıya verecek arazi yok"

 RÖPORTAJ: Cemal TÜKEL

Hepimizin ESBAŞ olarak tanıdığı 'Ege Serbest Bölge Kurucu ve İşleticisi Anonim Şirketi' 1989 yılında Kaya Tuncer tarafından İzmir'in Gaziemir ilçesinde kuruldu. Hizmete girdiği 1990 yılından itibaren, Türkiye'de serbest bölgeler konusunda büyük bir başarı öyküsüne imza atan ESBAŞ, bugün 200'den fazla şirketi, onbinlerce çalışanı ve yıllık 4.5 milyar dolarlık ticaret hacmine ulaştı. Türkiye'de sadece ticari bir merkez olmanın yanısıra teknolojik yatırımları ile birçok ileri sanayinin de merkezi olma konumuna gelen ESBAŞ'ın başarılı CEO'su Faruk Güler'i EĞİAD Yarın Dergisi sayfalarında konuk ettik. Vizyoner bir bakış açısının yakaladığı başarı öyküsünü keyifle okuyacağınızı umarız.

Yatırımcı önce ESBAŞ'ı seçmez, önce İzmir'i seçmez; yatırımcı önce ülkeyi seçer. O zaman biz önce Türkiye'yi satıyoruz. Sonra İzmir, sonra ESBAŞ. Çünkü Türkiye'ye gelmeye karar vermemiş insan İstanbul mu, İzmir mi bakmaz ki. Ama insanları Türkiye'ye gelmeye ikna edebiliyorsanız; İzmir'i anlatmakta zorlanmıyoruz.

ESBAŞ

ESBAŞ

TÜRKİYE'NİN
MÜKEMMELLİK MODELİ
EGE SERBEST BÖLGESİ

TURKEY'S
MODEL OF EXCELLENCE
AEGEAN FREE ZONE

121

ESBAŞ

ESBAŞ

ESBAŞ

ESBAŞ

ESBAŞ

ST BÖLGE KURUCU VE İŞLETİCİSİ A.Ş.
ZONE DEVELOPMENT & OPERATING CO.

E

TÜRKİYE'NİN
MÜKEMMELLİK MODELİ
EGE SERBEST BÖLGESİ

ESBAŞ

ESBAŞ

TURKEY'S
MODEL OF EXCELLENCE
AEGEAN FREE ZONE

ESBAŞ

ESBAŞ

Ege Serbest Bölgesi (ESBAŞ) 90'lı yıllarda başlayan bir serüven. Kısaca ne kadar yol kat ettik bizimle paylaşır mısınız?

Dünyada önemli işler, kalıcı işler; hakikaten vizyonerlik ile oluşuyor. Serbest bölgelerin oluşumu da bir vizyonerlik projesi.

1980'li yılların hemen öncesi 70'li yıllarda serbest bölgecilik diye bir şeyi düşünmek bile mümkün değildi; üzerinizde yabancı para bile taşıyamazdınız. Kaldı ki ticaret yapalım serbest olsun sözkonusu bile değildi. Dünyada örnekleri vardı ama Türkiye'de bu akla gelmeyecek bir şeydi. Turgut Özal o dönemim vizyonerliğiyle böyle bir iş yapalım diye yola çıkmış. Tabii böyle bir iş yaparken ya devlet eliyle yapacaksınız, ya da hem vizyoner hem de biraz maceracı, gözü kara yatırımcıyla. Mersin ve Antalya'nın devlet ile başlamasıyla serbest bölgeye adım attık. Maceracı ve gözü kara, vizyoner bir iş adamı bulunca iş daha hızlı yürümeye başlamış. Mersin ve Antalya'da Devlet kurmuş, bütün yatırımı yapmış, hala devlet

ya-
pıyor
bütün
yatırımı orada ama
işletmeciliğini başka bir firma
yürütüyor. Mersin ve Antalya'da
Kaya Bey bulunmamış. Kaya Bey
başından beri İzmir ile ilgilenip
burayla devam etmiş. Tabii başın-
dan beri bütün serbest bölgeliğin
oluşması aşamasında Kaya Bey o
günkü şartlarda vizyonuyla katkıda
bulunmuş fakat yatırımcı olarak
bulunmamış. Türkiye'de serbest
bölgelerin oluşumunda; fikir bazında
destek oldu.

Ama başarısız olmayan oldu mu
oldu, kapananlar oldu. Bugün 19
tane serbest bölge var Türkiye'de.
Mersin ve Antalya'yı da sayarsanız
başarılı diyebileceğimiz, vizyonu
yerine getiren, olması gerektiği gibi
5-6 tanesi bugün bunu karşılıyor.
Bunlar içerisinde de ESBAŞ, hem
yatırım miktarıyla, hem teknoloji
yatırımlarıyla, hem çalışan sayısıyla,
hem de ticaret ve ihracat büyüklük-
leri açısından arazisi o kadar büyük
olmasa da Türkiye'de 1.sırada.

**Serbest Bölgeler aslında bir
vizyonerlik hikayesi. 12 senelik
AKP iktidarının ilk yıllarında
serbest bölgelerle ilgili olarak**

**kanunu değiştirip,
kapanmasına neden olabilecek
yapırımlarla yola çıktılar.
Daha sonra serbest bölgelerin
önemini anladılar. Şimdi verilen
demeçler ve gösterilen yol
gerek İzmir'i gerek ise serbest
bölgeleri destekler bir yapıda.**

Bu yaklaşımı değiştiren ne oldu?
Değişiklik birkaç nedenle oldu.
Bunlardan birisi; Avrupa Birliği (AB)
süreci. AB sürecinde serbest bölge-
lerin bu şekilde, serbest bölge adı
altında olmasına AB sıcak bakmı-
yor. Bu yaklaşımı başka isimlerde
başka şekillerde aslında kendileri de
yapıyorlar. O zaman iktidar, AB'ne
giriş sürecinde tam üyelik şartı
yerine geldiğinde serbest bölgelerin
kapanması yönünde karar almış. Bu
biraz AB'yi öne çıkararak o heyecanla
yapılmış bir şey. Doğru mu?
Hayır, doğru değil. Nedenini aslında
kendi içinde yatıyor. Bugün Avrupa
Birliği'nde de benzer teşvikler var,
hatta Polonya'daki serbest bölge
süresi, Polonya tam üye olduktan
sonra belli bir süre uzatıldı, geçen yıl
bitti. Polonya hükümeti aynı şartla
20 yıl daha uzatılması kararını aldı.
Dolayısıyla AB'ye girmeden, gire-
ceğimiz ne zaman belli olmadan bir
50 yıl daha mı bekleyeceğiz belli ol-
madan biz bu esnekliği göstermişiz.
Tabii ki her şey son aşamaya kadar
pazarlık konusu yapılması gere-

ken bir olay. Bu birinci neden. İkinci, nedene gelecek olursak; Maliye Bakanlığı'nın, bakanlık olarak etkin ve söz sahibi olmasından kaynaklanan durum olmuş. Yani geçmişte serbest bölgelerden de diğerleri gibi vergi alması konusunu gündeme getirmişler. Böyle bir vergilendirme uygulaması yanlış olur. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti olarak bir karar verdikten sonra daha değişik bir uygulama yapılmamalı. Zira serbest bölgeler için kapsamlı teşvikler verildi. Teşvik bu işin gereği; dolayısıyla bunu yaparken bir yanlış daha yapılmış ve verdiği sözden caymış devlet. En kötüsü odur. Devlet, özellikle yabancı yatırımcıya bir söz veriyorsa, o sözü sonuna kadar tutacak. Kuralları değiştirebilir ama bunun uygulamasını o tarihten itibaren yapabilir. Yabancı başka türlü bir yaklaşımı anlamaz; bunu anlatamazsınız, hala anlatamıyoruz. Bugün bazı yabancı yatırımcılar geliyor buraya ve bize soruyor. "Tamam teşvikler bu, ama geçmişte yaşanan değişiklikler var. Şimdiki söylenenlerin tersi olmayacağına garanti verebilir misin?" Ne ben verebilirim diyorum, ne de başkası. Bu yüzden yatırımcı

kaçırdık biz. Buraya yatırım yapmadı, gitti Polonya'ya yatırım yaptı. Çünkü yatırımcının beklediği şey güven. Bu güvende bir defa kırıldığı zaman onu tekrar tesis etmek yıllarca sürüyor. Başta bu tür doğru olmayan işlerle serbest bölgelerin konumu göz ardı edilmiş ama bugün farklı gözle bakılıyor. Çünkü 2023 hedefi var hükümetin. Bu hedeflere ulaşmak kolay değil. Bu hedeflere ulaşmak için hepimizin bildiği gibi Türkiye'de bizlerin birikimi ile yapılacak olan yatırımlarla en iyisini yapsak bile ulaşmak mümkün değil. Yabancı yatırımcıyı çekmek ve üretime yönelik ekonomiyi geliştirmek zorunda Türkiye 2023 hedefini yakalamak istiyorsa. Serbest bölgeler bunun için kurulmuş zaten. Bu bir ara göz ardı edildi. Şimdi anlaşılıyor ki artık ekonomi kurmayları bunu da çok önemli bir parametre olduğunu ve bu yönde gidilmesi gerektiğinin bilincinde ve o yönde gidiyorlar. Bizim burada baktığımızda 200 civarında şirketimiz var ama çalışan firmaların yüzde 76'sı yabancılar çalıştırıyor. Ticaretin çoğunluğunu yabancılar yapıyor.

Teknolojik ürün üretiminin çoğunluğunu yabancılar yapıyor. Yabancı geleceği ve yaşayacağı ihracata yönelik bu tür teşvikleri yapmadan nasıl yapacaksınız? Nasıl hedeflere ulaşacaksınız? Bunun idraki ile bugünkü yönetim olaya çok daha sıcak bakıyor ve Ekonomi Bakanımızın sık sık gündeme getirdiği serbest bölgelere daha önem vereceğiz, İzmir'i serbest bölge yapalım fikri de aslında ESBAŞ'ın başarılı örneğinden kaynaklanıyor. Böyle örnekler fazlaştırabilirsek her derde çare aslında.

İyi organize edilmiş serbest bölge ve ya serbest şehir, kazanıyor, kazandırıyor. Önümüzde bir Dubai örneği var. Dubai'nin yıllık yaklaşık 1.7 milyar dolarlık ticaret hacmi var. Bütün bölgenin ticareti oradan geçiyor. Dolayısıyla kısa vadeli işler yerine uzun vadeli bakış açısıyla işler yapmalıyız. Ama bugünkü bütçeyi

denkleştireyim diye bakarsan sonuç farklı olur.

ESBAŞ'ın kapsadığı alan hızlı bir şekilde doluyor. Bir de buranın kiralama kontratının yavaş yavaş sonuna doğru geliniyor. Bu konuda neler yapmayı düşünüyor ESBAŞ? Yeni bir arazi, kontratı yenilemek için yaptığınız çalışmalar var mı?

Daha Türkiye'de serbest bölgelerin zamanı dolduğunda nasıl bir mevzuatla yeniden zamanı uzatılacağı belli değil. Yok öyle bir mevzuat. Güzellik de şu bizden önce 2 tane tane var. Dolayısıyla mevzuat oluşacak. Şu gün hiç kimse, serbest bölgelerin günü bittiğinde nasıl bir sistemle, mevzuatla yol alacağını bilmiyor. Devlet mevzuatsız iş yapamaz ama örnek olmadığı için kimse ne yapacağını bilmiyor. Şimdi Ekonomi Bakanlığı, günü dolduğunda nasıl bir sistemle ne yapacağız diye mevzuat yapmaya başladı. Dolayısıyla biz ilk ikiyi göreceğiz ona göre yolumuzu çizeceğiz. Ama biz ESBAŞ olarak bu işi 30 yıllığına almışız ama 30 yıllık olarak bakmıyoruz. Bu sektörde kalıcıyız diyoruz, hatta yalnız bu arazide değil ESBAŞ, başka yerlerde de serbest

bölgecilik yapmayı hedefliyor, hem yurt içinde hem yurt dışında. Bu yüzden önümüzdeki günler ne getirir bunu gözlemleyeceğiz. Biz yeni yerlerde de yatırım yapmaya hazırız.

Yeni yer dediğiniz zaman, siz teknoloji ağırlıklı bir serbest bölgesiniz. Teknoloji yatırımının ciddi miktarda olduğu bir bölgesiniz. Şimdi şehrimizde ileriye düşünen bazı kişiler, çağ atlatmayı hedefleyerek zamanında Yüksek Teknoloji Enstitüsü'nü (İYTE) kurdular. Siz İYTE ile iş birliği konusunda bir şeyler planlıyor musunuz?

Şimdi dediğiniz gibi orası da bir üniversite ismi enstitü ama üniversite gibi çalışıyor Biz 4- 5 üniversite ile sıkı diyalog içindeyiz. Protokol imzaladığımız okullar var. Oradaki problem şu; neticede Ar-Ge faaliyetlerinin desteklendiği de bir program var Türkiye'de teknoloji merkezleri, araştırma merkezleri, teknoparklar... Türkiye'deki problem; her bakanlığın neredeyse ayrı bir teşvik programının olması ve birbiriyle ilgili olmaması. Şimdi Ekonomi Bakanlığı teşvik veriyor, Sanayi Bakanlığı veriyor, TÜBİTAK, Maliye Bakanlığı bunun gibi bir çok teşvik var. Mevzuat Ar-Ge'yi üniversitelerde yapmayı daha uygun halde üretime yönelik teşviklerde burayı destekliyor. Dolayısıyla biz şöyle iş birliği

yapıyoruz, eğer bizden burada var olan şirketler ve ya gelecek olan şirketler; araştırma geliştirmede bulunmayı öngörüyorlar işe biz onlara ön ayak oluyoruz. Üniversitelerde araştırma yapmaları için zemin hazırlıyoruz, o yolları kullanıyoruz. Geçtiğimiz günlerde buradaki 5 tane yabancı markalı şirket bizim Ege Üniversite'sinde kurduğumuz bir organizasyonda proje yürütüyorlar. Yaptığımız işbirliği içinde üniversitede eğer Ar-Ge yapan şirket varsa ve üretim basamağına gelmişse; bize yönlendirin burada onlara olanak sağlayalım diyoruz. Çünkü üretim basamağına geldikten sonra Ar-Ge merkezlerinde çalışmak mümkün değil. Sonuçta hem üniversite, hem ESBAŞ aynı adamın iki işini ortak aynı yerde çözebilirim. Aslında güzel olan bu mevzuata uygun halde ilerlemek. Aslında burada Ar-Ge'nin de teknoloji merkezlerinde diğer teknoparklarda teşvik dildiği gibi edilmesi lazım.

Artık Ar-Ge teşvik kanununda kendi fabrikanda bile teşvik alabiliyorsun. O sizin için geçerli olmuyor mu?

Geçerli ama yine onun içinde gereklilikler var. Yeni mevzuata göre mümkün. Buradaki bir şirketimizde de var. Eğer teknoloji merkezi kuracak kadar Ar-Ge yapıyorsanız burada da yapıyorsunuz. Ama o sayıda ve o büyüklükte değilseniz yapıyorsunuz.

Tabii bir de üniversitede yapmanın verdiği avantajlar burada yok.

Siz ciddi bir pazarlama yapıyorsunuz ESBAŞ'da. Yeni yatırımcıyı buraya çekmek dünyanın en zor işi. Rekabet içindediniz ve bunu yıllardır sistematik olarak yapan bir firmasınız. İzmir'in uluslararası arenadaki gücünü de en iyi yorumlayacak noktada olduğunuzu düşünüyorum. Yurtdışından baktığınızda ve ya başkalarıyla konuştuğunuzda nasıl bir İzmir'de yaşıyorsunuz?

Doğru biz başından beri yatırımcıyı seçerek aldık buraya. Yatırımcı şirketleri Almanya'ya, Fransa'ya kendi şirketlerine gidip yerinde inceledik. Bu adamlar nasıl bir teknoloji getirecek, nasıl alışıcağız diye araştırıyoruz karar vermiş yatırımcılarda bile. Ama onun yanında biz şöyle düşünüyoruz. Yatırımcı önce ESBAŞ'ı seçmez, önce İzmir'i seçmez; yatırımcı önce ülkeyi seçer. O zaman biz önce Türkiye'yi satıyoruz. Sonra İzmir, sonra ESBAŞ. Çünkü Türkiye'ye gelmeye karar vermemiş insan İstanbul mu, İzmir mi baktak ki. Ama insanları Türkiye'ye gelmeye ikna edebiliyorsanız. Çünkü Türkiye'yi anlatmadan pazarlamadan olmaz. Türkiye'yi anlattıktan sonra İzmir'i anlatmakta zorlanmıyoruz. İzmir'i anlatmak çok daha kolay; yeter ki Türkiye'ye yatırım yapmaya karar versinler. İzmir yatırım yapmaya uygun bir şehir. Artık Türkler bile, yatırımcı biliyorsunuz; İzmir'i de bilmez, Ankara'yı da bilmez bilirse belki İstanbul ve Antalya'yı bilebilir. Bu kadar zenginliğin içinde Türk yatırımcı dahil İzmir'i tanımaya çok müsait bir yapımız var. Çünkü anlattığınız zaman İzmir kendini satıyor. İzmir'de her şey var. Çok daha fazla şeyler de olabilir. Artık İzmir'e herkes geliyor. Bu bile bir adım. Beyin göçüyle giden insanlar bile bir süre sonra aman bıktım deyip İzmir'e dönüyor. İzmir'deki problem şu İzmir'e dünyanın her yerinden en büyük yatırımcıları biz getiririz. Ama maalesef İzmir'de

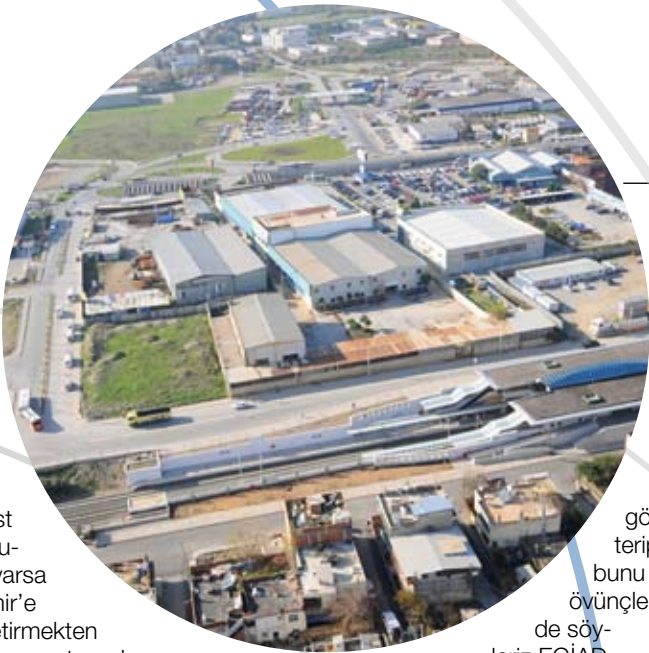
yatırımcıya verecek toprak yok. Ben bugün İzmir ve bölgesinde 10 milyon m²'lik serbest bölgeye soyunurum, yer varsa söyleyin. İzmir'e yabancıyı getirmekten daha büyük sorun toprak. Yabancıya nereyi vereceksin. İzmir'in tanıtıma ihtiyacı var. İzmir Kalkınma Ajansı'nın (İZKA) o proje bu proje demek yerine bence İzmir'i pazarlaması lazım. Yabancı yatırımcıyı getirecek yatırımcıları oluşturması lazım.

Biraz önce Polonya'dan bahsettiniz Avrupa'da Birliği'nin kendi serbest bölgeleri var. Bunlarla karşılaştığınız zaman sizin konumunuz nasıl? Rekabete zorlanıyor musunuz?

Rekabet çok önemli..... Biz rekabette teşvikten dolayı kaybetmiyoruz. Bugün bırakın serbest bölgeleri Türkiye'ye, teşviki az da onun için gelmiyorum diyen yabancı yatırımcı yok. Güvenemediği için giden var ama bu teşvik az yatırımcıyı başka yerde yapacağım deyip giden yok. Başka yerde daha çok teşvik var mı? Var. Ama Avrupa Birliğinde yok. Ama başka ülkelerde var. Yabancı teşvik miktarı yatırım konusunda güvenden sonra geliyor. Güven bu konuda çok önemli. Yatırımcı buraya 3-5 yıllığına gelmiyor, kalıcı olmaya geliyor. Bu yüzden güven konusunda yapılması gerekenler bir an önce yapılmalı.

EGİAD YARIN Dergisi, genç kuşağa hitap eden bir dergi. Yeni nesle neler söylemek istersiniz? Gençlere vermek istediğiniz mesajınız var mı?

EGİAD konusunu ne zaman konuşsak EGİAD ve EGİAD dergisinin başarısını konuşuruz. Bir örnek olarak

gösterip bunu övünçle de söy-

leriz EGİAD

ile ESİAD'ın yoktur birbirinde farkı diyebileceğimiz kadar kendimize yakın buluruz ayrıca övünç kaynağımızdır. Her şeye rağmen Türkiye'nin ve özellikle İzmir'in üretime yönelik daha fazla aktivitesi olmalı. Eğer İzmirli yapmazsa başkaları gelip yapacak. hızlı davranmak lazım bunu genç işadamlarının yapması lazım. Genç işadamlarının daha atak daha üretime yönelik hızın olması lazım, güvenmesi lazım İzmir'e İzmir'in geleceği için bu önemli bir nokta. Yaptığımız şeylerde de herkes bütün iş adamları hemen hemen ESBAŞ'ı tanıyor ama kendileri için ESBAŞ'ta ne var bilmiyor. Orada bir yer var, şirketler var, güzel işletiliyor. Ama bunun içinde ne var diye sormuyor genç işadamları. Beni tavsiyem; ihracata yönelik işleri varsa, üretimde ağırlıklı ithalatları varsa bu tesisin dışında çalışmalarının anlamı yok. Ben herkese bunu söylüyorum. İhracata yönelik işin varsa, para kazanıyorsan, kayıt altındaysan, ithalatın varsa ve dışarıda iş yapıyorsan işi bilmiyorsun demektir. Çünkü bunların dördü varsa bir şirkette ve burada değilse en az yüzde 30 para kaybediyor demektir. Ama kayıt dışı çalışırsa gelmesin. Para kazanmıyorsa gelmesin. İhracat yapmıyorsa zaten gelmesin. Hangi şirket bugün yüzde 30 kazanıyor? Buraya gelmeleri lazım. Dolayısıyla genç iş adamlarının buraya yatırım yatması lazım ve bu dört özelliğe sahiplerse hemen gelsinler...

İZMİR'E DÜNYANIN HER YERİNDEN EN BÜYÜK YATIRIMCILARI BİZ GETİRİRİZ. AMA MALESEF İZMİR'DE YATIRIMCIYA VERECEK TOPRAK YOK. BEN BUGÜN İZMİR VE BÖLGESİNDE 10 MİLYON M²'LİK SERBEST BÖLGEYE SOYUNURUM, YER VARSA SÖYLEYİN. İZMİR'E YABANCIYI GETİRMekten DAHA BÜYÜK SORUN TOPRAK. YABANCIYA NEREYİ VERECEKSİN. İZMİR'İN TANITIMA İHTİYACI VAR.

Cruise ile Dünyanın Keşfi

İnsanlar cruise seyahatlerini çeşitli nedenlerle yapıyorlar. Bazıları kumar oynamak, bazıları yemekler için, bazıları da görmedikleri şehirleri görmek ve gezmek için cruise seyahatlerine çıkıyorlar. Artık cruise seyahatlerinde deneyimli olanlar, uğranacak liman ve tatil zamanını seçmenin yanı sıra; gemi tipi, geminin yapım yılı, kabin büyüklüğü, yolcu sayısı, yemek çeşidi ve en uygun fiyat gibi seçeneklere de dikkat ediyorlar.

HAZIRLAYAN: H. Oğuz Esen
EGİAD Üyesi

Yazı dizimin bu bölümünde, sizlerle bu defa İzmir'den başlayıp Atlantik okyanusu geçişi sonrası Miami'de sona eren MSC Divina gemisi ile yaptığım gemi

seyahatimden bahsetmek ve bu cruise seyahatinde gördüğüm yerleri, edindiğim bilgi ve anılarımı paylaşmak istiyorum.

Bu sefere gitme fikri, 1 sene evvelinden mail kutuma gelen bir teklifin, hem fiyat hem gemi, hem de uğrayacağı limanların ve en önemlisi İzmir'den binme cazibesi bakımından bana uygun gelmesi ile oluştu.

MSC'nin yeni gemisi Divina zaten her Salı günü İzmir'e geliyor ve pencereimizin önünden süzülerek geçerken adeta "seni de bir gün güverteme alacağım Oğuz" diyordu.

İşte fırsat çıktı ve bunu gerçekleştir-meye karar verdik. Bu fırsatta Divina bütün yaz boyunca dolaştığı 1 haftalık Adriyatik seferinin son seferinde İzmir'den geçerken bizi alacak ve 5 gün sonra Venedik'te seferini bitirecek. Oradan da artık yeni çalışacağı Miami-Karayıpler hattına gitmek üzere Miami'ye doğru yola çıkacak. Gemi-deki Adriyatik turu yapan 3500 küsur kişi Venedik'te incek ve Atlantik okyanusunu geçecek yeni 3500 küsur kişi binecek. Biz, İzmir ve İstanbul'dan binen 200 ve Venedik'ten aramıza

katılanlarla birlikte 520 Türk yolcu adeta kader birlikteliği yapıp okyanusu geçecek ve Karayip adalarını gezerek İzmir'den Miami'ye 21 günde ulaşacağız. Tabii ki Akdeniz'i geçerken rotamızın üzerinde bulunan Dubrovnik, Venedik, Malaga limanı ile Malta ve Madeira adalarına da uğramayı ihmal etmeyeceğiz.

Evet, gemimize gelelim. İlk Adriyatik seferimi 2011 senesinde MSC Magnifica ile yapmıştım. Bununla ilgili anılarımı ve gezi notlarımı daha önce www.gezimanya.com sitesinde yazmıştım. Divina gemisi, Magnifica'dan daha güzel ve yeni tabiatıyla. Haydi bakalım Divina'yı da tanıyalım. Bu arada Adriyatik seferi için Divina'nın yerine gelecek ve yeni denize inen ve

şu anda bu hatta çalışıp İzmir'e de uğrayan MSC Presioza'yı daha da merak etmeye başladım. Nasipse seneye de inşallah Presioza ile bu sefer, Atlantiği geçip Brezilya'ya ulaşırız. İnsanlar cruise seyahatlerini çeşitli nedenlerle yapıyorlar. Bazıları kumar oynamak, bazıları yemekler için, bazıları da görmedikleri şehirleri görmek ve gezmek için cruise seyahatlerine çıkıyorlar. Artık cruise seyahatlerinde deneyimli olanlar, uğranacak liman ve tatil zamanını seçmenin yanı sıra; gemi tipi, geminin yapım yılı, kabin büyüklüğü, yolcu sayısı, yemek çeşidi ve en uygun fiyat gibi seçeneklere de dikkat ediyorlar. İşte ben de artık, 1 seyahat fiyatıyla nasıl 2 gezi yaparım, hangi gemide hangi kabini seçmeliyim

aşamasına geldim ki, bu tecrübeleri size aktarmak ve sizlere de faydalı olmak istiyorum.

İZMİR-İSTANBUL VE MSC DIVINA

Bugün günlerden Salı ve 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı. Her Salı olduğu gibi yine sabahın saat sekizinde MSC Divina gemisi pencereimizin önünden süzülerek limana yanaştı. Bu geliş tabii ki bizim ve onun için çok özel. Onun bu son İzmir seferi ve artık Karayip adaları hattında çalışacak. Bizim için ise bugün o gemide biz de olacağız. Giderken yolunun üzerinden bizi de alacak!! Oleyyy. Hazırlıklarımız tamam. Saat 11 gibi limana gidiyoruz, pasaport ve gümrük kontrolünden sonra işte gemimizde-

yiz. Hemen kabinimizi kontrol ediyor ve güverteye çıkıp etrafı kolaçan ediyoruz. Gemi neredeyse boş, çünkü yolcuların büyük bir kısmı İzmir'e indiler. Bir kısmı tur otobüsleri ile sabahın 9 unda Efes-Şirince - Bergama tarih ve kültür gezilerini yapıyorlar. Bir kısmı da Kordon ve Kemeraltı alışveriş ve Türk lokumu, köfte, döner vs. tadım turundalar. Ama bence Kordon'dan geçenler şanslı, çünkü bugün 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı dolayısıyla, hem bir bayram havası soluyorlar, hem de Cumhuriyet mitingine katılıyorlar! Gemimiz saat 15 de hareket ediyor. Yine o heyecan ve gemide olmanın coşkusu var içimde. İzmir'e yine bu seferde ben de el sallıyorum. Gemimiz

yavaş yavaş limandan ayrılıp körfezi terk edene kadar güvertedeyim. Bakalım İzmir'i bu taraftan seyretmek nasıl oluyor? Tabii ki iyi oluyor, hepimize bu duyguyu yaşamanızı dilerim. Körfezden ayrıldıktan sonra artık gemimizi keşfetmenin zamanı diyorum. Öğle yemeğinde restoranları ve yemekleri şöyle bir tetkik ettiysem de şimdi sizlere gemiyi tanıtmak zamanı geldi. İlk olarak odamıza gidiyoruz ve kapımızın önünde bizi bekleyen bagajlarımızı içeriye alıp yerleşiyoruz. Akdeniz'de sonbaharı, Karayipler ve Miami de baharı ve yazı, daha sonra da son durağımız New York'da kışı yaşayacağımız için, bir bavulla seyahat etmek ne mümkün. Bu seyahatimizde 4 mevsimi birden yaşayacağız. İkişer bavuldan aşağısı kurtarmaz. Hemen bavullardaki baharlık ve yazlıkları yerleştirerek, kışlıkları ellemeden, bavullarımızı yatağımızı altına kaldırıyoruz. Odamızdaki her cm2 yi kullanmamız ve sıkışıklığa mahal vermememiz lazım. Yine yatağın üzerine şöyle bir uzanıp, oh be, hayat bu işte diyorum. Fotoğraf makinamı belime takıp böylece en etkili silahımı kuşanmış

oluyorum. Pasaportlar ve cüzdanlar kasaya giriyor ve sizler için işte gemi turuna çıkıyorum. Bu arada tabii ki yatağımızın üzerindeki günlük bülteni de okuyor, inceliyor ve nerede ne var, rotamız nasıl gibi bilgileri alıyorum. Sizlere bu bülteni de okuyacağım ama o da ne! Bülten Türkçe. Hem de orijinal bültenlerin aynı baskısı. Bu da Türklerin gemide çok olduğunun ilk habercisi oldu. Sonradan öğrendim ki gemide 520 Türk misafir var. Evet şaşırımdım. Demek ki Türkler artık cruise seyahatlerini keşfetmiş. Gemilerde %10 sayı barajını aşan milliyetteki mi-

safirler için artık o lisanda da anons ve doküman bulunuyor. Gemimizde personel olarak 7-8 tane de Türk var ve önemli görevler. Ayrıca MSC firmasının bu yolculuk için görevlendirdiği 4 tane de Türk rehber var. Her türlü soru ve sorununuza cevap vermeye hazırlar. Yani lisan bilmeyenler artık bu gemide rahat edebilecekler. Haydi bakalım restoranların ve barların hangisine takılacağız ve yemeklerimizi nerelerde yiyeceğiz. Ön keşif lazım. çünkü yolculuk boyunca her akşam hangi barlarda ne tip müzikler var. Sırayla da gidebilirsiniz, ya da yukarı güvertede gece ve mehtap şarkısını sevgilinize söylersiniz... Ooo vaktimiz geçmiş bile haydi şimdi KanKan kızları şovuna gidiyoruz, sonra da seçtiğimiz gibi ikinci oturumda Villa Rosa restoranda adımıza ayrılmış masamıza gideceğiz ve sürprizlerle dolu yemeklerden kim bilir neler neler yiyeceğiz. Bu gemide yişin, için, eğlenin ve gezin, e mi benim sevgili EGİAD dostlarım. Hayat çok kısa hep çalış hep çalış nereye kadar. Zaten siz geziyorsunuzdur eminim. Hem de ne gezmeler ve ne lüks tatiller. Ama ben de cruise yazarı olarak sizleri bu konuda aydınlatmak istiyorum.

2. GÜN İSTANBUL

Odamıza bırakılan yeni bültenimizden edindiğim bilgilere göre gece saat 22.30 sularında Çanakkale boğazından 2 saat 40 dakika lık geçiş sonucu Marmara denizine ulaşacağız. Sabahın ilk ışıkları ile birlikte saat 7.30 da İstanbul'un Avrupa yakasına yavaş yavaş olacağız. Eveett İstanbul'a geldik, ne yapacağız şimdi. Geminin şehir turlarında neler var diye tur broşürünü elime alıyorum. Bakalım turistlere, İstanbul'u gezmek isteyenlere neler teklif ediyorlar. Şimdi 8 adet tur görüyorum. Mesela Birincisi *İstanbul şehir turu- tam gün 106€ evet yanlış duymadınız 106 Euro. Bu turda Sultan Ahmet camii, eski hipodrom meydanına bir bakış, Ayasofya camii, Topkapı sarayı ve çevresi ile öğlen yemeği sonrası Kapalıçarşı'da serbest dolaşım ve gemiye transfer var. *İkinci turda ise yarım günlük Topkapı sarayı ve Kapalıçarşı gezisi ile bir mücevher ve halı şovu eşliğinde alışveriş imkanı varmış! Bu turun fiyatı 50€. *Üçüncü tur Boğaz gezisi. Üsküdar-Kuzguncuk-Dolmabahçe-Ortaköy-Beylerbeyi Sarayı ve Kız Kulesi – Tabii olmazsa olmaz mücevher, deri ve halı şovu'u. Fiyatı 46€

vs,vs *Lüks turumuz da var 153€. Bu 2. ve 3. Turların birleşimi. İlave olarak da Çırağan sarayında öğle yemeği var. Evet işte sevgili okurlarım. İnsanlar tanımadıkları ve dersini çalışmadıkları şehirlerle ilgili gemiye veya tur rehberlerine bu tur bedellerini ödeyerek geziyorlar. Gemi de, seyahat fiyatını ucuz tutuyor ki esas kazancı olan turlar ve gemide sattığı içki ve alışverişlerden para kazanıp durumu dengelesin. Benim bunları yazmamdaki amaç da işte bu. Sizleri gerekli, gereksiz şeylerle ilgili uyarılar ve öneriler yapmak, böylece paranızın bir kısmının cebinizde kalması, başka turlara da keyif ve bilinçli olarak gidebilin diye. Sloganımız nedir? 1 gezi parasına 2 gezi yapmak! Zaten parası olup da, ne yapacağını düşünmeyen insanların bu yazılar ile ilgilendiklerini zannetmiyorum. Onlar da başka şeylerin keyfini çıkıyorlardır. Kumarhanede oynamak gibi, şehre inmeden gemide güneşlenmek veya kitap okumak gibi, yahut geldikleri grup arkadaşları ile bütün gün konken oynamak gibi! Siz ne yaptınız diyorsanız yürüdük, yürüdük yürüdük.

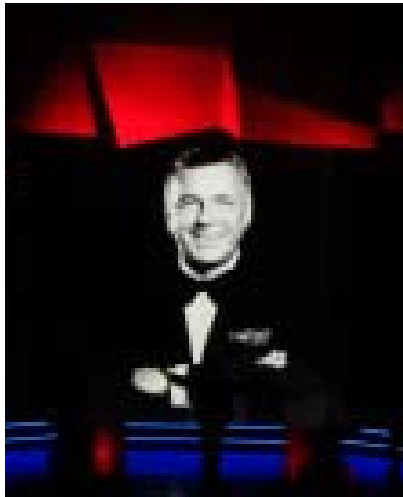
Hava kararmaya başladığı anda hareket ettik ve gün batımı İstanbul'u ve Boğaz köprüsünü de seyrederek, Marmara denizinde Dubrovnik'e doğru yolumuza koyulduk. Yarın denizdeyiz ve 1 gün sonra Dubrovnik'e varacağız. Ama gemide eğlence yeni başlıyor. Haydi bakalım bültenimize yine göz atalım bu akşam gemide neler var. Bültenimize göre saat 19.45 de Mega Bingo var. Bingo sever misiniz?

ki oturma gruplarının ne kadar modern olduğuna dikkatinizi çekerim. Pist öbür tarafta ve millet coşmuş durumda. Herkes beyaz giymiş ve eğlence ekibiyle birlikte dans ediyoruz. Hayırrr durun, ben yorulmuş diyorsanız Casino'ya da bir uğrayın isterseniz. Hem sigara da içersiniz, ama sigara içmeyenlerdenseniz, duman altı olmayın dikkat. Yahut bu gece güvertede Türk Bayrağımızdaki ay ve yıldızın gökyüzünde hizalanmasını bekleyebilirsiniz! Gece buna müsait İyi geceler.

3. GÜN DENİZDE

İstanbul'dan dün akşam ayrıldık ve bütün gün Ege ve Akdeniz sularında yol alıyoruz. İstanbul Dubrovnik arası 857 deniz mili ve rotamız üzerinde bir sürü Yunan adasını geçtikten sonra Peloponnese yarımadasının Malea burnunu öğlen saatlerinde döneceğiz. Sonra da İtalyan karasularına ve Adriyatik denizine geçeceğiz. Bu sakın deniz günümüzde gemimiz Divina ile ilgili bazı bilgiler veriyorum. Gemide şu anda 120 bakım ve onarım personeli var her an bir yerleri temizliyor, piringç ve metalleri

Gezdik. Nostalji yaptık. Galata köprüsünde yukarıdaki pozları çektim. Gemimiz uzaktan nasıl görünüyor diye baktım. Balıkçılarla sohbet yaptım. Herkes ah o gemide ben olsaydım diyor. Bir defa daha ne kadar şanslı olduğumu hissettim. Allah'ıma şükrettim. Sonra Eminönü, Mısır çarşısı, Karaköy, Tünel, Beyoğlu, Her Yer Taksim ve Galata köprüsünden aşağı Tophane'ye indik. Hava güzel olunca bu tur bize yetti ve gemimizin kalkış saati olan 17 den 1 saat önce gemimizde ve özellikle güvertede yerimizi aldık.

niz? Ben bir iki defa katıldım ama pek zevk vermedi. 200 kişi bilet alıp katılıyor 1 kişi parayı kazanıyor. 1 bilet 10€ 3 bilet 20€, istersen 3 bilet alma bakalım. Bizim tombala gibi. Siz bilirsiniz! Neyse, saat 19 da Panteon Tiyatro'da bu akşam Frank Forever gösterisi var. Frank Sinatra'nın ünlü şarkılarından oluşan modern danslı bir şov. Saat 20.30 da Villa Rosa restoranındaki masamıza geçiyoruz ve zengin menümüzden yemeklerimizi seçiyoruz. Saat 22.30 da ise Black&White salonunda Beyaz Parti var. Resimde-

parlatıyorlar. O kadar sıkı disiplin var ki hiç birini boş otururken görmedim. 110 tane tesisatçı, 54 marangoz, 80 elektrikçi, 100 kişilik yangın ekibi ve 50 kişilik ilk yardım ekibi de görev başında. Mutfakta bu turda mesela 3000 çeşitten fazla yiyecek ve içecek hazırlanıyor. Divina'da 14 çeşit menü bulunuyor ve 7 günlük normal bir turda 2000 çeşit tarif hazırlanıyor. Spa merkezinde ise her misafirin sağlık ve güzelliğe kavuşması için Bali'li uzmanlar tarafından 21 çeşit masaj, 13 çeşit vücut masajı ve 8 yüz tedavisi uygulanmaktadır.

Bu günü havuz başında geçirmeye karar verdim. Zaten hava da güzel ve dereceler hava sıcaklığını 21 olarak gösteriyor. Çeşitli havuz eğlenceleri ve spor faaliyetlerini seyrederek ve bazılarına da katılarak günümü geçirmeyi düşünüyorum. Tabii ki güzel bir kahvaltı yaptıktan sonra. Böyle uluslararası çok yolcusu olan bir gemide tabii ki her yerde İngilizce konuşuluyor. Masanıza yer istemeye gelen, tuzluk rica eden, şezlonga havlu koyarken müsaade istenen anlarda İngilizce konuşuyorsunuz. Gemide o kadar çok Türk var ki, tabiiyle muhatabınız olan kişi Türk çıkınca komik oluyor. Ben de bunu fark ettikten sonra artık gemide hep Türkçe konuşmaya başladım. Böylece, yabancılarla zaten, nerelisin diye sohbet başlıyor ve de Türklerle İngilizce konuşmadan hemen arkadaş ediniyorsun. Aaa siz de mi Türk'sünüz diye. Bütün seyahat boyunca da artık birbirinizi tanıdığınızdan selamlaşıp sohbet ediyorsunuz. En önemli sohbet yerini şimdi açıklıyorum! 14.kattaki sol güvertede sigara içenler için ayrılmış olan 6 masalık bir bölüm. Bütün sigara içenler seyahat boyunca burada bu 6 masanın etrafını zehir kardeşliği merkezi ilan ettiler ve ne sohbetler ne sohbetler yaptılar, bir görmeniz gerek. Dedikodu bile vardı.

Kim gemide ne yapmış, ne giymiş ya da kiminle gelmiş. İşte bütün bunları gözlemleyerek, gemide dolaşarak, biraz kitap dergi okuyarak, çoğunlukla da bir şeyler yiyip içerek bu günüm de geçti. Bu akşam tiyatrodaki Star-walker şovu var. Michael Jackson'ın en popüler şarkılarından oluşan canlı bir performans. Dilerim keyif alırsınız. Alacağımızdan da eminim, çünkü tecrübelerime göre MSC'nin şovlarının üzerine yok. Diğer gemilerdeki eğlenceler buradaki kadar gösterişli ve hareketli değil. Ayrıca bu akşam Cadılar Bayramı gecesi ve eğlencesi de var aman kaçırmayalım. Eğlence ekibi bakalım ne şaklabanlıklar yapacak! Tabii ki bu günler işletmeler için de fırsat günleri, hem süsleme yapıp kıyafetler giyip dikkat çekmek, hem de aktivite yaratıp misafirleri eğlendirmek bakımından diyorum.

4. GÜN DUBROVNIK

Gemimiz sabah saat 7 sularında Hırvat adalarının arasından geçerek Dubrovnik limanına yavaşça giriş yaptı. Siz siz olun bu adaların yanından ve kıyılara bu kadar yakın geçerken bu manzarayı kaçırmayın. Hele bir de o devasa geminin bu limana yanaşırken yaptığı 180 derece geri dönüşü var ki, bu nasıl olur diyorsunuz!

Gemide satılan turlara 2 gün önceden göz gezdirdiniz ve 60-70€ luk eski şehir turunu aldınız. Kahvaltınızı yaptıktan sonra gruba katıldınız ve otobüslerle 10 dakikalık yolculuk sonunda kale kapısında sizi indirdiler ve dönüş saatinizi tembihlediler. Bu arada rehber de sizi kale içini ve surlarını tanıtım turuna çıkardı. Siz kendinizde buraya ulaşabilirsiniz. Şöyleki : geminin sizi indirdiği yerde yerel taksiler sizi bekliyor. Bu taksiler sizi 10€ karşılığında kale kapısına (PİLE

Türkiye'nin en çok ihtiyaç duyulan illerinde **5 Çocukköyü** daha kurmak ve daha birçok Koruncuk'un yüzünü güldürebilmek hedefi ile **ilk durağımız İzmir!**

İzmir Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası yeni adı ile **Borsa İstanbul, TİMS Production ve Muhteşem Yüzyıl Oyuncuları**, Urla'da bir çocuk köyü kurulabilmesi için vakfımızın en büyük destekçilerinden biri olmuştur. VOB Vakfımıza önemli bir bağışta bulunacağı müjdesini İzmir'e, tüm Koruncuk gönüllülerine bir basın toplantısı ile duyurmuştur.

Tims Production desteği ve Muhteşem Yüzyıl ekibinin katılımı ile temel atma törenini 5 Haziran 2014 tarihinde gerçekleştirdik.

İzmir Urla Çocuk Köyü'nün

İzmir Urla Çocuk Köyü Planı

**Unutmayın!
Daha çok çocuğumuzun ve
gencimizin yüzünü güldürmek,
onlara aydınlık bir gelecek
vermek ve yaşamlarına
dokunmak sizin elinizde!**

Peki siz Koruncuk Vakfı'na nasıl destek olabilirsiniz?

Öncelikle Koruncuk gönüllüsü olup çevrenizle **Koruncuk Vakfı** arasında köprü olabilirsiniz. Projelerden veya sponsorluklardan birini üstlenebilir vakıf'a düzenli bağış verebilirsiniz.

Bayramlar, Anneler Günü, doğum günleri, yıldönümleri, başsağlığı gibi özel günlerde, bağış sertifikaları (www.koruncuk.org) ile sevdiğiniz kişiye özel başış süprizleri yapabilirsiniz.

Bayram Bağışı yapabilirsiniz. (*Kurban Bayramı, Şeker Bayramı, 23 Nisan, 19 Mayıs Gençlik Bayramı, özel gün bağış, çelenk bağış, vakıf sertifika*)

Koruncuk Vakfı'na yapacağınız her türlü aynı veya nakdi bağış karşılığında tarafınıza makbuz kesilerek gönderilmekte ve vakfa 17.12.1989 tarih ve 1989/14827 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile tanınan Vergi Muafiyeti hakkı ile makbuzda gösterilen tutarı, vergi matrahınızdan tenzil edebilirsiniz de.

BAĞIŞLARINIZ İÇİN BANKA HESAP NUMARALARI:

T.K.M.Ç Vakfı İzmir Şubesi Hesap no: TR95 000 32 000 000 000 144 224 99

TEB – Gündoğdu Şubesi

Kredi kartından ödeme yapmak, bağış vermek ve her türlü sorunuz için telefon numaralarımız:

Vakıf- İzmir Şubesi için: 0 232 2391445

Vakıf Merkezi için: 0 212 2749545

GATE) getiriyor. Fiks tarife. 4 kişi bindiğiniz taktirde buyrun size 2,5€ kişi başı gezi. Bunun aynısını şehir otobüsleri de her 15 dakika da bir, liman terminalinin arkasından yapıyor zaten . Bunlara bir biletle binip şehri de turlayabilirsiniz. Gelelim kale içine. Çok hoş. iyi korunmuş bir iç limanı ve müthiş bir turistik cazibesi var. Taş duvarları 20ft kalınlığa kadar çıkabilmekte ve tüm eski şehri çevrelemektedir . UNESCO' nun koruması altına alınmış ve dünya mirası listesindedir. 1667 yılında büyük bir deprem ve yangın sonucu şehrin büyük bir kısmı yanmış ve harabeye dönmüştür. Pile kapısında (1537) şehre girdikten sonra şehrin mermer taşı döşeli sokaklarına girerken sizi Onofrio Çeşmesi karşılıyor.1438yılında şehre su sağlamak amacıyla yapılmış olan bu çeşme, 1667 depreminde tahrip olmuş fakat restorasyonundan sonra, önceleri halkın, şimdi de artık turistlerin ilk buluşma yeri olmuştur. Buranın simgesi haline gelmiş olan şahane papağanlarla resim çektirebilir, artık Türkçe de konuşan köşedeki

dondurmacıdan dondurma yiyebilir, ve halen çalışan dünyanın ilk (1317) eczanesine ve 14.yüzyıl Franciscan Manastırına kısa bir ziyaret yapabilirsiniz. Manastırın müzesinde tıbbi kitaplara ve laboratuvar aletlerine ve 1667 depremine dayanmış ve halen duran şehrin eskiden nasıl görüldüğünü resmeden boyamalara da göz atabilirsiniz. Evet Placa (stradun) caddesine yeniden çıktık Nereye baksak, hangi sokağa girsek diye şaşkınız.. O kadar güzel ki,o kadar güzel korunmuş ki. Dükkanlar, kafeler, restoranlar adeta sizi şirinlikleriyle içeriye davet ediyorlar. Takla takla yürürken, ara sokaklara girip çıkarken ana cadde rotamızı koruyoruz .Caddenin sonunda sol tarafta biraz içeride Avrupanın ikinci en eski sinagogu karşılayacak sizi. İçeriye bir göz attıktan sonra geri gelin ve biraz daha ilerde Placa caddemizin sonunda karşınıza şehrin eski meydanı ve 1444 de yapılp 1929 yılında restore edilen ve 2 bronz figürü ile saat başı çalan saat kulesi çıkıyor. Bu meydanda çeşitli tarihi binaların yanında erken 1700 lerde barok

tarzında inşa edilmiş olan St.Blaise's Manastırını da göreceksiniz. Buradan sağınıza dönüp biraz yukarı çıkınca Rector Sarayına geliyorsunuz. Burası geç gotik ve erken rönesans tarzını yansıtmaktadır.Dubrovnik'in ilk özel ticaret odaları ve resmi devlet dairelerine ev sahipliği yapmıştır. Şimdi bu bina yaz festivalinde konser salonu olarak hizmet vermekte ve dekorasyonu ile aristokrasinin bir zamanlar nasıl yaşadığı hakkında da bize bilgi vermektedir. Aşağıya meydana tekrar indiğimizde limana çıkmadan hemen önce bizi Sponza sarayı karşılayacaktır. Burası şu anda gümrük binası olarak hizmet vermekte ve içerisinde paha biçilmez el işi sanat eserleri bulundurmaktadır. Buradan biraz daha ilerlediğimizde 14 ve 16.yüzyıllarda yapılan Dominican Manastırına geliyorsunuz. Zaten yönlendirme tabelaları kolaylıkla sizi gerekli yerlere yönlendirmektedir. İsterseniz kale surlarına çıkıp oradan da şehrin ve eski limanın manzarasına hakim yollarda bir çevre turu yapabilirsiniz. Buraya çıkmak paralıdır, bilgilerinize. Şimdi eski limana çıkalım hemen. Müthiş

bir liman, motorlar ve restoranlar bizi karşılıyor. Bu motorlar çevre adalara geziler düzenliyorlar. Vaktinize ve hava durumuna göre seçiminizi yapabilirsiniz. Surların Ploce kapısı şehrin bu tarafındaki girişidir. Buradan yine sol tarafınızı takip ederek yürümeye dayanıklı iseniz biraz merdiven çıkarak sizi . Müthiş bir Dubrovnik ve adalar manzarası seyrettireceken yüksek tepesine çıkaracak teleferiğe ulaşacaksınız. Gidiş dönüş biletinizi aldıktan sonra yukarıya doğru süzölmeye başlıyorsunuz. Çıkınca bu manzara karşısında ağızınızı kapatmayı unutmayın. Hemen fotoğraflarınızı çektikten sonra vaktinizin azaldığını unutmayın

Daima gözünüz saatinizde olsun. Dönüşte teleferik inişinde sıra olup olmadığını da aşağıda teleferiğe bilet almadan önce de öğrenmelisiniz. Çok sıra varsa vazgeçin ve bir taksi kiralayın, sizi yukarıya çıkarsın, beklesin ve sonrada geminize bırakсын. Çok para da vermezsiniz merak etmeyin. Eveet bu arada vaktiniz varsa çarşıda ve ara sokaklarda daha fazla vakit ve para harcıyıp kendinizi de dostlarınızı da sevindirebilirsiniz. Bir şey tavsiye edeceğim. Avrupada turistik şehirlerde satılan hediyeliklerin çoğu aynı tip Çin malıdır, ucuzdur ama sanat değeri tartışılır. Onun için yerel şeyler daha makbul olur. Geminize geldiniz ve yorgunluk had safhada ama bu güzellikleri görmeğe değdi doğrusu. Hemen odanıza, yahut kafeteryaya gittiniz ve birşeyler atıştırdınız. Ne güzel işte gemilerin güzelliği burada, rahatlık, bavul toplama açma yok .ohhhh.Yine güvertede yahut restoranda cam kenarı bir masada kahvenizi veya çayınızı yudumlararken akşam oldu ve gemimiz rotasını Venedik'e doğru çevirdi, Dubrovnik'e allahaismarladık diyoruz..

5.GÜN VENEDİK

Geminiz yine sabah saat 7 sularında Venedik şehrine doğru yaklaşıyor ve güneşin doğuşunu arkasına alarak San Marco Kanalına giriyor. İşte dünyanın, hiçbir yerinde bu büyüklükteki bir geminin bu kanala nasıl böyle girip yavaş yavaş bir kuğu gibi süzölmelerini ve altında gibi kalan binaların üzerinden çatılarının seyrine tanık olamazsınız. Muhteşem bir manzardır. O kadar yakın geçer ki gemiler buradan, kiliselerin çan kulelerine elinizi uzatsanız dokunacakmış hissine kapılırsınız.

Esasında bu geçiş bir nevi Venedik kanal turudur. İster balkonunuzdan izleyin, ister restoranınızda kahvaltınızı yaparken ve çayınızı yudumlararken, bu keyfi mutlaka yaşamalısınız. Geminiz limana yanaştıktan sonra ilk olarak gemiden tur yolcuları sırayla çıkarlar. Venedik şehir turu, sanat eserleri turu, Murano adası cam atölyeleri turu, Murano ve Burano adaları turu, Gondola turu v.b.

Bu turları siz de kendi başınıza yapabilmemiz için işte size birkaç tarif;

- Venedik'e ilk defa geliyorsanız ve yürüyerek her tarafı keşfetme azmindeyseniz, gemiden çıktktan sonra kalabalığın gittiği yönü izleyerek 10 dakikalık yürüyüşle Piazzale Roma'ya(Roma meydanı) ulaşınız. Buradan ister kanallar arasında seferler yapan vaporetalara(küçük Kanal vapurları) binerek hem kanal turu yapabilir, hem de San Marco Meydanına kadar gidebilirsiniz. Biletler 7-8€ kadardır. San Marco meydanı Venedik'in ve Avrupanın en güzel turistik meydanıdır. Burada bakın neler var neler ;
- 1063 yılında yapımına başlanmış ve İstanbuldaki Bizans eserlerinden örnek alınmış (Golden Basilica) altın basilica ismiyle de anılan St.Marco Katedrali, (St.Mark's Cathedral) ve giriş kısmının üstünde meşhur Mahşerin Dört Atlısı heykelleri bulunmakta ve bizzat Osmanlı padişahları tarafından Venedik düklerine hediye edilmiştir. Asıları içeride müzede sergilenmektedir.
- 814 yılında yapılmış fakat 4 defa yangınlara maruz kalıp yıkılmış ve İtalyan gotik sanatının en önemli yapıtlarından biri ve duvar ve tavanındaki freskleri ve altın kaplı merdivenleri ile ünlü olan Dükler sarayı
- 15 yüzyılda inşa edilmiş olan Saat Kulesi ve eski Mahkeme salonları (Campanile) ve (LIBRERIA.Vecchia)
- 18. Yüzyılda yapılmış olan yeni mahkeme salonları (Procuratie Nuove)
- 1807 yılında yapılmış olan ve Venedik'in tarihiyle ilgili hem obje hemde sanat eserlerini barındıran ve tarihin izlerini süren Correr müzesinin de içinde bulunduğu Napoleonic Wing binası
- Dükler sarayını, hapisane ve (mahkumların nem veya sıcaktan sefil bir şekilde kaldıkları ve çoğunlukla hastalıktan öldükleri ve meşhur Kazanova'nın 1756 yılında kaçtığı)

zindanları birbirine bağlayan Bridge of sights (c.1600.) köprüsü ve kanalı.

- 99 metre yüksekliğinde olan ve 10.yüzyıldan bu yana ayakta duran Çan kulesi (rönesansın meşhur mimarlarından Jacopo Sansovino tarafından çizilmiş ve bronz heykelleri mermer ornaments ile bezenmiştir)

- 1537 yılında Sansovino tarafından yapılmış olan eski kütüphane (ki eskiden eğitim merkezi sonrada politik güçlerin toplandığı merkezdi)

- Sahilde cafelerin ve Gondolların müşteri beklediği nefis görüntüler

- Karşınızdaki adada bulunan 1566 yılında Andrea Palladino tarafından dizayn edilmiş olan San Giorgio Maggiore Kilisesi

- Meydanda zamanın meşhur sanatçıların, yazarların ve edebiyatçıların (Casanova-Wagner-Proust vb.) vakit geçirdiği Cafe Florian ve aklınızı başınızdaki alacak binalar, kalabalık ve şapkanıza ve omuzunuza konan güvercinler

Eveet San Marco meydanında 3-4 saatinizi harcadınız, şık mağazaların bulunduğu ve hediyelik eşyaların satıldığı ara sokaklara girerek, kendinizi kaybettiniz. Aman kaybolmayın ama neyse elinizde geminizden edindiğiniz haritanız var. Daima takip edin. Rialto Köprüsü yönünde ilerliyorsunuz ve sık sık hediyelik eşya dükkanlarına

takılıyorsunuz. Sonra meşhur Rialto köprüsüne geliyoruz. 1588-1591 yılları arasında inşa edilen ve Rialto ile San Marco meydanını birbirine bağlayan bu mermer kaplı köprü, Büyük Kanal üzerinde bulunmaktadır. Burada köprü üstü dükkanlar ve altından geçen kanal trafiği bir süreliğine seyre değerdir. Kanal kenarı kafe ve restoranlarda kahve veya atıştırmalıklarla alarak dinlenebilirsiniz. Saatinize bakıyorsunuz değil mi? Aman zamanı geçirmeyin. Geç kalacağınızı anladığınız anda da sakın paniklemeysin. Hemen kanalın kenarında sizi deniz taxi ile geminize ulaşın. Yolda al git usulu satış yapan pizzacılar rastlarsanız, artık italyan pizzasının tadına bakma zamanı gelmiştir. Birer dilim pizza alıp yolunuza devam edin. Bu arada kanallarda gondoliereleri kah cep telefonları ile mesajlaşırken, kah soğuktan dudaklarını korumak için krem sürerken de görüntüleyebilirsiniz. Bu sokaklarda o kadar çok katedral, opera ve tiyatro sarayı, köprü ve sanat galerileri var ki anlatmakla bitmez. Çünkü Venedik 1 defa da gezilemez, mesela ben 3 defa gittiğim halde hala gezemediğim o kadar çok yer var ki düşününüz Venedik'in önemini. Daha Murano adasına, Burano adasına gideceğiz ama bir gün içersinde hep-sini yapmaya kalkmayın, zaten zevk

alamaz ve yorulduğunuzla kalırsınız. Saatiniz yaklaştı ama sizde ya Roma Piazzale meydanına yaklaştınız veya San Marco Meydanına geri geldiniz ki buradan geminize vaporetta veya geminin paralı shuttle ile dönebilirsiniz. Şimdi, size vaktiniz varsa bu seferinizde ziyaret edebileceğiniz, isterseniz de başka bir Venedik seferinizde ziyaret edebileceğiniz, Murano ve Brano adası turunu anlatayım.

MURANO VE BURANO ADASI

Venedik San Marco meydanına geldiğiniz anda, Venedik'i yeteri kadar gezdiğiniz düşünürseniz, artık bu adalara gitme ve buraları gezme zamanınız gelmiş demektir. Çünkü esas şehri tam gezmeden, her yerden biraz gezmek, biraz tat almak bana çok anlamlı gelmiyor. Onun için bugün San Marco meydanından LN hattındaki vaporetto'ya biniyor ve yaklaşık 1 saatlik yolculuktan sonra adanın batı tarafındaki iskelesinde iniyoruz. Venedik'teki ulaşım ile ilgili daha detaylı bilgi isteyenlere aşağıdaki linki tavsiye ediyorum. <http://www.saventravel.com/2013/06/15/venedikte-ulasim-3/>.

Murano adasının cam işçiliği ile meşhur olduğunu biliyorsunuz. Burada yapılan cam objelerin hem imalat-hanelerini, hem de hemen yanındaki

satış mağazalarından muhteşem sanat eserlerinden en azından keseneze uygun bir tanesini almadan gelmeyin. Ben her gittiğimde 1 veya 2 cam obje alabiliyorum. E epey bir koleksiyonum oldu bu durumda. Yalnız Çin işi cam objelere dikkat edin. Zaten fiyatlarından ve kaba saba olmalarından anlaşılıyor. İşte size Murano'nun sokaklarından manzaralar. Tabii ki orada da kanallar var. Diğer fotodaki cam heykel ise meydanın tam ortasında duruyor. Nasıl yapmışlar pes! İlk iskeleden inip doğu yönünde atölyeleri ve mağazaları dolaşmaya başlıyoruz. Her cam dükkanında değişik ve muhteşem eserler var. Elim hepsine gidiyor, dokunmak istiyorum, ama cıss. Yine de elime alıp okşuyorum. Ohh nefis bir parça daha, işte bu da nefis diye geçiyor zaman. Zaman deyince dikkat edin geminizin hareket vaktini iyi ayarlayın yoksa geminizin bir sonraki limanına uçarak gidersiniz. Esasında bir şey daha tavsiye edeceğim. Venedik genellikle birçok gemi şirketinin Home port'u. Yani tur başlangıç ve bitiş limanı. Cruise başlangıç tarihinizden 1-2 gün önceden buraya gelerseniz, hem gemiye yetişme stresiniz olmaz, hem de Venedik'in ara sokaklarını bile rahat rahat gezer, bu cam objeleri daha dikkatli incellersiniz. Cam atölyeleri anlatmakla bitmez gelip görmek, gezmek lazım diyorum ve Murano Faro iskelesinden Burano adasına giden vaporetta'ya biniyoruz. 20 dakikalık kısa bir yolculuktan sonra adaya geliyoruz. Adanın içinden geçen kanallar ve etrafındaki rengarenk evleri görünce şaşıyorum. Evlerin alt katlarındaki ufak dükkanlarda adaya has hediyelik eşyalar satılıyor. Dantel örtüler ve örgüler meşhur burada.

Tabii ki yine her yerde bulunan Çin mali hediyelik eşyalar da var. Ama her şeyden güzeli o rengarenk evler görülmeye değer. Evet yine geminizin kalkma vakti geldi. Yine San Marco meydanı ve kanalından ağır ağır süzülerek geminiz sabah geldiğiniz yöne doğru giderek açık denize çıkacak ve akşam güneşi batımını sancak tarafınıza alarak, bir daha ki durağımız Malta adasına doğru bütün ve yarın gece yol alacağız. Ne dersiniz yorulduk mu? Haydi kamaramız bizi bekliyor. Şöyle bir uzanalım ve biraz dinlendikten sonra gemimizin tadına varalım.

Evet Egiad dostlarım, gemimize döndük ve gemideki değişiklikleri fark

ediyoruz. Artık, gemide dolar para birimi geçerli, Fiyatlar, etiketler hep dolar üzerinden ödeniyor. Kamarotumuz ve restorandaki garsonumuz değişmiş. İşte bunlar artık gemimizin Amerika havasına girmiş ve Amerika yoluna çıkmaya hazır olduğunun ön habercileri. Her şeyden önemlisi de İzmir'den beri bizimle beraber olan tüm yabancı yolcular inmiş ve yeni misafirlerimiz kabinlerine yerleşmeye başlamışlar bile.

İşte yeni yolculuğumuzu bundan sonraki ikinci bölümümüzde, yani gelecek sayımızda sizlere anlatacağım. Şimdilik hoşçakalın diyorum.

Levent GENCYÜREK
Atlas YMM

Özel Okullara Vergi Desteği

Özel okulların yaygınlaşması ve bu okullarda okuyan öğrenci sayısının artmasını sağlamak üzere Gelir İdaresi Başkanlığı faaliyete yeni başlayan eğitim ve öğretim işletmelerinin kazançlarının belli şartlarla gelir ve kurumlar vergisinden istisna edilmesi uygulamasını başlatmıştır.

Eğitim sorununun çözümünde devletin bu alanda almış olduğu tedbirlerin ve yapmış olduğu yatırımların yeterli olması mümkün değildir. Gerçek

ve tüzel kişiler tarafından işletilen özel okullar var olan açığın giderilmesi açısından önemli bir hizmeti yerine getirmekle birlikte bu kurumlar tüm öğrencilerin sadece % 4'üne hizmet verebilmektedir. Bu oranın %20'ler seviyesine yükseltilmesi durumunda devletin eğitim yükünün azalması yanında daha kaliteli eğitim verilebilmesi de mümkün olabilecektir. Özel okulların yaygınlaşması ve bu okullarda okuyan öğrenci sayısının artmasını sağlamak üzere Gelir İdaresi Başkanlığı faaliyete yeni başlayan eğitim ve öğretim işletmelerinin kazançlarının belli şartlarla gelir ve kurumlar vergisinden istisna edilmesi uygulamasını başlatmıştır. Yapılan düzenlemeye göre, Okul öncesi eğitim, ilköğretim, özel eğitim ve orta öğretim özel okulları ile Bakanlar Kurulu'nca vergi muafiyeti tanınan vakıflara veya kamu yararına çalışan derneklere bağlı rehabilitasyon merkezlerinin işletilmesinden elde edilen kazançlar, beş vergilendirme dönemi kurumlar vergisinden müstesnadır. İstisna, okulların faaliyete geçtiği vergilendirme döneminden itibaren başlar. Eğitim ve öğretim işletmelerine tanınan kazanç istisnası, ticari kazanç mükellefleri ile kurumlar vergisi mükellefleri tarafından 625 sayılı Kanun kapsamında işletilen okul öncesi eğitim, ilköğretim, özel eğitim ve orta öğretim özel okullarından elde edilen kazançlara uygulanacaktır. Ayrıca, kurumlar vergisi mükellefleri için Bakanlar Kurulu'nca vergi muafiyeti tanınan vakıflar veya kamu yararına çalışan derneklere bağlı rehabilitasyon merkezlerinin işletilmesinden elde edilen kazançlara da istisna uygulanacaktır. Bunların yanında engelliler için açılan okul öncesi eğitim, ilköğretim ve

ortaöğretim okullarını kapsayan özel eğitim okulları da getirilen avantajdan yararlanabileceklerdir.

Yukarıda belirtilenlerin dışında kalan; öğrencileri istedikleri derslere yetiştirmek, bilgi düzeylerini yükseltmek amacıyla faaliyet gösteren dershaneler ile kişilerin sosyal, kültürel ve mesleki alanlarda bilgi, beceri, yetenek ve deneyimlerini geliştirmek veya serbest zamanlarını değerlendirmek üzere faaliyet gösteren özel öğretim kurumları (üniversiteye veya Anadolu liselerine hazırlık, bilgisayar, sürücü, dans, bale, mankenlik ve spor kursları gibi) ile öğrenci etüt eğitim merkezlerinin işletilmesinden elde edilen kazançlar hakkında istisna uygulanmayacaktır. Aynı şekilde rehabilitasyon merkezi dışındaki sağlık tesislerinin işletilmesinden elde edilen kazançlara istisna uygulanması da söz konusu değildir. Özel okullara ilişkin istisna, okullarda eğitim-öğretim, rehabilitasyon merkezlerinde ise tedavi-iyileştirme faaliyetlerinden elde edilen kazançlara uygulanacaktır. Dolayısıyla, eğitim tesisleri ile rehabilitasyon merkezlerinde yer alan kantin, büfe, kafeterya, kitap satış yeri gibi tesislerin gerek bizzat işletilmesinden gerekse kiraya verilmesinden elde edilen kazançlara istisna uygulanması söz konusu değildir. Ancak, yemek ve konaklama hizmetlerinin de okul bünyesinde verildiği ve yemek ve yatma bedelinin okul ücretine dahil olduğu durumlarda, herhangi bir ayırma tabi tutulmaksızın elde edilen kazançta istisna uygulanacaktır. Rehabilitasyon merkezlerinin kazançlarına istisna uygulanabilmesi için bu merkezlerin Bakanlar Kurulu'nca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ile kamu yararına çalışan derneklere bağlı olması gerekmektedir. Ayrıca, söz konusu vakıf ve derneklerin senedinde veya tüzüğünde, vakıf veya derneğin amaçları arasında genel insan sağlığına ilişkin kurumlar kurulması ve işletilmesiyle ilgili hükümlerin bulunması gerekmektedir. Eğitim-

öğretim işletmeleri ile rehabilitasyon merkezleri kazanç istisnasından yararlanan mükelleflerin, işletilen okul ve merkezlere ilave olarak yeni okul veya merkez açmaları durumunda, yeni açılan okul veya merkezden elde edilen kazanç istisna uygulaması açısından ayrı bir birim olarak değerlendirilecektir. Diğer bir ifadeyle, istisna uygulaması okul veya merkez bazında yapılacaktır. Örneğin, mükellef (A) Ankara'da 2010 yılında bir ilkokul işletmeye başladı. 2011 yılında da yeni bir okul açarak Konya'da da faaliyete başladı. Bu durumda, Ankara'daki okuldan elde ettiği kazanç 2010 ve 2014 yılları dahil olmak üzere istisna kapsamında olacaktır; Konya'da faaliyete geçen okuldan elde edilen kazanç ise 2011 ve 2015 yılları dahil olmak üzere istisna kapsamında olacaktır. Bu bakımdan, istisna uygulaması açısından, mükelleflerin kayıtlarını farklı yıllarda faaliyete geçen işletmelerinden elde edilen kazançları ayrı ayrı tespit etmeye imkan verecek şekilde tutmaları gerekmektedir. Diğer taraftan, yeni bir okul açılışı olarak tanımlanmayan mevcut okul kapasitesinin genişletilmesi veya başka bir binaya taşınması hallerinde istisna uygulaması söz konusu olmayacaktır. Vergi istisnasından yararlanan mükelleflerin bu işletmeleri başka bir kişi/kuruma devretmeleri halinde, devralan kişi/kurum istisnadan 5 vergilendirme dönemi değil, faydalanılmayan dönem kadar yararlanacaktır. Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisi Kanunu'nda yapılan değişiklikler sonucunda özel okullara belli şartlarla beş yıllık bir vergi avantajının sağlanmış olması özel okulların teşvik edilerek sayılarının artırılması suretiyle Devletin üzerindeki mali yükün azaltılması açısından önemli bir adım olmuştur. Özel okullarda okuyan öğrenci sayısının tüm öğrenci sayısına oranının % 20 seviyelerine çıkması hedefinde vergisel avantaj itici bir güç olacak ve bu gelişme devlet okullarındaki eğitim kalitesini de yükseltecektir. ●

Nil Sub Sole Novu

Ya da “Nihil Nove Sub Sole”; yani, güneşin altında hiçbir şey yeni değil. Siz buna isterseniz “Tarih tekerrürden ibarettir” de diyebilirsiniz!

**Yazı ve Fotoğraflar
Mesut ILGİM**

Adiminizi attığınız her yerde, sizlere hiç de yabancı gelmeyen bir şeyler karşınıza çıkabiliyor. Hele hele, her “iyi” fotoğrafçıda olması gereken bir özelliğe de sahipseniz; yani sadece bakmakla kalmayıp, görebilme yeteneğiniz de varsa! Rahmetle andığım Prof Kenan Erim bana yolladığı bir yılbaşı tebriğine şöyle yazmış: **“Afrodisyas her bakımdan başka bir dünya. Onu anlamak için, havasını, suyunu, çiçeklerini, ağaçlarını tanımak gerek. Onlarla bir dialog kurmaya gayret etmek lazım. İşte otuz yıla yakın bir süre bunları denedik, ve dünyanın mutluluğuna kavuştuk. İnşallah birgün bizi o mukaddes yerlerde tekrar ziyaret edersiniz, ve oranın gizli kapılarını size açmaya gayret ederim.”**

Kenan Erim’in bu söylediklerini 35 seneye yakın bir süredir dolu dolu yaşıyorum. Ve her seferinde bu benzersiz antik kent bana

Gün batımında Odeon

birbirinden güzel, birbirinden ilginç sürprizler yaşıyor. MÖ 30.yılda Roma İmparatoru Augustus "Asyadaki bütün şehirlerin içinden, bu kenti kendim için seçtim" demiş, ve demekle de kalmamış, bu sözünü, Afrodisyasın bütün tarihinin anlatıldığı, tiyatro binasının sahne yapısının yan duvarındaki "arşiv duvarı" denilen yazıt'a kazıtmış. Afrodisyas en kalabalık dönemlerinde on, onbeşbin nüfusa sahipken, 30.000 kişilik stadyum yapmışlar. Kentin hemen yakınındaki Babadağ silsilesindeki kaliteli mermer ocaklarından çıkarttıkları mermerlerle en güzel yontuları yapmışlar. Şehir antik çağın "heykelticilik merkezi" haline gelmiş. Odeon binasının hemen yanı başındaki heykel okulunun bulunduğu yerde bugün hala mermer yongaları var yerlerde. Şehirde devamlı yontu ustalarının heykel yontarken taşı kalemine vuran çekicinin sesi duyulmuş. O kadar ki, yörenin en yoğun ötücü kuş grubunu oluşturan Kuyrukkakan kuşları da bu sesi ezberlemişler, bugün hala onların ötüşünde mermeri işleyen taşı kalemine vuran çekicinin sesini

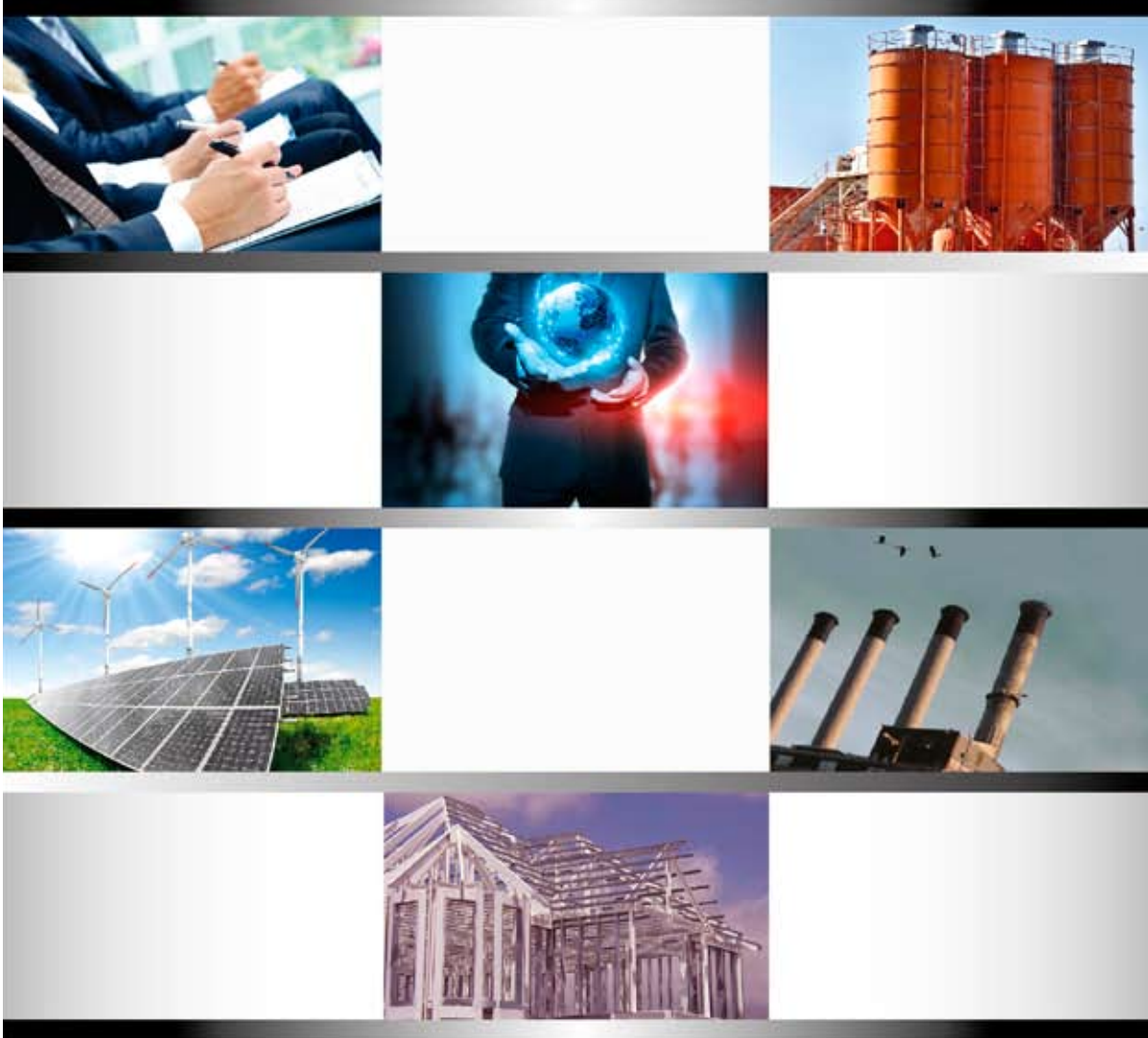
duyarsınız. Sadece o kadar mı? Binlerce senedir aynı genleri taşıyor yörenin insanları. 2007 yılında Geyre Vakfı tarafından yaptırılan yeni müze binası yapılırken, dostum, mimar-ozan Cengiz Bektaş la defalarca gittik Afrodisyas'a. Bir keresinde inşaatta çalışan işçileri izledik saatlerce. Elleri aldıkları ham taşı, bir çekici yardımı ile yontuyorlar da yontuyorlar, sonra da yapıdaki yerine yerleştiriyorlardı. Ne bir santim fazla, ne bir santim eksik! Geyre köyünden taşı Abdurrahman Usta ile, Afrodisyas'ın ünlü

yontu ustası Apollonius Aster'in aynı genleri taşıdıklarını kim inkar edebilir? Aralarında ikibin yıllık bir zaman farkı olsa da! Bu ustaların becerisini, yeteneğini, Romalı yöneticiler de keşfetmişler zamanında. Ve MS 301 de, devrin Roma imparatoru Diokletian, çıkardığı ferman ile, Afrodisyaslılara vergi muafiyeti tanımış. Sırf onlar sanatlarıyla uğraşsınlar, başka şeylere kafa yormasınlar diye. Diokletian bununla da yetinmemiş, şehrin Agorasının duvarlarını, devasa

Afrodit Mabedi

Gelişen Türkiye'nin aydınlık yüzü...

" Ülkemizin geleceğine inanıyoruz "

EGE GENÇ İŞADAMLARI DERNEĞİ

www.egiad.org.tr

Afrodisyas Stadyumu

mermer fiyat listeleri ile kaplamış. Tarihin belki de ilk "antiinflasyonist" düzenlemesi. Mermer plakalara alfabetik sırayla kazınmış bu listelerde neler mi var?

Agorada alınıp satılan bin'e yakın malın fiyatları! Tam otuziki grupta sıralanmış. Gıda grubunda, dana eti, buğday, şarap, bira, sucuk vs vs. Temizlik malzemelerinde ise Galya'dan ithal edilen sabun'un fiyatı. Hem de üç ayrı boy için: Forma prima, Forma secunda, Forma tertia! Bir başka grupta ise nakliye ücretleri ile, haftalık işçilik ücretleri yer alıyor. En yüksek fiyat 150.000 dinar ile, mor ipek için öngörülmüş! Bu fiyat listelerin başka bir yerinde yer alan arslan için öngörülen fiyat ile aynı! Demek ki Afrodisyas Agorasında arslan da satılıyormuş.

Daha da heyecan verici olanı, İmparator Diokletian'ın bu levhaların en başına kazıtığı şu sözler:

Bu uygulamalara aykırı davrananlar, ülkeye saldıran barbarlardan farklı değildir; bu insanlara ölüm cezası uygulanacaktır! Ayrıca, tacirlerin mallarını fiyat artışı amaçlı olarak bir yerlere saklamaları (yani stokçuluk) ya da nakliye masraflarını bahane

Odeon

edip fiyat arttırmaları karşısında da ağır cezalar verilecektir.

Şehrin anıtsal kapılarından biri olan Portico Tiberius'un üzerine ise, Afrodisyaslı yontucular, şehirde yaşayan bütün Afrodisyaslıların portrelerini yapıp yerleştirmişler. Bugün bu portrelere yakından baktığınızda size hiç de yabancı olmayan yüzler görüyorsunuz.

MESUT ILGİM KİMDİR?

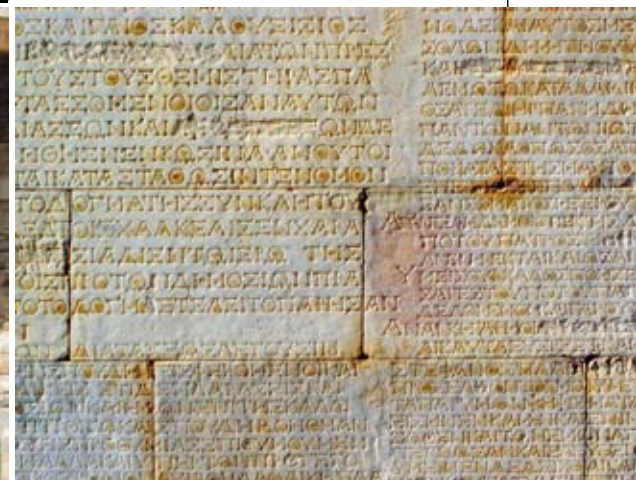
1942 yılında İstanbul'da doğdu. Orta ve Liseyi Sankt Georg Avusturya Lisesinde bitirdikten sonra İktisadi ve Ticari İlimler Yüksek Okulundan mezun oldu. 33 senesi Koç Grubunda olmak üzere 39 sene özel sektörün çeşitli kuruluşlarında üst düzey yönetici olarak görev yaptı ve 2001 yılı sonunda emekli oldu. Evli; iki çocuk, üç torun sahibi. Elli yılların sonlarından beri yoğun bir şekilde fotoğrafı uğraştı, pek çok kişisel sergi açtı ve karma sergiye katıldı. Yurtiçinde ve yurtdışında çok sayıda ödül kazandı ve fotoğrafları yerli ve yabancı çeşitli yayın organlarında yayınlandı. Son on seneden beri de yoğun bir şekilde resim sanatı ile uğraşiyor. Resimleriyle de kişisel sergiler açtı, pek çok karma sergiye katıldı. Geyre Vakfı (Afrodisias Kazıları) yönetim kurulu üyesi, Koç Yönder'in Yönetim Kurulu başkanı; Yıldız Üniversitesi Vakfı Mütevelli Heyeti ve Alzheimer Vakfı Mütevelli Heyeti üyesi. Yetmişli senelerde bir seyahat dönüşü ilk defa Afrodisiasla tanıştı ve o gün bugündür her sene zamanının bir bölümünü Afrodisiasda geçiriyor ve bu antik kentin ortaya çıkartılmasına gönüllü olarak katkıda bulunuyor. Ayrıca, son on yıldan beri de 1933 Atatürk Üniversite Reformu ve Hitler'den kaçan yahudi asıllı Alman bilim adamları ile ilgili yoğun araştırma çalışmaları içinde. Bu konuda da bugüne değin yurtiçinde ve yurtdışına 200'den fazla konferans verdi, yayınlar yaptı.

Sebasteion Tapınağı

Portico Tiberius'un binbir surat'ı

Antik Tiyatro Sahne kısmındaki arşiv duvarı

Bunlara dikkatli baktığınızda bazılarının gözbebeklerinde kurşun olduğunu görüyorsunuz. Bunlar daha varlıklı Afrodisyalıların portreleri; bu kurşunların içine gözbebeklerini vurgulamak için, lapislazuli gibi yarı kıymetli taşlar yerleştirmişler!

Birkaç seneden beri Geyre Vakfı'nın katkıları ile gerçekleştirilmekte olan Sebasteion Anastylosis'inde, Afrodisyaslı yontu ustalarının birbirinden güzel rölyeflerinin kopyaları konuluyor eski yerlerine. Orijinalleri ise Sevgi Gönül salonunda teşhir ediliyorlar. Bu rölyefleri de yakından incelediğinizde ilginç bir ayrıntı göze çarpıyor. Tapınağın yüksek yerlerindeki rölyeflerin ayakları fazla özenle işlenmemiş. Çünkü yer hizasından 8 m yükseklikteki bu rölyeflere baktığınızda ayakları zaten görmüyorsunuz! Ya da bazı heykellerde özellikle heykellerin bacaklarında fındık büyüklüğünde yumrular var! Yontu talebesi bunları özellikle bırakıyor. Sonra ustası gelip elindeki pergelle

bu yumruların arasındaki orantıları ölçüyor. Orantılar doğruysa eğer, elindeki taşçı kalem ile bunları kırıyor. Yani öğrenci sınıfı geçmiş oluyor! Bütün bu örnekleri çoğaltmak mümkün. Son bir söz olarak gene yaşanmış bir öykü Afrodisyas'dan. Birkaç sene önce, Afrodisyas kazılarına kaynak yaratmak için bir etkinlik yapılmıştı Geyre Vakfı tarafından. Antik tiyatrodaki piyano sanatçısı Angelika Akbar muhteşem bir konser vermişti. O gün işçiler, tiyatronun mermer basamaklarını yöreden kesip getirdikleri yeşil yapraklı uzun dallarla süpürmüşlerdi. Merak edip sormuştum. Baldıran ot'u dediler. Hani Sokrat'ı zehirleyen Baldıran. Sonra da açıklamışlardı: Bu ot'un kokusu uzun süre taşlara siner, yılan ve akrepleri uzak tutar diye! Kimbilir ikibin sene önce de belki kullanılıyordu bu yöntem.

Fazlasını ilk fırsatta Afrodisyas'a uzanıp, kendi gözlerinizle görün! ●

Diokletian Levhalarından biri

İsmail Akçura, Türkiye'nin arkeolojik ve kültürel yapısından turizm sektörü olarak istifade edemediğimize dikkat çekiyor

Günümüzü iyi yorumlamak için, geçmişi iyi öğrenmeliyiz

RÖPORTAJ: Cemal TÜKEL

İzmir'de turizm gündeme gelmiyor. İzmir idarecileri İzmir'i değerlendiremiyor. İzmir'in idarecileri konuşuyorlar ama sonuç çıkmıyor. Bizim otelin karşısında 15 yıldır bir çukur duruyor bununla ilgili hala harekete geçen yok. Bu şehire yazık değil mi?

İsmail Akçura, turizm sektörünün duayenlerinden... İsmail ve Nesligül Akçura 'Kuşaktan Kuşağa'nın bu sayımızda konukları oldular. Türkiye'nin en büyük otel zincirleri arasında yer alan Anemon Otelleri'nin sahibi Akçura Ailesi, Anadolu'ya yayılan tüm otellerinde; kendilerine ilke edindikleri yüksek standartlı hizmet kalitesini eksiksiz sunuyorlar. Türkiye gibi bir ülkenin benzerinin olmadığını özellikle belirten İsmail Akçura, maalesef yüksek gelir kesimine hitap eden kültür turizminden Türkiye'nin yeterince istifade edemediğini vurguluyor. İzmir'de turizm açısından yapılacak çok şey olduğunu belirten Akçura, maalesef turizmin bir türlü şehrin yöneticileri açısından gündeme gelmediğinden yakınıyor. Bir sonraki kuşağın çok daha fazla bilgiye daha kolay ulaşmakla birlikte; maalesef edindikleri bilginin yüzeysel kaldığını belirten Akçura; gençlerin daha çok okuması ve araştırmacı yapıda olmaları gerektiğini söylüyor. Nesligül Akçura ise gelişen teknolojinin sunduğu imkanlar ile çok daha geniş kitlelere hitap edebildikleri gibi, çok daha verimli ve kontrollü çalışmalara imza atabildiklerinin de altını çiziyor. En büyük hobileri arkeoloji ve tarih konusunda özellikle destek sağladıkları tarihi kazılar ile farklı bir tablo çizen Akçura Ailesi, özellikle gelecek kuşakların daha iyi eğitilmesi gerektiğinin altını ısrarla çiziyorlar.

Sayın İsmail Akçura, öncelikle sizi biraz tanıyalım. Sizi sizden dinleyerek söyleşimize başlayalım..

İsmail Akçura: Ben 1942 Manisa doğumluyum. Manisa ve İzmir'de okudum. 1960 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi, İnşaat Mühendisliğini kazandım. 1965 yılında yüksek mühendis olarak mezun oldum. Sonrasında 1990'a kadar Türkiye'nin çeşitli yerlerinde inşaat, müteahhitlik işleri ile uğraşım. Elazığ'dan Bergama'ya kadar Türkiye'nin her köşesinde çeşitli işler yaptım. 1990 yılından Türkiye'de yeni yeni gelişen bir sektör olan turizm ile uğraşmaya başladım. Türkiye'nin birçok yerinde otellerimiz var. Evliyim, bir oğlum iki kızım var.

Kızınız Nesligül zannederseniz çocuklarınızın en küçüğü. Nesligül nasıl bir çocukluk yaşadı?

İsmail Akçura: Herkesin çocuğu kendi kıymetlisidir, benim çocuklarım da öyle. Ben kızımdan memnunum. Çocukları övmek istemiyorum ama hepsi çok çalışkan ve başarılılar. Kendi şirketimizde benimle birlikte çalışıyor.

Çocuklar sizinle aynı yolda ilerliyor. Sizin yaptıklarınızdan farklı olarak yaptıklarınızı gördüğünüz neler var? Bu farklılıklarını nasıl karşılıyorsunuz?

İsmail Akçura: Ben bir baba olarak çocuklarımı kusurlarıyla seviyorum.

O ayrı bir şey. Her insanın farklı huy-ları oluyor. Aramızda yarım asır fark var ve düşünce yapımız tabii ki farklı olacak. Şikayetçi değilim. Üstün değerler ama Türkiye şartlarında iyi eğitim almış aklı başında insanlar. İyi okullarda okudular. 2- 3 lisan biliyorlar... Daha ne olsun?

Nesligül Hanım sizi tanıyalım? Nesligül Akçura Tanırkan:

1982 Manisa'da doğdum. İzmir Tefvîk Fikret Lisesi ve ardından Koç Üniversitesi 'Tarih Bölümü'nü bitirdim. Üniversiteden sonra birkaç sene İstanbul'da kaldım. Sonra işlerimizin merkezi olan Manisa'ya döndüm. Bu kararı vermiş olmamdan da çok memnunum. ANEMON'da çalışmak benim için çok büyük bir mutluluk.

Biz aile olarak otel işi ile ilgileniyoruz. Ben otellerin satış ile ilgili bölümünden sorumluyum.

Burada iş hayatına adaptasyonunuz nasıl gerçekleşti? Manisa'da yaşıyorsunuz, ve Manisa bazlı bir otel zinciriniz var. Hemen hemen bütün Türkiye'ye yayılan oteller zincirinin bir parçası olarak buna nasıl uyum sağladınız?

Nesligül Akçura Tanırkan: Biz bütün aile bu işle uğraşıyoruz. Ağabeyim icra kurulu başkanı, ben otellerin satışıyla meşgulüm. Tabii erkekler biraz daha kolay seyahat edebiliyorlar. Ben iki çocuk annesi olduğum için bu konuda biraz daha kısıtlı oluyorum diyebilirim.

Babanızın çok sevdiğiniz ve hoşnut olmadığınız huyları neler? Nesligül Akçura Tanırkan: Babam öncelikle sözünün eridir. Hırslıdır. Dakiktir. Sözleşmelerde yazılı metinden

daha çok ağızdan çıkan lafla hareket eder. Yanlış da olsa, sözümüzü yerimizi getirmek üzere kurulmuş bir iş politikamız var. Değiştirmek istediğim huyunun başında dakikliği gelir diyebilirim. Özel hayatımızda da aynı dakikliği koruruz. Babam birşey için saat 12 dediyse, o işi yaparken veya o randevuya giderken kesinlikle saat 12'yi 5 geçmez.

İsmail bey önce inşaat şirketleriyle başladınız. Sonra turizm sektörüne geçtiniz. Her ne kadar şuanda işin başında gemiyi siz yönetiyor olsanız da gençler neleri size göre farklı yapıyor?

İsmail Akçura: Öncelikle söyleyeceklerimin doğru olduğunu iddia etmiyorum. Fakat benim doğrularım bunlar; öncelikle gençlerin okumadığını söyleyebilirim. Ben bir koleksiyonerim. Bir internet tutturmuşlar bir de tweet, konuları araştırmadan üstünkörü bilgiye sahip oluyorlar, derinlemesine inmiyorlar. Aslında benim

çocuklarım da böyle. Gençlerden en büyük şikayetim bu. 40 çocuğa burs veriyorum. Tarih okuyan çocuklar görüyorum, bazıları 1. Dünya Harbi'nin tarihlerini bile bilmiyor. Benim için durum farklı. Benim için tarih Sümerle başlıyor ve ben Muazzez İlmiye Çığ'ın tüm kitapları dahil en eski çağların kitaplarını okuyorum. Bunları niye okuyorum? Günümüzün olaylarını yorumlamak için bunları okumuş olmamız şart. Tarih okumak şart. Bunu ben herkese tavsiye ediyorum. İşadamlarına tavsiye ediyorum, politikacılara tavsiye ediyorum. Geçmişini bilmeyen geleceğini kuramaz diyorum. İnterneti inkar etmiyorum ama bir de okumak lazım. Dünyanın her yerinde çok kıymetli kitaplar var. Gençlere baktığınız zaman ne Türk Tarihi, ne sosyoloji, ne felsefe hiçbir şey bilmiyorlar. Beğenmediğim huyları bu. Ben turizm okulu yaptım. Dünya klasiklerinin kitaplarını getirdik. Geçen gün gittim baktım ve kitaplar daha açılmamış. Bizde 1000 kişi çalışıyor.

Doğru dürüst lisan bileni bulamıyorum diyebilirim.

Peki olaya başka bir açıdan bakalım, gençlerin olumlu yönde farklı yaptıklarını gördüğünüz şeyler var mı?

İsmail Akçura: Spesifik olarak bir konu söyleyemiyorum ama dünya ilerlediğine göre gençlik de ilerliyor. Bugün kullandığımız iletişim araçları bizim zamanımızda yoktu. Bizlere oranla aslında bilgi bombardımanında daha iyiler. Ama derinlemesine inmiyorlar. Konular ve bilgi yüzeysel kalıyor. Birşeyin mantığını öğrenmede ve derinlemesine ilerlemede zayıf kalıyorlar. Lise yıllarında bize haftada bir kere gazete gelirdi. Günün gerisinde kaldığımız dönemler oluyordu. Kaldığımız yatılı okulda haftada bir kere yıkanırız; ben şimdi oraya hamam yaptırdım. Arada çok fark var. Giyinmesini, oturmasını, kalkmasını biliyorlar ama derinlik yok. Bakın ben bugün büyük filozof 'İmmanuel Kant' okuyorum. Malesef çocuklar

ve gençler bunları bilmiyorlar, ben aslında buna üzülüyorum.

Nesligül Hanım, Siz babanıza göre neyi farklı yapıyorsunuz?

Nesligül Akçura Tanırkan: İnternet bilgiye çok kolay ulaştırılan bir şey. Hayatı kolaylaştıran bir şey. Evet her şey daha yüzeysel ama internet büyük güç bence. Biz kontrolü elimizde tutuyoruz. Ben elimdeki cep telefonumdan istediğim otelin, kendi otelimde dahil olmak üzere izliyorum. İsmail bey ise yaptığı telefon görüşmesine güvenmek zorundaydı. Ben iletişimin özellikle bizim sektörümüzde eski sistemler ile karşılaştırıldığında çok farklı uygulamaları getirdiğini düşünüyorum.

İsmail bey, Türkiye'de turizm sektörünü nasıl görüyorsunuz?
Turizmde gelişen şeyler var bunu kabul ediyoruz; fakat bu her şey dahil ile özellikle güneydeki tesislerde sıkıntı oluşuyor. Sizce bu nasıl şekillenecek

önümüzdeki yıllarda?

İsmail Akçura: Turizm açısından baktığınızda Türkiye gibi bir ülke dünyada yok. Biz Türkiye'nin arkeolojik ve kültürel yapısından turizm sektörü olarak istifade edemiyoruz. Dünyada ilk yazılı anlaşma Kadeş Anlaşması, İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde duruyor bunu kimse bilmiyor. Dünyada bunun eşi benzeri yok ve bu anlaşmanın 5. maddesinden aynen NATO kopya

çekmiş; günümüzden 3 bin sene önce. Hıristiyanların ilk eserlerinden biri Antakya Kilisesi, Antakya'da duruyor. Türkiye'deki açık hava tiyatrolarının sayısı İtalya'nın on misli. Bunlardan istifade edemiyoruz. Dünyanın ilk parası Manisa'da Sart'ta basıldı kimse bilmiyor. Bizim hedefimiz deniz, kum güneş olabilir; bu yaklaşım tabiki de inkar edilemez. Ama buraya gelen insanla-

rın harcadıkları para sınırlı. Ama arkeolojik ve kültür turizmi yapanların harcadığı para daha fazla. Kapadokya'ya gelen insanın harcadığı para deniz kıyısına gelen turistten üç misli fazla. Çok kimsenin görmediği arkeolojik yapılar mevcut. İki yerde kazı yapıyoruz. Ciddi kaynak aktarıyoruz. Bu açıdan turizmi ele almak lazım. İstanbul'da müzede dünyanın hiçbir yerinde olmayan eserler var. Turizmde arkeolojik ve kültürel zenginliklerimizi dünya pazarına çıkarmakta buluyoruz. Mesela şimdi Urfa'da Göbekli Tepe çıktı, dünya arkeolojisi tarihi değişti. Amerikalılar geliyor, biz bilmiyoruz. Turizmi bu açıdan ele almak lazım. Erzurum'da 93 Harbi'nden kalma 20 tane tarihi Tabya var. Bununla ilgili bilgileri maalesef kimse bilmiyor. Biz onları müze otel yapmak istiyoruz. Bunu bir macera olarak yorumlayabilirsiniz ama ülkemize katkı için birisinin yapması lazım. Biz Anemon Grubu olarak 2 yerde kazı yapıyoruz. Pamukkale Üniversitesi'yle, Aizanoi Kazısı ve de Manisa'da Aigai Kazısı. Bu kazılara 12 yıldır kaynak aktarıyoruz. Bizim İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde dünyanın hiçbir yerinde olmayan eserler var. Zaten Paris'deki Louvre ve Londra'daki British Museum'daki eserlerin hepsi buradan götürülmüş. Turizmin geleceği arkeolojik ve kültürel mirasımızı dünya pazarına çıkartarak başarabiliriz.

İzmir'de turizm sizce yeteri kadar gündeme geliyor mu?

İsmail Akçura: İzmir'de turizm gündeme gelmiyor. İzmir idarecileri İzmir'i değerlendiremiyor. İzmir'in idarecileri konuşuyorlar ama sonuç çıkmıyor. Bizim otelin karşısında 15 yıldır bir çukur duruyor bununla ilgili hala harekete geçen yok. Şehire yazık değil mi? İzmir'deki faytonların giydirilmesine ve bakımına ben sebep oldum. Bir gece yemek yerken Fayton'u gördüm içim acıdı. Hayvanlar aç, araba kötü.... Bir dilekçe yazdım. Manisalı'yız ama İzmir'le de meşgul oluyoruz.

Nesligül Hanım, yeni nesil olarak işinizde neyi hedefliyorsunuz?
Nesligül Akçura Tanırkan: Otelci-

GEÇMİŞİNİ BİLMİYEN GELECEĞİNİ KURAMAZ. İNTERNETİ İNKAR ETMİYORUM AMA BİRDE OKUMAK LAZIM. DÜNYANIN HER YERİNDE ÇOK KIYMETLİ KİTAPLAR VAR. GENÇLERE BAKTIĞINIZ ZAMAN NE TÜRK TARİHİ, NE SOSYOLOJİ, NE FELSEFE HİÇBİR ŞEY BİLMİYORLAR. YENİ NESİLİN BEĞENMEDİĞİM HUYLARI BU.

likle devam etmek hedefimiz. Daha üst kesimde iş adamlarını ağırlayan bir mantıkla Anadolu'ya yayılmayı hedefliyoruz. Eskiden Hilton Anadolu'ya açılacak diye konuşmalar oldu. Sonra gördük ki orijinal Hilton sadece birkaç büyük şehirde açtı diğer şehirlerde Hilton'un yan markası Doubletree açıldı. Tabii bunlar 5 yıldızlı Hilton ayanında olmadı. Biz standartlarımızdan ödün vermeden devam edeceğiz. Yurtdışı projemiz yok ama Anadolu'da büyümemize, yeni otellerimize devam edeceğiz.

Arkeoloji açısından günümüze kadar elimizdeki değerleri yeterince değerlendirmedik. Bugün için bu konuda yapılanları nasıl görüyorsunuz? Yeterli olmadığını söylüyorsunuz ama bu konuda geliştirilmesi gerektiğine inandığınız fikir ve düşüncelerinizi alabilir miyim?

İsmail Akçura: Kültür Bakanlığı yeteri kadar ödenek ayırmadığı için Türkiye'de bir çok alanı yabancılar kazıyor. Benim fikrilerim düşünceden çok bir temenni olabilir. Bu kazıların ve zenginliklerimizin devlet tarafından daha iyi değerlendirilmesi lazım. Daha çok kaynak ayrılması lazım. Sonuçta biz çok büyük bir şirket olmamıza rağmen bir gayret içindeyiz. Tabii herşeye gücümüz yet-

miyor. Bunu Koç Holding'de yapıyor, Sabancı da yapıyor ama üç beş işadamlıyla olmaz. Bunun devlet politikası olması lazım. Devletin, kazılara ciddi para ayırması lazım. Mesela; Nemrut Dağı'nda dünyada olmayan heykeller var. Dünyanın en güzel güneşin doğuşu batışı orada fakat Nemrut'a çıkmak bir dert, inmek bir dert. Tuvalet yok, içimizi ısıtacak bir kahve yok. Bunun devlet tarafından düşünülmesi lazım. Malatyalı işadamlarının buna bir şey yapması lazım. Bir çıkan bir daha çıkmıyor Nemrut'a. İzmir'de kaç kişi var bizim gibi kazı yapan? Yok. Bir tane yok. Daha ne diyeyim? İzmir bu yüzden ayağa kalkmıyor.

Baba-kız boş zamanlarınızda nasıl bir beraberlik yaşarsınız?

Nesligül Akçura Tanırkan: Torun sever İsmail Bey.

İsmail Akçura: Gerçeği söylemek gerekir ise benim hakikaten pek boş zamanım yok. Ben akşam eve gidiyorum, kitabımı okuyorum. Ceviz kırıp, nar soyuyorum. Akşamları saat 22'de yatıyorum. Biz kapalı bir aileyiz. Boş vaktide de iş yapıyoruz.

Nesligül Akçura Tanırkan: İsmail Bey'in hobilerinin arasında özel otelleri var. Mesela Bornova'da eski bir Levanten köşkünün satın aldık ve orayı çok güzel restoran yaptık. Bu bir hobi

aslında ama işin de bir parçası oluyor. Kula'da şarap fabrikamız var. O başlı başına bir olay. Hobi olarak görülse de bunu da işin içine sığdırdık. Orada da bir bağ otelimiz var.

Nesligül Hanım, sizin arkeoloji ile aranınız nasıl?

Nesligül Akçura Tanırkan: Ben tarih mezunuyum. Ama tabii babam kadar aktif değilim. Ama İsmail Bey'in bilgilerinden faydalanıyorum bu konuda.

Ege'de nasıl bir genç kuşak görüyorsunuz? Tavsiyeleriniz neler?

İsmail Akçura: Benim genç kuşakla pek irtibatım yok aslında. Ama turizm okulundaki çocuklara bakıyorum. Pırıl pırıl çocuklar. Bilgiye aç. Eğitim kalitesi ve hocalar yeterli mi diyeceksiniz? Aslında ne versen kapıyorlar. Onlara güven verecek, anlatacak hocalar lazım. Bu çocuklar çok iyi insanlar. Kavgalara dövuşlere bakmayın; Türk insanının hepsi iyi. Hepsinin kromozomlarında iyilik var. Hepsi akıllı insanlar. O çocukları görünce gözlerim doluyor. Bu gençleri yönlendirmek devletin, eğitimcilerin işi. Ben işadamları olarak alt yapılarını yapıyorum. Gençler aslında hırslı ve bilgiye aç, önemli olan bu açlığı doyuracak ortamı yaratabilmek...

Kamu Taşınmazlarının Yatırım Teşvik Belgeli Yatırımlara Tahsisi

İrtifak hakkı tesis edilecek veya kullanma izni verilecek taşınmazın imar parseli niteliğinde bulunması durumunda, yapılacak yatırımın taşınmazın imar planında ayrıldığı amaca uygun olması zorunludur.

Hazırlayan: Murat AKÇOLLU

AMAÇ

Kamu taşınmazlarının yatırım teşvik belgeli yatırımlara tahsisinin amacı; Mülkiyeti Hazineye, Özel Bütçeli Dairelere ve Belediyelere ait taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler üzerinde, 15.06.2012 tarih ve 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan, Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar gereğince, yatırım teşvik belgesi düzenlenmiş büyük ölçekli yatırımlar, stratejik yatırımlar ve bölgesel desteklerden yararlanacak yatırımlar için bölgesel olarak gruplandırılan illerde ve teşvik edilen sektörlerde, yatırım teşvik belgesi sahibi gerçek ve tüzel kişilere, ön izin ve kullanma izni verilmesine veya irtifak hakkı tesis edilmesine ilişkin işlemlerin, Maliye Bakanlığı'nca belirlenen usul ve esaslara göre yatırım yeri tahsisinin sağlanmasıdır.

TEŞVİKTE YARARLANACAK YATIRIMCILAR VE YARARLANMA ŞARTLARI

- a-** Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'nce verilmiş yatırım teşvik belgesi sahibi olan,
- b-** İrtifak hakkı veya kullanım iznine konu taşınmazlar üzerinde gerçekleştirilecek toplam yatırım tutarı, taşınmaz maliki idarelerce bu taşınmazlara takdir edilecek rayiç değer; tarım, hayvancılık ve eğitim yatırımları için 1, turizm yatırımları için 2, diğer yatırımlar için 3 katından az olmayan (ancak, toplam sabit yatırım tutarı 1. ve 2. bölgelerde 1.000.000 TL, 3.-4.-5. ve 6. bölgelerde ise 500.000 TL.den az olmayan),
- c-** Talep edilen taşınmazın bulunduğu ilçenin mülki sınırları içinde organize sanayi veya endüstri bölgesi bulunması halinde, bu bölgelerde yer alabilecek yatırımlar için tahsis edilecek boş parsel bulunmaması veya bu bölgelerde yapılması uygun görülmeyen yatırımlardan olması şartlarını taşıyan,
- ç-** Taahhüt edilen yatırımın en az % 20'sini karşılayacak miktarda net özkaynağa sahip olan,
- d-** Yatırımı ne şekilde finanse edeceğini beyan eden,

- e-** Taahhüt edilen yatırımın toplam tutarı 10.000.000 TL.yi aşan yatırımlarda fizibilite raporu ve finansman tablosunu veren, Gerçek ve tüzel kişiler yararlanabilir.

TEŞVİK ŞEKLİ

Teşvikten yararlanacak gerçek veya tüzel kişiler lehine ; taşınmazlar üzerinde, ilk yıl için emlak vergi değerinin % 3'ü oranında takdir edilecek bedel karşılığında 30 yıl süreli bağımsız ve sürekli nitelikte irtifak hakkı tesis edilebilir. Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunması ve tapuya tescil edilememesi nedeniyle irtifak hakkı tesis edilemeyen taşınmazlar üzerinde ise, ilk yıl için taşınmazın emlak vergi değerinin % 3'ü oranında takdir edilecek bedel karşılığında 30 yıl süreli kullanım izni verilebilir. Emlak vergi değeri tespit edilmemiş olan taşınmazlarda irtifak hakkı ve kullanım izni bedelinin tespitinde emsal taşınmazların emlak vergi değeri, emsal taşınmazın bulunmaması halinde ise taşınmaz maliki idarece belirlenen bedel esas alınır.

Hazine taşınmazları üzerinde kullanım izni ve irtifak hakkı süresi en fazla 30 yıl olarak uygulanır. İrtifak hakkı tesis edilen veya kullanım izni verilen taşınmazlar üzerinde yapı ve tesislerin işletilmesinden elde edilen hasıllardan, bunların üçüncü kişilere kiralanması dahil pay alınmaz.

BAŞVURU

Yatırımcı; aşağıda belirtilen gerekli belge ve bilgiler ile birlikte maliki idarenin taşınmazının bulunduğu yerdeki birimine başvurur.

Başvuru sırasında yatırımcı, bütçelerine gelir kaydedilmek üzere; 1.bölgelerde bulunan illerde 2.500 TL, 2.bölgelerde bulunan illerde 2.000 TL, 3.bölgelerde bulunan illerde 1.500 TL, 4. ve 5.bölgelerde bulunan illerde 1.000 TL, 6.bölgelerde bulunan illerde ise 500 TL.sini taşınmaz maliki idarelerin ilgili muhasebe birimine yatırarak buna ilişkin makbuzu diğer belgelerle birlikte taşınmaza maliki idareye verir. Bu bedelin yatırıldığına ilişkin makbuz olmaksızın başvurular taşınmaz maliki idarelerce kabul edilmez.

İSTİHDAM

Yatırım teşvik belgesinde belirtilen istihdam edilecek çalışan sayısına, yatırım konusu işletmenin faaliyete geçtiği tarihten itibaren 5 yıl süreyle uyulması zorunludur.

ÖN İZİN

İrtifak hakkı tesis edilecek veya kullanma izni verilecek taşınmazların maliki idarelerce, bu taşınmazlardan imar planı bulunmayanların, yatırımcı tarafından imar planlarıyla imar uygulamalarının ve yapılacak tesislere ilişkin uygulama projelerinin yapılması/ yaptırılması gereken hallerde tescil, ifraz, tevhit, terk ve benzeri işlemlerin yapılması/yaptırılması amacıyla, fiili kullanım olmaksızın bedelsiz olarak 1 yıl süreyle ön izin verilebilir ve bu süre ihtiyaç duyulması halinde 1 yıl uzatılabilir.

İrtifak hakkı tesis edilecek veya kullanma izni verilecek taşınmazın imar parseli niteliğinde bulunması durumunda, yapılacak yatırımın taşınmazın imar planında ayrıldığı amaca uygun olması zorunludur.

BEDEL

Ön izin bedelsizdir. İlk yıl irtifak hakkı veya kullanma izin bedeli;

a- 1. bölgede bulunan illerde yatırım konusu taşınmazın emlak vergi değerinin % 2,5

b- 2. bölgede bulunan illerde yatırım konusu taşınmazın emlak vergi değerinin % 2

c- 3. bölgede bulunan illerde yatırım konusu taşınmazın emlak vergi değerinin % 1,5

ç- 4. ve 5. bölgelerde bulunan illerde yatırım konusu taşınmazın emlak vergi değerinin % 1

d- 6. bölgede bulunan illerde yatırım konusu taşınmazın emlak vergi değerinin % 0,5 oranındadır. İlk yıl irtifak hakkı veya kullanma izni bedelleri sözleşme düzenlenmeden önce, müteakip yıl bedelleri ise, kullanma izni sözleşmesinin düzenlendiği, irtifak hakkının tapuya tescil edildiği tarihler esas alınarak her yıl aynı tarihte peşin olarak taşınmaz maliki idarenin ilgili muhasebe birimine yatırılır.

YATIRIM DÖNEMİNDE BEDEL

İrtifak hakkı ve kullanma izinlerinde, ilk yıl bedeli ile sözleşmeleri gereğince artırılarak tespit edilen 2. ve 3. yıl bedelleri, % 70 indirim uygulanarak tahsil edilir.

DEVİR

Yatırımcı, irtifak hakkı veya kullanma iznini üçüncü kişilere devredebilir. Ancak, devrin yatırım tamamlanmadan önce yapılması halinde, devralan kişide teşvikten yararlanma şartları aranır. Devralan kişiler devir tarihinden itibaren 30 gün içinde taşınmaz maliki idareye bilgi vererek, devreden sözleşmeden doğan tüm yükümlülüklerini içeren ve idarece düzenlenecek olan yeni sözleşmeyi imzalamak zorundadır. Ön izin devredilemez ve bu süre içerisinde ortak alınmaz.

MASRAFLAR

İrtifak hakkının tapuya tesciline veya kullanma izni sözleşmesinin notere tasdik ettirilmesine ilişkin işlemler ile bu hakların devri ve terkinin, yapı ve tesislerin inşası ve kullanımı için ödenmesi gereken her türlü vergi, resim, harç, prim ve benzeri mali yükümlülükler yatırımcı tarafından karşılanır.

Özellik Arz Eden Yatırımlar:

a- Kültür ve turizm yatırımları.

b- Yapı-şirket-devret modeli çerçevesinde yapılacak yatırımlar.

c- Enerji yatırımları.

ç- Projeye dayalı organize hayvancılık yatırımları.

d- Teknolojik veya jeotermal seracılık ile organik tarım amaçlı yatırımlar.

e- Projeye dayalı su ürünleri yetiştiriciliği yatırımları.

f- Serbest bölgelerde yapılacak yatırımlar.

e- Teknoloji geliştirme bölgelerinde yapılacak yatırımlar.

Bölgesel Teşvikler:

1. Bölge: Ankara, Antalya, Bursa, Eskişehir, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Muğla.

2. Bölge: Adana, Aydın, Bolu, Çanakkale (Bozcaada ve Gökçeada İlçeleri Hariç), Denizli, Edirne, Isparta, Kayseri, Kırklareli, Konya, Sakarya, Tekirdağ, Yalova.

3. Bölge: Balıkesir, Bilecik, Burdur, Gaziantep, Karabük, Karaman, Manisa, Mersin, Samsun, Trabzon, Uşak, Zonguldak.

4. Bölge: Afyonkarahisar, Amasya, Artvin, Bartın, Çorum, Düzce, Elazığ, Erzincan, Hatay, Kastamonu, Kırıkkale, Kırşehir, Kütahya, Malatya, Nevşehir, Rize, Sivas.

5. Bölge: Adıyaman, Aksaray, Bayburt, Çankırı, Erzurum, Giresun,

Gümüşhane, Kahramanmaraş, Kilis, Niğde, Ordu, Osmaniye, Sinop, Tokat, Tunceli, Yozgat.

6. Bölge: Ağrı, Ardahan, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Hakkari, Iğdır, Kars, Mardin, Muş, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak, Van, Bozcaada ve Gökçeada İlçeleri (Çanakkale).

Başvuru İçin Yatırımcılardan İstenecek Belge Ve Bilgiler:

1- Talep Formu.

2- Yatırım Teşvik Belgesi.

3- Yatırım Bilgi Formu.

4- Organize Sanayi Bölgesinde boş parsel bulunmadığına ve yatırımın bu alanlarda yapılamayacağına ilişkin Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanlığı'ndan alınacak belge.

5- Endüstri Bölgesinde boş parsel bulunmadığına ve yatırımın bu alanlarda yapılamayacağına ilişkin ilgili Bakanlıktan veya İl Müdürlüğünden alınacak belge.

6- Başvuru ücretinin yatırıldığına ilişkin makbuz.

7- 1/200 veya 1/500 ölçekli parsel sınırı ve yapı yaklaşma sınırının belirtildiği varsa tüm imar koşullarının işlendiği vaziyet planı ile

1/100 veya 1/200 ölçekli kat planları ve en az bir kesit ve dört görünüşü içeren mimari proje.

(Vaziyet planı ve mimari avan projeler Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın proje düzenleme esaslarına uygun olarak hazırlanacaktır)

8- Ticaret Odası veya Sanayi Odası Sicil Kayıt Örneği.

9- Vergi borcu bulunmadığına ilişkin belge.

10- SGK borcu bulunmadığına ilişkin belge.

11- İşletme hesabı özeti.

(Gerçek kişiler için)

12- İşletmenin son 3 yıllık bilançosu, gelir tabloları ve detay mizan.

13- Son 3 yıllık mali tablolar.

14- Halka açık A.Ş.'lerde halka açılma oranını gösteren belge.

15- Şirket ana sözleşmesinin yayımlandığı T.Ticaret Sicil Gazetesi.

16- Kanuni temsilcinin imza sirküleri ve adresleri.

17- Detaylı fizibilite raporu ve finans tablosu. ●

Aslında Hepimiz Konuşuyoruz!

Sunuşlar, sunuşu yapan konuşmacıyı, ulaşmak istediği dinleyicilere dolaysız götürebilme ve kısa bir zaman dilimi içerisinde iyi bir izlenim yaratılma gücüne de sahiptir. Bunun yanı sıra yapılan açık, anlaşılır bir sunuş, konuşmanın yapıldığı kitlenin iyi bilgilenmelerini sağlama ve kararların doğru yönde alınmasına yardımcı olma işlevlerini de yerine getirebilir. Bir başka deyişle, bir sunuşla, sunuşun uç tarafını oluşturan konuşmacı, dinleyiciler ve temsil edilen kuruluş arasında bir dengeye ulaşılabilir.

Tefik BIYIKLI
TSE Eğitim Uzmanı
Toplam Kalite Yönetimi Bilim
Uzmanı

Qoğumuz günlük hayatımızda iletişim becerilerini belli bir başarı ile uyguluyoruz. Kendimizi iyi hissettiğimiz ve dinleyicileri kendimize yakın hissettiğimiz zamanlarda

bizi kimse susturamaz. Yeter ki konuştuğumuz dinlensin sınıfta, aile çevresinde, arkadaş toplantısında ya da büroda söylediklerimize değer verilsin isteriz.

Ankara’ da yaşadığım dönemlerde amatör bir tiyatro topluluğumuz vardı. Bu topluluğumuza on altı yaşlarında çok şirin ikiz kızlarımız katıldı. Bizim topluluğumuza katılmak için profesyonel olmak gerekmezdi. O yüzden de her gelen gruba dahil olabilirdi. Bu kızlarımız da gruba dahil oldular.

Çok sevimliydiler ama...aynı zamanda da çok çekingenlerdi. Birebir sohbetlerde susturulamaz; oyun çalışmaları esnasında “ben yapamayacağım ben yapamayacağım” diye hıçkırma hıçkırma ağlardı.

Sahneye alışabilmeleri için biz de oyunumuzda birer replikli rol verdik. Amacımız onları sahneye alıştırmaktı. Oyun günü geldiğinde hepimiz heyecanlıydık ve ben en çok ikizlerimizi merak ediyordum. Kızlarımız oradaydı gelmişlerdi. Kalplerinin atışlarını ben bile duyabiliyordum.

Ve kızların repliğinin geldiği büyük an... Kızlar sahneye çıktı ve rollerini oynayıp döndüler. Ama sahneden inmek istemediklerini ve çok sevdiklerini bir daha sahneye çıkmak istediklerini söylediler. Rollerini olmadığı halde yönetmenimiz ve sahne amiri olan ben bir sahnede daha geçişlerini sağladık.

O günden sonra bütün oyunlarda hep rol aldılar. Ve bir tanesi devlet tiyatrolarında oynamaktadır. Önce kendimize güvenip kendi yapabilirliğimize inanmak sunum yaparken en doğru adımdır. Bu yolda kendimizi geliştirmek adına destek ve yardım alabiliriz. Ama her insan kendine inmalı ve yapabileceğini bilmelidir.

Ancak özellikle iş dünyasında yer alan kişilere “işinizde yapmanız gereken en zor şeylerden birisi nedir?” gibi bir soru sorduğunuzda, alacağınız muhtemel cevap “Kalabalık karşısında sunumlar ya da konuşmalar” derler. Kişiler böyle durumlarda bir “özgüven krizi” yaşamaya başlar. Aramızdan bazıları ise, kalabalık karşısında konuşmaktan özel bir korku duymuyor olabilir; yine de görevlerini tam anlamıyla başarabilmek için işe koyulmaya hazır değildirler. Her iki grup için de sonuç aynıdır; düşük bir performans ve bunun sonucunda da özgüven kaybı...

Oysa sunuş becerisi herkesin içlerinde bir yerlerde –belki bazıları daha yüzeyde, bazıları daha derinlerde bir yerlerde, ama kesinlikle vardır! Tıpkı ikizlerimizdeki gibi.

Etkili bir sunuşla hem kendimiz, hem de dinleyicilerimiz üzerinde Őu etkileri yaratırız:

- Hem siz, hem de dinleyicileriniz olayın amacı hakkında açık bilgiye sahip oldukları için sunuşun açıklayıcı özelliği çift yönlü işe yarar.
- Dinleyicilerinizin ihtiyaçlarını artık biliyorsunuzdur ve bundan sonraki adımlarınızı bu doğrultuda güvenle atabilirsiniz.
- Sunuşlar özellikle iş dünyasında size yeni imkanlar (daha fazla satış, terfi olanağı vb.) sağlayabilecek önemli bir beceridir.
- Konuşmacı olarak konunuza hakimsinizdir ve bu da siz de bir güven duygusu yaratır. Ayrıca sunuşlardaki asıl konu "siz" yani sizi oluşturan sesiniz, tipiniz, davranışlarınız yani beden diliniz ve kişiliğinizdir. Sunuşlarda ana amaç, kalabalık bir grup karşısında konuşurken "siz" olmaya devam edebilmektir.

SUNUŞ NEDİR?

Sunuş yapmak, bir başka deyişle prezantasyon en temel şekli ile; önemli bir konuyu insanlara tanıtmaya ya da onların dikkatine sunma, ikna etme işi olarak tanımlanır. Kişiler, iş ya da sosyal ortamlarda ne kadar fazla sorumluluk ve uzmanlık gerektiren konulara gelirlirse, aynı oranda daha fazla insanla beraber olmak ve daha fazla konuşmak durumunda kalırlar. Sunuş becerisine bu açıdan yaklaşıldığında, sunuş kişinin uzmanlığını gösterebileceği ve diğer insanları kendi düşünceleri doğrultusunda ikna etmeye yardımcı bir fırsat olarak görülebilir. Sunuşlar, sunuşu yapan konuşmacıyı, ulaşmak istediği dinleyicilere dolaysız götürülebilme ve kısa bir zaman dilimi içerisinde iyi bir izlenim yaratılma gücüne de sahiptir. Bunun yanı sıra yapılan açık, anlaşılır bir sunuş, konuşmanın yapıldığı kitlenin iyi bilgilennemelerini sağlama ve kararların

doğru yönde alınmasına yardımcı olma işlevlerini de yerine getirebilir. Bir başka deyişle, bir sunuşla, sunuşun üç tarafını oluşturan konuşmacı, dinleyiciler ve temsil edilen kuruluş arasında bir dengeye ulaşılabilir. Başarılı bir sunumun bu üç taraf üzerinde birbirlerine bağlı ama farklı etkileri olur. Beğenilen bir konuşma sunumu yapan kişinin kendine olan güvenini artırır ve iş becerilerinin gelişmesine yardımcı olur. Başarılı bir sunum dinleyicilerin konuyu daha iyi kavramalarını sağlarken, sunumu yapan kişiye ve temsil ettiği kuruluşa olan saygıyı artırır. Kuruluşa da ün açısından uzun vadeli bir yarar sağlayabilir; kısa vadede ise yeni bir sipariş ya da iş ortağı kazanabilir.

BAŞARILI SUNUŞLARIN DİNAMİĞİ

Konuşmacı, dinleyiciler, amaç, zaman, yer ve konu gibi unsurlar tek tek ya da hepsi bir bütün olarak sunuşun etkililiği üzerinde söz sahibi olabilir.

İLETİŞİM SÜRECİNİN YAPISI EN TEMEL ŞEKLİ İLE AÇIKLANDIĞINDA, İLK ÜZERİNDE DURULMASI GEREKEN NOKTA ETKİLİ İLETİŞİMİN ÇİFT YÖNLÜ BİR SÜREÇ OLMASIDIR. KAYNAK VE ALICI ARASINDAKİ DÜŞÜNCE VE DUYGU ALIŞVERİŞİ, İLETİŞİMİN ÇIKIŞ NOKTASIDIR

Bu yüzden sunuşu gerçekleştirecek olan kişinin iletişim sürecinin yapısının ve dinamiklerinin bilincinde olması, sunuşun başarısı açısından önem taşır.

İletişim sürecinin yapısı en temel şekli ile açıklandığında, ilk üzerinde durulması gereken nokta etkili iletişimin çift yönlü bir süreç olmasıdır. Kaynak ve alıcı arasındaki düşünce ve duygu alışverişi, iletişimin çıkış noktasıdır. Gerek kaynak, gerek alıcının bu sürece katılımı; geçmiş deneyimleri, sahip oldukları değerleri, ihtiyaçları ve duygularının temel oluşturduğu kişisel algılamalarına dayanır. Bir sunuş sırasında kaynak konumunda olan konuşmacının görevi, dinleyicilerinin (alıcı/hedef), mesajı anladıklarından emin oluncaya kadar açıklamaya, konuşmaya devam etmektir. İletişim süreci boyunca konuşmacı ve dinleyici, aktarılan mesajı eş zamanlı olarak süzgeçten geçirir. Bu nedenle konuşmacı, sunumu esnasında dinleyicilerden bir geribildirim aldığı zaman, önce kendi gönderdiği mesajın anlaşılıp anlaşılmadığı irdelemeli, ikinci aşamada dinleyicilerini ikna edecek bir karşılık verilinceye kadar iletişim süreci devam etmelidir. Sonuçta

sunuşlardaki iletişim süreci, sürece katılan bireylerin algılama düzeyleri tarafından da etkilenir. Bireysel algılar, tecrübeler, ihtiyaçlar, değerler ve duygular konuşmacının ve dinleyicilerin mesajı yorumlama aşamalarında etkili olur. Dolayısıyla, konuşmacı ve dinleyiciler eş zamanlı biçimde ortaya konan mesajları kişisel olarak değerlendirirler.

Kısaca sunuşlardaki iletişim dinamiklerini özetlersek:

- 1.** Verici konumundaki konuşmacı, sunuşu alıcı konumundaki dinleyiciye sözel yollarla aktarır.
- 2.** Konuşmacı, dinleyicilerin tepkilerini ve anlama düzeylerini ölçmek amacı ile sözsüz iletişim becerileri arasında yer alan dinleyicinin beden dilini yorumlar.
- 3.** Dinleyiciler, konuşmacıyı dinler. Konuşmacının beden dili dışavurumlarını izler ve kendisine iletilmek istenen sözel ve sözsüz tüm mesajları toplarlar.
- 4.** Dinleyiciler aktarılan mesajı anladığını vericiye gerek sözsüz (başını sallayarak, dikkatle dinleme göstergesi olan eli çenede dinlendirmek hareketleri vb. beden dili dışavurumları ile), gerek sözel (sorular sorarak,

açıklamalar isteyerek) yollarla belirtir. **5.** Konuşmacı aktarmak istediği mesajla ilgili her noktayı açıklar, dinleyicilerden mesajın anlaşıldığına ilişkin gelen geribildirimini değerlendirir ve orijinal mesajı aktarmaya devam eder. ●

Hepiniz iyi birer sunucusunuz. Kendinize inanın.

Unutmayalım ki dinlersek dinleniriz! Önemsersek önemseniriz.

Doğunun Parisi Bükreş, Bucuresti

Romanya, Orta Avrupa'nın güneybatı bölümünde yer almaktadır. Kara Deniz sahili boyunca uzanan plajlar, görkemli kaleler ve hisarlar, Ortaçağ kasabaları, Tuna Nehri deltası, tasvirli manastırlar, kaplıcalar, yürüyüşler için elverişli ve zengin yabani hayatıyla insanı cezbeden alanlar, ülke turizminin başlıca unsurlarıdır.

HAZIRLAYAN: Onur GÖZÜMOĞULLARI
EGİAD Yönetim Kurulu Üyesi

Bükreş, ilk bakışta 2.000.000 kişinin yaşadığı karanlık, boğuk bir şehir gibi gözükse de caddelerinde sokaklarında gezmeye başladıktan sonra aldığınız tarihi kokuyla bambaşka bir şehre dönüşüyor. Şehrin içerisinde hissedebileceğiniz eski ve yeni sentezi sizi bambaşka bir dünyaya sokacak. AB'ne son katılan ülke olan Romanya akıllı davranıp özellikle 2000'li yıllardan sonra tarihe sahip çıkmanın meyvelerini almaya başlamış bile.

Romanya'nın başkenti Bükreş'in, eski bir yerleşim bölgesi olmasına rağmen adına ilk kez 1459 yılında rastlıyoruz. **III. VLAD TEPES** (*Kazıklı Voyvoda*), Eflak Devletini Osmanlılara karşı korumak için Bükreş Kalesini yaptırır. Müslümanlara işkenceler yapan Prens, Kazıklı Voyvoda ünvanını eline geçen esirleri Kaziğa oturtturarak almıştır.

III. VLAD TEPES

Bu katliamlar üzerine **Fatih Sultan Mehmet** 1462 yılında Eflak- Boğdan seferini düzenliyor ve bu seferden sonra bu bölge bir Osmanlı eyaleti haline geliyor. 1877-1878 Osmanlı – Rus savaşının sonunda ise Romanya bağımsızlığını ilan ederek Osmanlı'dan ayrılıyor. Romanya'da komünizmin kurulmasından sonra Bükreş gittikçe büyüyor ve bazı yeni ilçelerde Uzun Kule bloklarına sahip yeni ilçeler oluşuyor.

Nikolay Çavușesku

döneminde (1965 – 1989) şehrin tarihi bir çok binası yıkıldı. 4 Mart 1977 tarihinde Bükreş'e 135 km uzaklıkta bulunan Vrancea bölgesinde yaşanan büyük deprem sonucunda Bükreş büyük hasar gördü. 2000 yılından sonra ise şehrin modernize edilmesi, restorasyon yapılmaya başlanması sayesinde şehir şuanki görüntüsüne kavuştu.

Özellikle Makine Aletleri, Tarım makinaları, Otomotiv Yan Sanayi, otobüs ve trolleybüs üretiminin başlıca sanayi kolları olduğu Bükreş' te halkın geçim kaynağı ise hizmet sektörü. Şehrin içerisinde 1880'li yıllarda kurulan metro ve trolleybüs alt yapısı hala kent içi ulaşımın en büyük enstrümanı konumunda.

NASIL GİDİLİR?

Bükreş'e gitmek için havayolu ve karayolu kullanılabilir. Bükreş – İzmir arası 1200 km, Bükreş – İstanbul arası ise yaklaşık 635 Km'dir. Yolculuk esnasında Bulgaristan'dan geçmeyi keyifli bulacak macera severlere özellikle denenmesi bir çok kişi tarafından tavsiye edilir. Hayır ben rahat rahat gitmek istiyorum diyenler için İstanbul – Bükreş uçak seferleri THY, PEGASUS ve TAROM (Romanya Hava Yolları) tarafından gerçekleştirilmektedir. Bilet fiyatları ise 350 TL ile 1500 TL arasında değişiklik göstermektedir.

NEREDE KALINIR?

Bükreş'te Ramada – Radisson- Hilton – Continental gibi dünyaca tanınan zincir otel gruplarının tesisleri mevcuttur. Otellerin bazıları yeni, bazıları ise restore edilmiş binalardır. Bu tip otellerin içerisindeki konfor hemen hemen aynı standartlardadır. Gecelik oda fiyatları ise 300 TL ile 700 TL arasında farklılık göstermektedir.

YAPMADAN DÖNÜLMEMESİ GEREKENLER

1. Omünist dönem bloklarını ve aralarında gizli kalmış birçok eseri görmek, o dönem havasını solumak için Militari, Pantelimon bölgelerini gezin.
2. Bükreş birçok güzel parka sahip bir şehir. Icone, Herestrau ve Tineretului gibi parklarda halkın arasına karışın.
3. Eğer eski şeylere meraklıysanız Lipscani bölgesindeki antikaçılara bir göz atın.
4. Bükreş'in ünlü pub'larında yerel biralarını deneyin.
5. Macar ve Romen'lerin komşulukları ortak bir yemek kültürü de yaratmış. "Gulaş"da bu kültürün en önemlilerinden. Mutlaka deneyin!

KENTTEKİ SPOR TAKIMLARI

Romanya halkının spora bakışı Türkiye'deki yapıya çok benzemektedir. Dünyanın bir çok ülkesinde olduğu gibi Futbol en çok ilgi gören spor. Başkent Bükreş'in takım sayısı İzmir ve İstanbul'u aratmayacak gibi. Bu takımlar arasında en popüler olanları Steau Bükreş, Dinamo Bükreş, Rapid Bükreş. Bu bölgede en çok taraftara sahip takım Steau Bükreş gibi gözüksede de Dinamo'nun da hatırı sayılacak kadar taraftarı mevcut. Sizler için şehirde bulunduğum süre içerisinde Dinamo Bükreş maçını tecrübe edebildim. Keyifli atmosferi olan ancak girişin ve çıkışın zor olduğu 10.000 kişilik bir stadyumda oynuyorlar maçlarını. Spora ilginiz varsa kaçırmamanızı tavsiye ederim.

Gulaş

İşin yapım sürecinde EĞİAD üyeleriyle daha sıkı bir iş birliği yapıyoruz. Ürün oluşurken EĞİAD'la iletişim içerisindeyiz ama bitmiş üründe, EĞİAD'ın daha etkili olmasını arzu ederdik

EĞİAD arkadaşlığı, iş ortaklığını getirdi

▶ RÖPORTAJ: Cemal TÜKEL

EĞİAD Yarın dergisinde sizinle çok farklı bir işbirliği ve başarı öyküsünü paylaşmak istedik. Övünç Emre ve Şahin Vardarlı, EĞİAD sayesinde tanışıp arkadaşlıklarını ilerletmiş iki üyemiz. Birlikte kurdukları şirketleri ile İzmir'de inşaat sektöründe faaliyetlerini sürdürüyorlar. Aile şirketi ile çalışmak yerine kendi yolunda ilerlemeyi seçen Övünç Emre, kendisi gibi EĞİAD üyesi ortağı Şahin Vardarlı ile çalışmayı tercih etmiş. Şahin arkadaşımız aslında basım ve ambalaj sektöründe faaliyet gösteren bir firmanın da ortağı. Kendi işinin yanı sıra inşaat sektöründe de faaliyet göstermeye karar vermiş. Ağırlıklı olarak karşılıklı bir 'GÜVEN' ilişkisi üzerine kurulmuş beraberliklerini siz Yarın Dergisi okurları ile paylaştık.

Övünç bey önce biraz sizi tanıyalım?

Övünç Emre: 26 Kasım 1980 yılı, İzmir doğumluyum. Tevfik Fikret Lisesi'nde okudum. Fransa'da iç mimarlık eğitimi aldım. Babam mimar, amcam inşaat mühendisi; inşaatçı bir aileden geliyorum. 2005'te kendi şirketimi kurdum. Neden babam ile birlikte çalışmadığımı sorabilirsiniz? Her baba oğul gibi bizim de iş konusunda birbirimizden farklı düşündüğümüz noktalar oldu. Ben yapı olarak biraz da cesur ve ticarete meraklıyım. Babamın yaptığı sitelerin girişinde yazları bisiklet tamir ederdim. Ticareti seviyorum. İlk işimize 2005 yılında başladık; bu sene Şahin ile beraber üç projemiz var. Firma olarak 200 daire gibi bir sayıya ulaştık.

Şahin Bey siz de bize kısaca kendinizden bahsedebilir misiniz?

Şahin Vardarlı: İzmir doğumluyum. İşletme tahsil aldım. Baba mesleği yapıyoruz. Asıl mesleği matbaacılık. İşe matbaa ile başladık daha sonra etiket ve ambalaja geçtik. Şimdi ağırlıklı olarak ihracat yapıyoruz. İzmir'i seviyorum. Aslında İzmir'de bu iş yapılmaması lazım ama biz burada kalmayı tercih ettik. Aslında yaptığım ilk iş İzmir'de yap-

mam gereken bir iş ama İzmir'den kopmak istemiyoruz.

Ayrı sektörden iki kişi olarak siz ikiniz bir araya nasıl geldiniz?

Övünç Emre: Bir vesile ile 'ortak olalım mı?' diye sordum Şahin'e oda kabul etti. Şahin sanayici. Birbirimize çok faydamız oluyor. Birbirimize katma değerimiz var. Dostluğumuz da keza öyle. Yaptığımız işlerde hep EĞİAD'ın bir parmağı var. Malları EĞİAD üyelerinde bulunan arkadaşlarımızdan temin ediyoruz. Hızlı bir şekilde büyüyerek İzmir ve Ege Bölgesi'nde işler yapıyoruz. Ulukent'te 76, Manisa'da 104 daireli 1+1 şeklinde oldukça büyük bir inşaatımız var. Ekim sonunda Urla Zeytinalanı'nda 14 tane villaya başlıyoruz.

Şahin bey, sizin kendi işiniz aslında zor ve konsantrasyon isteyen bir iş.... Peki matbaa işi bu kadar zorken böyle bir ortaklığa nasıl geçtin?

Şahin Vardarlı: Bir kere öncelikli aramızda aşırı güven var. Ben kendi işime konsantre oluyorum. Haftada bir toplantımız oluyor. Ama bu şirketin asıl patronu Övünç'tür. Bu güven de birbirimizi gözlemleyerek, belki birbirimizi baz noktalarda sınavarak oluştu.

2 sene oldu ortak olalı ve birbirimizi hiç kırmadan yolumuza devam ediyoruz.

Her aşamada EĞİAD ile çalışıyor dediniz. Müşteri kitlemizde EĞİAD var mı?

Övünç Emre: Bugüne kadar yoktu fakat, Manisa ve Urla'daki projelerimizde EĞİAD üyelerinin olacağını düşünüyorum. Ulukent'te yaptığımız iş orta üstü genç, yeni evlenmiş, beyaz yakallılara hitap ediyor. Fakat Urla ve Manisa; Manisa yatırım projesi oluyor. Bugün mesela 175 bin TL'ye bir daire alıp 13-14 senede aylık bin lira kira geliriyle amorti edebiliyorsunuz. 13-14 senede amorti etmek hayal gibi bir süredir. Standart süre 20 yıl artık 25'leri görüyoruz. EĞİAD üyelerinin bizim müşterimiz olabilmeleri için; yapılan işlerin EĞİAD'a yönelik olması lazım. Bu da yatırım projeleri ile ilgili. Urla ve Manisa projelerinin EĞİAD üyelerine daha cazip geleceğini düşünüyorum.

Şahin Vardarlı: Aslında İstanbul ile karşılaştırıldığı zaman EĞİAD üyelerine bir telefonla bile daire satabilmemiz lazım. İnsanların daha fazla yardımcı olması lazım. İnşaat sektöründe çok üyesi var EĞİAD'ın ama İstanbul'da yaşadığımız örneği düşünüyorum. Bir firma yatırım yapabileceğine inandığı

dostlarına bir telefon ederek: 'sana bu daireyi veriyorum' diyebiliyor.

İzmir'de inşaat sektörünün gelişimini nasıl görüyorsunuz?

Övünç Emre: İzmir'de ekonominin çok iyi olmamasına rağmen, inşaat sektörünün henüz yolun başında olduğunu düşünüyorum. Türkiye genelinde yüzde 60 payı İstanbul, yüzde 20 Ankara, yüzde 8-10 gibi bir pay İzmir alıyor. İzmir'deki 10 sene boyunca konut ihtiyacının artacağını ve hızlı bir şekilde karşılanması için çalışılacağını düşünüyorum. İzmir- İstanbul otoyolunun da İzmir'deki konut talebine katkısı olacaktır. Muhtemelen göç alacaktır İzmir, İstanbul'a göre yaşaması daha rahat bir şehir. Medeni bir şehir. Bu yüzden bu göç İzmir'in önünü açacak. Lüks ve residence tarzı yapıların yapımı çok hoşuma gidiyor. Bayraklı'daki vinçleri görmek çok güzel. İstanbul silüeti burada oluşmaya başladı. Bizimde amaçlarımızdan biri de İzmir'e yüksek bir bina kazandırmak. Tabii diğer bir yandan bu kadar arzın karşısında talep oluşacak mı şüpheliyiz.

Yeni inşaatlarda satış istatistiklerine baktığımız zaman ciddi miktarda konut ihracatı yapıldığını görüyoruz. Diğer bir

deyişle evler yabancılara satılıyor. Dev binaların yüzde 60'ı bu şekilde satılıyor. İzmirde de bu tarz bir pencere açılabilir mi?

Şahin Vardarlı: İhracata yönelik mal İstanbul'da satılıyor. İzmir'de şimdilik bunu yapma ihtimali yok. İstanbul, dünyada bir marka İzmir'de açılan bir restoranın bile tutma ihtimali yok. Aslında belki de konuya iki farklı açıdan bakabiliriz. İzmir bir ürünü çabuk tüketiyor veya İzmir'de insanların da biraz daha gelişmesi lazım... Müşteri buraya geldiğinde özel yaşamı ile ilgili bazı farklılıkları bulmalı. Bunun gerçekleşmesi için aynı zamanda sanayinin de çok gelişmiş olması lazım.

Övünç Emre: AVM'lerin de aynı düzeyde gelişmesi lazım. İstanbul'da Arap konut alıyor ama İstinye Park'a gidiyor, eşi Louis Vuitton'dan alışveriş yapıyor. İzmir'in kendi kabuğundan çıkması biraz zor gibi geliyor. Dünyanın hangi markası var burada. Bizim İzmirliye yönelik bir şeyler yapmamız lazım.

Çevre illerde yaşayanları da İzmirli olarak mı görüyorsunuz? Aydın, Denizli, Balıkesir, Manisa...?

Övünç Emre: Denizli'liler İzmir'i seviyor.

Şahin Vardarlı: Denizli'nin bir ayağı İzmir'de. Denizli'liler residence gibi yapıları çok seviyor.

Son zamanlarda İstanbul'dan da İzmir'de çok ev alan kişi oldu.

Ş.V. Aslında İzmirlilerden de İstanbul'da ev alanlar var. Bir ayaklarının İstanbul'da olması da motive ediyor insanları.

Övünç Emre: Bu karşılıklı alımları yatırım olarak görmek lazım. Sonuçta kâr ediyorlar. Bizde iki üç ayda bir İstanbul'a gidip geliyoruz. İstanbul'da insan daha çok motive oluyor. Biz bile İstanbul'dan ev almak istiyoruz diyebilirim. Ama iş olarak İstanbul'dan korkuyoruz ve çekiniyoruz. Belki Ankara olabilir, bir takım görüşmelerimiz oluyor Ankara'daki işlerle ilgili ama İstanbul korkutucu.

Neden çekiniyorsunuz İstanbul'dan?

Övünç Emre: Bu daha çok hedeflerle ilgili. Aza kanaat etmeyen çoğu bulamaz. Bir 'Ağaoğlu' olmak gibi bir hayalimiz yok. Daha çok geleneksel İzmirli gibiyiz; tekne olsun falan.... Çok büyük olup yarını görmemek istemiyoruz. Kaybolmaktansa, daha küçük bir operasyon içinde İzmir'de olmak

daha iyi. Belki ileride iyi bir proje çıkar yürür gideriz. İstanbul'da bağlantıların çok iyi olması lazım. Ama 5 sene sonra 2 sene sonra ne olur bilemeyiz. Yürü gidelim İstanbul'a inşaat yapalım diyebiliriz. Ama bugün için ürkütüyor diyebilirim.

Gördüğüm kadarı ile işleri ağırlıklı Övünç bey yapıyor. Peki Şahin bey siz ne yapıyor? Hangi aşamalarda siz etkin oluyorsunuz?

Şahin Vardarlı: İşi tam anlamıyla Övünç biliyor. Ama karar aşamalarında Övünç ile bir araya geliyoruz. Ve ortaya koyduğumuz plana göre yol alıyoruz. Ben zaten bilmediğim bir şeye karışsam doğru olmaz. Fakat her hafta rutin toplantımız var. Birçok noktada ortak karar veriyoruz.

EGİAD'lılara birlikte iş yapmakla

İlgili vermek istediğiniz mesaj ne? Övünç Emre: Sadece; konut satımını ilgili daha aktif olsa bizim için daha iyi olur tabiki de.

Şahin Vardarlı: Aslında Övünç, işin yapım sürecinde EGİAD üyeleriyle iş birliği yapıyor. Ürün oluşurken EGİAD'la iletişim içerisindeyiz ama bitmiş üründe, EGİAD son aşamada çok etkili olmuyor.

Övünç Emre: EGİAD'ın Manisa ve Urla projelerinde katkısı olacağını düşünüyoruz. Biz bunu daha çok işi yaparken almışlardaki kullanıyoruz. Aslında üç firmadan fiyat alıp, tabiki de kalite farkına bakıp, fiyat farkına rağmen tercihimizi EGİAD üyelerinden yana yapıyoruz. EGİAD'lılar ile EGİAD'lıların ticaretini artırması lazım. İzmir'in genel yapısında dost ile iş yapmamak olgusu var. Bu bize göre

çok yanlıştı ve biz bunları çok önce aştık. Biz dost olduğumuz insanlarla çalışmayı seviyorum.

Ulukent'i ne zaman bitireceksiniz?

Övünç Emre: Burası Haziran'da bitecek. Manisa inşaatımız devam ediyor. Bunu takiben Zeytinalanı başlayacak. Ocak'tan sonra yeni projeler hazırlayacağız. Yaz başına doğru belki residence ya da İzmir'de 300- 500.000 lira bandında satılabilecek. 300 daire; ama farklı kalitede sunabileceğimiz bir şeyler de planlıyoruz. Fakat bunun için doğru lokasyon da bulmamız lazım. İzmir'de bir kapallılık var, şimdilik dördüncü proje için acele etmiyoruz.

Şahin Vardarlı: Bizim prensibimiz aynı zamanda 3 tane yürüyen proje ve buna ilaveten bir de başlamaya hazır proje olarak görüyoruz.

YAPTIĞIMIZ İŞLERDE HEP EGİAD'IN BİR PARMAĞI VAR. MALLARI EGİAD ÜYELERİNDE BULUNAN ARKADAŞLARIMIZDAN TEMİN EDİYORUZ. HIZLI BİR ŞEKİLDE BÜYÜYEREK İZMİR VE EGE BÖLGESİ'NDE İŞLER YAPIYORUZ. ULUKENT'TE 76, MANİSA'DA 104 DAİRELİ 1+1 ŞEKLİNDE OLDUKÇA BÜYÜK BİR İNŞAATIMIZ VAR. EKİM SONUNDA URLA ZEYTİNALANI'NDA 14 TANE VİLLAYA BAŞLIYORUZ.

İzmir hangi yönde gelişiyor sizce?

Övünç Emre: Menderes tarafında baraj problemi çözülürse şehrin o yöne de gelişmesi görülebilir. Bugün için Gaziemir'den sonra kesildi. Ayrancılardan sonra projeler var ama bunlar lüks konut bazında olmuyor. Bornova'da ormanlık alanlar yüzünden şehrin büyümesi kesilecek. Zaten şehir ormanları yok ederek büyümemeli.

Ulukent ve Işıkkent tarafında büyük lüks projeler olacağını düşünüyorum. Ama bakıldığı zaman şehrin esas yürümesi gereken tarafı burası olması lazım. İleride bu bölgede kiralar ile ev

fiyatları ucuzlayacak. Tabii bir de Bayraklı var, ama orası yüksek yapılardan oluşan işyerleri ve rezidans diyebileceğimiz Manhattan Bölgesi.

Şahin Vardarlı: Aslında Bayraklı'da yapılan evlere ve işyerlerine talep ne derece olacak merak ediyorum. İlk Folkart'lar başladı ve tamamlanıyor. Buraya birçok kişi gitti ama ötekiler de bitince bakalım nasıl olacak?

İzmir dışından firmalar talep gösterebilir ama bu talep bu kadar kolay oluşacak mı?

Övünç Emre: Bu kadar büyük bir

talebin oluşacağını düşünmüyorum. İleride gerek kiralar gerek ise evi fiyatları ucuzlayacak. Bugün talep edilen rakamlar geçmişte kaldı diyeceğiz.

Şahin Vardarlı: Unutmamamız lazım gelen önemli bir nokta da Türkiye'de 2 milyon tane konut fazlası olması. ●

6502 Sayılı Kanun Çerçevesi'nde **Ön Ödemeli Konut Satışı Sözleşmeleri**

Vefa Reşat MORAL

Moral Hukuk Bürosu
EGİAD Üyesi

Yeni Kanun uyarınca, tüketici sözleşmelerinin ve ön bilgilendirme formlarının en az 12 punto ve koyu siyah harflerle düzenlenmesi, içeriğinin tüketicinin anlayabileceği şekilde açık ve anlaşılır dille yazılmış olması ve bir nüshasının tüketicilere yazılı ya da elektronik ortamda teslim edilmesi öngörülmüştür. Tüketicilere sözleşmenin kurulmasından en az bir gün önce, Bakanlıkça belirlenen hususları içeren ön bilgilendirme formu verilmek zorundadır. Bu hükme aykırılık durumunda her bir sözleşme için 1000.-TL idari para cezası ödenmesi gerekmektedir.

6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ("Yeni Kanun"), 28 Kasım 2013 tarihli ve 28835 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Yeni Kanun, yayım tarihinden 6 ay sonra -28 Mayıs 2014 tarihinde- yürürlüğe gireceğinden 4077 sayılı Eski Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ("Eski Kanun") yürürlükten kalkacaktır. "Ön Ödemeli Konut Satış Sözleşmeleri", Yeni Kanunda 40 ve 46. Maddeler arasında düzenlenmiş olup getirilen düzenlemeler ışığında bu sözleşmelerin kapsamı genişletilmiştir. Eski Kanununun, 7. Maddesinde "Kampanyalı Satışlar" başlığı altında düzenlenen ve piyasada maketten satış veya sat-yap olarak adlandırılan bu tür sözleşmelerde, ortada henüz bir konut olmadan, tüketicilerin para ödemeye başlaması nedeniyle özel bir koruma ihtiyacı bulunduğundan, Eski Kanundan farklı olarak Yeni Kanunda ön ödemeli konut satış sözleşmelerine ayrıntılı bir şekilde yer

verilmiştir. Ön ödemeli konut satış sözleşmeleri, Yeni Kanunun 40. maddesinde, tüketicinin konut amaçlı bir taşınmazın satış bedelini önceden peşin veya taksitle ödemeyi, satıcının da bedelin tamamen veya kısmen ödemesinden sonra taşınmazı tüketiciye devir veya teslim etmeyi üstlendiği sözleşmedir, şeklinde tanımlanmıştır. Yeni Kanun uyarınca, tüketici sözleşmelerinin ve ön bilgilendirme formlarının en az 12 punto ve koyu siyah harflerle düzenlenmesi, içeriğinin tüketicinin anlayabileceği şekilde açık ve anlaşılır dille yazılmış olması ve bir nüshasının tüketicilere yazılı ya da elektronik ortamda teslim edilmesi öngörülmüştür. Tüketicilere sözleşmenin kurulmasından en az bir gün önce, Bakanlıkça belirlenen hususları içeren ön bilgilendirme formu verilmek zorundadır. Bu hükme aykırılık durumunda her bir sözleşme için 1000.-TL idari para cezası ödenmesi gerekmektedir. Yeni Kanun ile getirilen en önemli yeniliklerden biri ise, ilgili 40. maddenin 3. Fıkrası gereğince yapı ruhsatı alınmadan, tüketicilerle ön ödemeli konut satış sözleşmesi yapılamaya-

cağdır. Satışın bu düzenlemeye aykırı olarak gerçekleşmesi durumunda satıcıya 100.000.-TL idari para cezası verilecektir. Yeni Kanunun 41. Maddesinde ise şekil şartları düzenlenmiş ve ön ödemeli konut satışının tapu siciline tescil edilmesi, satış vaadi sözleşmesinin ise noterde düzenleme şeklinde yapılması zorunluluğu getirilmiştir. Bu şekil şartına uyulmaması halinde satıcı, sonradan sözleşmenin geçersizliğini tüketicinin aleyhine olacak şekilde ileri süremeyecektir. Satıcı, taraflar arasında geçerli bir sözleşme yapılmış olmadıkça tüketiciden herhangi bir isim altında ödeme yapmasını veya tüketiciyi borç altına sokan herhangi bir belge vermesini isteyemez. Satıcı, şekil şartına aykırı davrandığı tespit edilen beher sözleşme için 200.-TL idari para ceza ödeyecektir. Yeni Kanun öncesi dönemde, tüketicilerin zarara uğramaları halinde tazmin edilecek tutarların sigortadan ödenebilmesi, kampanya izni verilen kişilerin veya şirketlerin kararına bağlıydı. Yeni Kanunun 42. Maddesiyle "teminat" düzenlenmiş olup, bu madde hükmüyle bu tür mağduriyetlerin

önüne geçilmesi amaçlanmıştır. İlgili madde hükmüne göre; Bakanlıkça projedeki konut adedi ya da projenin toplam bedeli kriterine göre belirlenecek büyüklüğün üzerindeki projeler için satıcının ön ödemeli konut satışına başlamadan önce; kapsamı, koşulları ve uygulama esasları Hazine Müsteşarlığınca belirlenen bina tamamlama sigortası yaptırmaması veya Bakanlıkça belirlenen diğer teminat ve şartları sağlamaması zorunludur. Bina tamamlama sigortası kapsamında sağlanan tazminat, teminat ve benzeri güvenceler iflas veya tasfiye masasına dâhil edilemez, haczolunamaz, üzerlerine ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz konulamaz. Yeni Kanuna göre söz konusu teminat yükümlülüğüne uymayan satıcılara, Bakanlık önce aykırılığın düzeltilmesi için 1 aylık süre verecek; bu süre içinde de aykırılık düzeltilmez ise 500.000.-TL idari para cezası verilecektir. Tüketicilerin korunması amacıyla Yeni Kanunun 43. maddesinde düzenleme alanı bulan "cayma hakkı" getirilen en önemli yeniliklerden biridir. Cayma hakkını düzenleyen Yeni Kanunla tüketici lehine etkili bir koruma mekanizması yaratılmıştır. Düzenlemeye göre; Tüketici, sözleşme imza tarihinden itibaren on dört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezaî şart/tazminat ödemeksizin ön ödemeli konut satış sözleşmesinden cayma hakkına sahiptir. Cayma hakkının kullanıldığına dair bildirim bu süre içinde satıcıya yöneltilmiş olması yeterlidir. Satıcı, cayma hakkı konusunda tüketicinin Sözleşme imzalanmasından önce bil-

gilendirildiğini ispat etmekle yükümlüdür. Aynı madde hükmüne göre; Taşınmazın kısmen veya tamamen bağlı krediyle alınması durumunda bağlı kredi sözleşmesi, sözleşmenin kurulduğu tarihte hüküm doğurmak üzere bu maddede öngörülen cayma hakkı süresi sonunda yürürlüğe girecek ve Konut finansmanı kuruluşu cayma hakkı süresi içinde tüketiciden faiz, komisyon, yasal yükümlülük ve benzeri isimler altında hiçbir masraf talep edemeyecektir. Cayma hakkının kullanılmasıyla, satıcının aldığı bedeli ve tüketiciyi borç altına sokan her türlü belgeyi iade ettiği tarihten itibaren, tüketici on gün içinde edinimlerini iade edecektir. Eski Kanunun 7. Maddesinin 7. Fıkrası Kampanyalı satışlarda malın teslim ya da hizmetin ifa süresi on iki ayı aşamayacağını ve Konut ve tatil amaçlı taşınmaz mallar için bu sürenin otuz ay olduğu düzenlenmiştir. Yeni yasanın 44. Maddesine göre ise Konutun Teslimi başlığı altında yer alan ön ödemeli konut satışında devir veya teslim süresi sözleşme tarihinden itibaren otuz altı ayı geçemez. Kat irtifakının tüketici adına tapu siciline tescil edilmesiyle birlikte zilyetliğin devri hâlinde de devir ve teslim yapılmış sayılır. 36 aylık teslim süresine uyulmaması halinde, teslim edilmeyen her konut için 20.000.-TL idari para cezası öngörülmüştür. Yeni Kanun ile getirilen önemli yeniliklerden bir diğeri de 45. maddede düzenlenen tüketicinin "Sözleşmeden Dönebilmesi" halidir. Bu hükme göre, Ön ödemeli konut satışında, tüketici, konutun devir ve teslim edilmesine

kadar herhangi bir gerekçe göstermeden sözleşmeden dönebilir. Sözleşmeden dönülmesi durumunda satıcı; konutun satışı veya satış vaadi sözleşmesi nedeniyle oluşan vergi, harç ve benzeri yasal yükümlülüklerden doğan masraflar ile sözleşme bedelinin yüzde ikisine kadar tazminatın ödenmesini isteyebilir. Satıcı, yükümlülüklerini hiç ya da gereği gibi yerine getirmese tüketiciden herhangi bir bedel talep edemez. Tüketicinin ölmesi veya kazanç elde etmekten sürekli olarak yoksun kalması sebebiyle ön ödemeleri yapamayacak duruma düşmesi ya da sözleşmenin yerine olağan koşullarla yapılacak bir taksitle satış sözleşmesinin konulmasına ilişkin önerisinin satıcı tarafından kabul edilmemesi yüzünden sözleşmeden dönülmesi hâllerinde tüketiciden herhangi bir bedel talep edilemez. Sözleşmeden dönülmesi durumunda, tüketiciye iade edilmesi gereken tutar ve tüketiciyi borç altına sokan her türlü belge, dönme bildiriminin satıcıya ulaştığı tarihten itibaren en geç doksan gün içinde tüketiciye geri verilir. Satıcının aldığı bedeli ve tüketiciyi borç altına sokan her türlü belgeyi iade ettiği tarihten itibaren, tüketici on gün içinde edinimlerini iade eder. Diğer hususlar başlığı altında düzenlenen 46. maddeyle de sözleşme öncesi bilgilendirme, sözleşmenin zorunlu içeriği, tüketici ile satıcının hak ve yükümlülükleri, cayma hakkı ve sözleşmeden dönme ile diğer uygulama usul ve esaslarının yönetmelikle belirleneceği hüküm altına alınmıştır. ●

Fusion Sneaker

Her sezon iştahları kabartan sneakerlara bu sezon yeni bir tanesini ekliyoruz. Dior'un "fusion sneakerları" 2014 sonbaharının en temkinli yaklaşılıp, büyük aşk yaşanılacak parçası.

Christian Dior

Düz Silüet

Herşeyin absürtleştiği dünyada moda dünyasının normalleşmesi kadar "normal" başka ne olabilir ki? Düz, sade, en maksimum noktada minimal silüetler yeni sezonun en hit trendi.

STİL ÖNERİSİ
Düz silüetlere hareket katmak için aksesuarlar önemli bir ayrıntı.

10 adımda yeni sezon

Givenchy

Prada

Mary Katrantzou

Louis Vuitton

60'lar

Balıkçı yakalar, diz üstü çizmeler ve pardesüler... 60'ların hanımefendilerinin günlük stillerini betimleyen ne varsa bu sezon Louis Vuitton önderliğinde hemen hemen her yerde.

Renk Terapisi

İçimizin burulacağı, kışın kendisini hissettirmeye başladığı bu aylarda renklerle kendinizi şımartıp, onların enerjisinden sonuna kadar yararlanmalıyız.

Prada

Altuzarra

İlüzyonist

Baskıların kraliçesi Mary Katrantzou başta olmak üzere Givenchy, Cavalli ve Prada'nın da eşlik ettiği baskı akımı bu sezon daha kafa karıştırıcı.

Altuzarra

Shearling

SATC'de Carrie Bradshaw'ın pijamaları ve kürküyle geçirdiği koca bir 4. sezondan sonra bu sezon o görüntülerle yarışmanın tam zamanı.

Sacai

Gucci

Tek Yön

Tek kulağa takılmış abartılı küpeler, "statement" kolyelerin yerini alıyor.

Gucci

Kazak ve Küpe
Louis Vuitton

Givenchy

Chanel

Yılan Efektı

Givenchy'nin ikonikleşmeye başlayan "tote"ları, Chanel'in baskılı boy bagleri ya da Gucci'nin enteresan formdaki çizmeleri... Her birisi tıslayarak sizi baştan çıkartmaya hazır.

Hermes

Chanel

Örgü Fabrikası

Chanel matketteki örgülü kızlar başta olmak üzere triko eşefmonlar, yün takımlar, kocaman hırkalar, örülmeyi bekleyen ultra bol kazaklar bizi bekliyor.

Chunky Heels

Tod's

beş soru *beş cevap*

1. Kısaca kendinizi tanıtır mısınız?

Doğma büyüme İzmir'liyim. Dokuz Eylül Üniv. Elektrik bölümünden mezun olduktan sonra aile şirketimiz olan Indeks A.Ş.'de görev aldım. Birkaç sene önce ise, uzun yıllar hobi olarak sürdürdüğüm fotoğrafçılığı meslek olarak yapmaya başladım.

2. Hobilerinizi bizimle paylaşır mısınız?

Sürekli yeni şeyler keşfetmeyi seven bir yapım var. Müzik, dalış, havacılık ve fotoğraf bugüne dek yoğun olarak uğraştığım ve güzel hatıralar biriktirdiğim hobilerimin başında geliyor. Ne mutlu bana ki bunlardan birisi de şuan benim mesleğim.

3. Hangi sektörde faaliyette bulunuyorsunuz? İşiniz ile ilgili kısaca bilgi verir misiniz? Faaliyette bulunduğunuz sektördeki gelişmeleri anlatır mısınız?

Motor-yat, jeneratör, forklift, kamyon-otobüs gruplarında üretim yapan aile şirketimiz Indeks A.Ş.deki görevim resmi olarak devam ediyor olsa da artık daha yoğun olarak fotoğrafçılık ile uğraşıyorum. Memenem Ulukent Sanayi Bölgesi'nde bulunan fabrika binamızın bir bölümünü yeniden dizayn ederek Türkiye'nin en büyük ve donanımlı stüdyolarından birisini İzmir'de faaliyete geçirmiş olduk. Plato mantığı ile tasarladığımız bu yer üç ayrı stüdyo oluşuyor. Fabrikanın üretim olanakları sayesinde de her türlü set ve sahneyi kendi bünyemizde tasarlayıp üretebiliyoruz. Ekip olarak, sanatçıların albüm fotoğraflarından kurumsal firmaların tanıtım filmlerine kadar birçok farklı alanda hizmet veriyoruz. Bunun yanında elimden geldiğince sosyal sorumluluk ve sergi projelerinde de yer almaya çalışıyorum.

Başlarda bu işi İzmir'de yapmanın bazı zorlukları oldu elbette. Ama bu konuyla ilgili her zaman söylediğim iki şey var; birincisi, işinizi severseniz ve inanarak yapıyorsanız ve sonucunda iyi birşeyler çıkıyorsa ortaya, nerede olduğunuzun pek bir önemi yok. İkincisi ise; sanat İzmir'e yakışıyor. Özellikle fotoğraf ve film endüstrisi için burasının İstanbul'a göre birçok avantajı var. Önemli olan bunları kullanabilmek ve anlatabilmek. Nitekim geçtiğimiz yıl içerisinde birçok sanatçı dostumuzla İzmir'de ki stüdyomuzda çalıştık ve çalışmaya devam ediyoruz. İlgili dostlarımız www.cembayoglu.com adresinden çalışmalarımızı inceleyebilirler.

Özgür Cem BAYOĞLU

yapıya sahip. Şahsen bir EGIAD üyesi olduğum için oldukça mutluyum.

4. 2014 yılının ilk altı ayını değerlendirip, 2015'e ilişkin öngörülerinizi paylaşır mısınız?

Genel anlamda geçtiğimiz yıldan çok farklı olacağını düşünmüyorum açıkçası. Sadece şunu söylemeden geçemeyeceğim, dünya ile rekabet edebilmek adına, sanattan sanayiye kadar her alanda daha yüksek verimlilikle üretim yapmamız şart. Bu yüzden çalışıp üreten kişi, kurum ve kuruluşlara maddi ve manevi desteklerin artmasını temenni ediyorum.

5. Türkiye'de sivil toplum örgütlerinin gelişimi ile ilgili değerlendirmelerinizi alabilir miyiz? Üyesi olduğunuz EGIAD'ın çalışmalarını hakkında görüşleriniz neler?

Ülkemizde oldukça fazla sayıda sivil toplum örgütü var ve bunların bir kısmının yapılanma sorunları nedeniyle faaliyetlerini tam olarak yerine getiremediklerini biliyorum. EGIAD bu konuda tam anlamıyla örnek gösterilecek bir yapıya sahip. Şahsen bir EGIAD üyesi olduğum için oldukça mutluyum.

beş soru *beş cevap*

1. Kısaca kendinizi tanıtır mısınız?

08-08-1983 İstanbul doğumluyum. 1988 senesinden bu yana İzmir'de yaşıyorum. İlköğrenimimi Karşıyaka Lisesinde tamamladıktan sonra Dokuz Eylül Üniversitesi Maden Mühendisliği bölümünden mezun oldum. Mesleğimle alakalı Teknik Nezaretçi ve C Sınıfı İş Güvenliği Uzmanlığı eğitimlerini aldım. İlkokuldan itibaren aile şirketlerinde çıraklıktan başlayan bir çalışma hayatım oldu. Lise yıllarımdan bu yana da baba mesleği olan Matbaa işiyle ilgileniyorum. Asıl mesleğim haline gelen matbaacılıkla birlikte Fotoğraf ve Grafik becerilerim de gelişti.

**Cem
GÜNALP**

2. Hobilerinizi bizimle paylaşır mısınız?

Grupça oynanan konsol oyunları, fotoğrafçılık ve dijital manipülasyon, Snowboard ve Rüzgar sörfü faal olarak uğraştığım hobilerim. Vakit bulamadığım için yapmadığım ama çok sevdiğim bisiklete binmek, tavla ve kağıt oyunlarını da bunlara ek olarak sayabilirim.

3. Hangi sektörde faaliyette bulunuyorsunuz? İşiniz ile ilgili kısaca bilgi verir misiniz? Faaliyette bulunduğunuz sektördeki gelişmeleri anlatır mısınız?

1979 senesinde kurulan ECEM OFSET MATBAACILIK firması, Matbaa ve Basım sektöründe kendi üretimiyle hizmet Firmamız kendi kurumsal müşterilerine ofset baskı hizmeti vermektedir ve bu portföy gereği değişik sektörlerdeki müşterilerin tüm kurumsal ihtiyaçları doğrultusunda yatırım yapıp gelişmiştir. Müşterilerinin kurumsal kimlik evrakları, broşür/katalog ihtiyaçları, serigrafi etiketleri, tanıtım kitleri, çanta vs gibi çok değişik ürünler üretmektedir.

Matbaa sektöründe düşen adetler ve bunun doğurduğu fiyat politikalarına alternatif olarak haziran ayında BARDAKING ismiyle özel logo baskılı Kağıt Bardak imalatına başladık. Bu sektörde yaygın olan yüksek sipariş adetlerinin tersine düşük adetlerde üretimle yeni bir iş koluna giriş yaptık.

4. 2014 yılının ilk altı ayını değerlendirip, 2015'e ilişkin öngörülerinizi paylaşır mısınız?

Ülkemizde iş hayatını ve piyasayı ciddi şekilde etkileyen bir dönem sorunu var. Bayramlar, yılbaşı, vergi dönemi ve seçim en başlıca dönemler. Bayram geçsin, seçim bitsin, tatil gitsin derken maalesef durağan ve sakin bir yıl geçiyoruz. Tabii bir de komşularımızdaki sorunlar ve Türk siyasetinin iç sorunları var. Sanırım 2015 genel seçimlerinin sonrasına kadar da çok hızlanmayacak bir iş piyasası göreceğiz.

5. Türkiye'de sivil toplum örgütlerinin gelişimi ile ilgili değerlendirmelerinizi alabilir miyiz? Üyesi olduğunuz EGIAD'ın çalışmalarını hakkında görüşleriniz neler?

1998 senesinde henüz lise öğrencisiyken ilk STK üyeliğim başladı ve o zamandan beridir de STK'larda görev almaya devam ettim. STK'lar temsil ettikleri grubu en iyi tanıyan ve anlatabilen kuruluşlar bence. İnsanların örgütlenecek işlerin daha hızlı ve etkili çözümler bulabileceğini görmesi STK'ları daha da kuvvetli hale getirdi. EGIAD, Ege bölgesi iş dünyası için şu sıralar en etkili STK konumunda.

beş soru *beş cevap*

1. Kısaca kendinizi tanıtır mısınız?

Mehaba, Ekim 1979'da Mühendis bir baba ile Çocuk Gelişimi Uzmanı bir annenin ortanca çocuğu olarak Ankara'da dünyaya geldim. İlk ve orta tahsilimi Konya'da tamamladım, orta öğretim ve yüksek eğitime Ankara'da devam ettim. 2001 yılından beri İzmir'de ikamet ediyorum. Halen madencilik/doğal taş sektöründe faaliyet gösteren uluslararası bir firmanın kurucu ortağı ve genel müdürüyüm.

2. Hobilerinizi bizimle paylaşır mısınız?

Aslında hobilerim belli aralıklarla değişiklik gösteriyor. Bir ara rüzgar sörfü, denedim, bir ara su altı dalgıçlığıyla ilgilendim. Bu aralar koşu / sağlıklı beslenme ile ilgileniyorum. 21 km yarı marathon koştum. Hedefim dünyanın farklı şehirlerindeki marathon organizasyonlarında 42 km'lik parkuru tamamlayabilmek.

3. Hangi sektörde faaliyette bulunuyorsunuz? İşiniz ile ilgili kısaca bilgi verir misiniz? Faaliyette bulunduğunuz sektördeki gelişmeleri anlatır mısınız?

Madencilik sektörünün alt dalı olan doğal taş yapı malzemeleri alanında faaliyet göstermekteyiz. İzmir Torbalı'da 15.000 m²'lik bir alanda faaliyet gösteren fabrikamızın ürünlerini ve diğer üreticilerden temin ettiğimiz ürünleri yurtiçi ve yurtdışındaki müşterilerimize ürün olarak ya da anahtar teslim olarak arz etmekteyiz. Halen Yeni Fuar Alanı, Soyak Siesta Konutları, Sinpaş İncek Life gibi bir çok prestijli projenin doğal taş çözüm ortağıyız.

**İsmail Emre
ATIL**

4. 2014 yılının ilk altı ayını değerlendirip, 2015'e ilişkin öngörülerinizi paylaşır mısınız?

1.2014 sert geçen iç değişkenlere rağmen söktörel anlamda başarılı bir yıl olduğunu düşünüyorum. 2015 projeksiyonum: Güney sınırımızdaki gergin ve kaotik ortamın yarattığı belirsizliklerin ticari durağanlığa ya da daralmaya neden olacağını düşünüyorum. Yatırımlar ve kaynak kullanımında daha dikkatli davranacağım bir sene beklentisi içindeyim.

5. Türkiye'de sivil toplum örgütlerinin gelişimi ile ilgili değerlendirmelerinizi alabilir miyiz? Üyesi olduğunuz EĞİAD'ın çalışmalarını hakkında görüşleriniz neler?

Türkiye'nin sivil toplum örgütlerinin gelişimi ve yaygınlığı açısından yetersiz kaldığını düşünüyorum. Farklı fikir ve düşüncelerin sosyal bilinç, ortak değerler paydasında birleşmesi gerekliliğine inanıyorum. Türkiye'deki sivil toplum örgütlerinin büyük kısmını bu bağlamda başarısız buluyorum. Üyesi bulunduğum EĞİAD'ın sosyolojik, politik ve kültürel anlamda farklı profilleri birleştirmesi; bu birleşimin sinerjik projelere dönüşerek hayata geçmesinin ulusal bir farklılık yaratıldığını düşünüyorum.

beş soru *beş cevap*

1. Kısaca kendinizi tanıtır mısınız?

25.10.1986 Aydın, Nazilli doğumluyum. İzmir Amerikan Koleji'nde liseyi bitirdikten sonra Koç Üniversitesinde İşletme Bölümü'nden mezun oldum. Şu anda da aile şirketimiz olan Batı Ege Mermer San. Tic. A.Ş.'nin Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini icra etmekteyim.

2. Hobilerinizi bizimle paylaşır mısınız?

Hobilerim arasında su sporları benim için en önemli olanı. Bunun yanında futbol ve basketbol gibi toplu sporları da yapmaktayım.

3. Hangi sektörde faaliyette bulunuyorsunuz? İşiniz ile ilgili kısaca bilgi verir misiniz? Faaliyette bulunduğunuz sektördeki gelişmeleri anlatır mısınız?

Batı Ege Mermer olarak Madencilik sektöründe faaliyet gösteriyoruz. Kendi ocaklarımızdan çıkardığımız ürünleri gerek hammadde olarak gerekse fabrikada işlenmiş halde ihraç ederek farklı pazarlara hitap ediyoruz. Madencilik sektörü, özellikle son 5 yılda Çin'in alımlarıyla yüksek büyüme oranları elde edilmiştir. Bu konuda yüksek enerji maliyetleri ve izin aşamasındaki uzun sürecin sektörün en büyük sorunu olduğunu düşünmekteyim.

4. 2014 yılının ilk altı ayını değerlendirip, 2015'e ilişkin öngörülerinizi paylaşır mısınız?

2014 yılının düşük büyüme oranlarıyla sonlanacağını ve bu düşük oranın 2015 yılında da aynı şekilde devam edeceği kanaatindeyim. Bunun da en büyük sebebinin küresel büyümedeki sıkıntılar olduğu düşünmekteyim.

**Olcay
ARSLAN**

5. Türkiye'de sivil toplum örgütlerinin gelişimi ile ilgili değerlendirmelerinizi alabilir miyiz? Üyesi olduğunuz EGIAD'ın çalışmaları hakkında görüşleriniz neler?

Sivil Toplum Kuruluşlarının ülke için çok önemli ve faydalı olduğunu düşünüyorum. Gerek sosyal sorumluluk gerekse ticaret ağı açısından çok büyük önem arz etmekte. EGIAD da bunların içinde genç, dinamik ve aydın yapısıyla daha hızlı gelişen bir konumda bulunacağına inanıyorum.

8 Ağustos 2014

TÜRKONFED – Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu'nun Ağustos Ayı Yönetim Kurulu Toplantısı İzmir'de EGIAD Dernek Merkezinde yapıldı. TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Onatça, Başkan Yardımcıları Hakkı Ergin Civan, Nihat Güçlü, Temel Aycan Şen, Sefa Targit, Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Orhan Turan, Yönetim Kurulu Üyeleri Mehmet Salih Başöz, Fatma Semiz, Gülay Gül, Mehmet Salih Özen, Aydın Bandırm, Emin Bahri Uğurlu, Şükrü Ünlütürk ve Genel Sekreter Arda Batu'nun katıldığı toplantıda, TÜRKONFED Brüksel temsilciliğinin açılışı, Suriyeli sığınmacıların durumu ve ülkemizdeki sosyo /ekonomik etkileri ve Birleşmiş Milletler'in "Barış İçin İş Dünyası" girişimine TÜRKONFED'in imzacı olarak katılımı gibi başlıklar görüşüldü.

15 Ağustos 2014

EGIAD Dernek Merkezinde gerçekleşen toplantıya, EGIAD Yönetim Kurulu Başkanı Seda Kaya, Başkan Vekili Nazif Ulusoy, Halil Nadas, Yönetim Kurulu Üyesi Aydın Buğra İter, TÜGİK YİK Başkanı Erhan Özmen, Başkan Vekilleri Temel Aycan Şen, Ferhan Ademhan, Genel Sekreter Abbas Taşdemir, Sayman, Vicdan Eraslan, YİK Üyeleri Nurhayat Güldüren, Taner Özdurak, Edip Aktaş, Prof. Kerem Alkin, Nilüfer Köylüoğlu, Şakire Kural, Alya Özge Çakmak ve Levent Telliöğlü katıldı. TÜGİK Cari Açık Projesi Sunumu ve UNICEF Proje önerilerinin görüşüldüğü toplantıda Cumhurbaşkanlığı seçimi sonrası ve Türkiye Ekonomisi de masaya yatırıldı.

18 Ağustos 2014

Ege Genç İşadamları Derneği olarak kadına yönelik şiddetin ve kadın cinayetlerinin bir türlü önlenememesi üzerine şiddet gören kadınlara meşru müdafaa haklarını kullanabilmeleri için Sosyal Sorumluluk Projesi kapsamında savunma sanatları üzerine eğitim verildi. Aikido, Wing Tsun alanında uzman olan Recep Aykın ve Ümit Vurgun'un eğitimleri ile "Şiddete, Savunma ile Dur" denilerek farkındalık yaratıldı.

21 Ağustos 2014

EGİAD, Sektörde, değişime ve yeniliğe açık yaklaşımıyla, gelişen teknolojiye paralel adımlarıyla, 60 şubesi, 400 araçtan oluşan filosu, 800'ü aşkın uzman personeli ve 500'ün üzerinde noktaya hizmet ulaştırılan profesyonel yapısıyla göz dolduran üyesi EGE Ulaşım firmasını yerinde ziyaret etti.

01 Eylül 2014

Her ay Validen Belediye Başkanına kadar İzmir'deki tüm başkanların davetli olduğu İzmir Başkanlar Kurulu'nun Eylül ayı toplantısı EGIAD ev sahipliğinde Swisshotel'de yapıldı.

25 Ağustos 2014

İzmir'deki girişimcilik potansiyelini harekete geçirmek ve uygulanabilir iş fikri olan kişilerin kendi şirketlerini kurmalarını ve yeni güç birliği oluşturmalarını teşvik amacıyla yürütülen EGIAD Girişimcilik Projesi kapsamında düzenlenen "Melek Yatırımcılık Semineri" nde EGIAD Yönetim Kurulu Üyesi Avukat Reşat Moral ve Ege Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Üretim Yönetimi Pazarlama Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Haluk Soyuer konunun ayrıntıları hakkında EGIAD iş dünyasına bilgi verdi. Melek yatırımcılar ile girişimcileri buluşturan 'melek ağları' ndan biri olan "egiadmelekleri.org" projesinin online olarak tanıtımının yapıldığı sunumda ise 17 genç girişimcinin proje başvurusunda bulunması dikkat çekti.

2 Eylül 2014

Malta Cumhuriyeti İzmir Fahri Konsolosu Ahmet Çalık, Malta Ekonomi Bakanlığı Müsteşarı Nancy Caruana ve Malta Kurumsal İşler Daire Başkanı Philo Meli EGIAD'ı ziyaret etti. İki ülke arasındaki ticaret ve yatırım imkanlarının artırılmasına yönelik muhtemel yollar üzerinde yoğunlaşan görüşmede, EGIAD Yönetim Kurulu da hazır bulundu.

8 Eylül 2014

Birçok kaynak bakımından çeşitliliğe ve zenginliğe sahip ülkemizin enerji verimliliği konusundaki farkındalığını arttırmaya yönelik olarak geçtiğimiz aylarda "Enerji Check-up" projesini uygulamaya koyan EGİAD, bu kez de "Yenilenebilir Enerji" konusunu ve bu arada bütün dünyada giderek geniş uygulama alanı bulan Güneş Enerjisine dayalı çözümleri değerlendirdi. Almanya'nın alanında en önemli kuruluşlarından Deutsche Eco grubu yöneticileri Tobias Leschinsky, Paul Freunschit ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü Uzman Yardımcısı Hakan Şener Akata'nın sunumlarıyla gerçekleşen toplantıda, başta fotovoltaik sistemler olmak üzere güneş enerjisine dayalı yeni teknolojik çözümler, projeler ve devletin verdiği teşvikler paylaşıldı.

15 Eylül 2014

EGİAD Yönetim Kurulu ile Komisyon Üyelerinin katılımıyla düzenlenen Komisyon Ortak Toplantısı dernek merkezinde gerçekleştirildi. Sosyal İlişkiler, İş Geliştirme, Uluslararası İlişkiler, Kurumsal Yönetişim ve Kalite, Toplumsal Sorumluluk ve Bölgesel Gelişim Komisyonlarının katılımıyla gerçekleşen toplantıda önümüzdeki aylara ilişkin projeler değerlendirildi.

15 Eylül 2014

Her yıl en az 2 kere Türk Kızılayı'na kan bağıışı için kampanya düzenleyen EGİAD bir yeni bağıış organizasyonuna daha imza attı. Dernek merkezinde düzenlenen Kan Bağıışı organizasyonuna çok sayıda üye bağıışlarıyla katkıda bulundu.

22 Eylül 2014

İzmir Ticaret Odası (İTO) Meclis Salonu'nda gerçekleştirilen "Süt Ekonomisi: Mevcut Durum, Fırsatlar, Potansiyeller" ile ilgili panel toplantıda Türkiye ve İzmir için süt ve süt ürünleri üretimi, pazarlaması, marka yaratma potansiyeli bütün boyutlarıyla ele alındı. Süt Ekonomisi Toplantısına Gıda, Tarım ve Hayvancılık Genel Müdürü Mustafa Kayhan, EGİAD Başkanı Seda Kaya, Tire Süt Kooperatifi Başkanı Mahmut Eskişyörük, İzmir İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Ahmet Güldal, İzmir Koyun ve Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Özer Türer ve sektör temsilcileri katıldı.

25 - 26 – 27 Eylül 2014

Küresel kriz sonrasında dünya ticaret pastasının küçüldüğü ve pay alma yarışının daha da hızlandığı günümüzde, üyelerine yeni iş sahalarının önünü açmayı hedefleyen EGIAD, geçtiğimiz sene Azerbaycan'a yaptığı ziyaret ile başlattığı yurtdışı pazar arayışlarına bu yıl da Romanya'yı ekledi. EGIAD Yönetim Kurulu Başkanı Seda Kaya ve beraberindeki 20 işadamı Romanya'nın başkenti Bükreş'te bir dizi temasta bulundu.

30 Eylül 2014

Ege Genç İşadamları Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Seda Kaya, İzmir Rotary Kulübü'nün Hilton Otel'inde düzenlediği haftalık toplantıya konuk oldu. EGIAD'ın projelerini anlatan Kaya, İzmir'in kalkınmasında genç girişimciliğin önemine de değindi. Toplantının sonunda katılımından dolayı Seda Kaya'ya teşekkür eden İzmir Rotary Kulübü Başkanı Hakan Pekin, kulüp flamasını takdim etti.

29 Eylül 2014

EGİAD'a son dönemde üye olan 11 genç işadamı Üye Tanışma Toplantısında kendilerini tanıtarak EGIAD ailesine katıldılar.

1 Ekim 2014

EGİAD – Ege Genç İşadamları Derneği Üyeleri, 12. Dönem Sosyal İlişkiler Komisyonu'nun Ekim ayının ilk gününde düzenlediği "Happy Hour" etkinliği ile yaza veda etti. 11.Dönem Yönetim Kurulu Üyelerimizden Sayın Nesligül Akçura'ya ait Bornova Villa Levante Restaurant'da gerçekleşen etkinliğe çok sayıda EGIAD Üyesi katıldı.

15 Ekim 2014

EGİAD İş Geliştirme Komisyonu tarafından düzenlenen "EGİAD 2. Ticaret Köprüsü" organizasyonu SwissOtel Büyük Efes Kordon Salonu'nda gerçekleştirildi. Üye firmalarımız arasındaki ticari işbirliğinin geliştirilmesi hedefiyle organize edilen etkinlikte, üyelerimizin birbirlerinin firma ve ürünleri tanıyabilecekleri bir ortam oluşturulması amaçlanmıştır. 80'i aşkın üyenin katıldığı etkinlikte, üyelerimiz ürün ve hizmetleri ile ilgili bilgi alışverişinde bulundu. EGİAD Başkanı Seda Kaya'nın açılış konuşmasıyla başlayan toplantıda, etkinlik Moderatörü Serkan Özizmir, toplantının uygulama formatı hakkında bilgi verdi. Hızlı tanışma seansı (speed networking) olarak bilinen format, toplamda iki dakika süreyle iki firma yetkilisinin kendi firmalarından hızlıca bahsetmeleri ve kartvizit alışverişini yapmalarından oluşuyor. Söz konusu etkinlikte hızlı bir tempoda yapılan görüşmeler sonucu pek çok üyemiz yeni iş bağlantılarının temelini attılar.

ARAMIZA YENİ KATILANLAR

ALPER	ÖNER	GELİŞİM ÖZEL EĞİTİM HİZM. VE DANIŞMANLIK TİC.A.Ş.
DENİZ	MÜFTÜOĞLU	VUU BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ TASARIM REKLAM VE OR.TİC.LTD.ŞTİ.
ALİ	AKBABA	HOTEL NAGİ TUR.İNŞ.TAŞ.GIDA TİC.LTD.ŞTİ. (NAGİ BEACH HOTEL)
BERK	ATİK	ÖZEL SÖKE SAĞLIK HİZM.TUR.TİC.LTD.ŞTİ.
CEM	GÜNALP	ECEM OFSET MATBAACILIK VE AMB.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.
AYŞEN	ÖZKAN	YENİ NAK KARGO YURTİÇİ KARGO TAŞ.TİC.LTD.ŞTİ.
SEZAI KAYHAN	KIZILTAN	BETA MOTORLU KAPI SİSTEMLERİ SAN.TİC.LTD.ŞTİ.

“ Yarın için,
yeni ufuklar.”

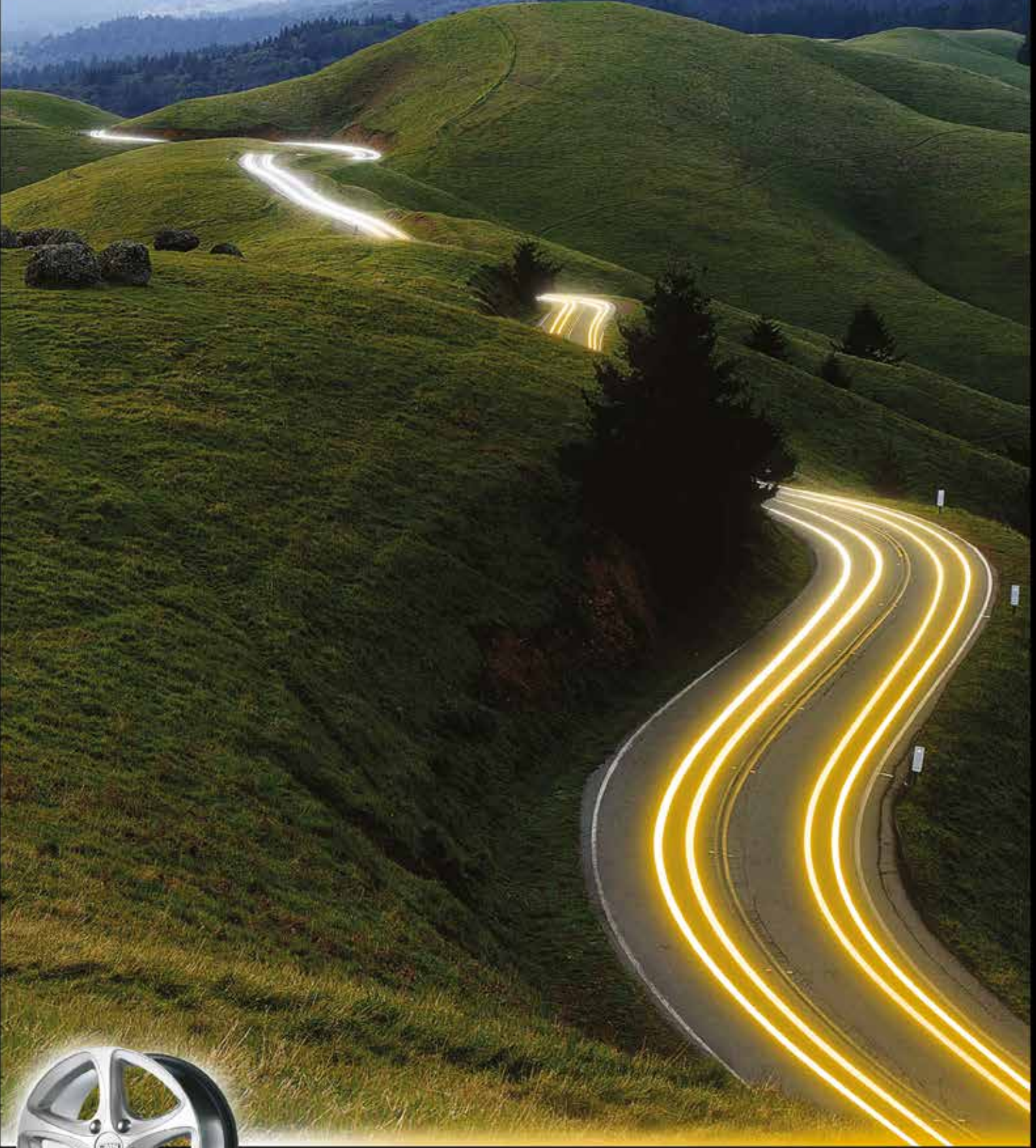
Akaryakıt, otomotiv, gayrimenkul geliştirme, beton, prefabrik, matbaa ve mürekkep, sigortacılık, tarım ve hayvancılık sektörlerinde köklü tecrübesiyle dinamizm ve değer yaratan Kavuklar, yenilenen kimliği ve yeni yatırımlarıyla şimdi daha güçlü.

www.kavuklar.com.tr

KAVUKLAR®
İzmir'in Yükselen Değeri

ISO 14001
ISO 16949
ISO 10002
OHSAS 18001

BUREAU VERITAS
Certification

DOĞAYI KORUMAK İÇİN ÇEVRECİ TEKNOLOJİ

www.cms.com.tr